

Avaleht>Otsige õigusvaldkonna spetsialisti>Õigusvaldkonna ametid

Õigusvaldkonna ametid

Euroopa Liidu liikmesriikide õigus- ja kohtusüsteemidesse kuulub hulk erinevaid õigusvaldkonna ameteid, nagu juristid, notarid, kohtunikud, prokurörid ja kohtuametnikud. Õigusvaldkonna töötajad ei kannu kõikides liikmesriikides samu ametinimetusi, samuti erineb liikmesriigiti nende roll ja staatus.

Sellel lehel antakse üldteavet õigusvaldkonna ametite esindajate (rolli ja staatuse) kohta.

Riigi kohta üksikasjaliku teabe saamiseks klõpsake paremas servas selle lipukesel.

Kui Teil on vaja leida õigusvaldkonna töötajat mõnes Euroopa Liidu liikmesriigis, otsige osast [Leia...](#)

Sissejuhatus

Euroopa Liidu õigusega reguleeritakse ainult juristi kutsealal tegutsemise tingimusi. Õigusvaldkonnas tegutsemise tingimusi reguleeritakse tavaliselt riiklikul tasandil. Hoolimata võimalikest sarnasustest erinevad liikmesriikide asjaomased eeskirjad riigiti märkimisväärselt, sest need kajastavad sageli juba ammu välja kujunenud traditsioone.

Euroopa Nõukogu ministrite komitee on väljastanud mitu soovitusi õigusvaldkonna ametite kohta. Ühes neist käsitletakse juristi kutsealal töötamist, teises kohtunike sõltumatust. Euroopa Nõukogu ministrite komitee soovitusel ja muu teabe selle valdkonna kohta leiate Euroopa Nõukogu [veebisaidilt](#).

Ka [Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioonis](#) on sätestatud, et igal kuriteos süüdistataval on õigus kaitsta end ise või enda poolt valitud kaitsja abil või saada tasuta õigusabi juhul, kui õigusemõistmise huvid seda nõuavad ja tal ei ole piisavalt vahendeid õigusabi eest tasumiseks. Säte viitab küll peamiselt kriminaalasjadele, kuid [Euroopa Inimõiguste Kohus](#) on laiendanud selle reguleerimisala ka tsiviilasjadele.

Kohtunikud

Kohtunik on juhtivametnik, kes on kohtu eesistujaks kas üksinda või kuuludes kohtunike kolleegiumi koosseisu. Kohtuniku volitused, ülesanded, ametisse määramine, ametikohustused ja koolitus erinevad riigiti märkimisväärselt. Kohtunik on vahemees, kes juhib kohtuasja erapooletult ja avalikult. Kohtunik kuulab ära kõik tunnistajad ja tutvub kohtuasja poolte esitatud muude tõenditega, hindab poolte usaldusväärsust ning teeb siis oma õigusliku tõlgenduse või isikliku hinnangu põhjal kohtuasjas otsuse.

Kohtuniku elukutse kohta leiate lisateavet järgmistelt veebisaitidelt:

[Euroopa Halduskohtunike Ühing](#) (AEAJ),

[Euroopa Kohtunike ja Prokuröride Ühing](#) (EJPA),

[Rahvusvaheline Kohtunike Ühing](#) (eelkõige Euroopa osakond),

[Euroopa Kohtunikud Demokraatia ja Vabaduse eest](#) (MEDEL).

Prokurörid

Kriminaalmenetluses on prokuratuuril väga tähtis roll. Prokuratuuride töökorraldus erineb liikmesriigiti oluliselt, samuti prokuröri roll, ülesanded ja volitused.

Kohtutöötajad

Kohtutöötajate ülesanded ja ametinimetused võivad olla väga erinevad: *Greffier* Prantsusmaal, *Rechtspfleger* Saksamaal, *Court clerk* Inglismaal.

Lisaks erinevad kohtutöötajate ülesanded suuresti ka õigussüsteemide lõikes: kohtunike või prokuröride abistamine, kohtutöö korraldamine, kindlad ülesanded konkreetsetes menetlustes. Sõltuvalt riigist peab kohtutöötajatel olema õiguslane kõrgharidus, nad võivad anda õigusalast nõu ja/või osalevad korrapäraselt täiendkoolitustel.

Igal juhul on neil kohtute töös oluline roll, võttes vastu ohvreid ja süüdistatavaid ja kandes nende eest hoolt ning aidates tagada kohtusüsteemi üldist tõhusust.

Kohtutöötajaid esindab Euroopa tasandil [Euroopa Kohtutöötajate Liit](#), valitsusväline organisatsioon, mis ühendab mitme riigi kohtutöötajate ühendusi.

Euroopa Kohtutöötajate Liidu eesmärkide hulka kuuluvad osalemine õigusaktide väljatöötamisel, arendamisel ja harmoniseerimisel nii Euroopa kui ka rahvusvahelisel tasandil, koostöö Euroopa institutsioonidega, liikmete kutsealaste huvide esindamine ja elukutse edendamine paremini toimiva kohtusüsteemi huvides.

Kohtuäitrid (kohtuametnikud)

Kohtuametnike ametiala reguleeritakse liikmesriikide õigusega ja asjaomased eeskirjad erinevad riigiti.

Selle elukutse esindajaid esindab Euroopa tasandil [Kohtuametnike Rahvusvaheline Ühendus](#) (UIHJ). Ühendus esindab oma liikmeid rahvusvahelistes organisatsioonides ja tagab koostöö riikide asjaomaste ametiasutustega. Tema eesmärk on täiustada riikide menetlusõigust ja rahvusvahelisi lepinguid ning ta aitab levitada ideid ning käivitada projekte ja algatusi, millega püütakse edendada kohtuametnike sõltumatust.

[Euroopa Kohtuametnike Koda](#) (prantsuskeelne akronüüm CEHJ) on samuti kohtuametnike esindav institutsioon. Selle Belgia õiguse alusel tegutseva mittetulundusühenduse eesmärk on soodustada kohtuametnike suuremat kaasamist õigusvaldkonna töötajate kooskõlastatud tegevusse Euroopa tasandil.

Juristid

Sõltumata sellest, kas juristi palkab eraisik, organisatsioon või riik, on tema ülesandeks olla kliendi usaldusväärne nõuandja ja esindaja, keda oma kutseala esindajana austatakse ning kes on hädavajalik osaleja õiglases kohtumõistmises. Kui jurist kehastab kõiki neid omadusi ning teenib truult oma kliendi huve ja kaitseb tema õigusi, täidab ta ka ühiskonna poolt juristile seatud ülesanded: aitab ära hoida konflikte ja tagada, et vaidlused lahendataks kooskõlas tsiviil-, avaliku ja kriminaalõiguse tunnustatud põhimõtetega ning arvestades õiguste ja huvide kaitset, edendada õiguse arengut ning kaitsta vabadust, õigust ja õigusringi põhimõtet.

Juristide tegevust reguleerivad liikmesriikides kutseühendused või ametiasutused – advokatuurid ja õigusliidud – kelle ülesandeks on juristide ametialaste käitumisreeglite kehtestamine ja järelevalve distsipliini üle.

Euroopa Liidu õigusega ei reguleerita õigusvaldkonnas tegutsemise tingimusi. 1998. aasta [direktiivis](#) sätestatakse siiski tingimused, mille täitmise korral juristil, kes on omandanud kutse kvalifikatsiooni ühes liikmesriigis, on õigus alaliselt tegutseda advokaadi kutsealal mõnes muus liikmesriigis.

ELi tasandil esindab juriste 1960. aastal asutatud rahvusvaheline mittetulunduslik organisatsioon [Euroopa Advokatuuride ja Õigusliitude Nõukogu](#) (CCBE). Nõukogu on ühendusliiklik ELi ja liikmesriikide advokatuuride ja õigusliitude vahel kõikides vastastikust huvi pakkuvates küsimustes, mis on seotud juristi kutsealal töötamisega.

Notarid

Notarid on õigusvaldkonna töötajad, kes on spetsialiseerunud teatavatele õigusküsimustele, milles tegutsemiseks on neil ka pädevus. Ülesannete ja vastutusala tõttu on notaritel oluline roll liikmesriigi õiguses nendes 22 liikmesriigis, kus õiguskorra aluseks on Rooma tsiviilõigus. Notarid tegutsevad ka tavaõigusel põhineva õigussüsteemiga liikmesriikides. Nende töö seisneb erinevate õigusteoste osutamises ning nende ülesanded ja volitused on

enamasti seotud välismaal kasutatavate õiguslike vahendite ja dokumentidega. Neil on oluline roll oma riigi rahvusvahelises kaubandus- ja majandustegevuses.

Notarite peamised ülesanded on järgmised:

koostada eralepinguid ja nõustada pooli, järgides samal ajal nende võrdse kohtlemise põhimõtet. Dokumentide koostamisel vastutab notar nende ja enda antavate nõuannete õiguspärasuse eest, teavitades pooli võetavate kohustuste sisust ja tagajärgedest,

jõustada enda koostatud notariaalakte. Notariaalakti saab registreerida aktide registris ja selle saab jõustada, kui üks pool ei täida kohustusi, ilma et oleks vaja kohtuniku sekkumist,

olla vahendaja, kes erapooletult ja seadust rangelt jälgides võimaldab pooltel jõuda vastastikku rahuldava kokkuleppeni.

Notarid on ametnikud, kellele riik annab avaliku teenuse osutamiseks teatavad volitused ja kes täidavad oma ülesandeid vaba elukutse esindajatena.

Notarid peavad hoidma ametisaladust. Notarite ametisse nimetamise tingimused sarnanevad kohtunike ametisse nimetamise tingimustele, notarid on ametikohustuste täitmisel sõltumatud, nad määratakse ametisse eluaegsena, nad on erapooletud, nende ametitoimingutel on õigusjõud ja need kuuluvad täitmisel. Notarid tegutsevad justiitsministeeriumi järelevalve all.

Kodanike teenistuses on Euroopa Liidu 22 liikmesriigis, kus õiguskorra aluseks on Rooma tsiviilõigus, umbes 35 000 notarit ning üle 1000 notari tegutseb tavaõigusel põhineva õigussüsteemiga liikmesriikides Ühendkuningriigis ja Iirimaa.

Tehingutes Euroopa institutsioonidega esindab liikmesriike, kus õiguskorra aluseks on Rooma tsiviilõigus, [Euroopa Liidu Notariaatide Nõukogu](#) (CNUE), mis loodi 1993. aastal. CNUE esindab järgmiste ELi liikmesriikide notariaate: Austria, Belgia, Bulgaaria, Eesti, Hispaania, Horvaatia, Itaalia, Kreeka, Leedu, Luksemburg, Läti, Madalmaad, Malta, Poola, Portugal, Prantsusmaa, Rumeenia, Saksamaa, Slovakkia, Sloveenia, Tšehhi Vabariik ja Ungari. Tavaõigusel põhineva õigussüsteemiga riikides Ühendkuningriigis ja Iirimaaal tegutsevatel notaritel on oma riiklikud esindusorganisatsioonid. Rahvusvahelisel tasandil esindab Inglismaad ja Walesi, Šotimaad, Iirimaaad ja Põhja-Iirimaaad [Ühendkuningriigi ja Iirimaa Notarite Foorum](#).

Viimati uuendatud: 21/01/2019

Käesolevat lehekülge haldab Euroopa Komisjon. Sellel veebisaidil avaldatud teave ei kajasta tingimata Euroopa Komisjoni ametlikku seisukohta. Komisjon ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õigusteabe viida alt ELi veebilehtede autoriõiguste eeskirjade kohta.

Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

Järgmised keeleversioonid on juba tõlgitud.

Õigusvaldkonna ametid - Belgia

Sellel lehel esitatakse ülevaade erinevatest õigusvaldkonna ametitest Belgias.

Õigusvaldkonna ametid – sissejuhatus

[Prokuratuur](#)

[Kohtunikud](#)

[Advokaadid](#)

[Notarid](#)

[Muud õigusvaldkonna ametid](#)

[Tasuta õigusabi andvad organisatsioonid](#)

[Õigusvaldkonna andmebaasid](#)

[Föderaalne Avaliku Õigusteenistuse veebisait](#)

Õigusvaldkonna ametid – sissejuhatus

Sellel lehel esitatakse teavet selliste õigusvaldkonna ametite kohta nagu:

prokurörid,

kohtunikud,

advokaadid,

notarid ja

kohtutäiturid.

Prokuratuur

Korraldus

Prokuratuur koosneb riigiprokuratuuri või riigikontrolli prokuröridest, kes täidavad oma ametikohustustest tulenevaid tööülesandeid selle **kohtu** pädevuse raames, mille juures nad töötavad.

Kohturingkonna tasandil tegutsevad esimese astme kohtutes, eriti esimese astme kohtu alaealiste asjade kolleegiumis, prokuröridena **kuninglik prokurör**, tema esimesed asetäitjad ja asetäitjad. Ühtlasi kuuluvad nende pädevusalasse politseikohtud ja kaubanduskohtud.

Töökohtus täidab kõnealuseid ülesandeid **töökohtu kohtunik**, keda abistavad asetäitjad ja vajaduse korral esimesed asetäitjad. Samu ülesandeid täidavad nad nende pädevusse kuuluvates kriminaalasjades ka esimese astme kohtu kriminaalkolleegiumis ja politseikohtutes.

Apellatsioonikohtute ja kõrgemate töökohtute tasandil esindab riiklikku süüdistust **peaprokurör**, kes juhib riigiprokuratuuri ja töökohtute süüdistusosakonda ja teostab nende üle järelevalvet. Riigiprokuratuuris abistab peaprokuröri vanem kohtujurist, kohtujuristid ja peaprokuröri asetäitjad. Riigikontrollis abistavad teda peakohtujurist, kohtujuristid ja direktori asetäitjad.

Kassatsioonikohtus esindab riiklikku süüdistust **sama kohtu peaprokurör**, keda abistavad peakohtujurist ja kohtujuristid. Hoolimata terminoloogia ühtivusest on riikliku süüdistuse funktsioon siin hoopis teine. Tegelikult tee kassatsioonikohus asjas sisulist otsust, vaid kontrollib menetluskorra õiguspärasust ja nõuetekohasust.

Prokuratuur on uurimise ja jälitustegevuse läbiviimisel **sõltumatu**, mis ei piira pädeva ministri õigust korraldada süüdistust ja kinnitada kriminaalpoliitika siduvaid juhiseid, sealhulgas uurimise ja süüdistamise poliitika valdkonnas.

Roll ja ülesanded

Prokuratuuril on hulk ülesandeid ja kohustusi. Need ülesanded ja kohustused on seotud nii **kriminaal-** kui ka **tsiviilasjade menetlemise ja uurimisega**.

Kriminaalasjades jälgivad riigiprokuratuuri ametnikud (ühiskonna huvides), et kriminaalmenetlus toimub ettenähtud viisil. Nad teevad seda nii asja põhjaliku analüüsimise kui ka eelneva teabe kogumise ja uurimismenetluse käigus (uurimisjurisdiktsioonid: nõuandev kolleegium ja eeluurimise kriminaalkolleegium).

Istungil taotlevad nad karistusõiguse kohaldamist; samal ajal jälgivad nad, et võetaks vajalikud meetmed määratud karistuste täideviimiseks. **Kriminaalkohtu menetluses** täidab prokuratuuri ülesandeid appellatsioonikohtu peaprokurör, kes võib selle ülesande delegeerida siiski mõnele teisele prokuratuuri ametnikule.

Tsiviilasja sekkub prokuratuur seaduses omal algatusel ette nähtud juhtudel ja iga kord, kui avalik kord nõuab tema sekkumist. Nende asjade kohta annab prokuratuur oma arvamuse (kirjaliku või suulise). Prokuratuurile esitatakse kohustuslikus korras taotlus arvamuse saamiseks konkreetsetes asjades, mis on loetletud kohtumenetluse seadustiku artikli 764 lõikes 1. Prokuratuur võib nõuda, et temalt küsitaks arvamust ka muudes asjades, kui ta seda vajalikuks peab, ning kohus võib talle esitada asja arvamuse saamiseks omal algatusel (kohtumenetluse seadustiku artikli 764 lõige 2).

Lisaks nimetatud peamistele ülesannetele on prokuratuur **oma volituste piires pädev tagama ka kriminaalpoliitikaga seotud otsuste ja juhiste järgimist ja rakendamist**.

Kriminaalpoliitika juhised kinnitab justiitsminister pärast konsulteerimist peaprokuröride kolleegiumiga (mis koosneb viiest apellatsioonikohtu peaprokurörist). Nimetatud kolleegiumit juhatab justiitsminister ja see võtab vastu otsuseid poliitika võimalikult tervikliku väljatöötamise ja kooskõlastamise ning prokuratuuri üldise tõrgeteta toimimise nimel.

Kolleegiumi volitused katavad kogu kuningriigi territooriumit ning selle otsused on siduvad apellatsioonikohtu peaprokuröridele ja kõigi nende valitsusalasse ja juhtimise alla kuuluvatele prokuratuuri liikmetele.

Lisateavet leiab Föderaalse Avaliku Õigusteenistuse veebisaidilt (justiitsministeerium, alapealkiri „Ordre judiciaire” – „Parquet“).

Kohtunikud

Korraldus

Tehakse vahet **kohtunikonnal** (eri astme kohtute kohtunikud) ja prokuratuuril (prokuratuur – vt eespool).

Üldiselt nimetatakse kohtutes töötavaid kohtunikke prantsuse keeles „**juges**“ ja kõrgemates kohtutes (cours) töötavaid kohtunikke „**conseillers**“.

Kohtunikonna **ülesanne** on kohaldada seadust vastavalt tsiviilasjas neile esitatud olukorrale/vaidlusele, samuti kohaldada seadust isikute suhtes, kes on toime pannud õigusrikkumise.

Teatavates kohtutes tegutsevad elukutselised kohtunikud koos mitteelukutseliste kohtunikega. **Mitteelukutselised kohtunikud** töötavad järgmistes kohtutes:

kaubanduskohus: elukutselised kohtunikud ja kaubanduskohtu kohtunikud (mitteelukutselised);

töökohus: elukutselised kohtunikud ja kohtukaasistujad (mitteelukutselised);

kriminaalhoolduskohus: elukutselised kohtunikud ja kriminaalhooldusametnikud.

Vastutav organ

 Kohtunike Ülemkogu täidab kolme ülesannet:

mängib määravat rolli kohtunike **ametissenimetamise** poliitikas, tehes seda objektiivselt ja mittepoliitilisel viisil;

teostab **välis kontrolli** kohtukorralduse toimimise üle, sealhulgas kaebustega tegelemise üle;

esitab poliitilistele vastutajatele **seisukohti**, et parandada kohtunikonna toimimist.

Lisateave on saadaval **Kohtunike Ülemkogu** veebisaidil

Advokaadid

Roll ja ülesanded

Advokaat on õigusvaldkonna- ja kohtusüsteemi amet. Advokaatide eetikakoodeks tagab tema **täieliku sõltumatuse**. Lisaks on ta kohustatud hoidma ametisaladust.

Advokaat on koolitatud tegutsema eri õigusvaldkondades, mis on sageli omavahel seotud (äriühinguõigus, haldusõigus, planeerimisõigus, maksuõigus, perekonnaõigus jne). Teenistuskäigu jooksul võivad advokaadid spetsialiseeruda ühele või mitmele valdkonnale, kus nad on omandanud suurema asjatundlikkuse.

Advokaat mitte üksnes ei abista kliente kohtus, vaid kõikides olukordades, kus võib õigusnõustamist tarvis minna kas esindajana, dokumentide koostajana või isegi moraalise toe pakkujana.

Üldiselt on advokaadi ülesanded kolmetahulised:

nõustamine

lepitamine

kaitsmine

Advokaat võib esindada klienti kõikides Belgia kohtusüsteemi kohtutes (politseikohtus, rahukohtus, esimese astme kohtus, kaubanduskohtus, apellatsioonikohtus, töökohtus, kriminaalkohtus, riiginõukogus) ja muude Euroopa Liidu liikmesriikide kohtusüsteemi kohtutes.

Advokaat abistab klienti ka vahekohtumenetluses või vahendusmenetluses vaidluste alternatiivse lahendamise mehhanismide raames või mis tahes koosolekutel.

Advokaat ei sekku ainult konfliktide korral. Advokaadi antav nõu või tema koostatavad või kohandatavad dokumendid võimaldavad konflikte vältida.

Advokaat abistab klienti ka kinnisvara üüri või ostu korral, äriühingu loomisel, võlgade maksimisega hättajäämisel, uue tööandjaga töölepingu sõlmimisel, õnnetuse või kallaletungi ohvriks langemisel, kohtusse kutsumisel, abikaasast lahukumisel jne.

Advokaat kõigile

Väikese sissetulekuga isikutele on seadusega ette nähtud õigusabi ja menetlusabi teenus.

Õigusabi annab võimaluse kasutada advokaadi teenuseid kas täiesti tasuta või osalise tasu eest. Õigusabi antakse kahel tasandil:

Esmane õigusabi on kättesaadav kõigile sissetuleku suurusest olenemata. See tähendab, et advokaadi abi saab lühemateks konsultatsioonideks igal ajal: esmane õigusnõu, teabenõu, ...

Esmast õigusabi osutavad õigusabi komisjonid.

Teisene õigusabi on kättesaadav teatavatele finantstingimustele vastavatele isikutele või teatavas olukorras olevatele isikutele. Teisene õigusabi on sõltuvalt olukorrast täielikult või osaliselt tasuta ja võimaldab lasta määrata kohtu-, haldus või vahendusmenetluse jaoks advokaadi, kes nõustab klienti põhjalikult.

Teisest õigusabi osutavad tasuta õigusabi bürood.

Menetlusabi võimaldab täielikku või osalist vabastamist menetluskuludest (kantseleikulud, registreerimiskulud, kohtutäituri, notari või eksperdi tasud jne).

Menetlusabi saamiseks peab klient kas otse või advokaadi vahendusel tasuta õigusabi büroosse pöörduma.

Vastutavad ametiasutused

Advokaadid kuuluvad advokatuuri. Praegu on Belgias 28 advokatuuri.

Prantsuskeelsete ja saksakeelsete advokatuuride ühendus (L'Ordre des Barreaux Francophones et Germanophone (AVOCATS.BE)) on kõikide prantsuskeelsete ja saksakeelsete kogukondade advokatuuride esindusorganisatsioon (sinna kuulub 13 prantsuskeelset advokatuuri ja 1 saksakeelne advokatuur).

Hollandikeelsete advokatuuride ühendus (L'Orde van Vlaamse Balies) on kõikide hollandikeelsete kogukondade advokatuuride esindusorganisatsioon (sinna kuulub 14 advokatuuri).

Advokaadi elukutse kohta saab teavet järgmistelt veebisaitidelt:

[Belgia prantsuskeelsete ja saksakeelsete advokatuuride ühendus](#)

[Hollandikeelsete advokatuuride ühendus](#)

Juurdepääs andmebaasidele on **tasuta**.

Notarid

Notarid on **riigiametnikud**, kelle on ametisse nimetanud kuningas ning kelle peamine ülesanne on nende juuresolekul kinnitatud ametlike dokumentide tõendamine. Teatavate dokumentide puhul on tarvis notariaalset sekkumist seaduslikkuse nimel, et kinnitada poolte vahel sõlmitud lepingut (**autentsed dokumendid**). Nii näiteks tuleb kinnisvara müümiseks kasutada notari teenuseid. Lisaks dokumentide autentsuse kinnitamisele võib notari teenuseid vaja minna pärandi likvideerimiseks, allkirjastatud eradokumendi koostamiseks, arvamuse saamiseks.

Notarite pädevus hõlmab kolme olulist valdkonda:

Asjaõigus (kinnisvara müümine, laenamine jne)

Perekonnaõigus (abieluleping, pärimine, lahutus jne)

Äriõigus (äriühingute asutamine jne).

Belgias on olemas **Riiklik Notarite Koda**. Selle peamised **ülesanded** on:

esindada Belgia notareid võimuorganite või institutsioonide ees oma pädevuse piires,

kinnitada eetikakoodeks;

esitada notarite kogudele distsipliini käsitlevaid kasulikke soovitusi.

Lisaks sellele on olemas notarite kojad ka provintsi tasemel ja kutseala distsiplinaarorganid, kes tegelevad peamiselt kutse-eetika eeskirjadest kinnipidamise jälgimisega ja ametialaste erimeelsuste lahendamise (nt kaebuste lahendamine).

Notarid on koondunud ka Belgia Notarite Kuninglikku Ühendusse. Tegemist on notarite kutseühendusega, mis toetab notarite igapäevatööd ja pakub neile vajalikke teenuseid ning esindab notareid nende tegevusala välises suhtluses.

Lisateavet leiate [Belgia Notarite Kuningliku Ühenduse veebisaidil](#).

Muud õigusvaldkonna ametid

Kohtutäiturid

Kohtutäitur on **kohtu- ja riigiametnik**, kes täidab oma tööülesandeid **vaba elukutse õigusliku staatuse alusel**. Teisisõnu on tal kahtlane ametialane identiteet: ühest küljest on ta riigiametnik; teisest küljest täidab ta oma kohustusi **sõltumatult**.

Kohtutäitur on **riigiametnik ja avalik teenistuja** tänu sellele, et riik on talle delegerinud osa avalikust võimust. Seetõttu ei saa ta keelduda vastamast sekkumispalvele, kui tema kutseeetika ega seadus seda ei nõua, näiteks seoses huvide konflikti või palve ebaseaduslikkusega. Kohtutäitur ei toimi seega kunagi omal algatusel, vaid alati kellegi palvel, kes on talle ametliku ülesande andnud. Iga ülesande puhul peab ta järgima mitmesuguseid seadusest tulenevaid kohustusi. Lisaks sellele võib kohtutäitur nõuda tasu oma sekkumise eest, et katta oma kulud osaliselt või täielikult.

Vaba elukutse esindajana töötab kohtutäitur iseseisvalt ja erapooletult. Lisaks kasutab ta oma ametikogemust kõigi abivajajate aitamiseks. Seetõttu ei saa ta võimuorganitel palka, hüvitist ega mingit muud abi. Kõik kulud on seega tema enda kanda.

Kohtutäituri tegevusvaldkonnad võib jagada kaheks suureks kategooriaks: nn **kohtuvälised** (võlanõuete rahumeelne sissenõudmine, protokoll koostamine) ja **kohtulikud toimingud** (otsuse kättetoimetamine, täideviimine). Selliste toimingute tegemisel on sageli tema kohuseks teavitada isikuid nende õiguste teostamise võimalustest, näiteks vastata küsimustele oma ülesannete kohta. Ei ole vahet, kas ta tegutseb asjaomase isiku huvides või on isik tema tegevuse objektiks.

Igas **kohturingkonnas** on kohtutäiturite **koda**, millesse kuuluvad kõik selle ringkonna kohtutäiturid. Koja peamised ülesanded on jälgida, et ringkonna kohtutäiturid järgiksid neile kehtestatud distsiplinaareeskirju ning seadusi ja määrusi, samuti lahendada kohtutäiturite vahel tekkida võivad erimeelsusi.

Belgias on olemas ka Riiklik Kohtutäiturite Koda, mille peamised **eesmärgid** on järgmised:

järgida ühtset distsipliini ja eetikakoodeksi järgimist kohtutäiturite seas,

kaitsta oma liikmete huve ja

esindada neid.

Lisateavet leiate [Belgia Riikliku Kohtutäiturite Koja veebisaidil](#).

Muud

Kohtunikke ja prokuröre abistavad arvukad haldus- ja õigusametnikud: näiteks kohtusekretärid ja õigusnõunikud.

Igal istungil abistab kohtunikku **kohtusekretär**. Kohtusekretär valmistab ette kohtuniku tööülesanded, näiteks istungi toimiku. Istungi ajal protokollib ta istungi käigu ja ütlused ning tagab dokumentide korrektse koostamise. Lisaks tagab ja koordineerib ta kohtukantselei haldus- ja raamatupidamistoiminguid. Igal kohtul on oma kantselei, mille eesotsas on vanemkohtusekretär. Kantseleis võib sõltuvalt kohtu suurusest töötada üks või mitu kohtusekretäri.

Kohtusekretäre aitavad omakorda haldusametnikud.

Õigusnõunikud on juristid, kes aitavad kohtunikel valmistada ette kohtulahendeid. Nad aitavad koostada kohtutoimikuid ühe või mitme prokuröri vastutusel ja juhendamisel. Nad analüüsivad toimikuid, juriidilisi probleeme ja valmistavad ette kohtulahendi juriidilise külje.

Prokurörid võivad paluda õigusnõunikel oma toimikute juriidilist külge ette valmistada. Prokuratuuris nimetatakse õigusnõunikku prokuratuurinõunikuks.

Prokuratuurinõunikud tegelevad uurimisega, haldavad teavet või valmistavad ette prokuröri määruseid ja kohtukutseid juriidilisest küljest ühe või mitme prokuröri vastutusel ja juhendamisel.

Igal prokuratuuril on kantselei, mida juhib vaneminspektor. Kantselei inspektorid abistavad prokuröre peamiselt dokumentidega tegelemisel, uurimisel ja toimikute koostamisel. Nad ajakohastavad prokuratuuri dokumente ja registreid, peavad arhiivi jne. Inspektorite arv sõltub prokuratuuri suurusest.

Inspektoreid aitavad omakorda haldusametnikud.

Prokuratuuri kantseleis ja muudes osakondades töötab arvukalt haldusametnikke. Haldusametnikud tagavad avatud toimikute haldamise ja andmete sisestamise andmekogudesse. Haldusametnikud tegelevad postiga ja dokumentide klassifitseerimisega ning tagavad kantselei infolaua toimimise.

Rohkem teavet nende ametite kohta leiate [sellest dokumendist](#) (376 Kb) [en](#).

Tasuta õigusabi andvad organisatsioonid

Igal kodanikul on õigus **esmaselt tasuta õigusabile**, mida annavad õigusvaldkonna ametiisikud. **Esmane õigusabi** on:

praktilised juhised,

õigusteave,

esmane juriidiline arvamus või suunamine eriorganisatsiooni juurde.

Juhtumit ei lahendata kohe, vaid tegemist on **esmise suunamisega**. Kohtumajas, rahukohtunike majas, ringkonna õiguskeskustes, teatavates kohalikes haldusametites, enamikes sotsiaalhoolekandeasutustes ja mitme mittetulundusühingute juures pakutakse regulaarselt õigusabi.

Lisateavet saab brošüürist, mille leiab veebisaidilt: [Õigusabi: Parem juurdepääs kohtusüsteemile.](#)

Õigusvaldkonna andmebaasid

Lisateavet leiab Föderaalse Avaliku Õigusteenistuse veebisaidilt (justiitsministeerium).

Föderaalne Avaliku Õigusteenistuse veebisait

Pealkirjad

Teavitamine

Sisujuht

Teabeametnik

Väljaanded

Kaebused

Kohtuasutuste aadressid

Pressiteated

Statistika

Kohtusüsteem

Kohtud

Prokuratuur

Piirkondlik pädevus

Kohtunike konsultatiivnõukogu

Kohtukorralduse ajakohastamise komisjon

Kohtuvaldkonna ümberkorraldamine.

Samateemalised lingid

Föderaalne Avalik Õigusteenistus

Viimati uuendatud: 17/11/2016

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Õigusvaldkonna ametid - Bulgaaria

Sellel lehel antakse ülevaade õigusvaldkonna ametitest Bulgaarias.

Õigusvaldkonna ametid: sissejuhatus

Prokurörid

Uurijad

Kohtunikud

Õigusvaldkonna ametiti korraldus: advokaadid

Notarid

Muud õigusvaldkonna ametid

Õigusvaldkonna ametid: sissejuhatus

Peamised õigusvaldkonna ametid Bulgaarias on järgmised: **prokurör, uurija, kohtunik, advokaat, notar, eraõiguslik kohtutäitur, avalik-õiguslik kohtutäitur ja registrikohtunik**. Need õigusvaldkonna ametid on reguleeritud Bulgaaria Vabariigi põhiseaduse ja kohtute seaduse sätetega.

Prokurörid

Korraldus

Bulgaaria Vabariigi prokuratuur koosneb peaprokurörist, kõrgemast kassatsiooniprokuratuurist, kõrgemast haldusprokuratuurist, riiklikust uurimisteenistusest, apellatsiooniprokuratuuridest, eriapellatsiooniprokuratuuridest, sõjaväe apellatsiooniprokuratuurist, ringkonnaprokuratuuridest, eriprokuratuurist, sõjaväe ringkonnaprokuratuuridest ja piirkondlikest prokuratuuridest. Ringkonnaprokuratuuride struktuur hõlmab ringkondlike uurimisosakondi ning eriprokuratuuri koosseisu kuulub uurimisosakond. Ringkonnaprokuratuuride raames tegutsevad haldusõiguse osakonnad, mille koosseisu kuuluvad prokurörid osalevad haldusmenetlustes.

Prokuratuur on ühtne ja tsentraliseeritud. Kõik prokurörid ja uurijad alluvad peaprokuröridele. Iga prokurör annab aru vastavale kõrgema astme prokuröridele ning kõik prokurörid ja uurijad alluvad vastava prokuratuuri juhile. Sõjaväeprokurörid ja -uurijad on oma ametiülesannete täitmisel sõltumatud sõjaväe juhtkonnast. Peaprokuröri nimetab ametisse (ja vabastab ametist) Bulgaaria Vabariigi president [kõrgema justiitsnõukogu \(Висш съдебен съвет\)](#) ettepanekul.

Peaprokuröri ametiaeg on seitse aastat ning teda ei saa nimetada ametisse teiseks ametiajaks.

Prokurörid nimetatakse ametisse, neid edutatakse, nad viiakse üle madalamale ametikohale, nad viiakse üle teisele ametikohale ja vabastatakse ametist kõrgema justiitsnõukogu otsusega.

Prokuröri ametikohad ja nõutav varasem kogemus on järgmised:

kõrgema kassatsiooniprokuratuuri prokurör ja kõrgema haldusprokuratuuri prokurör – vähemalt 12aastane õiguslane töökogemus;

apellatsiooniprokuratuuri prokurör, sõjaväe apellatsiooniprokuratuuri prokurör ja eriapellatsiooniprokuratuuri prokurör – vähemalt kümneaastane õiguslane

töökogemus; eriapellatsiooniprokuratuuri prokuröri peab olema vähemalt 12aastane töökogemus, kusjuures vähemalt kaheksa aastat peab ta olema

töötanud prokuröri või uurijana;

ringkonnaprokuratuuri prokurör, sõjaväe ringkonnaprokuratuuri prokurör, eriprokuratuuri prokurör – vähemalt kaheksa-aastane õiguslane töökogemus;

eriprokuratuuri prokuröri peab olema vähemalt kümneaastane töökogemus, kusjuures vähemalt viis aastat peab ta olema töötanud prokuröri või uurijana;

piirkondliku prokuratuuri prokurör – vähemalt kolmeaastane õiguslane töökogemus;

nooremprokurör – eelnev kogemus ei ole nõutav.

Pärast viieaastast töötamist hinnatakse põhjalikult prokuröri tegevust. Positiivse hinnangu korral kinnitatakse prokurör alaliselt ametisse kõrgema justiitsnõukogu otsusega.

Roll ja ülesanded

Peaprokurör juhib prokuratuuri ning annab prokuratuuri tegevusega seoses juhiseid ja suuniseid; koos ministeeriumi juhtivate töötajate ja riigiasutustega moodustab ta spetsiaalseid asutustevahelisi üksusi, mille ülesanne on pakkuda abi uurimiste käigus, mida toimetatakse peaprokuröri määratud prokuröri menetluslike suuniste kohaselt. Peaprokurör võib suunata asju konstitutsioonikohtusse.

Prokurör juhib uurimist juhtiva prokurörina. Ta võib esitada vastuväiteid ja taotleda õigusvastaste meetmete tühistamist või muutmist ettenähtud tähtaja jooksul ja seaduses sätestatud tingimustel. Ta võib peatada meetme rakendamise seni, kuni vastuväidet on arutanud asjaomane asutus. Kõigi prokuratuuri toimingute ja aktide peale võib esitada apellatsiooni vahetult kõrgemal asuvale prokuratuurile, välja arvatud juhul, kui need toimingud ja aktid peab läbi vaatama kohus. Kõrgema astme prokurör või kõrgema astme prokuratuuri prokurör võib teha toiminguid, mis kuuluvad tema alluvuses töötavate prokuröride pädevusse, ning ta võib kirjalikult peatada või tühistada madalama astme prokuröride otsused seaduses sätestatud juhtudel.

Oma ülesannete täitmisel on prokurörid sõltumatud ja nad tegutsevad kooskõlas õigusnormidega. Prokurörid on poliitiliselt neutraalsed ning oma otsuste tegemisel tuginevad nad seadustele ja menetletavas asjas kogutud tõenditele; nad juhivad oma südametunnistusest ja sisemistest veendumustest.

Lisateavet leiate [Bulgaaria Vabariigi prokuratuuri \(Прокуратурата на Република България\)](#) veebisaidilt.

Bulgaaria prokuröride ühendus on vabatahtlik apoliitiline ühendus, kuhu kuuluvad isikud, kes töötavad või on töötanud riigi prokuratuurisüsteemis. Ühenduse eesmärk on tuua kokku kogu riigi prokurörid ning olla foorumiks, kus jagada vajalikku teavet ja vahetada arvamusi prokuröritööga seonduvates küsimustes; samuti on ühenduse eesmärk arendada rahvusvahelisi suhteid teiste riikide prokuratuuride ja prokuröridega. Lisateavet leiate ühenduse veebisaidilt aadressil apb.prb.bg.

Uurijad

Kohtute seaduse kohaselt on Bulgaaria Vabariigi uurijatel kohtuniku ja prokuröri staatus.

Uurimisasutused on riiklik uurimisteenistus, ringkonnaprokuratuuride juures tegutsevad ringkondlikud uurimisosakonnad ning eriprokuratuuri juurde kuuluv uurimisosakond. Sofia linnaprokuratuuri uurimisosakonnal on ringkondliku uurimisosakonna staatus.

Riiklikku uurimisteenistust juhib peaprokurör kas otse või teenistuse direktori kaudu, kellele peaprokurör on delegeerinud juhtimise seoses uurimiste läbiviimisega. Riikliku uurimisteenistuse direktor vastutab riikliku uurimisteenistuse teenistuses olevate uurijate ja muu personali halduslase ja korraldusliku juhtimise eest ning annab ringkonnaprokuratuuride juures tegutsevate ringkondlike uurimisteenistuste uurijatele meetodikajuhiseid.

Ringkonnaprokuratuuride juures tegutsevad ringkondlikud uurimisosakonnad ja eriprokuratuuri juurde kuuluv uurimisosakond koosnevad uurijatest.

Ringkonnaprokuratuuride juures tegutsevad ringkondlike uurimisosakondade uurijad ja eriprokuratuuri juurde kuuluva uurimisosakonna uurijad toimetavad uurimisi seoses juhtumitega, mille on neile määranud vastava prokuratuuri haldusjuht.

Kriminaalmenetlusega seotud ülesannete täitmisel tegutsevad uurimisasutused prokuröri juhtimisel ja tema järelevalve all.

Uurijate poolt uurimise käigus tehtud korraldused on siduvad kõigi riigiasutuste, juriidiliste isikute ja kodanike jaoks.

Kohtunikud

Bulgaarias nimetatakse kohtunikud ametisse, neid edutatakse, nad viiakse üle madalamale ametikohale, nad viiakse üle teisele ametikohale ja vabastatakse ametist kõrgema justiitsnõukogu otsusega.

Korraldus

Nõutava kogemusega kohtunike jaoks on olemas järgmised ametikohad:

kõrgema kassatsioonikohtu kohtunik ja kõrgema halduskohtu kohtunik – vähemalt 12aastane õiguslane töökogemus;

apellatsioonikohtu kohtunik, sõjaväe apellatsioonikohtu kohtunik, kriminaalasjade eriapellatsioonikohtu kohtunik – vähemalt kümneaastane õiguslane töökogemus; kriminaalasjade eriapellatsioonikohtu kohtunikul peab olema vähemalt 12aastane töökogemus, kusjuures vähemalt kaheksa aastat peab ta olema töötanud kriminaalasju menetleva kohtunikuna;

ringkonnakohtu kohtunik, halduskohtu kohtunik, sõjaväekohtu kohtunik, kriminaalasjade erikohtu kohtunik – vähemalt kaheksa-aastane töökogemus;

kriminaalasjade erikohtu kohtunikul peab olema vähemalt kümneaastane töökogemus, kusjuures vähemalt viis aastat peab ta olema töötanud kriminaalasju menetleva kohtunikuna;

piirkondliku kohtu kohtunik – vähemalt kolmeaastane õiguslane töökogemus;

nooremkohtunik – eelnev kogemus ei ole nõutav.

Pärast vieaastast töötamist hinnatakse põhjalikult kohtuniku tegevust. Positiivse hinnangu korral kinnitatakse kohtunik alaliselt ametisse kõrgema justiitsnõukogu otsusega.

Bulgaaria Kohtunike Liit loodi 28. märtsil 1997. aastal Sofias. Liidul oli 30 asutajaliiget, sealhulgas kõrgema kassatsioonikohtu kohtunikud ning ringkonnakohtute ja piirkondlike kohtute kohtunikud kogu riigist.

Praegu toimiv liit on mitteametlik kutseorganisatsioon, mis on 1919. aastal asutatud ja kuni 1945. aastani tegutsenud Bulgaaria Kohtunike Liidu õigusjärglane. Liit ühendab kohtunikonda ja tema eesmärk on kaitsta kutseala huve ning arutada probleeme ja leida neile lahendusi.

Lisateavet leiate [Bulgaaria Kohtunike Liidu \(Съюза на съдиите в България\)](#) veebisaidilt.

Bulgaaria Kohtunike Ühendus loodi eesmärgiga tagada kodanikele õiglus, läbipaistvus ja juurdepääs õigusemõistmisele.

Kohtusüsteemi raames püüab ühendus teha tööd kooskõlas põhiseaduse ja õigusaktidega, järgides samal ajal kutseala eetika norme. Lisateavet leiate

Bulgaaria Kohtunike Ühenduse veebisaidilt aadressil <http://www.judgesbg.org/bg/>.

Roll ja ülesanded

Bulgaaria Kohtunike Liit koostab dokumente, sealhulgas kohtunike suhtes algatatud distsipliinaarmenetluste kohta, tegutseb vahendajana kohtunike ja teiste riigiametnike vahelistes vaidlustes, abistab seadusandjaid õigusloomeprotsessis, registreerib toiminguid ja annab välja oma ajakirja.

Kohtunikuabid ja prokuröriabid

Kohtunikuabid töötavad ringkonna- ja halduskohtutes, apellatsioonikohtutes, kõrgemas kassatsioonikohtus ja kõrgemas halduskohtus.

Prokuröriabid töötavad ringkonna- ja apellatsiooniprokuratuurides, kõrgemas kassatsiooniprokuratuuris ja kõrgemas haldusprokuratuuris.

Isiku, kes vastab kohtuniku, prokuröri või uurija ametikoha jaoks kehtestatud nõuetele ning kes on läbinud kohtuametnike konkursi, võib nimetada kohtunikuabiks või prokuröriabiks.

Kohtunikuabid nimetab ametisse vastava kohtu haldusjuht. Prokuröriabid nimetab ametisse peaprokurör või vastava prokuratuuri haldusjuht.

Õigusvaldkonna ametite korraldus: advokaadid

Advokaadid

Bulgaarias on advokaadi kutseala reguleeritud põhiseadusega. Advokaadina võib tegutseda ainult isik, kes on andnud nõuetekohase vande ja kes on kantud advokatuuri registrisse. Ringkonnakohtu igal tööpiirkonnal on oma advokatuur. See allub Sofias asuvale kõrgemale advokatuurinõukogule. Advokaatide staatus, õigused ja kohustused on reguleeritud Bulgaaria advokatuuriseadusega.

Kõrgem advokatuurinõukogu on juriidiline isik, mis koosneb advokatuuride esindajatest, kusjuures esindatuse suhe on järgmine: üks delegaat 40 advokaadi kohta.

Kõrgem advokatuurinõukogu kutsub kokku ja korraldab Bulgaaria advokaatide peaassamblee kohtumisi, täidab selle otsuseid ning valmistab ette ja esitab aruanded peaassambleele, määrab kindlaks advokaatide esialgsed ja iga-aastased osamaksud nõukogu eelarvesse, annab välja advokatuuriseaduse kohaseid korraldusi, teeb otsuseid advokatuuride peaassambleede õigusvastaste otsuste peale ja advokatuurinõukogude valimise seaduslikkuse suhtes esitatud kaebuste kohta, teeb otsuseid advokatuurinõukogude otsuste (mis käsitlevad advokaadi ametikohale praktikale lubamist) ja advokaatide registreerimisest keeldumise suhtes esitatud kaebuste ja protestide kohta, tagab rahalised vahendid kõrgema kontrollinõukogu ja kõrgema distsiplinaarkohtu tegevusega seotud kulutuste jaoks ja kinnitab need kulutused.

Kõrgem advokatuurinõukogu peab ühte advokaatide, ühte nooremadvokaatide ja ühte advokaadibüroode registrit ning ühte nende välismaalastest advokaatide registrit, kellel on õigus tegutseda Bulgaaria kohtutes kaitsjana.

Õigusvaldkonna andmebaas

Lisateavet leiate veebisaidilt [Висшия адвокатски съвет](#).

Notarid

Korraldus

Notar on isik, kelle riik on määranud tegema seaduses sätestatud notaritoiminguid. Oma ülesannete täitmisel on notar sõltumatu ja peab tuginema üksnes seadusele. Järelevalvet kõigi notarite tegevuse õiguspärasuse ja notarite koja põhikirjale vastavuse üle teeb justiitsminister.

Notari staatus, õigused ja kohustused on reguleeritud Bulgaaria notarite ja notaritoimingute seadusega.

Roll ja ülesanded

[Notarite koda \(Нотариалната камара\)](#) on Bulgaaria Vabariigi notarite organisatsioon, mis asutati notarite ja notaritoimingute seaduse alusel. Kõik ametisse nimetatud notarid on automaatselt notarite koja liikmed. Notarite koda on Sofias asuv juriidiline isik.

Notarite koja juhtorganid on peaassamblee, notarite nõukogu, järelevalvenõukogu ja distsiplinaarkomisjon. Notarite koda esindab notarite koja esimees.

Notarite koda korraldab ja toetab notarite tegevust, kaitseb ja edendab notari kutseala mainet ning arendab suhteid samaseid ülesandeid täitvate rahvusvaheliste organisatsioonidega.

Lisateavet leiate veebisaidilt [Нотариалната камара](#).

Muud õigusvaldkonna ametid

Eraõiguslikud kohtutäiturid

Eraõiguslik kohtutäitur on isik, kellele riik teeb ülesandeks eraõiguslike nõuete täitmisele pööramise ja avalike nõuete sissenõudmise. Eraõiguslik kohtutäitur tegutseb vastava ringkonnakohtu geograafilises tööpiirkonnas.

Eraõiguslike kohtutäiturite koja missioon on edendada kutseala mainet ja parandada täitemenetlust Bulgaarias, toetades samas koja liikmeid ja kaitstes avalikke huve.

Õigusvaldkonna andmebaas

[Eraõiguslike kohtutäiturite koda \(Камарата на частните съдебни изпълнители\)](#) peab eraõiguslike kohtutäiturite registrit.

Register on avalik ja sellele pääseb juurde koja veebisaidi kaudu. Igal isikul on õigus registriga tutvuda ja teha sellest väljavõtteid (eraõiguslike kohtutäiturite seadus).

Eraõiguslikud kohtutäiturid peavad esitama justiitsministeeriumile poolaastaruandeid ja iga-aastaseid tegevusaruandeid. Nende aruannete põhjal loob, haldab ja arendab justiitsministeerium kohtuliku täitemenetluse infosüsteemi. Infosüsteemi kasutamise eest küsib justiitsministeerium tasu vastavalt ministrite nõukogu poolt heakskiidetud hinnakirjale. Ametlik juurdepääs infosüsteemile on tasuta riigiasutuste, kohalike omavalitsusasutuste ja kohalike haldusasutuste jaoks ning isikute jaoks, kes täidavad ülesandeid avalikes huvides.

Avalik-õiguslikud kohtutäiturid

Avalik-õiguslikud kohtutäiturid jõustavad eraõiguslikke nõudeid. Riik võib teha avalik-õiguslikele kohtutäituritele ülesandeks nõuda sisse ka avalikke nõudeid seaduses sätestatud konkreetsetel juhtudel.

Avalik-õiguslike kohtutäiturite arvu määrab kindlaks justiitsminister.

Nendes piirkondlikes kohtutes, kus ei ole avalik-õiguslike kohtutäiturite, täidavad nende ülesandeid piirkondliku kohtu kohtunikud, kelle on määranud asjaomase kohtu esimees. Sellest asjaolust teavitatakse justiitsministrit.

Avalik-õiguslikud kohtutäiturid määrab ametisse justiitsminister konkursi tulemuste alusel. Justiitsminister võib kavandada konkursi läbiviimise piirkondliku kohtu esimehe ettepanekul.

[Bulgaaria Avalik-Õiguslike Kohtutäiturite Ühendus \(Асоциацията на държавните съдебни изпълнители в България\)](#) on sõltumatu ja vabatahtlik kutseorganisatsioon, mis kaitseb Bulgaaria avalik-õiguslike kohtutäiturite kutsealaseid, intellektuaalseid, kultuurilisi, sotsiaalseid ja materiaalseid huve, edendades samas kutseala populaarsust ja aidates parandada selle mainet riigis ja ühiskonnas.

Õigusvaldkonna andmebaas

[Avalik-õiguslike kohtutäiturite registriga \(Регистърът на държавните съдебни изпълнители\)](#) võib tutvuda ka avalik-õiguslike kohtutäiturite ühenduse veebisaidil.

Registrikohtunikud

Registrikohtunikud täidavad oma ülesandeid piirkondlikes kohtutes.

Nad annavad korralduse kinnistusregistri kannete tegemiseks, heakskiitmiseks või kustutamiseks või keelduvad selliste kannete tegemisest ning otsustavad väljavõtete ja tõendite väljastamise üle. Nad teevad seaduses sätestatud notariaalseid ja muid tehinguid. Registrikohtunikud võivad tegutseda üksnes oma kohtupiirkonnas.

Registrikohtunike arvu määrab kindlaks justiitsminister.

Nendes piirkondlikes kohtutes, kus registrikohtunik puudub või kus registrikohtunik ei saa oma ülesandeid täita, täidab registrikohtuniku kohustusi piirkondliku kohtu kohtunik. Sellest asjaolust tuleb teavitada justiitsministrit.

Justiitsminister võib määrata registrikohtuniku ülesandeid täitma ka sama kohtu juures tegutseva avalik-õigusliku kohtutäituri.

Registrikohtunikud määrab ametisse justiitsminister konkursi tulemuste alusel. Justiitsminister võib kavandada konkursi läbiviimise piirkondliku kohtu esimehe ettepanekul.

Bulgaaria Registrikohtunike Ühendus on sõltumatu ja vabatahtlik kutseorganisatsioon, mis kaitseb Bulgaaria registrikohtunike kutsealaseid, intellektuaalseid, kultuurilisi, sotsiaalseid ja materiaalseid huve, edendades samas kutseala populaarsust ja aidates parandada selle mainet riigis ja ühiskonnas. Lisateavet leiate ühenduse veebisaidilt aadressil <http://www.basv.free.bg>.

Lähemat teavet kohtuametnike kohta [leiab siit](#) (378 Kb) [en](#)

Viimati uuendatud: 17/12/2018

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta. Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

Järgmised keeleversioonid on juba tõlgitud.

Õigusvaldkonna ametid - Tšehhi

Sellel lehel antakse ülevaade Tšehhi Vabariigi õigusvaldkonna ametitest.

Õigusvaldkonna ametid – Sissejuhatus

Õigusvaldkonna ametid on kohtunik, prokurör, advokaat, notar ja kohtutäitur.

Prokurörid

Korraldus

Prokurörid on prokuratuuris töötavad õigusvaldkonna spetsialistid. Prokuratuur on riigiasutus, mis esindab riiki viimase huvide kaitsmiseks selgelt kindlaksmääratud asjades. Prokurörid tegelevad prokuratuuri pädevusse jäävate asjadega. Mitte ükski muu asutus ega isik ei või nende tegevusse sekkuda ega asendada ega esindada prokuratuuri selle tegevuses.

Prokuratuuride ülesehitus on samasugune nagu kohtutel (maaprokuratuurid, piirkondlikud prokuratuurid ja kõrgem prokuratuur). Süsteemi juhib riigiprokuratuur, mis asub Brnos ning vastutab prokuröride tegevuse keskse korralduse ja kutseala regulatsiooni eest. Valitsusel on õigus nimetada justiitsministri ettepanekul ametisse riigiprokurör ja teda ametist vabastada.

Kutseühingud

On olemas ka Tšehhi Vabariigi prokuröride ühendus ([Unie státních zástupců České republiky](#)), mis on Tšehhi Vabariigi prokuröride vabatahtlik kutseühendus, mille eesmärk on abistada prokuratuure nende ülesannete täitmisel ja soodustada õiguspäraselt ja mõjutusteta otsustamist. Samuti aitab ühendus kaasa prokuröride ja prokuröriabide koolitamisele ning esindab prokuröride huve.

Kutsetegevust reguleerib prokuröride kutse-eeskriitika koodeks.

Prokuröride nimekirja prokuratuuride järgi, kuhu nad on määratud, on kättesaadav justiitsministeeriumi veebisaidil [Ministerstvo spravedlnosti](#).

Roll ja ülesanded

Prokurör on riigiteenistuja, kelle ülesanne on riigi esindamine avalike huvide kaitsel, eelkõige kriminaalmenetluste algatamisel, ning õigusaktide järgimise järelevalve arestimajades ja vanglates, sundraviasutustes, noorte kinnipidamiskeskustes või hoolekandeesutustes, samuti kuritegude ennetamisel ning kuriteoohvrite abistamisel.

Pädevus kriminaalmenetluses

Prokuröridel on õigus osaleda kriminaalmenetluse igas etapis. Prokuröridel on menetluses teatavad õigused ja kohustused.

Prokuröride staatust reguleerib seadus nr 283/1993. Nad vastutavad riikliku süüdistuse esitamise ja teatavate muude ülesannete täitmise eest vastavalt kriminaalmenetluse seadustikule. Prokuröri ülesanne on ka õigusaktide järgimise järelevalve arestimajades ja vanglates, sundraviasutustes, noorte kinnipidamiskeskustes või hoolekandeesutustes ja muudes olukordades, kus seadusega on ette nähtud isikuvabaduse piiramine; samuti osaleb ta muudes menetlustes kui kriminaalmenetlus ja täidab muid seadusega ettenähtud ülesandeid.

Prokurörid tagavad, et kohtueelses menetluses järgitakse õigusakte. Kriminaalmenetluse seadustiku (seadus nr 141/1961) kohaselt kuuluvad teatavad ülesanded selles küsimuses prokuröri ainupädevusse.

Enne süüdistuse esitamist tuleb prokuröri teavitada kuriteo toimepanemise asjaoludest (kriminaalmenetluse seadustiku artikli 158 lõige 2).

Prokurör esitab ametliku süüdistuse (soovitab karistuse), millest saab alguse asjaomasele kohtule esitatava asja menetlemine. Prokurörid peavad osalema põhiistungil, kus nad algatavad menetluse süüdistuse esitamisega ja lõpetavad selle kokkuvõttega.

Prokuröridel on õigus osaleda süü väljaselgitamises ja karistuse määramises.

Prokurör võib esitada edasikaebuse põhjendusel, et kohtuasjas on tehtud väär otsus. Edasikaebus võib olla süüdistatava kasuks või kahjuks.

Täiendava edasikaebuse võib esitada peaprokurör.

Prokurör võib soovitada asja uuesti läbivaatamist süüdistatava kasuks või kahjuks.

Alaeriali käsitlevates kohtuasjades peab prokurör viibima lisaks põhiistungitele ka avalikel ärakuulamistel (seadus nr 218/2003 kohtumenetluse kohta alaealisi käsitlevates asjades).

Prokuröri ainupädevusse kuulub ka otsuste tegemine vaidluste kohtuvälise lahendamise käigus saavutatud kokkulepete kohta.

Prokuratuuri tegevus väljaspool kriminaalmenetlust

Prokuratuur võib teha ettepaneku tsiviilmenetluse algatamiseks või sekkuda käimasolevasse tsiviilmenetlusesse seadusega lubatud juhtudel.

Prokuratuuri tsiviilmenetluses osalemise aluseks on Tšehhi Vabariigi põhiseaduse artikkel 80, mille kohaselt võib prokuratuur täita lisaks riikliku süüdistuse esitamisele muid seadusega ettenähtud ülesandeid. Prokuratuuriseaduse kohaselt võib prokuratuur osaleda ka muudes menetlustes väljaspool kriminaalmenetlust. Neid õiguseid on täpsemalt reguleeritud tsiviilmenetluse seadustikuga, kus on ette nähtud juhud, mil prokuratuur võib sekkuda käimasolevasse tsiviilmenetlusesse.

Lisaks võimalusele osaleda tsiviilmenetluse poolena, võib prokuratuur teha riigiprokuröridele ettepaneku algatada menetlus näiteks isaduse tuvastamise asjades perekonnaseaduse alusel.

Prokuröridele esitatavad kutsealased ja muud nõuded

Prokurör alustab tegevust ametisse nimetamise järel. Prokurörid nimetab ametisse justiitsminister riigiprokuröri ettepanekul määramata ajaks. Prokurör annab justiitsministrile ametivande.

Prokurörikandidaat peab vastama järgmistele nõuetele:

õigusvõime;

kriminaalkorras karistamata;

vanus ametisse nimetamise hetkel vähemalt 25 aastat;

Tšehhi ülikoolis omandatud magistrkraad õigusteaduses;

kutseeksami läbimine;

kõlbelised omadused, mis tagavad prokuröri ülesannete nõuetekohase täitmise ja

nõusoleku andmine enda prokuröri ametisse nimetamiseks ning konkreetsesse prokuratuuri suunamiseks.

Prokurör nimetatakse ametisse määramata ajaks, ent justiitsministri otsusega võib prokuröri siiski ajutiselt ametikohustustest vabastada. Prokuröri ametiaeg lõpeb tema 70-aastaseks saamisel, tema surmaga või ametlikult surnuks tunnistamisega, täieliku või osalise töövõimetusega või juhul, kui prokurör keeldub

vande andmisest, kaotab Tšehhi kodakondsuse, asub ametikohale, mis ei sobi kokku prokuröri ametikohaga, mõistetakse süüdi kuriteos, kuulutatakse ametikohale sobimatuks või kui ta ei saa tervislikel põhjustel oma ülesandeid pikaajaliselt täita. Prokuröri võib ametist vabastada ka distsiplinaarmenetluse korras ning ta võib ametist tagasi astuda.

Justiitsminister koostab prokuratuuri eelarve. Prokuröri ametikoht on reguleeritud seadusega nr 283/1993.

Ametikohtade kokkusobimatus

Prokurör ei tohi tegutseda vahekohtuniku või vahendajana õigusvaidluse lahendamisel, esindada kohtumenetluse pooli või tegutseda kohtu- või haldusmenetluses kaebaja või menetlusosalise esindajana, välja arvatud juhul, kui seaduses on sätestatud konkreetsed erandid. Lisaks ei tohi prokurör töötada ühelgi muul tasulisel ametikohal, v.a prokuröri, peaprokuröri või peaprokuröri asetäitja ametikoht või tegevused, mis on seotud ajutise lähetusega ministeeriumisse või kohtuakadeemiasse, ega tegeleda muu tasulise tegevusega, v.a isikliku vara haldamine, akadeemiline, pedagoogiline, kirjanduslik, ajakirjanduslik või kunstiline tegevus ning tegevus valitsuse või ministeeriumi juures asuvates nõuandvates organites või parlamendi organites.

Tasustamine

Tasustamine on reguleeritud õigusaktidega ning prokuröride töötasu maksab riik.

Kutsealane vastutus

Seaduse kohaselt on riik vastutav kahju eest, mille on põhjustanud prokuröri õigusvastane otsus või ebaõige ametlik menetlus.

Prokurörid vastutavad enda toimepandud distsiplinaarrikkumiste eest.

Kohtunikud

Korraldus

Kohtuniku ametiala aluseks on Tšehhi põhiseaduse artikli 82 lõige 1, mille kohaselt kohtunikud peavad olema oma ülesannete täitmisel sõltumatud ja keegi ei või proovida neid mõjutada. Lisaeeskirjad on sätestatud seaduses nr 6/2002 kohtute ja kohtunike kohta.

Ametisse nimetamine ja ametiaeg

Nõutavatele tingimustele vastava kohtuniku nimetab ametisse Vabariigi President ning ametisse astudes annab kohtunik ametivande. Õiguspärast ootust kohtunikuametisse nimetamiseks siiski olemas ei ole.

Kohtuniku ettevalmistus hõlmab kolmeaastast teenistust kohtus kohtuniku abina. Ettevalmistava teenistuse lõpus sooritab kohtuniku abi kutseeksami.

Kohtunik nimetatakse ametisse tähtajatult, kuid justiitsminister võib kohtuniku ajutiselt ametist vabastada. Kohtuniku ametiaeg lõpeb selle aasta lõpus, mil kohtunik saab 70-aastaseks, kohtuniku surmaga või ametlikult surnutsunnistamisega, kohtuotsusega, millega tunnistatakse kohtunik ametiülesannete täitmiseks sobimatuks, või ametist lahkumisega.

Kohtunikele esitatavad kutsealased ja muud nõuded

Kohtunikukandidaat peab vastama järgmistele tingimustele:

Tšehhi Vabariigi kodakondsus;

õigusvõime;

kriminaalkorras karistamata;

vanust vähemalt 30 aastat;

Tšehhi ülikoolis omandatud magistrikraad õigusteaduses;

kohtuniku kutseeksami läbimine;

kõlbelised omadused, mis tagavad kohtuniku ülesannete nõuetekohase täitmise ja

nõustumine kohtuniku ametisse nimetamise ja konkreetseesse kohtusse suunamisega.

Kohtukaasistujad määratakse üldsuse hulgast (tingimusel, et need isikud ei ole kriminaalkorras karistatud). Nad annavad kohtu esimehe ees vande ja teenivad neli aastat.

Ametikohtade kokkusobimatus

Kohtunik ei tohi tegeleda muu tasulise tööga (v.a kohtu esimehe või aseesimehe amet). Neil on siiski lubatud tegutseda järgmistes valdkondades: isikliku vara haldamine ning akadeemiline, pedagoogiline, kirjanduslik, ajakirjanduslik ja kunstiline tegevus või tegutsemine ministeeriumi, valitsus- või parlamendi organite juures asuvates nõuandvates organites.

Tasustamine

Kohtunike tasustamine on reguleeritud seadusega.

Roll ja ülesanded

Kohtuniku põhiõigus ja -kohustus ametiülesannete täitmisel on jääda sõltumatuks ning lähtuda otsuste tegemisel üksnes õigusest, mida ta peab tõlgendama oma parima arusaamise ja südametunnistuse järgi. Ta ei tohi lasta end mõjutada näiteks erakondade huvidest, avalikust arvamusest ega meediast.

Kohtuniku sõltumatuse ja erapooletuse rikkumine või ohustamine on keelatud.

Kohtunik peab otsuse tegema võimalikult kiiresti mõistliku aja jooksul ning andma menetlusosalistele ja nende esindajatele võimaluse kasutada nende

õigusi. Kohtunik ei tohi siiski arutada menetlusosalistega menetluses oleva kohtuasja sisu või menetlusega seotud küsimusi, mis võivad kohtuasja mõjutada.

Kui kohtunik lõpetab tegevuse kohtunikuna, peab ta hoidma saladuses kõik talle ametiaja jooksul teatavaks saanud asjaolud, ning kohtuniku võib

kõnealusest kohustusest vabastada üksnes erakorralisel juhul.

Kohtunike ja nende kohtute nimekiri, kus nad otsuseid langetavad, on kättesaadav justiitsministeeriumi veebisaidil: [Ministerstvo spravedlnosti](#).

Kohtunike ühendus ([Soudcovská unie](#)) ei esinda kõiki kohtunikke, sest liikmesus on vabatahtlik. Kohtunike ühenduse üldkogu on vastu võtnud kohtunike tegevuse kõlbelisi aluseid käsitleva kohtunike käitumisjuhendi.

Kohtunike kategooriad ja spetsialiseerumine

Lisaks kohtunikuametile võib kohtunik olla kohtu esimees või aseesimees. Kohtuniku nimetab kõnealusesse ametisse Tšehhi Vabariigi president (riigikohus ja kõrgeim halduskohus) või justiitsminister (kõrgema astme kohtud, piirkonnakohtud ja ringkonnakohtud). Nende peamiste ülesannete hulka kuulub kohtute haldamine.

Kohtuniku võib nimetada ka ülemkohtu koja või kõrgeima halduskohtu koja esimeheks või kohtukolleegiumi esimeheks.

Ringkonna-, piirkonna- ja kõrgema astme kohtud jagunevad organisatsiooniliselt kohtuosakondadeks, mis on vastavalt konkreetsetele valdkondadele spetsialiseerunud kriminaal-, tsiviil- ja halduskohtumenetlusele.

Kohtuniku kutsealane vastutus

Kohtuniku poolt ebaseadusliku otsuse langetamise või vahistamismääruse väljastamise, karistuse või kaitsemeetme määramise tõttu või ebaõige menetluse tõttu põhjustatud kahju eest vastutab riik. Riik võib kahju kohtunikult välja nõuda üksnes siis, kui kohtunik on distsiplinaar- või kriminaalmenetluses süüdi mõistetud. Kohtunik vastutab oma kutsealase pädevuse eest kohtuniku ülesannete täitmisel.

Notarid

Korraldus

Notarid ja nende tegevus on reguleeritud seadusega nr 358/1992 notarite ja nende tegevuse kohta (notariaadiseadustik).

Notarid peavad kuuluma notarite kotta, mis vastutab kutseala korraldamise eest. Koda korraldab erialast väljaõpet ja tulevaste notarite eksamineerimist.

Notarite nimekiri piirkondade kaupa on kättesaadav notarite koja veebisaidil ([📄 Notářská komora](#)).

Ametisse nimetamine ja ametiaeg

Notari nimetab vabale notari ametikohale justiitsminister notarite koja ettepanekul avaliku konkursi alusel. Notar asub ametikohale alates registreerimisest notarite nimekirjas, mida haldab notarite koda.

Notari abid valmistuvad tulevaseks elukutseks, omandades kogemusi notaribüroos. Ettevalmistuse järgmises etapis saavad neist notarikandidaadid, kes peavad olema läbinud vähemalt kolmeaastase koolituse ja sooritanud notari kutseksami.

Pärast ametisse nimetamist notari ametiaja suhtes piiranguid ei kohaldata, kuigi tema tegevuse võib peatada. Notari ametiaeg lõpeb, kui ta on saanud 70-aastaseks, sureb või tunnistatakse ametlikult surnuks, tagandatakse ametist, kaotab Tšehhi kodakondsuse, muutub töövõimeetuks või kui ametisse nimetatud notar keeldub vande andmisest või ei saa tervislikel põhjustel notari ülesandeid nõuetekohaselt täita.

Igas ringkonnakohtus tegutsevate notaribüroode arvu määrab justiitsminister notarite koja ettepanekul.

Notarid on oma ülesannete täitmisel sõltumatud. Nad kohustuvad järgima vaid seadust. Notari ametikoht on kokkusobimatu mis tahes muu tasulise tegevusega (v.a seadusega sätestatud erijuhtudel).

Notaritele esitatavad kutsealased ja muud nõuded

Notarikandidaat peab vastama järgmistele tingimustele:

Tšehhi kodakondsus,

õigusvõime,

kriminaalkorras karistamata,

kõrgharidus,

vähemalt viieaastane töökogemus notaribüroos,

kutseeksami läbimine.

Notarina tegutsemiseks peab kandidaat

olema notariks nimetatud,

andma ametivande justiitsministrile,

olema saanud kätte notari pitsati,

olema sõlminud vastutuskindlustuse tema tegevuse käigus tekkida võivate kahjude vastu.

Ametikohtade kokkusobimatus

Notari ametikoht on kokkusobimatu mis tahes muu tasulise tegevusega, v.a notari isikliku vara haldamine. Notar võib siiski tegeleda tasulise akadeemilise, ajakirjandusliku, pedagoogilise, tõlke-, ekspert- või kunstilise tegevusega.

Tasustamine

Notarite tegevust reguleerivates eeskirjades on sätestatud, et notar saab oma tegevuse eest tasu, mis koosneb peamiselt notaritasust ning hüvitisest kulutatud aja ja raha eest. Kulud tasub ametitoimingut taotlenud isik. Notaril on õigus nõuda mõistlikku ettemaksu notaritasu ja kulude arvelt. Notaritasude üksikasjad on sätestatud eraldi õigusaktis.

Notari roll ja ülesanded

Notar peab ametitoiminguid teostades järgima üldakte ning õigusabi andmisel kliendi juhiseid. Notaril on õigus keelduda ametitoimingu sooritamist üksnes siis, kui see on vastuolus üldaktiga, kui konkreetse tehingu osaline on notar ise või notari sugulane, kui notar on juba osutanud õigusabi tehingus osalevale teisele isikule, kelle huvid on erinevad, või kui taotleja jätab mõjuva põhjuseeta maksmata notaritasu ettemaksu. Notar võib kliendiga sõlmitud lepingust taganeda või õigusabi andmisest keelduda, kui on kaotatud vastastikune usaldus.

Notar on kohustatud hoidma saladuses kõik asjaolud, mis on talle tema tegevuse käigus teatavaks saanud ja mis võivad mõjutada kliendi või õigusabi taotleja tagatud huve. Notari võib kõnealusest kohustusest vabastada isik, kes on toiminguga seotud.

Notari osutatavad teenused on järgmised:

olla esindajaks näiteks kohtu- või pärimismenetlustes

notariaalaktiliste koostamine – õigustoimingute, juriidiliste isikute üld- ja muude koosolekute, muude toimingute ja olukordade ametlikud protokollid,

lepingute koostamine,

vastutav hoid,

täitedokumentide koostamine,

testamentide koostamine ja vastutav hoid

abieluueelsete lepingute (peavad kohustuslikus korras notariaalakti vormis olema) koostamine, tagatislepingute koostamine ja registreerimine,

dokumentide tõestamine.

Lisaks teevad nad väljavõtteid Tšehhi kinnistusregistrist jne.

Notari kutsealane vastutus

Notar vastutab taotlejate, klientide ja muude isikute ees neile notari ametitoimingutega põhjustatud kahju eest ning vastutab igasuguse kahju eest, mis on põhjustatud tema töötajate poolt nende tööülesannete täitmisel. Selleks peab notaril olema vastutuskindlustus.

Notarid on vastutavad ka distsiplinaarkorras.

Notarite ametitoimingute riikliku järelevalve eest vastutavad justiitsministeerium, Tšehhi Notarite Koda ja muud notarite kojad.

Kutseühingud

Iga piirkonnakohtu tööpiirkonnas ja Praha munitsipaalkohtu tööpiirkonnas seaduse alusel asutatud notarite kojad on avatud kõikidele asjaomases piirkonnas asuvatele notaritele. Notarite koda on juriidiline isik, millel on oma juhtorganid ja sissetulek.

Tšehhi Notarite Koda (*Notářská komora ČR*) on sõltumatu organisatsioon, kuhu kuuluvad notarite kojad. Tšehhi Notarite Koda on juriidiline isik, millel on oma juhtorganid ja sissetulek. Koja üheks ülesandeks on testamendiregistri pidamine ja haldamine. Testamendiregister on elektrooniline testamentide, pärandist ilmajätmise dokumentide ja kõnealuseid dokumente tühistavate dokumentide, testamenditäitjate nimetamise ning ametist tagandamise dokumentide eraõiguslik register. Tšehhi Notarite Koda peab ka pandiregistrit.

Õigusvaldkonna ametite korraldus: juristid

Advokaadid

Advokaadid peavad olema Tšehhi Advokatuuri ([📄 Česká advokátní komora](#)) liikmed. Advokatuur on tsentraliseeritud valitsusväline organ ja vastutab kutseala reguleerimise eest.

Advokaatide osutatavad teenused on reguleeritud seadusega nr 85/1996 advokaatide ([📄 o advokacii](#)) kohta.

Advokaatide ametisse nimetamine

Advokaadi kutsealal tegutsemise eeltingimuseks on registreerimine Tšehhi Advokatuuri ([Česká advokátní komora](#)) hallatavas advokaatide nimekirjas.

Registrisse kandmiseks tuleb esitada kirjalik avaldus ja kandidaat peab vastama järgmistele tingimustele:

õigusvõime ([Způsobilost k právním úkonům](#)),

kriminaalkorras karistamata ([Bezúhonnost](#)),

magistrikraad õigusteaduses ([Magistr](#)),

kolmeaastane töökogemus advokaadi abina ([Advokátní koncipient](#)),

advokatuurieksami läbimine ([Advokátní zkouška](#)) ja

ametivande ([Slib](#)) andmine Tšehhi Advokatuuri ([Česká advokátní komora](#)) esimehe ees.

Advokaadi teenuseid võivad Tšehhi Vabariigis ([Česko](#)) osutada ainult:

Tšehhi Advokatuuris ([Česká advokátní komora](#)) registreeritud advokaadid

Euroopa advokaadid.

Tšehhi Vabariigis on vaid üks advokaatide kategooria. Alles tegevuse käigus spetsialiseeruvad advokaadid ühele õigusvaldkonnale.

Advokaatide õigused ja kohustused

Isik saab advokaadiks advokaatide nimekirja kandmisel.

Ettevalmistus kutsealal tegutsemiseks toimub teise advokaadi juures advokaadi abina.

Advokaat kantakse nimekirja tähtajatult, ent advokaadi võib vastavalt seadusele või Tšehhi Advokatuuri otsuse alusel siiski ajutiselt ametist vabastada.

Advokaadina tegutsemise luba kaotab kehtivuse, kui advokaat arvatakse advokaatide nimekirjast välja seaduses ettenähtud alustel, nagu advokaadi surm, tema surnuks tunnistamine, töövõimetus muutumine või teovõime piiramine, distsiplinaarkaristuse määramine advokaadi nimekirjast väljaarvamisel, tema suhtes väljakuulutatud pankrot või advokaadi enda taotlus nimekirjast väljaarvamiseks. Samuti võib advokaadi nimekirjast väljaarvamise otsustada Tšehhi Advokatuur.

Ametikohtade kokkusobimatus

Seaduses on sätestatud, et advokaat ei tohi advokaadina tegutsedes omada töö- või muid sarnaseid suhteid (v.a töötamine ülikooli õppejõuna) ning ta ei tohi tegeleda muu tegevusega, mis on vastuolus advokaadina tegutsemisega.

Tasustamine

Üldjuhul osutavad advokaadid klientidele õigusteenuseid tasu eest. Advokaat võib nõuda mõistlikku ettemaksu. Meetod, millega määratakse advokaadi tasu suurus õigusteenuste osutamise eest ning hüvitis kulutatud raha ja aja eest, on sätestatud üldaktides. Advokaadi tasu õigusteenuste osutamise eest reguleerib sisuliselt advokaadi ja kliendi vahel sõlmitud leping (lepinguline tasu). Kui lepingulist tasu ei ole määratud, määratakse tasu kooskõlas lepinguväliste tasude astmikku käsitlevate sätetega. Kui advokaadi on määranud õigusteenuseid osutama riik, maksab advokaaditasu riik.

Kutseühingud

Tšehhi Advokatuur, mis asub Prahas ja millel on filiaal Brnos, on kõikide advokaatide sõltumatu kutseühendus. Tal on oma juhtorganid ning ta annab välja kutsealaseid eeskirju, mille järgimine on advokaatidele kohustuslik ning mis avaldatakse Tšehhi Advokatuuri Teatajas.

Sellised eeskirjad on näiteks Tšehhi Vabariigi advokaatide kutse-eeskiri ja konkurentsieeskirjad.

Kutsealane vastutus

Advokaat vastutab kliendi ees kliendile õigusteenuste osutamise käigus advokaadi enda, tema töötaja või esindaja poolt põhjustatud kahjude eest.

Advokaadil peab olema vastutuskindlustus.

Samuti vastutab advokaat distsiplinaarrikkumiste eest (oma kohustuste tõsise või korduva rikkumise eest).

Advokaatide andmebaas

Advokaatide nimekiri on kättesaadav Tšehhi Advokatuuri ([Česká advokátní komora](#)) veebisaidil. Advokaate saab lisaks asukohale otsida ka spetsialiseerumise ja keelteoskuse alusel.

Kas andmebaasi kasutamine on tasuta?

Jah, kasutamine on tasuta.

Õigusnõustajad

Tšehhi Vabariigis on ainult üks advokaatide kategooria.

Muud õigusvaldkonna ametid

Kohtutäiturid

Kohtutäitur on sõltumatu ([svobodné](#)) õigusspetsialist ([právnícké](#)), kes tegeleb täitmisele pööramisega ([exekuce](#)) vastavalt täiteseadustikule ([Exekuční řád](#)). Kõik kohtutäiturid peavad kuuluma kohtutäiturite kotta ([Exekutorské komora](#)).

Kohtutäiturite tegevust reguleerib seadus nr 120/2001 kohtutäiturite ja täitmisele pööramise kohta (täiteseadustik).

Kohtutäiturid nimetab ametisse justiitsminister.

Tšehhi Vabariigis on kohtutäitur riigiteenistuja ning tema tegevust käsitatakse kohtuliku tegevusena.

Kohtutäituri kandidaat peab olema Tšehhi kodanik ja vastama järgmistele nõuetele:

õigusvõime ([Způsobilost k právním úkonům](#)),

Tšehhi ülikoolis omandatud õiguslane kraad ([Vysoká škola](#)),

laitmatu taust ([Bezúhonnost](#)),

vähemalt kolmeaastane erialane töökogemus,

kohtutäiturieksami läbimine ([Exekutorská zkouška](#)).

Ametisse nimetamine ja ametiaeg

Pärast vande andmist nimetab justiitsminister kohtutäituri ametisse avaliku konkursi alusel. Ametisse nimetamisel saab kohtutäituri kohtutäiturite koja liige.

Kohtutäituriks saamiseks on vajalik töökogemus kohtutäituri abina (kohtutäituri büroos). Järgmises etapis saab isikust kohtutäituri kandidaat, kellel peab olema vähemalt kolmeaastane täitetegevuse kogemus ning kes peab sooritama kohtutäituri eksami, enne kui ta registreeritakse kohtutäiturite nimekirjas.

Kohtutäitur nimetatakse ametisse tähtajatult, ent justiitsminister võib siiski kohtutäituri tegevuse peatada. Kohtutäitur, kelle tegevus on peatatud, ei tohi tegeleda ametitegevusega ning tema asemel nimetatakse ametisse asendaja. Asendaja nimetatakse ametisse ka ajavahemikuks, mil kohtutäitur ei saa muudel põhjustel (nt haiguse või puhkuse tõttu) ametitegevusega tegeleda.

Kohtutäituri ametiaeg lõpeb, kui kohtutäitur ei ole enam kohtutäiturite koja liige. Selle põhjuseks võib olla kohtutäituri surm, tema ametlikult surnuks tunnistamine, kohustuslik pensionile jäämine, Tšehhi kodakondsuse kaotamine, töövõimetus või teovõime piiramine.

Ametikohtade kokkusobimatus

Kohtutäituri ametikoht on kokkusobimatu mis tahes muu tasulise tegevusega, v.a kohtutäituri isikliku vara haldamine. Kohtutäitur võib siiski tegeleda tasulise akadeemilise, ajakirjandusliku, pedagoogilise, tõlke-, ekspert- või kunstilise tegevusega.

Tasustamine

Kohtutäitur saab täitetoimingute ja muu tegevuse eest tasu, mis koosneb peamiselt kohtutäituri tasust, hüvitisest ametitegevusega seoses kulutatud raha ja aja eest ning dokumentide kätetoimetamise tasust. Kohtutäituri tasu võib määrata kohtutäituri ja õigustatud isiku vahel sõlmitud lepingus. Sellise lepingu puudumisel määratakse tasu suurus vastavalt üldaktidele. Kohtutäituri õigus nõuda mõistlikku ettemaksu ametitegevusega seotud kulude katteks.

Kutsealane vastutus

Kohtutäitur vastutab tema enda või tema töötajate poolt ametitegevuse käigus põhjustatud kahju eest. Kohtutäituri peab olema vastutuskindlustus. Samuti on kohtutäituri ja kohtutäituri kandidaadid distsiplinaarkorras vastutavad seaduses ettenähtud kohustuste rikkumise või tõsise või korduva ametiväärkuse rikkumise eest.

Lisateavet leiab kohtutäiturite kohta veebisaidilt [Exekutorská komora ČR](#).

Õigusteenuseid tasuta pakkuvad organisatsioonid

Paljud valitsusvälised organisatsioonid pakuvad üldsusele õigusabi erinevates valdkondades: näiteks keskkonnaalane õigusteenus ([Ekologický právní servis](#)) ja inimõigustealane õigusteenus ([Iuridicum remedium](#)).

Teatavatel juhtudel osutab Tšehhi Advokatuur tasuta õigusabi.

Tšehhi Advokatuur pakub tasuta nõustamist täitekusimustes.

Viimati uuendatud: 13/05/2019

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta. Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

Järgmised keeleversioonid on juba tõlgitud.

Õigusvaldkonna ametid - Taani

Sellel lehel antakse ülevaade õigusvaldkonna ametitest Taanis.

Prokurörid

Korraldus

Taani prokuratuur kuulub justiitsministri valitsemisalasse ja tema teostab ka järelevalvet prokuröride üle. Prokuratuur koosneb peaprokurörist, prokuröridest ja politseiülematest.

Peaprokurör juhib kriminaalmenetlusi ülemkohtus ning lisaks osaleb **kriminaalasjade läbivaatamise komisjonis** toimuvatel aruteludel.

Peaprokurör on kõrgemal positsioonil võrreldes teiste prokuröridega ning teostab järelevalvet nende töö üle. Samuti käsitleb ta kaebusi, mis on esitatud esimese astme kohtutes prokuröride poolt tehtud otsuste peale.

Roll ja ülesanded

[Prokuratuuri](#) ülesandeid ja ülesehitust on kirjeldatud **Taani õigusemõistmise korralduse seaduse** 10. osas (paragrahvid 95–107).

Prokuratuuri ülesanne on esitada kooskõlas seadusega ja koostöös politseiga süüdistusi kuritegude toimepanemise eest. Paragrahvi 96 lõikes 2 sätestatakse, et prokuratuur peab käsitlema kohtuasja selle laadist tuleneva kiirusega. Seoses sellega peab prokuratuur tagama, et süüdistus esitatakse neile, kes peavad karistatud saama, ja mitte süütutele (objektiivsuse põhimõte).

Ringkonnakohtutes käsitlevad kuus piirkondlikku prokurööri kriminaalasju – edasikaebusega seotud kohtuasju ja koos vandekohtunikega otsustatavaid kohtuasju – ning juhendavad politseiülemaid kriminaalasjade käsitlemisel. Lisaks käsitlevad piirkondlikud prokurörid neid politseiülemate otsuste peale esitatud kaebusi, mis käsitlevad süüdistuse esitamist. Lõpuks käsitlevad prokurörid ka kriminaalasjas süüdistuse esitamisega seotud hüvitamisküsimusi ning politsei vastu esitatud kaebusi.

Raskete majanduskuritegude prokurör vastutab üleriigiliselt süüdistuse esitamise eest ulatuslike finantskuritegude puhul.

Raskete rahvusvaheliste kuritegude peaprokurör on riigisiselt vastutav välismaal toime pandud rahvusvaheliste kuritegude puhul süüdistuse esitamise eest. See hõlmab juhtumeid, mis käsitlevad genotsiidi, inimsusevastaseid kuritegusid ja sõjakuritegusid.

Politseiülemad toimivad prokurörina linnakohtutes (esimene aste) ning vastutavad seega lisaks politsei töö juhtimisele ka politseijaoskondade läbi viidud küsitluste ja uurimiste eest ning kohalike prokuratuuride toimimise eest.

Kohtunikud

Korraldus

[Taani kohtunike ametisse nimetamise nõukogu](#) esitab **justiitsministrile** soovitusi kohtunike ametisse nimetamise, välja arvatud ülemkohtu presidendi ametisse nimetamise kohta. Praktikas järgib justiitsminister alati nõukogu soovitusi.

Kohtunike distsiplinaarküsimusi või kohtute poolt palgatud muu juriidilise personali distsiplinaarküsimusi käsitleb [kohtuliku süüdistuse esitamise ja läbivaatamise erikohus](#).

[Taani kohtute ametil](#) lasub üldine vastutus kohtute juriidilise personali koolitamise eest.

Roll ja ülesanded

Taanis ei spetsialiseeru **elukutselised kohtunikud** üldiselt ühele või teisele õigusvaldkonnale. Nende ametikoht võib olla alaline või ajutine (*konstitueret*). Abi- ja asekohtunikud käsitlevad tavaliselt vähem spetsiifilisi kohtuasju (näiteks kohtutäiturite esitatud kohtuasjad).

Kohtukaasistujad osalevad mõningate oluliste eranditega kõigis kriminaalasjades, mida arutatakse esimese ja teise astme kohtutes. Esimese ja teise astme tsiviilasjades võidakse abiks kutsuda ekspertteadmistega kohtuhindajad. Kohtukaasistujad ja ekspertteadmistega kohtuhindajad nimetatakse ametisse neljaks aastaks.

Õigusvaldkonna andmebaasid

Täiendavat teavet leiab järgmistest allikatest:

[Taani kohtunike liidu](#) avalik veebisait;

[abikohtunike liidu](#) veebisait.

Õigusvaldkonna ametite korraldus: Juristid

Vandeadvokaadid / Advokaadid

Erapraksist pidavad juristid

Taani õigusliit loodi 1919. aastal. Kõik Taani juristid (*advokater*) on selle liikmed kohustuslikus korras.

Palgatöötajatest juristid ja praktikant-juristid

FAAF on palgatöötajatest juristide ja juristi praktikantide liit, mis on Taani juristide ja majandusteadlaste liidu (DJØF) osa. DJØF on Taani suurim ametiühing ja huviorganisatsioon selliste valdkondade üliõpilastele ja töötajatele nagu õigus, haldus, riigijuhtimine, teadusuuringud, haridus, sidetehnoloogia, majandus, poliitika- ja sotsiaalteadused. Ühingul on umbes 50 000 neis valdkondades töötavat liiget. FAAFi umbes 1500 liikmest on 900 erapraksiste poolt tööle võetud juristid.

Ettevõtte õigusnõustajad

Ettevõttejuristid võivad lisaks Taani õigusliidu liikmeks olemisele saada ka ettevõtte õigusnõustajate liidu (*Danske Virksomhedsjurister – DVJ*) liikmeteks. Praegu on umbes kahel kolmandikul DVJ liikmetest juristi tegevusluba. Üldiselt esindab DVJ ettevõtte õigusnõustajate kutsealaseid huve. Liidu töö eesmärk on ka aidata kaasa sellele, et ettevõtte õigusnõustaja ametit tunnustataks ning mõistetakse selle ametikoha positsiooni ja kasvavat tähtsust kaubandusringkondadele, ametiasutustele, valitsusvälistele organisatsioonidele ja ühiskonnale üldiselt. DVJ on **Euroopa Firmajuristide Assotsiatsiooni** (ECLA) liige.

Erapraksist pidavad juristid vs. ettevõttejuristid

Taanis kohaldatakse tegevusloaga **ettevõttenõustajate / ettevõtte õigusnõustajate** suhtes täpselt samu eeskirju, nagu erapraksist pidavate juristide suhtes. Õigusemõistmise korralduse seaduses ei tehta kahte liiki juristidel vahet ning mõlemad on kaasatud Taani õigusliitu.

See tähendab, et üldiselt on käitumiskoodeksi, ametialaduse, kliendi ja juristi vahelise konfidentsiaalsuse jms osas ettevõttejuristidel sama õiguslik staatus kui teistel juristidel. Käitumiskoodeksi ulatust on siiski laiendatud eesmärgiga tagada, et seda saaks kohaldada ka ettevõttejuristide suhtes, kusjuures muudatused hõlmavad eritingimusi, milles need juristid töötavad.

Seega reguleerivad ettevõttejuristi konfidentsiaalsuse nõuet samad eeskirjad, mida kohaldatakse erapraksist pidavate juristide suhtes. Selle üle, kas ettevõttejuristide suhtes kohaldatakse samu nõudeid, mida teiste juristide suhtes, otsustab siiski kohus.

Võrde õigusliku staatuse küsimuse puhul on ainsaks erandiks see, keda ettevõttejurist oma tegevusloa alusel esindada võib. Ettevõttejuristina tegutsemise juriidilist võimalust peetakse vaikimisi kokkulepitud erandiks õigusemõistmise korralduse seaduse paragrahvist 124, mis reguleerib seda, millist liiki äriühingu heaks ettevõttejurist võib tegutseda.

Seega, kui ettevõttejuristil ei ole oma töökohast eraldiseisvat õigusbürood, võib ta kasutada juristi ametinimetust ainult seda äriühingut või organisatsiooni esindades. See tähendab, et kui tööandja palub ettevõttejuristil osutada juriidilist nõustamist kliendile või liikmele, ei tohi seda tehes kasutada juristi ametinimetust, välja arvatud juhul, kui ettevõttejuristil on oma töökohast eraldiseisvat õigusbüroo ning kui ta nõustab klienti või liiget oma erapraksisest. Kui ettevõttejuristil ei ole oma töökohast eraldiseisvat õigusbürood ning ta pakub kliendile või organisatsioonile juriidilist nõustamist ning klient või organisatsioon on tarbija ning nõustamist pakutakse äriotstarbel, kohaldatakse juriidilist nõustamist käsitlevat seadust ettevõttejuristi tegevuse suhtes ühe erandiga: seda ei kohaldata juriidilise nõustamise suhtes, mida pakuvad ühingu ja valitsusvälised organisatsioonid. See erand on kehtestatud, sest sellist nõustamist ei pakuta äriotstarbel ning seda käsitletakse üldiselt ühingu eesmärgiga seotud tavalise liikmeteeninduse juurde kuuluva teenusena. Ühingu töötaja poolt (kellel on juristi tegevusluba) üksiktarbijale juriidilise nõustamise pakkumine on seepärast reguleeritud ainult lepinguväliste suhete tasustamist käsitlevate üldeeskirjadega ning vaid kaudselt reguleeritud Taani juristide käitumiskoodeksiga. Nimetatud koodeksis sätestatakse, et õigusemõistmise korralduse seaduse paragrahvi 126 lõike 4 kohaselt peab jurist äri- ja finantsküsimustes käituma ametikoha vääriliselt.

Juriidilist nõustamist käsitlevad õigusaktid

2006. aasta juulist kohaldatakse klientidele äriotstarbel pakutava juriidilise nõustamise suhtes erikorda – seda olenemata õigusnõustaja hariduslikust taustast. Seadust ei kohaldata juriidilise nõustamise suhtes, mida juristid pakuvad oma sõltumatu õiguspraksise osana. Samuti ei kohaldata seda ühingu või valitsusväliste organisatsioonide pakutava juriidilise nõustamise suhtes, sest sellist nõustamist ei peeta laadilt äriotstarbeliseks (vt eestpoolt). Lisaks ei kuulu seaduse kohaldamisalasse ka finantsasutuste osutatav juriidiline nõustamine, kui finantsasutuse suhtes kohaldatakse majandus- ja äriasjade ministri poolt välja antud tegevusjuhiseid.

Nagu juba öeldud, ei tähenda see siiski seda, et juristi tegevusloaga isiku pakutav juriidiline nõustamine ei ole seadusega reguleeritud. Kui juristi tegevusloaga ettevõttejurist pakub kliendile (ja seega kellelegi teisele peale oma tööandja) juriidilist nõustamist ning ettevõttejuristil ei ole oma eraldiseisvat õigusbürood, kuulub see teenus juriidilist nõustamist käsitleva seaduse kohaldamisalasse, kui seda osutatud nõustamist on pakutud äriotstarbel.

Õigusnõustajate seaduse peamised tunnused on järgmised:

õigusnõustaja peab käituma käitumiskoodeksi kohaselt. See tähendab, et oma ülesandeid tuleb täita põhjalikult, kohusetundlikult ja järjekindlalt, arvestades täiel määral kliendi huvidega. Nõu tuleb anda nii kiiresti kui vaja;

juriidilise nõustamise pakkumist käsitlevad lepingud tuleb sõlmida kirjalikult;

õigusnõustaja ei pea sõlmima kutsealase kahju kindlustust, kuid seda käsitlev teave peab sisalduma juriidilise nõustamise pakkumist käsitlevas lepingus;

õigusnõustaja peab klienti teavitama juriidilise nõustamise hinnast;

õigusnõustajale ei tohi usalduslepingu alusel üle kanda varasid;

õigusnõustaja ei tohi aidata klienti, kui tal on konkreetsed isiklikud või finantshuvid seoses kohtuasja tulemusega;

õigusnõustaja suhtes kohaldatakse justiitsministri välja antud käitumiskoodeksit. Tarbijaküsimuste ombudsman teostab järelevalvet selle üle, kuidas

õigusnõustaja järgib õigusakte ja käitumiskoodeksit.

Õigusvaldkonna andmebaasid

See teave on kättesaadav [Taani õigusliidu](#) veebisaidil.

Veebisait sisaldab inglisekeelset teavet Taani õigusvaldkonna ametite kohta. Samuti sisaldab see tegutsevate juristide nimistut.

Muud õigusvaldkonna ametid

Õigusteenukseid tasuta pakuvad organisatsioonid

Kogu Taani riigis on nn **õigusabikliinikud**. Õigusabi vajavad isikud võivad ühendust võtta [tsiviilasjade ametiga](#), kes suunab nad lähimasse kliinikusse.

Aadress on järgmine:

The Civil Affairs Agency

Gyldenløvesgade 11, 2.

1600 Copenhagen V

Telefon: +45 33 92 33 34,

Faks: +45 39 20 45 05

E-post: civilstyrelsen@civilstyrelsen.dk

E–N 10–15, R 10–14.

Viimati uuendatud: 01/05/2010

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Juhime tähelepanu sellele, et käesoleva lehekülje originaalkeelset versiooni on hiljuti muudetud. Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

Õigusvaldkonna ametid - Saksamaa

Sellel lehel antakse ülevaade õigusvaldkonna ametitest Saksamaal.

Õigusvaldkonna ametid

Prokurör (*Staatsanwalt*)

Roll ja ülesanded

Prokuratuur (*Staatsanwaltschaft*) on kriminaalkohtusüsteemi sõltumatu organ, mille struktuur sarnaneb kohtute struktuurile. Prokuratuur vastutab eeluurimiste juhtimise, kriminaalsüüdistuse esitamise ja süüdimõistvate kohtuotsuste täitmisele pööramise eest. Prokuratuur vastutab ka haldusõigusrikkumiste korral süüdistuse esitamise eest, välja arvatud juhul, kui õigusaktides on sätestatud teisiti.

Prokuratuur peab alati sekkuma, kui tegemist on õigusrikkumisega, mille eest võib isikule süüdistuse esitada, eeldusel et selleks on piisavalt alust. See tähendab, et prokurör peab esitama süüdistuse kõigile kahtlustatavatele ja andma nad kõik kohtu alla, kui on täidetud õiguslikud tingimused.

Kriminaalmenetluse raames uurimist läbi viies võib prokuratuur kasutada kolmandate isikute, näiteks politseiametnike, maksuameti uurijate ja tolliametnike abi. Viimati nimetatud isikud peavad täitma prokuratuuri juhiseid.

Kohtumenetlustest osaleb prokuratuur peaausjalikult kriminaalmenetlustes. See kehtib nii esimese astme menetluste kui ka apellatsioonimenetluste suhtes.

Enne seda, kui kriminaalasja saab kohtus arutada, tuleb kahtlustatavale esitada süüdistus. Kui välja arvata mõned üksikud erandid seoses väiksemate õigusrikkumistega, peab süüdistuse esitama prokuratuur. Prokurör osaleb järgnevas kohtumenetluses prokuratuuri esindajana.

Esimese astme menetluses peab prokurör süüdistuse ette lugema ning tal on õigus küsitleda süüdistatavat ja kõiki tunnistajaid. Kohtumenetluse lõpus esitab prokurör kohtuasja lõpliku analüüsi, hinnates faktilisi ja õiguslikke asjaolusid, ning palub kohtul süüdistatava süüdi või hoopis õigeks mõista.

Seda tehes peab prokurör jääma erapooletuks ning kaaluma nii süüdistatavaid kui ka süüdistatava kaitseks esitatud tõendeid. Kui prokuratuur on veendunud, et kohtuotsus tuleks faktilise või õigusliku asjaolu alusel läbi vaadata, võib ta esitada apellatsiooni – seda isegi süüdistatava kasuks.

Korraldus

Prokuratuur on korraldatud hierarhiliselt. Sellest tulenevalt peavad prokuratuuri ametnikud täitma oma ülemuste juhiseid.

Saksamaa föderaalsete süsteemi tõttu tuleb eristada föderaalvalitsuse pädevusi ja liidumaade pädevusi.

Liiduprokuratuur (*Bundesanwaltschaft*)

Liidu ülemkohtu juures tegutsev liidu peaprokurör (*Generalbundesanwalt beim Bundesgerichtshof*) on Saksamaa kõrgeim süüdistusorgan riikliku julgeoleku valdkonnas. Liidu peaprokurör tegutseb nõustajana süüdistuse esitamisel kõigi selliste raskete riigivastaste kuritegude eest, millega seati suurel määral ohtu Saksamaa Liitvabariigi sise- või välisjulgeolek (s.t poliitkuritegude, eelkõige terroriaktide, riigireetmise või spioneerimise eest).

Liidu peaprokuröri pädevuses on esitada süüdistus rahvusvahelise kriminaalõiguse rikkumist käsitleva seadustiku (*Völkerstrafgesetzbuch*) alusel ning esineda apellatsiooni- ja kaebuste läbivaatamise menetluse raames liidu ülemkohtu (*Bundesgerichtshof*) kriminaalkolleegiumi ees.

Liidu peaprokurör juhib liidu ülemkohtu prokuratuuri. Ta teostab järelevalvet liiduprokuröride (*Bundesanwälte*), vanemprokuröride (*Oberstaatsanwälte*) ja madalama astme prokuröride töö üle ning juhendab neid.

Liidu peaprokuröri töö üle teostab omakorda järelevalvet föderaalne justiitsminister. Ministril ei ole siiski õigust teostada järelevalvet liidumaade prokuröride üle. Samuti ei tohi ta anda neile juhiseid.

Liidumaade prokuratuurid (*Staatsanwaltschaften der Länder*)

Kõigis muudes asjades (tavapärased rikkumised) esitavad süüdistuse liidumaade prokuratuurid. Liidu peaprokurör ja liidumaade prokurörid on erinevad ja eraldiseisvad organid ning nad tegutsevad oma tasandil. Föderaaltasandi prokuratuuri ja liidumaa tasandi prokuratuuride vahel puudub hierarhiline seos.

Kõigil 16 liidumaal on oma prokuratuur, mis on korraldatud vastavalt allpool kirjeldatule.

Igal liidumaa kohtul (*Landgericht*) on oma prokuratuur, mis täidab prokuratuuri ülesandeid ka asjaomase liidumaa kohtu tööpiirkonda kuuluvate jaoskonnakohtute (*Amtsgerichte*) jaoks.

Kõik liidumaade kohtute prokuratuurid alluvad vastava liidumaa kõrgema astme kohtu ehk ülemkohtu (*Oberlandesgericht*) peaprokuratuurile, mis omakorda annab aru asjaomase liidumaa justiitsministrile.

Peaprokuratuurid (*Generalstaatsanwaltschaften*) vastutavad faktiliste või õiguslike asjaolude alusel esitatud apellatsioonkaebuste eest liidumaade kõrgema astme kohtutes. Kui selline menetlus kuulub liidu ülemkohtu pädevusse, korraldab süüdistuse esitamise liidu peaprokurör.

Lisateavet prokuratuuride kohta leiab föderaalsete justiitsministeeriumi veebisaidilt [kohtuid ja prokuratuure](#) käsitlevast osast. Paljudel prokuratuuridel on ka oma veebisaidid, millele pääseb ka liidumaade õigusportaalide kaudu.

Kohtunik (*Richter*)

Korraldus

Peamine õigusakt, millega reguleeritakse nii föderaalsete kui ka liidumaade kohtute kohtunike tegevust, on **Saksamaa kohtunike seadus** (*Deutsche Richtergesetz*, DRiG). Lisasätteid võib leida ka liidumaa tasandi õigusaktidest.

Liidumaade justiitsministeeriumid teostavad järelevalvet kohtunike töö üle liidumaa tasandil. Föderaaltasandi kohtute (välja arvatud liidu konstitutsioonikohtu) kohtunike töö üle teostab järelevalvet asjaomane liiduministeerium.

Roll ja ülesanded

Elukutselised kohtunikud ja kohtukaasistujad (*Berufsrichter und Laienrichter*)

Elukutselised kohtunikud (*Berufsrichter*) töötavad kas föderaalsetes või liidumaa kohtutes.

Liidumaa tasandil töötavad kohtunikud langetavad otsuseid jaoskonnakohtus (*Amtsgericht*), liidumaa kohtus (*Landgericht*) või liidumaa kõrgema astme kohtus (*Oberlandesgericht*). Enamik kohtunikke töötab liidumaa tasandil.

Liidukohtunikud (*Bundesrichter*) võivad olla ametis liidu konstitutsioonikohtus (*Bundesverfassungsgericht*), liidu ülemkohtus (*Bundesgerichtshof*), liidu töökohtus (*Bundesarbeitsgericht*), liidu finantskohtus (*Bundesfinanzhof*), liidu sotsiaalkohtus (*Bundessozialgericht*), liidu halduskohtus (*Bundesverwaltungsgericht*) või liidu patendikohtus (*Bundespatentgericht*).

Kriminaalmenetlustes arutavad kohtuasju lisaks elukutselistele kohtunikele ka kohtukaasistujad (*Laienrichter*). Kohtukaasistujad kutsutakse seda ülesannet täitma ja selle eest neile palka ei maksta. Teoorias võib isiku määrata kohtukaasistujaks ka tema nõusolekuta ning selle ülesande täitmisest võib ta keelduda ainult erandlikel asjaoludel. Kohtukaasistujad osalevad jaoskonnakohtu istungitel ning kriminaalasjade ja alaealisi käsitlevate asjade arutamisel liidumaa kohtutes.

Põhimõtteliselt on kohtukaasistujatel elukutselistele kohtunikega samaväärne hääleõigus, s.t nad langetavad koos elukutselistele kohtunikega ühise otsuse selle kohta, kas süüdistatav on süüdi ning millist karistust kohaldada.

Vastavalt **kohtukorralduse seadusele** (*Gerichtsverfassungsgesetz*, GVG) (§ 36) valitakse kohtukaasistujad iga viie aasta järel. Kohtukaasistujateks võivad olla ainult Saksamaa kodanikud (GVG § 31) ning välja jäetakse järgmised isikud:

isikud, kes kohtukaasistujaks asumise päeval on alla 26-aastased või üle 70-aastased (GVG § 33);

isikud, kelle elukoht ei ole asjaomase kohtu tööpiirkonnas;

isikud, kes ei sobi kohtukaasistujaks tervisest tulenevatel põhjustel;

isikud, kelle saksa keele oskus ei ole piisav;

isikud, keda ohustab maksejõuetus;

isikud, kes on varem süüdi mõistetud või kelle suhtes on käimas eeluurimine (GVG § 32).

Kohtukaasistujatel on õigus saada hüvitist saamata jäänud töötasu eest. Summa suurus on määratud kindlaks kohtumenetluses osalevate isikute tasustamise ja neile hüvitiste maksmise seadusega (*Justizvergütungs- und -entschädigungsgesetz*) (GVG § 55). Liidumaad jagavad selgitavaid brošüüre, milles kohtukaasistujatele antakse teavet nende ülesannete kohta. Brošüürid on kättesaadavad ka internetis. Liidumaad pakuvad ka kohtukaasistujatele mõeldud koolitust.

Kohtu vanemametnikud (*Rechtspfleger*)

Kohtu vanemametnikud (*Rechtspfleger*) on Saksamaa kohtute teenistuses olevad ametnikud. Riigivõimu kolmanda haru teise sambana täidavad nad ülesandeid eelkõige n-õ hagita asjade valdkonnas (sealhulgas pärimisasjad, eestkostesajad, laste ja adopteerimisega seotud asjad, kinnistusraamatu toimingud, äri-, ühistu- ja partnerlusregistre toimingud, maksejõuetusasjad, ühingute registreerimisega seotud asjad, abieluvararegistri toimingud, laevakinnistusraamatu toimingud jne). Nad tegutsevad lisaks veel paljudes muudes kohtute pädevusse kuuluvates valdkondades, näiteks võlgade sissenõudmise, õigusabi, sundtäitmise, sundvõõrandamise ja pankrotivara haldamise, kulude kindlaksmääramise ja karistuste täitmisele pööramise valdkonnas, ning osalevad liidu patendikohtu menetlustes ja rahvusvahelise õiguskorra tagamises.

Jaoskonnakohtutes töötab praegu juba rohkem kohtu vanemametnikke kui kohtunikke. Kohtu vanemametnike ülesanded ja vastutus on kindlaks määratud kohtu vanemametnike seaduses (*Rechtspflegergesetz* – RPfG). Sarnaselt kohtunikega on kohtu vanemametnikud oma ülesandeid täites ja otsuseid tehes erapooletud ja sõltumatud ning tuginevad üksnes seadustele ja muudele õigusaktidele. Nende otsuste peale on põhimõtteliselt õigus esitada apellatsioonkehtivate üldiste menetlusnormide kohaselt.

Õigusvaldkonna andmebaasid

Üldsusele on kättesaadavad järgmised õigusvaldkonna ameteid käsitlevad veebisaidid:

[föderaalsete justiitsministeeriumi](#) veebisait;

liidumaade (nt [Hamburgi](#), [Berliini](#), [Baieri](#)) justiitsministeeriumide veebisaidid;

internetis konkreetsete kohtute avaldav teave;

föderaalvalitsuse ja liidumaade [ühine õigusportaal](#).

Teave on kättesaadav ka [Saksamaa kohtunike liidu](#) (*Deutscher Richterbund*) veebisaidil ja [Saksamaa kohtute vanemametnike liidu](#) (*Bund Deutscher Rechtspfleger*) veebisaidil.

Advokaat (*Rechtsanwalt*)

Saksamaal on ligikaudu 160 000 advokaati. Nad läbivad samasuguse õigusosalase koolituse nagu kohtunikud ning oskavad oma kliente nõustada ja esindada mis tahes õigusküsimuses. Neil on õigus tegeleda oma kutsealaga nii kohtusaalis kui ka väljaspool seda; Saksamaa õiguses ei ole ette nähtud eraldi ainult kohtus esindamise õigusega advokaate. Advokaatidel on õigus esineda Saksamaa kõigis kohtutes. Ainsaks erandiks on juhud, kui advokaat soovib esindada oma klienti liidu ülemkohtus arutatava tsiviiliasja raames – sellisel puhul kehtivad osalemise suhtes erinõuded.

Advokaatide suhtes kohaldatakse föderaalset advokaatide seadust (*Bundesrechtsanwaltsordnung* – BRAO). Selle õigusvaldkonna ameti esindajate tegevust reguleeritakse ka täiendavate kutsealaste eeskirjadega, nimelt advokaatide kutseala tegevusjuhendiga (*Berufsordnung der Rechtsanwälte* – BORA) ning konkreetsele valdkonnale spetsialiseerunud advokaatide tegevusjuhendiga (*Fachanwaltsordnung* – FAO). Advokaatide tasustamine on kindlaks määratud advokaatide tasustamise seadusega (*Rechtsanwaltsvergütungsgesetz* – RVG).

Advokaadid jagunevad 27 piirkondliku advokatuuri (*Rechtsanwaltskammern*) ning liidu ülemkohtu advokatuuri vahel. Advokatuurid annavad loa advokaadi kutsealal tegutsemiseks. Nad teostavad muu hulgas ka järelevalvet selle üle, et advokaadid täidaksid oma kutsealast tulenevaid kohustusi.

Õigusvaldkonna andmebaasid

Põhjalikku **teavet selle õigusvaldkonna ameti kohta** leiab [föderaalsete advokatuuri](#) (*Bundesrechtsanwaltskammer* – BRAK) veebisaidilt. Peale selle, [Saksamaa advokaatide ühendus](#) (*Deutscher Anwaltverein* – DAV), mis on suurim sõltumatu Saksamaa advokaate ühendav organisatsioon, pakub palju erinevat teavet selle õigusvaldkonna ameti kohta (kättesaadav ka inglise ja prantsuse keeles).

Järgmised veebisaidid pakuvad samuti abi advokaadi leidmisel: [Saksamaa ametlik advokaatide andmebaas](#) (*Bundesweites Amtliches Anwaltsverzeichnis*), kus on esitatud kõigi advokaatide nimekiri (saksa ja inglise keeles), ning [föderaalne advokaate käsitleva teabe teenistus](#) (*Deutsche Anwaltskunft*).

Patendivolinik (*Patentanwalt*)

Saksamaal on ligikaudu 3000 praktiseerivat patendivolinikku. Patendivolinikud on tavaliselt saanud ülikoolitasemel teadusliku või tehnilise hariduse ja läbinud seejärel täiendava õigusosalase koolituse. Nende tegevus piirub klientide nõustamise ja esindamisega tööstusomandi õiguste valdkonnas (eelkõige seoses patentide, kasulike mudelite, tööstusdisainilahenduste ja kaubamärkidega), pöörates erilist tähelepanu taotluste esitamise ja järelevalvemenetlustele.

Patendivolinikel on õigus esindada oma kliente Saksamaa patendi- ja kaubamärgibüroos, liidu patendikohtus ja teatavalte asjaoludel ka liidu ülemkohtus. Liidumaade kohtutes ja liidumaade kõrgema astme kohtutes võivad nad üksnes esitada arvamusi kliendi juhtumiga seoses ning neil ei ole õigust ise hagi algatada.

Patendivolinike suhtes kehtib patendivolinike seaduse (*Patentanwaltsgesetz* – PAO) ning patendivolinikud on patendivolinike koja (*Patentanwaltskammer*) liikmed.

Õigusvaldkonna andmebaasid

[Patendivolinike koja](#) veebisaidil on esitatud teave selle kutseala kohta ning patendivolinike nimekiri.

Notar (*Notar*)

Saksamaal on praegu umbes 8000 tegevnotarit, kes peavad üldjoontes olema läbinud samasuguse õigusosalase koolituse nagu kohtunikud. Nad pakuvad sõltumatut, erapooletut ja objektiivset nõu ja tuge oluliste õiguslike tehingute tegemisel ja õigusküsimuste lahendamisel sellisel, et vältida kohtuvaidlusi.

Nende kõige tähtsam ülesanne on õiguslike tehingute tõestamine.

Saksamaal kehtestatud föderaalsete struktuuri tõttu on olemas eri liiki notareid. Enamikus liidumaades täidavad notarid oma ülesandeid põhitegevusalana (elukutselised notarid (*Nurnotariat*)). Kuid mõnel liidumaal on notarid oma ülesandeid täites ka paralleelselt advokaadid (advokaat-notar (*Anwaltsnotariat*)). Baden-Württembergi liidumaal on lisaks notareid, kes on avalikud teenistujad (*Amtsnotare*). Selline võimalus kehtib kuni 2017. aastani. Kõik notarid määrab ametisse ja nende tegevuse üle teostab järelevalvet nende vastav piirkondlik õigusalasus (*Landesjustizverwaltung*).

Notari kutseala on reguleeritud föderaalsete notari seadusega (*Bundesnotarordnung* – BNotO). Notarite tasustamine on kindlaks määratud tasusid käsitleva seadusega (*Kostenordnung* – KostO).

Notarid kuuluvad vastavatesse piirkondlikesse notari kodadesse.

Õigusvaldkonna andmebaasid

Põhjalikku teavet erinevatel notari kutsealaga seotud teemadel leiab te [föderaalsete notari kohta](#) (*Bundesnotarkammer*) veebisaidilt. Sellel veebisaidil on esitatud ka [notari andmebaas](#) (*Verzeichnis der Notare*), mis on abiks notari leidmisel. Teave on esitatud saksa, inglise, prantsuse ja hispaania keeles.

Muud õigusvaldkonna ametid

Õigusteenuste seaduses (*Rechtsdienstleistungsgesetz* – RDG) määratletud õigusvaldkonna ametid

Õigusteenuste seadusega tagatakse võla sissenõudjate, pensionikonsultantide ja välisriigi õigusele spetsialiseerunud õigusteenuseosutajate pädevus osutada kohtuväliseid õigusteenuseid. Teataval juhul võivad võla sissenõudjad ja pensionikonsultandid esindada oma kliente ka kohtus. Selle eelduseks on, et nad peavad olema registreeritud teenuseosutajad (kohus annab heakskiidu taotluse alusel). Registreeritud teenuseosutajate nimed kantakse õigusteenuste registrisse.

Õigusnormidega ei ole nõutud, et registreeritud teenuseosutaja peaks olema koja või konkreetse kutseala esindusorganisatsiooni liige. Võla sissenõudja ja pensionikonsultandi tegevust reguleerivad osaliselt erinevad kutseorganisatsioonid. Suurimad organisatsioonid on Saksamaa inkassofirmade ühendus (*Bundesverband Deutscher Inkassounternehmen*), Saksamaa õigusnõustajate/õigusteenuseosutajate ühendus (*Bundesverband Deutscher Rechtsbeistände/Rechtsdienstleister*) ning Saksamaa pensionikonsultantide ühendus (*Bundesverband der Rentenberater*).

Õigusvaldkonna andmebaasid

Saksamaa õigusportaali kaudu on võimalik konsulteerida õigusteenuste registriga, mis sisaldab õigusteenuseosutajate nimekirja ja registreerimise eest vastutavate kohtute loetelu. Te leiab palju erinevat lisateavet järgmiste organisatsioonide veebisaitidelt: [Saksamaa inkassofirmade ühendus](#) (*Bundesverband Deutscher Inkassounternehmen*), [Saksamaa õigusnõustajate/õigusteenuseosutajate ühendus](#) (*Bundesverband Deutscher Rechtsbeistände/Rechtsdienstleister*), [Saksamaa pensionikonsultantide ühendus](#) (*Bundesverband der Rentenberater*).

Tasuta õigusteenuseid osutavad organisatsioonid

Saksamaal on arvukalt heategevusorganisatsioone, kes pakuvad tasuta õiguslast nõu (vastavalt **õigusteenuste seaduse § 6 ja § 8**). Mõned kõige tähtsamad neist on:

- [Saksamaa töötajate heaolu assotsiatsioon](#) (*Arbeiterwohlfahrt Bundesverband*);
- [katoliiklik sotsiaaltöö organisatsioon](#) (*Caritas*);
- [protestantlik sotsiaaltöö organisatsioon](#) (*Diakonie*);
- [juudi sotsiaalhoolekande organisatsioon](#) (*Zentralwohlfahrtsstelle der Juden in Deutschland*);
- [Saksamaa Punane Rist](#) (*Deutsches Rotes Kreuz*);
- [ühiskondlik sotsiaalhoolekande organisatsioon](#) (*Paritätische Wohlfahrtsverband*).

Lingid

- [Föderaalvalitsuse ja liidumaade ühine õigusportaal](#)
 - [Föderaalne justiitsministeerium](#) (*Bundesministerium der Justiz*)
 - [Saksamaa föderaalne justiitsministeerium](#) (*Deutsches Bundesministerium der Justiz*)
 - [Hamburgi justiitsministeerium](#) (*Justizministerium Hamburg*)
 - [Berliini justiitsministeerium](#) (*Justizministerium Berlin*)
 - [Baieri justiitsministeerium](#) (*Justizministerium Bayern*)
 - [Saksamaa kohtunike liit](#) (*Deutscher Richterbund*)
 - [Saksamaa advokatuur](#) (*Deutsche Rechtsanwaltskammer*)
 - [Saksamaa ametlik advokaatide andmebaas](#) (*Bundesweites Amtliches Anwaltsverzeichnis*)
 - [Saksamaa advokaatide ühendus](#) (*Deutscher Anwaltverein*)
 - [Föderaalne advokaate käsitleva teabe teenistus](#) (*Deutsche Anwaltsauskunft*)
 - [Patendivolini koda](#) (*Patentanwaltskammer*)
 - [Tsiiviilõiguse notari nimekirja](#)
 - [Föderaalne notari koda](#) (*Bundesnotarkammer*)
- Registreeritud õigusteenuseosutajate teabepunkt
- [Saksamaa töötajate heaolu assotsiatsioon](#) (*Arbeiterwohlfahrt Bundesverband*)
 - [Katoliiklik sotsiaaltöö organisatsioon](#) (*Caritas*)
 - [Protestantlik sotsiaaltöö organisatsioon](#) (*Diakonie*)
 - [Juudi sotsiaalhoolekande organisatsioon](#) (*Zentralwohlfahrtsstelle der Juden in Deutschland*)
 - [Saksamaa Punane Rist](#) (*Deutsches Rotes Kreuz*)
 - [Ühiskondlik sotsiaalhoolekande organisatsioon](#) (*Paritätische Wohlfahrtsverband*)

Viimati uuendatud: 27/03/2013

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Õigusvaldkonna ametid - Eestis

Sellel lehel antakse ülevaade õigusvaldkonna ametite korraldusest Eestis.

Õigusvaldkonna ametid – sissejuhatus

Õigusvaldkonna ametid Eestis on:

- prokurör;
- kohtunik;
- rahvakohtunik;
- kohtunikuabi ja kohtujurist;
- advokaat;
- notar;
- kohtutäitur;
- pankrotihaldur.

Prokurörid

Korraldus

 Prokuratuur on justiitsministeeriumi valitsemisalasse kuuluv valitsusasutus. Prokuratuur on kahetasandiline, koosnedes Riigiprokuratuurist (kõrgemalseisev prokuratuur) ja neljast ringkonnaprokuratuurist.

Riigiprokuratuuri tööpiirkonnaks on terve Eesti, ringkonnaprokuratuuride tööpiirkonnad kattuvad politseiprefektuuride omadega. Prokuratuuri juhib riigi peaprokurör, kes nimetatakse ametisse Vabariigi Valitsuse poolt justiitsministri ettepanekul, olles ära kuulanud Riigikogu õiguskomisjoni arvamuse, viieks aastaks.

Riigi peaprokurör esitab iga aasta Riigikogu kevadistungjärgul Riigikogu põhiseaduskomisjonile ülevaate seadusega prokuratuurile pandud ülesannete täitmise kohta eelmisel kalendriaastal.

Ringkonnaprokuratuuri juhib juhtivprokurör, kes nimetatakse ametisse justiitsministri poolt riigi peaprokuröri ettepanekul samuti viieks aastaks.

Kokku on Eestis kaheksat liiki prokuröre: Riigiprokuratuuri prokurörid on riigi peaprokurör, juhtivad riigiprokurörid, riigiprokurörid ja prokuröri abid; ringkonnaprokuratuuride prokurörid on juhtivprokurörid, vanemprokurörid, eriasjade prokurörid, ringkonnaprokurörid ja prokuröri abid.

Vt ka **prokuratuuriseadus**.

Ülesanne ja kohustused

Prokuratuuriseaduse alusel:

osaleb prokuratuur kuritegude tõkestamiseks ja avastamiseks vajaliku jälitustegevuse planeerimises;

juhhib kohtueelset kriminaalmenetlust, tagades selle seaduslikkuse ja tulemuslikkuse;

esindab kohtus riiklikku süüdistust;

täidab muid seadusega prokuratuurile pandud ülesandeid.

Prokuratuur on oma seadusest tulenevate ülesannete täitmisel sõltumatu.

Kriminaalmenetluse juhina suunab prokurör uurimisasutust tõendite kogumisel ja tuvastatud asjaolude põhjal otsustab isikule süüdistuse esitamise.

Prokuratuuri põhimääruse alusel:

Riigiprokuratuur:

juhhib eeluurimist ning esindab riiklikku süüdistust kõigi astmete kohtutes piiriüleste ja muude eriti raskete organiseeritud või avalikkuses suurt kõlapinda leidnud kuritegude korral ametialastes, majandusalastes, kaitseväeteenistusalastes, keskkonnastastes, õigusemõistmisesseadustes ning organiseeritud kuritegevusega seotud kuritegudes, mis on piiriüleised või mille puhul esineb suur avalik huvi, samuti inimsuse- ja rahvusvahelise julgeoleku vastastes kuritegudes, raskemates riigivastastes kuritegudes, prokuröride poolt toime pandud kuritegudes ning teistes riigi peaprokuröri poolt määratud kuritegudes; kontrollib ja nõustab ringkonnaprokuratuuride tegevust ning analüüsib ja üldistab kohtu- ja prokuratuuripraktikat;

täidab rahvusvahelisest koostööst tulenevaid kohustusi, sealhulgas osaleb Eurojusti töös;

osaleb prokuratuuri tegevust käsitlevate seaduste, Vabariigi Valitsuse määruste ja korralduste ning justiitsministri määruste ja käskkirjade eelnõude väljatöötamisel.

Kohtunikud

Korraldus

Kohtunik peab olema Eesti kodanik, kes on omandanud õiguse õppesuunal riiklikult tunnustatud magistrakraadi, sellele vastava kvalifikatsiooni Eesti Vabariigi haridusseaduse § 28 lõike 22 tähenduses või sellele vastava välisriigi kvalifikatsiooni, oskab eesti keelt kõrgtasemel, on kõrgete kõbeliste omadustega ning kellel on kohtunikutööks vajalikud võimed ja isikuomadused. Kohtunik nimetatakse ametisse eluajaks. Justiitsministril ei ole kohtunike üle käsuõigust ega distsiplinaarvõimu. Kohtuniku saab ametist tagandada üksnes jõustunud kohtuotsuse alusel. Kohtuniku teenistusvanuse ülemmäär on 67 aastat, kuid seda on võimalik pikendada.

Kohtunikuks ei või nimetada isikut:

kes on süüdi mõistetud kuriteo toimepanemise eest;

kes on kohtuniku-, notari- või kohtutäituri ametist tagandatud;

kes on advokatuurist välja heidetud;

kes on avalikust teenistusest vabastatud distsiplinaarsüüteo eest;

kes on pankrotivõlgnik;

kelle audiitori kutsetegevus on lõpetatud, välja arvatud lõpetamine audiitori avalduse alusel;

kellelt on patendivolniku kutse ära võetud, välja arvatud kutse äravõtmine patendivolniku avalduse alusel;

kellelt on vandetõlgi kutse ära võetud vandetõlgi seaduse § 28 lõike 3 punkti 3 alusel.

Maa- või halduskohtu kohtunikuks võib nimetada isiku, kellel on pärast vastava kvalifikatsiooni omandamist vähemalt viieaastane juriidilise töö kogemus või kes on töötanud kohtunõuniku või kohtujuristina vähemalt kolm aastat ning on sooritanud kohtunikueksami või on sellest vabastatud.

Ringkonnakohtu kohtunikuks võib nimetada isiku, kes on kogenud ja tunnustatud jurist ning on sooritanud kohtunikueksami. Kohtunikueksamist on vabastatud isik, kes vahetult enne nimetamist töötas kohtunikuna.

Riigikohtu kohtunikuks võib nimetada isiku, kes on kogenud ja tunnustatud jurist.

Kohtunikud nimetatakse ametisse avaliku konkursi alusel.

Kohtunik ei või väljaspool kohtunikuametit töötada mujal kui õppe- või teadustööl. Kohtunik peab oma ametivälisest töötamisest teatama kohtu esimehele.

Ametivälisest tööülesandest ei tohi kahjustada kohtuniku ametikohustuste täitmist ega kohtuniku sõltumatust õigusemõistmisel. Kohtunik ei või olla Riigikogu liige ega valla- või linnavolikogu liige; erakonna liige; äriühingu asutaja, juhtimisõiguslik osanik, juhatuse või nõukogu liige ega välismaa äriühingu filiaali juhataja; pankrotihaldur, pankrotitoimkonna liige ega kinnisasja sundvalitseja; vaidlevate poolte valitud vahekohtunik.

Kohtuniku saab ametist tagandada üksnes kohtuotsuse alusel. Esimese ja teise astme kohtu kohtunikule võib tema ametisoleku ajal kriminaalasjas süüdistuse esitada ainult Riigikohtu üldkogu ettepanekul ja Vabariigi Presidendi nõusolekul. Riigikohtu kohtunikule võib tema ametisoleku ajal kriminaalasjas süüdistuse esitada ainult õiguskantsleri ettepanekul ja Riigikogu koosseisu enamuse nõusolekul.

Kohtunikele esitatavad nõuded, nende ettevalmistusteenistus ja kohustused on kirjas **kohtute seaduses**.

Ülesanne ja kohustused

Kohtuniku amet on reguleeritud seadusega. Eesti kohtunike täiskogu on võtnud vastu kohtuniku eetikakoodeksi. Täpsemalt saab selle kohta lugeda **kohtute** ja **Riigikohtu** veebilehelt.

Kohtuniku roll on õiguse mõistmine põhiseaduse ja seaduste alusel, millest lähtuvalt teeb ta õiglase lahendi asjaosalistele. Kohtunik arendab õigust seaduste tõlgendamisega ning teadusloomega.

Kohtunik täidab oma ametikohustusi erapoolelt ja omakasupüüdmatult ning järgib teenistushuve ka väljaspool teenistust. Kohtunik käitub laitmatult nii teenistuses kui ka väljaspool seda, hoidudes tegudest, mis kahjustavad kohtu mainet. Kohtunik ei või avaldada andmeid, mis on talle teatavaks saanud kinniseks kuulutatud kohtuistungil, ega ka kohtulahendi tegemisel toimunud arutlusi. Vaikimiskohustus on tähtajatu ning kehtib ka pärast teenistussuhte

lõppu. Kohtunik peab juhendama ettevalmistusteenistuses olevaid kohtunikukandidaate, kohtnikuabikandidaate ja üliõpilastest praktikante. Kohtnikku ei või kohustada samal ajal juhendama üle kahe kohtniku- või kohtnikuabikandidaadi või praktikandi. Kohtunik peab oma erialateadmisi ja -oskusi pidevalt täiendama ning osalema koolituses.

Kohtuniku sotsiaaltagatised

Kohtunikele on tagatud seadusega erinevad sotsiaaltagatised: ametipalk, lisatasud, kohtunikupension, kohtuniku puhkus, kohtuniku ametiriietus ning muud sotsiaaltagatised.

Kohtuniku ametipalk sätestatakse [kõrgemate riigiteenijate ametipalkade seadusega](#).

Kohtunikupensioni määramise alused on sätestatud [kohtute seaduses](#).

Kohtunikupension on kohtuniku vanaduspension, kohtuniku väljateenitud aastate pension, kohtuniku töövõimetuspension ja kohtuniku perekonnaliikme toitjakaotuspension. Kohtunikupensioni ei maksta kohtunikuna töötamise ajal. Kui pensionile läinud kohtunik teeb muud tööd, makstakse talle kohtunikupensioni täies ulatuses, sõltumata töötasu suuruselt. Kohtunikupensioni ei määrata isikule, kes on ametist tagandatud distsiplinaarsüüteo eest või kes on süüdi mõistetud tahtliku kuriteo eest. Kohtunikupension võetakse ära isikult, kes on süüdi mõistetud õigusemõistmise vastases kuriteos.

Kohtnikul on õigus saada iga-aastast puhkust. Põhipuhkus on 35 kalendripäeva ning kohtunikuna töötamise aja eest antakse lisapuhkust kokku kuni seitse kalendripäeva kohtute seaduses kirjeldatud tingimustel.

Rahvakohtunikud

Rahvakohtunikud osalevad õigusemõistmises maakohtus üksnes siis, kui arutatakse esimese astme kuritegude kriminaalasju. Õigusemõistmisel on rahvakohtnikul kohtnikuga võrdne staatus, võrdsed õigused ja kohustused. Rahvakohtnikuks võib nimetada neljaks aastaks 25–70-aastase teovõimelise Eesti kodaniku, kelle elukoht on Eestis ja kes oskab eesti keelt keeleseaduses sätestatud C1-tasemel või sellele vastaval tasemel ning on rahvakohtuniku tegevuseks sobivate kõlbeliste omadustega. Isikut ei või nimetada rahvakohtnikuks järjest rohkem kui kaheks perioodiks.

Rahvakohtnikuks ei või nimetada isikut, kes on: süüdi mõistetud kuriteo eest; pankrotivõlgnik; tervise tõttu sobimatu; omanud püsivat elukohta, see tähendab elukohta, mille aadressiandmed on kantud rahvastikuregistrisse, alla ühe aasta selle omavalitsusüksuse territooriumil, kes on esitanud ta rahvakohtunikukandidaadiks; kohtu, prokuratuuri või kaitsepolitseiteenistuses; kaitseväeteenistuses; advokaat, notar või kohtutäitur; Vabariigi Valitsuse liige; valla- või linnavalitsuse liige; Vabariigi President; Riigikogu liige. Kuriteos süüdistatavat isikut ei või kriminaalmenetluse ajal rahvakohtnikuks nimetada. Sisuliselt on rahvakohtuniku ülesandeks esindada õigusemõistmises tavainimest, kes näeb kohtuprotsessi pigem humaanselt kui juriidilisest aspektist. Rahvakohtunikukandidaatide valimise eest vastutab kohaliku omavalitsuse volikogu.

Kohtunikuabid ja kohtujuristid

Kohtunikuabi on kohtuametnik, kes täidab seaduses nimetatud ülesandeid. Kohtunikuabi on oma ülesannete täitmisel sõltumatu, kuid peab seaduses ettenähtud ulatuses järgima kohtuniku juhiseid. Kohtunikuabi on pädev tegema kandeid registritesse (nt kinnistusregister, äriregister) ja registri pidamise alaseid määruseid, sealhulgas trahvimääruseid. Kohtunikuabi võib läbi viia maksekäsu kiirmenetlust. Kohtunikuabi kohta kehtivad kohtuniku ametikitsendused.

Kohtunikuabiks võib nimetada isiku, kes on omandanud õiguse õppesuunal riiklikult tunnustatud magistrakraadi, sellele vastava kvalifikatsiooni Eesti Vabariigi haridusseaduse § 28 lõike 22 tähenduses või sellele vastava välisriigi kvalifikatsiooni, oskab eesti keelt keeleseaduses sätestatud C1-tasemel või sellele vastaval tasemel, on kõrgete kõlbeliste omadustega, on läbinud kohtunikuabi ettevalmistuskava. Kohtunikuabiks võib nimetada ka isiku, kes ei ole täitnud kohtunikuabi ettevalmistuskava, kuid kes on läbinud kohtuniku ettevalmistusteenistuse või on sellest vabastatud ja on sooritanud kohtunikueksami. Kohtunikuabiks ei või nimetada isikut: kes on süüdi mõistetud kuriteo toimepanemise eest; kes on kohtuniku-, notari- või kohtutäituri ametist tagandatud; kes on advokatuurist välja heidetud; kes on avalikust teenistusest vabastatud distsiplinaarsüüteo eest; kes on pankrotivõlgnik; kelle audiitori kutsetegevus on lõpetatud, välja arvatud lõpetamine audiitori avalduse alusel; kellelt on patendivoliniku kutse ära võetud, välja arvatud kutse äravõtmise patendivoliniku avalduse alusel; kellelt on vandetõlgi kutse ära võetud vandetõlgi seaduse § 28 lõike 3 punkti 3 alusel; kes on kohtuniku ametist vabastatud ametisse sobimatuse tõttu – kolme aasta jooksul pärast ametisse nimetamist.

Kohtunikuabid nimetatakse ametisse avaliku konkursi korras.

Kohtunikuabile kehtestatud nõuded on kirjas [kohtute seaduses](#).

Kohtujurist on kohtuametnik, kes osaleb kohtuasjade menetlemiseks ettevalmistamisel ja menetlemisel kohtumenetluse seaduses ettenähtud ulatuses iseseisvalt või kohtuniku järelevalve all. Kohtujurist võib teha kõiki toiminguid ja lahendeid, mida kohtumenetluse seaduse kohaselt on pädev tegema kohtunikuabi või muu kohtuametnik. Kohtujurist on oma ülesannete täitmisel sõltumatu, kuid peab seaduses ettenähtud ulatuses järgima kohtuniku juhiseid. Kohtujuristile esitatavad nõuded on samad, mis kohtunikuabile esitatavad nõuded. Kohtujuristi vaba ametikoht täidetakse avaliku konkursi korras. Kohtujuristik ei või nimetada isikut: kellel on karistus tahtlikult toimepandud kuriteo eest; keda on karistatud tahtliku riigivastase kuriteo eest, olenemata karistusandmete kustutamisest; kellelt on jõustunud kohtuotsusega ära võetud kohtujuristi ametikohal töötamise õigus; kes on kohtujuristi vahetult kontrolliva isiku lähisugulane või elukaaslane.

Lisaks [kohtujuristile\(521 Kb\)](#) ja [kohtunikuabile\(373 Kb\)](#) kuuluvad kohtuteenistujate hulka ka [kohtudirektor\(367 Kb\)](#) ja [kohtuistung sekretär\(364 Kb\)](#).

Advokaadid

Advokaadid on vandeadvokaadid ja vandeadvokaadi abid.

Advokaadid on Eesti Advokatuuri liikmed ning nende tegevus on reguleeritud advokatuuriseadusega. Advokatuuri võib kuuluda iga isik, kes vastab advokatuuriseaduses esitatud nõuetele ja on sooritanud advokaadieksami.

Eesti Advokatuur on advokaatide omavalitsuslikel põhimõtetel tegutsev kutseühendus, mis on loodud õigusteenuse osutamise korraldamiseks era- ja avalikes huvides ning advokaatide kutsealaste õiguste kaitsmiseks. Advokatuur teostab järelevalvet advokatuuri liikmete kutsetegevuse ja kutse-eeetika nõuete täitmise üle. Lisaks korraldab advokatuur advokaatide täiendusõpet ning riigi õigusabi osutamist. Advokatuur tagab oma liikmete kaudu riigi õigusabi osutamise.

Advokatuur tegutseb oma organite kaudu. Need on üldkogu, juhatus, esimees, revisjonikomisjon, aukohus ja kutsesobivuskomisjon.

Vandeadvokaat on pädev:

esindama ja kaitsma klienti kohtus ning kohtueelses menetluses ja mujal nii Eestis kui ka välisriigis;

koguma tõendeid;

vabalt valida ja kasutama seadusega kooskõlas olevaid vahendeid ja viise õigusteenuse osutamisel;

saama riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutusest õigusteenuse osutamiseks vajalikke andmeid, tutvuma dokumentidega ning saama neist ärakirju ja väljavõtteid, kui andmete ja dokumentide saamine ei ole advokaadile seadusega keelatud;

töötlemata lepingu või seaduse alusel saadud muu isiku kui kliendi isikuandmeid, sealhulgas delikaatseid isikuandmeid ilma nende isikute nõusolekuta, kui see on vajalik õigusteenuse osutamiseks;

kinnitama kliendile tema osutatava õigusteenuse raames kohtule ja teistele ametiasutustele esitatavate dokumentide ärakirju ja allkirju;

tegutsema vahekohtuniku ja lepitusseaduses sätestatud korras lepitajana;

tegutsema pankrotihaldurina, kui ta on koja liige.

Vandeadvokaadi abil on vandeadvokaadi õiguspädevus seadusega piiratud ulatuses.

Vandeadvokaadi abi ei ole pädev tegutsema vahekohtunikuna ega lepitusseaduses sätestatud korras lepitajana. Ta ei ole pädev esindama või kaitsma klienti Riigikohtus, kui seaduses ei ole ette nähtud teisiti. Vandeadvokaadi abi ei ole pädev tegutsema pankrotihaldurina.

Vandeadvokaadi abi võib õigusteenust osutada üksnes vandeadvokaadist patrooni juhendamisel.

Advokaat on õigusteenust osutades sõltumatu ning juhindub seadustest, advokatuuri organite õigusaktidest ja otsustest, advokaadi kutse-eetika nõuetest ning headest kommetest ja südametunnistusest.

Advokaadile usaldatud andmed on konfidentsiaalsed. Tunnistajana ülekuulatavale advokaadile, advokatuuri või advokaadibüroo töötajale ei või talle õigusteenuse osutamiseiga teatavaks saanud asjaolude kohta küsimusi esitada ega temalt seletust nõuda.

Advokaadi poolt õigusteenuse osutamiseiga seotud teabekandjad on puutumatud.

Advokaati ei või tema ülesannete täitmise tõttu samastada kliendiga ega kliendi kohtuasjaga.

Advokaati ei või kutsetegevusest tulenevatel asjaoludel kinni pidada, läbi otsida ega vahistada, välja arvatud maa- või linnakohtu määruse alusel. Advokaadi kutsetegevusest tulenevatel asjaoludel ei või läbi otsida ka advokaadibürood, mille kaudu ta õigusteenust osutab.

Advokaatide ja advokaadibüroode nimekirja ning muud kasulikku teavet leiab Eesti Advokatuuri veebilehelt. Funktsionaalsus „Leia advokaat“ võimaldab leida aga advokaat Euroopa Liidu üleselt.

Õigusvaldkonna andmebaasid

Muid andmebaase peale eespool nimetatute ei ole.

Õigusnõustajad

Eestis ei ole õigusnõustajate kutsetegevus seadusega reguleeritud.

Notarid

Korraldus

Eestis on kõigil notaritel võrdne pädevus. Notariametit reguleerib [notariaadiseadus](#). Notarite kutsetegevuse reguleerimise ja haldamise eest vastutavad justiitsministeerium ja Notarite Koda. Notarite Koda on avalik-õiguslik juriidiline isik, mille liikmeks on kõik ametisse nimetatud notarid. Koja ülesannete hulka kuulub järelevalve teostamine selle üle, kas notarid peavad oma ametit kohusetundlikult ja laitmatult, notarite ametitegevuse ühtlustamine, notarite koolituse korraldamine, kandidaaditeenistuse korraldamine, notarite elektroonilise infosüsteemi haldamine ja arendamine, koos justiitsministeeriumiga järelevalve teostamisest osavõtmine jne. [Notarite Koja](#) veebilehel esitatakse teavet notarite ja nende ametitoimingute kohta.

Roll ja kohustused

Notar on avalik-õigusliku ameti kandja. Talle on riigi poolt antud õigus tõestada isikute taotlusel õigusliku tähendusega asjaolusid ja sündmusi ning teostada muid notaritoiminguid õiguskindluse tagamiseks.

Notar peab oma ametitegevuses olema erapooletu, usaldusväärne ja sõltumatu. Notarid on kohustatud välja selgitama tehingus osalejate tegeliku tahte ja korrektse tehingu tegemiseks vajalikud asjaolud, samuti selgitama osalejatele erinevaid tehingu tegemise variante ning tehingu tagajärgi.

Notarid teevad isiku taotlusel järgmisi ametitoiminguid:

notariaalne tõestamine (erinevad lepingud, volikirjad, testamendid) ja notariaalne kinnitamine (ärakiri, allkiri, väljatrükk jt);

pärismenetluse läbiviimine;

tunnistuse väljaandmine Eestis täitmisele kuuluvate notariaaldokumentide koostamise kohta (mis kuuluvad täitmisele Eestis ning mis vastavad nõukogu määruse (EÜ) nr 44/2001 kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades (EÜT L 12, 16.1.2001, lk 1–23) VI lisas sätestatud standardvormidele).

volikirja kehtetuks kuulutamine tõestamisseaduse alusel;

lepitajast advokaadi või teise notari vahendusel sõlmitud kokkuleppe täidetavaks tunnistamine lepitusmenetlust reguleeriva seaduse alusel;

tunnistuse (apostille) väljaandmine;

juriidilise isiku taotlusel tema majandusaasta aruande edastamine registrit pidavale kohtule;

abielu sõlmimise ja lahutamise kinnitamine ning abielukande ja abielulahutuse kande koostamine;

raha, väärtpaberite ning dokumentide hoiule võtmine;

kinnistus- või registriosakonna peetavasse registrisse kantud andmetega või selles registris säilitatava dokumendiga tutvumise võimaldamine;

ettevõtja taotlusel teate või taotluse edastamine majandushaldusametile, majandushaldusametilt dokumentide või muu teabe vastuvõtmine ning

haldusakti ettevõtjale kättetoimetamine;

ettevõtja taotlusel andmete registrisse kandmine.

Nimetatud toimingute eest tuleb kliendil maksta notarile seaduses ettenähtud tasu.

Notar võib pakkuda järgmisi ametiteenuseid:

õigusnõustamine väljaspool tõestamistoimingut;

maksundus- ning välismaa õiguse alane nõustamine väljaspool tõestamistoimingut või selle raames;

lepitamine vastavalt lepitusseadusele;

tegutsemine vahekohtunikuna tsiviilkohtumenetluse seadustiku alusel;

enampakkumise, hääletamise, loosimise ja liisuheitmise läbiviimine ning tulemuste tõestamine;

vannutamine ja vande all antava tunnistuse tõestamine;

väljaspool ametitoiminguid avalduse ja teate edastamine ning tõendi väljaandmine sellise edastamise toimumise või võimatuse kohta;

raha, välja arvatud sularaha, väärtpaberite, dokumentide ja muude esemete hoiule võtmine, kui see ei ole ametitoiming ega sellega kaasnev ametikohustus;

dokumendi tõlke õigsuse kinnitamine võõrkeelest eesti keelde kuni 2020. aastani (alates 2015. aastast väljastavad ametlikke tõlkeid keelesuunal eesti keel – võõrkeel ning alates 2020. aastast keelesuunal võõrkeel – eesti keel üksnes vandetõlgid);

ettevõtja esitatud selgitustaotlustele vastamine.

Infot selle kohta, milliseid ametiteenuseid notarid pakuvad, leiab Notarite Koja [veebilehelt](#). Tasu ametiteenuste eest lepitakse kokku kliendi ja notari vahel enne ametiteenuse osutamist.

Muud õigusvaldkonna ametid

Kohtutäiturid

Eestis on kohtutäitur vaba õiguselukutse esindaja: kohtutäiturid tegutsevad enda nimel ja vastutavad oma tegevuse eest. Kohtutäitur peab oma ametis olema erapooletu ja usaldusväärne. Kohtutäituri ametitegevust reguleerib [kohtutäituri seadus](#).

Kohtutäituritele ja pankrotihalduritele on loodud ühine kutseorganisatsioon Kohtutäiturite ja Pankrotihaldurite Koda (edaspidi koda), mis tegutseb alates jaanuarist 2010. Kohtutäituri ametitegevuse, järelevalve teostamise, distsiplinaarvastutuse ja kutseühenduse tegevuse alused on reguleeritud kohtutäituri seadusega. Koja ülesandeks on vabade õiguselukutsete arendamine ja edendamine, sealhulgas hea ameti- ja hea kutsetava väljatötamine ning nende

järgimise üle järelevalve teostamine, soovitude koostamine kutsepraktika ühtlustamiseks, täiendusõppe korraldamine, infosüsteemide arendamine jne. Koja juures tegutseb ka aukohus. Lisainformatsiooni koja tegevuse kohta on võimalik saada nende [veebilehelt](#).

Kohtutäituri ametitoimingud on:

täitemenetluse läbiviimine täitemenetluse seadustiku alusel;
dokumentide kättetoimetamine kohtumenetlusseaduste alusel;
pärandi inventuuri tegemine ja pärandvara valitsemine pärimisseaduse alusel;
seaduses ettenähtud juhtudel ja korras kohtu või haldusorgani taotlusel enampakkumise läbiviimine väljaspool täitemenetlust;
välisriigist laekuva elatise vahendamisel pereküvitiste seaduse alusel.

Ametitoimingute osutamise eest ettenähtud kohtutäituri tasu on sätestatud kohtutäituri seadusega.

Kohtutäituri ametiteenused on:

Kohtutäitur võib isiku taotlusel ametiteenusena:
via läbi vallas- ja kinnisasja enampakkumise;
toimetada kätte dokumendi;
anda õigusnõu ja koostada õigusdokumente, kui tema haridus vastab kohtute seaduse § 47 lõike 1 punktis 1 sätestatule;
osutada väljaspool kohtumenetlust juriidilise fakti tuvastamise teenust;
tegutseda lepitajana vastavalt lepitusseadusele;
tegutseda vahekohtunikuna tsiviilkohtumenetluse seadustiku alusel.

Kohtutäituri on õigus keelduda ametiteenuse osutamisest.

Ametiteenuse osutamise tingimused ning tasustamise kord lepitakse teenuse taotlejaga kokku kirjalikult. Kokkulepitud tingimused ja tasu peavad olema kooskõlas hea ametitavaga.

Kohtutäitur ei või ametiteenuse osutamisel kasutada neid õigusi, mis kohtutäiturile on ametitoimingute tegemiseks seaduse alusel antud või mis tulenevad tema ametikohast.

Infot, kas ja milliseid ametiteenuseid kohtutäitur osutab, leiab koja [veebilehelt](#). Ametiteenuse osutamine lepitakse teenuse taotlejaga kokku kirjalikult enne teenuse osutamist.

Haldusjärelevalvet kohtutäiturite ametitegevuse üle teostab Justiitsministeerium.

Kohtutäitur vastutab oma ametitegevuse käigus süüliselt tekitatud kahju eest, seda ka juhul, kui kahju on tekitanud tema büroo töötaja. Kui kohtutäituri ametitoiminguga tekitatud kahju hüvitamise nõudeid ei ole võimalik rahuldada kohtutäituri vara arvel, või ei ole see võimalik täies ulatuses, vastutab tekkinud kahju eest koda. Viimases järjekorras vastutab kohtutäituri tegevuse eest riik. Nii kojal kui ka riigil on tagasinõudeõigus kahju eest vastutava isiku vastu, riigil muuhulgas ka koja vastu.

Pankrotihaldurid

Pankrotihaldur on kohtu määratud isik, kes teeb pankrotivaraga seonduvaid tehinguid ja muid toiminguid ning osaleb võlgniku asemel kohtus pankrotivaraga seotud vaidlustes oma ülesannetest tulenevalt. Pankrotihalduri põhikohustuseks on kaitsta kõigi võlausaldajate, samuti võlgniku õigusi ja huve ning tagada seaduslik, kiire ja majanduslikult otstarbekas pankrotimenetlus. Pankrotihaldur täidab oma kohustusi isiklikult. Pankrotihaldurina võivad tegutseda koja kutsekogu liikmeks olevad füüsilised isikud, kellele on antud koja poolt pankrotihaldurina tegutsemise õigus, vandeadvokaadid, vandeaudiitorid, kohtutäiturid. Pankrotihaldurite nimekirja peab koda. Nimekirja kantakse kõigi nende isikute andmed, kellel on õigus tegutseda pankrotihaldurina ning nimekiri on avalikkusele kättesaadav koja veebilehel. Nimekirja kantud haldur peab tagama esitatud andmete õigsuse.

Oma põhiülesannetena pankrotihaldur:

selgitab välja võlausaldajate nõuded, valitseb pankrotivara, korraldab selle moodustamise ja müügi ning pankrotivara arvel võlausaldajate nõuete rahuldamise;

selgitab välja võlgniku maksejõuetuse tekkimise põhjused ja aja;

korraldab vajadusel võlgniku majandustegevuse jätkamise;

viib vajadusel läbi juriidilisest isikust võlgniku likvideerimise;

annab seaduses ettenähtud juhtudel teavet võlausaldajale ja võlgnikule;

annab oma tegevusest aru ja esitab pankrotimenetluse kohta andmeid kohtule, järelevalveametnikule ja pankrotitoimkonnale.

Haldusjärelevalvet pankrotihalduri tegevuse üle teostab Justiitsministeerium, kes lähtub halduri peale esitatud kaebusest või muudest andmetest, mis annavad alust arvata, et haldur on oma kohustusi rikkunud. Justiitsministeeriumil on halduri tegevuse üle järelevalve teostamisel õigus kontrollida halduri kutsetegevuse nõuetekohasust ja seaduslikkust. Pankrotihalduri kutsetegevust sätestavatest õigusaktidest tulenevate kohustuste rikkumise eest võib justiitsminister määrata haldurile distsiplinaarkaristuse. Justiitsminister ei saa määrata distsiplinaarkaristust pankrotihaldurina tegutsevale vandeadvokaadile. Viimase osas on justiitsministril õigus taotleda advokatuuri aukohtumenetluse algatamist.

Lisaks haldusjärelevalvele teostavad pankrotihalduri tegevuse üle järelevalvet vastavalt oma pädevusele ka pankrotitoimkond, võlausaldajate üldkoosolek, kohus ja koda.

Seonduvad lingid

[Justiitsministeerium](#)

[Mittetulundusühing Juristide Liit](#)

[Sihtasutus Õigusteenuste Büroo](#)

Eesti Advokatuur

[Prokuratuur](#)

[Notarite Koda](#)

[Kohtutäiturite ja Pankrotihaldurite Koda](#)

Viimati uuendatud: 11/06/2019

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumentis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

Järgmised keeleversioonid on juba tõlgitud.

Õigusvaldkonna ametid - Iirimaa

Sellel lehel antakse ülevaade õigusvaldkonna ametitest Iirimaa.

Õigusvaldkonna ametid – sissejuhatus

Riigi kohtuvõimu teostavad kohtunikud vastavalt põhiseaduse artiklile 34 ja konkreetsetele õigusaktidele: eelkõige 1961. aasta kohtute seadusele (loomine ja koosseis) ja 1961. aasta kohtute seadusele (täiendavad sätted) (muudetud kujul). Kohtunikud nimetatakse kandidaatide hulgast, kes töötavad õigusvaldkonna ametikohal. Kohtunikud on oma ülesannete täitmisel täiesti sõltumatud. See sõltumatus on sätestatud põhiseaduses. Õigusvaldkonna ametite esindajad on õigusnõustajad (keskenduavad vahetule tööle kliendiga) ja vandeadvokaadid (spetsialiseeruvad isikute kaitsmisele kohtus ja kohtuvaidlustele).

1. Kohtunikud

Kohtunike ametissenimetamise nõuandekogu (*Judicial Appointments Advisory Board*) teeb kindlaks isikute sobivuse kohtnikuametisse nimetamiseks ning teavitab sellest valitsust. Kohtunike ametissenimetamise nõuandekogu loodi 1995. aasta kohtute ja kohtuteenistujate seaduse alusel. Nõuandekogu koosneb ülemkohtu esimehest, kõrgema kohtu esimehest, ringkonnakohtu esimehest ja piirkonnakohtu esimehest, peaprokurörist, advokaatuuri ja õigusliidu nimetatud esindajatest ning kolmest justiits- ja õigusreformi ministri määratud isikust. Kohtunikud nimetab ametisse vabariigi president valitsuse ettepaneku alusel. Kohtunikud on sõltumatud ning juhitud oma tegevuses ainult põhiseadusest ja seadustest. Vastavalt põhiseadusele määratakse kohtunike arv teatavate ajavahemike järel kindlaks õigusaktidega.

Ülemkohus koosneb ülemkohtu esimehest (*Chief Justice*), kes juhib kohtu tegevust, ning seitsmest üldkohtunikust, kelle ametinimetus on „ülemkohtu kohtunik“ (*Judge of the Supreme Court*). Kõrgema kohtu esimees on oma ametiülesannetest tulenevalt ka ülemkohtu liige. Kõrgem kohus koosneb kõrgema kohtu esimehest (*President of the High Court*), kes vastutab kõrgema kohtu üldise töökorralduse eest, ning üldkohtunikest, kelle ametinimetus on „kõrgema kohtu kohtunik“ (*Judge of the High Court*). Ülemkohtu esimees ja ringkonnakohtu esimees on oma ametiülesannetest tulenevalt ka kõrgema kohtu liikmed. Kõrgem kohus koosneb esimehest ja 35 kohtunikust. Ringkonnakohus koosneb ringkonnakohtu esimehest (*President of the Circuit Court*) ja üldkohtunikest, kelle ametinimetus on „ringkonnakohtu kohtunik“ (*Judge of the Circuit Court*). Piirkonnakohtu esimees on oma ametiülesannetest tulenevalt ka ringkonnakohtu liige. Piirkonnakohus koosneb piirkonnakohtu esimehest (*President of the District Court*) ja muudest kohtunikest, kelle ametinimetus on „piirkonnakohtu kohtunik“ (*Judge of the District Court*). Kohtunike töötasu määratakse kindlaks teatavate ajavahemike järel vastuvõetavate õigusaktidega.

Kohtunikud nimetatakse ametisse kvalifitseeritud ja teatava praktilise töö (mitte teadustöö) staažiga õigusnõustajate või vandeadvokaatide hulgast. Piirkonnakohtu puhul on 1961. aasta kohtute seaduse (täiendavad sätted) artikli 29 lõikes 2 sätestatud, et piirkonnakohtu kohtunikuks võib nimetada isiku, kes on vandeadvokaadi või õigusnõustajana tegutsenud vähemalt kümme aastat. 1995. aasta kohtute ja kohtuteenistujate seaduse artiklis 30 on sätestatud, et ringkonnakohtu kohtunikuks võib nimetada isiku, kes on õigusnõustaja või vandeadvokaadina tegutsenud kümme aastat. 2002. aasta kohtute ja kohtuteenistujate seaduses on sätestatud, et kõrgema kohtu või ülemkohtu kohtunikuks võib nimetada isiku, kes on vandeadvokaadi või õigusnõustajana tegutsenud vähemalt 12 aastat. Nagu eespool märgitud, on kohtunikud oma ametis sõltumatud ning peavad juhinduma ainult põhiseadusest ja seadustest ning ametisse astudes peavad nad tegema põhiseaduse artikli 34 lõike 5 punkti 1 kohaselt järgmise avalduse:

„Töotan pühalt ja siiralt kõikvõimsa Jumala ees, et täidan ülemkohtu esimehe (või vastavalt vajadusele muu kohtuniku) ülesandeid nõuetekohaselt ja ustavalt ning oma teadmiste ja volituste kohaselt, kedagi kartmata, soosimata või eelistamata ja pahasoovalikkuseta, ning et ma järgin põhiseadust ja teisi seaduseid. Juhtigu ja aidaku mind selles Jumal.“

Põhiseaduses on sätestatud, et kõrgema kohtu ja ülemkohtu kohtunike saab väärkäitumise eest või töövõimetuse tõttu ametist tagandada ainult pärast seda, kui parlamendi (*Oireachtas*) mõlemad koad on vastava otsuse heaks kiitnud. 1924. aasta kohtute seaduse ja 1946. aasta kohtute seadusega (piirkonnakohtud) on ette nähtud samasugused sätted ringkonnakohtu ja piirkonnakohtu kohtunike kohta.

2. Peaprokurör ja riigiprokuratuuri direktor

Vastavalt põhiseaduse artiklile 30 on peaprokuröri ülesanne nõustada valitsust õigusküsimustes ja esitada õiguslikke seisukohti. Peaprokuröri nimetab ametisse vabariigi president peaministri (*Taoiseach*) esitatud kandidatuuri alusel ning ta on kohustatud ametist lahkuma samaaegselt peaministriga. Üldjuhul on peaprokurör tegev vandeadvokaat ja saanud vanemadvokaadiks (*Senior Counsel*). Peaprokurör ei ole kohustatud lõpetama oma tegevust erapraksises, kuid viimastel aastatel on see tavaks olnud.

Valitsuse õigusnõustajana analüüsib peaprokurör kõiki seaduseelnõusid, mida valitsus kavatses esitada seadusena vastuvõtmiseks parlamendi (*Oireachtas*) mõlemale koad. Peaprokurör nõustab valitsust ka rahvusvahelistes küsimustes, näiteks seoses rahvusvaheliste lepingute ratifitseerimisega. Peaprokuröri ülesanne on ka esindada üldsust ühiskondlike õiguste kasutamisel. Seda teeb ta kohtumenetluse algatamise või vastustamisega. Kuigi peaprokuröri nimetab peaminister (*Taoiseach*), on peaprokurör valitsusest sõltumatu. Põhiseaduse kohaselt on peaprokurör alati peamine kostja, kui vaidlustatakse õigusakti vastavus põhiseadusele.

Enne 1976. aastat esitati kõigi raskete kuritegude puhul süüdistus peaprokuröri nimel. Põhiseaduses on sätestatud, et seda ülesannet võib täita ka mõni teine isik, kellele on seadusega antud volitus seda teha. Seetõttu loodi 1974. aasta kuritegude süüdistuse esitamise seaduse (jõustus 1976. aastal) artikliga 2 riigiprokuratuuri direktori (*Director of Public Prosecutions*) ametikoht. Eesmärk oli näha ette poliitilistest sidemetest sõltumatu ametikoht. Direktori nimetab ametisse valitsus, kuid direktor on riigiteenistuja ja erinevalt peaprokurörist ei pea ta valitsuse vahetumise korral ametist lahkuma. See tagab õigusrikkumistes süüdistuse esitamise järjepidevuse. 1974. aasta seadusega nähakse ka ette, et riigiprokuratuuri direktor peab olema oma ülesannete täitmisel sõltumatu. Direktori võib ametist tagandada valitsus, kuid see on võimalik alles pärast seda, kui ülemkohtu esimehest, kõrgema kohtu kohtunikust ja peaprokurörist koosnev komitee on koostanud aruande direktori tervisliku seisundi või käitumise kohta.

 Riigiprokuratuuri direktor otsustab, kas isikule tuleks esitada süüdistus raske kuriteo toimepanemises ja milline see süüdistus on. Kõigi kuritegude puhul esitatakse üldjuhul süüdistus riigiprokuratuuri direktori nimel, kuid enamiku kergemate kuritegude puhul võib süüdistuse esitada ka Garda (lirimaa politsei) toimikud riigiprokuratuuri direktorile saatmata. Nendel juhtudel on riigiprokuratuuri direktoril õigus nõustada politseid seoses sellega, kuidas juhtumit menetleda. Kuigi riigiprokuratuuri direktor on võtnud üle peaprokuröri rolli seoses kohtu alla andmisega, täidab peaprokurör seda ülesannet endiselt seoses rahvusvaheliste juhtumitega, näiteks väljaandmisega.

3. Kohtute ameti töötajad

Kohtusekretärid ja kohtukantselei ametnikud võtab tööle kohtute amet.

Kohtukantselei ametnikud vastutavad kohtute üldise haldamise eest. Kohtusekretäri peamine ülesanne on abistada kohtunikku kohtuistungil ajal ning ta tagab, et kohtute tõrgeteta toimimiseks vajalik haldamine on tõhus.

Kohtute amet on sõltumatu korporatiivne organ, mille lõi valitsus 1998. aasta kohtute ameti seadusega ja mis alustas tegevust 1999. aasta novembris.

Kohtute amet annab aru justiits- ja võrdõiguslikkuse ministrile ning ministri kaudu valitsusele.

Kohtute ametil on viis ülesannet:

kohtute haldamine;

abiteenuste osutamine kohtunikele;

üldsusele teabe jagamine kohtusüsteemi kohta;

kohtuhoonete leidmine, nende hoonete haldamine ja hooldamine;

kohtute kasutajatele teenuste osutamine.

4. Tsiivilkohtunik (*Sheriff*)

Igas lirimaa krahvkonnas on tsiviilkohtunik, kes on riigiteenistuja ning kelle ülesannete hulka kuulub kaupade võla katteks konfiskeerimine ja müük pärast seda, kui on tehtud kohtuotsus. Tsiviilkohtunikud nimetatakse ametisse 1945. aasta kohtuteenistujate seaduse alusel ning seaduse artikli 12 lõikega 5 on ette nähtud, et tsiviilkohtunikuna võib ametisse nimetada ainult vandeadvokaadi või õigusnõustaja, kes on sellel ametikohal tegutsenud viis aastat või kes on vähemalt viis aastat tegutsenud tsiviilkohtuniku või tsiviilkohtuniku abi (*under-sheriff*) kantsleli juhataja (*managing clerk*) või peamise assistendina (*principal assistant*). Seaduse artikli 12 lõike 6 punktis g on sätestatud, et iga tsiviilkohtuniku – kelle suhtes kohaldatakse nimetatud sättele eelnevaid sätteid – teenistustingimused määrab teatavate ajavahemike järel kindlaks rahandusminister pärast konsulteerimist justiits- ja võrdõiguslikkuse ministriga.

5. Õigusnõustajad (*Solicitors*)

Iirimaa õigusliit teeb kontrolli õigusnõustajaks pürgivate üliõpilaste hariduse üle ning distsiplinaarkontrolli kvalifitseeritud õigusnõustajate üle. Õigusnõustajaks saamiseks tuleb läbida kolmeaastane praktika ja lirimaa õigusliidu korraldatud kursused. Kursustele soovijal peab olema ülikoolidiplom või sellega võrdväärne diplom – see on eeleksamitele pääsemise tingimus. Kui need nõuded on täidetud, tuleb sooritada õigusliidu lõplik eksam, mis on jagatud kolmeks osaks: FE-1, FE-2 ja FE-3. FE-1 eksam hõlmab kaheksat põhiteemat: äriühinguõigus, riigiõigus, lepinguõigus, kriminaalõigus, omandiõigus, Euroopa Liidu õigus, asjaõigus ja lepinguvälise kahju tekitamist käsitlev õigus. Viimati nimetatud osade puhul on tegemist erialakursustega. Osa FE-2 nimetatakse kutsealaseks kursuseks ning see hõlmab 14 nädala pikkust intensiivset loenguperioodi, millele järgneb eksam ja 18 kuud kestev kohapealne väljaõpe, mis on üliõpilase praktika osa. FE-3 ehk edasijõudnute kursus hõlmab seitsme nädala pikkust intensiivset loenguperioodi, millele järgneb eksam. Kui isik on selle osa läbinud, on tal õigus lasta end lisada õigusnõustajate nimekirja. Vastavalt 1994. aasta õigusnõustajate seaduse (muudetud) artiklile 51 võivad kvalifitseeritud vandeadvokaadid alustada tööd õigusnõustajatena, ilma et nad peaksid läbima kogu õigusnõustajakandidaatidele mõeldud koolitusprogrammi.

Iga kvalifitseeritud õigusnõustaja kannab distsiplinaarvastutust õigusliidu ees. 1954.–1994. aasta õigusnõustajate seaduste kohaselt on õigusliidu distsiplinaarkohtul õigus uurida väidetavat ametialaste käitumisharjumiste rikkumist, näiteks rahaliste vahendite väärkasutamist, ning edastada asi kõrgema kohtu esimehele. Esimehel on õigus peatada õigusnõustaja tegevus ning peatamine tühistada. Distsiplinaarkohtul on õigus nõuda klientidele raha tagasimaksmist, kui ta leiab, et õigusnõustaja on nõudnud liiga suurt tasu.

Õigusaktis (seaduse alusel antud õigusakt – *Statutory Instrument*) nr 732/2003 ehk Euroopa ühendustega seotud 2003. aasta eeskirjades (juristina töötamine) on sätestatud, et liikmesriikide juristid, kes soovivad tegutseda lirimaa vandeadvokaadi või õigusnõustajana, peavad esitama advokatuurile või õigusliidule vastava registreerimisavalduse. Avaldus vaadatakse läbi ja heakskiitmise korral väljastatakse registreerimistunnistus. Advokatuuri või õigusliidu keelduva otsuse peale saab esitada apellatsiooni kõrgemale kohtule.

6. Vandeadvokaadid (*Barristers*)

Juriidilist haridust pakkuv institutsioon The Honorable Society of King's Inns võimaldab õiguslasele kraadiõpet, mille läbimise korral antakse vandeadvokaadi (*barrister-at-law*) kutsekraad neile, kes soovivad tegutseda advokatuuri liikmena. King's Inn on vabatahtlik ühing, mille tegevust kontrollib kohtunikest ja vanem-vandeadvokaatidest koosnev juhtorgan (*Benchers of the Honorable Society of King's Inns*). Kraadiõppes osalemiseks peavad need, kellele on antud õigusteaduste diplom või kes on saanud King's Innsi õigusõppe diplomi (*King's Inns Diploma in Legal Studies*), tegema sisseastumiseksami. Õigusõppe diplomiõppe kursus kestab kaks aastat (osalise ajaga õpe) ning vandeadvokaadi õpe toimub kas üheaastase statsionaarse kursuse või kaheaastase moodulõppe kursusega. Kraadiõppe eduka läbimise korral kutsuvad ülemkohtu esimees üliõpilased ülemkohtusse advokatuuri liituma ning pärast tseremooniat lisavad vandeadvokaadid oma nime advokatuuri liikmete nimekirja. Enne tasustatud õiguslase tegevuse alustamist tuleb neil siiski täita lisanõudeid.

Selleks et vandeadvokaat saaks oma ametit praktiseerida, peab ta olema õigusraamatukogu (*Law Library*) liige. Aastamaksu eest pakub õigusraamatukogu töö tegemise kohta ning tagab juurdepääsu õigustekstidele ja õiguslasele materjalidele. Enne õigusraamatukogu liikmeks saamist peab vandeadvokaat valima juhendaja (*master*), kelleks on vähemalt viieaastase töökogemusega tunnustatud vandeadvokaat. Juhendamine kestab tavaliselt ühe aasta ning selle aja jooksul kasutatakse vastset kvalifitseeritud vandeadvokaadi kohta nimetust *devil*. Juhendaja tutvustab talle vandeadvokaadi tööd praktilisest küljest ning palub tal tavaliselt olla abiks kohtumenetluse dokumentide koostamisel, õiguslase uurimistöö tegemisel ning enda eest kohtus kohal käia.

Vandeadvokaatide käitumist jälgib [Iirimaa advokatuuri üldnõukogu](#) (*General Council of the Bar of Ireland*), mille tegevus ei ole seadusega kindlaks määratud. Igal aastal valivad advokatuuri liikmed nõukogu, kes annab välja ametialase tegevusjuhendi, mida advokatuuri liikmed teatavate ajavahemike järel muudavad. Selles tegevusjuhendis on sätestatud, mida vandeadvokaatidelt nõutakse.

Tegevusjuhendi väidetavaid rikkumisi uurib advokatuuri nõukogu kutsetegevuse komitee (*Professional Practices Committee of the Bar Council*), kuhu lisaks advokatuuri liikmetele kuulub ka teisi isikuid. Komiteel on õigus määrata trahve ja teha noomitusi ning peatada või lõpetada advokaadi liikmesus õigusraamatukogus. Komitee otsuste peale saab esitada apellatsioone apellatsiooninõukogule (*Appeals Board*), kuhu kuuluvad üks ringkonnakohtu kohtunik ja üks liige, kes ei esinda advokaadi elukutset.

Traditsiooniliselt pidi vandeadvokaat saama juhiseid õigusnõustajalt ning otsene pöördumine vandeadvokaadi poole oli keelatud. Selle tava vaatas läbi õiglase kaubandustavade komisjon (*Fair Trade Commission*), kes märkis oma 1990. aasta aruandes, et otsese pöördumise üldine keeld on piirav, ja soovitas selle tegevusjuhendist välja jätta. Komisjon nõustus, et teatavatel juhtudel on õigusnõustaja jätkuv osalemine siiski soovitatav. Komisjon soovitas, et õigusnõustajalt ei tohiks seadusest tulenevate ega muude eeskirjade kohaselt nõuda füüsilist viibimist kohtus selleks, et anda vandeadvokaadile juhiseid. Neid soovitusi ei ole täielikult rakendatud, kuid tegevusjuhendisse tehti rida parandusi, et teatavatel volitatud kutseorganisatsioonidel (*Approved Professional Bodies*) oleks võimalik otse vandeadvokaadi poole pöörduda.

Vandeadvokaadid jagunevad nooremadvokaatideks (*junior counsel*) ja vanemadvokaatideks (*senior counsel*). Traditsiooniliselt tegutsesid advokatuuri liikmed teatava arvu aastaid nooremadvokaadina ja kaaluvad alles siis, kas nad soovivad saada vanemadvokaadiks. Tegemist ei ole automaatse edutamisega ja mõned nooremadvokaadid ei taotle kunagi vanemadvokaadiks saamist. Üldjuhul kaalub enamik vandeadvokaate vanemadvokaadiks saamist pärast 15aastast praktiseerimist. Vanemadvokaadiks saada soovivad vandeadvokaadid esitavad taotluse peaprokurörile, ent ametisse nimetab nad valitsus peaprokuröri soovitusel; peaprokurör arutab küsimust ka ülemkohtu esimehe, kõrgema kohtu esimehe ja advokatuuri nõukogu eesistujaga. Tavaliselt koostavad ja valmistavad nooremadvokaadid ette menetlusdokumente ja osalevad teatavate, üldjuhul – ent mitte eranditult – madalama astme kohtutes menetletavate kohtuasjade arutamisel. Vanemadvokaadi ülesanded hõlmavad nooremadvokaatide koostatud menetlusdokumentide läbivaatamist ning raskemates kohtumenetlustes osalemist kõrgemas kohtus ja ülemkohtus.

7. Krahvkonna kohtusekretärid

[Krahvkonna kohtusekretärid](#) on kvalifitseeritud õigusnõustajad, kelle nimetab ametisse valitsus. Nad täidavad poolkohtulikke ülesandeid seoses ringkonnakohtuga ning vastutavad ringkonnakohtu kantsleide haldamise eest.

Samuti tegutsesid nad **krahvkonna tsiviilkohtunike** (välja arvatud Dublinis ja Corkis).

8. Notarid

Notarid (*Notaries Public*) nimetab avatud istungil ametisse ülemkohtu esimees. Notar täidab järgmisi põhiülesandeid:

dokumentide notariaalne tõestamine;

dokumentidel olevate allkirjade õigsuse tõestamine ja kinnitamine;

notariaalsete protestide esitamine seoses äridokumentidega, näiteks vekslite ja võlakirjadega, ning seoses merendusküsimustega; kinnituste, avalduste ja kirjalike tunnistuste võtmine (välja arvatud seoses lirimaa kohtus toimuva kohtumenetlusega).

Notarina ametisse nimetamiseks esitatakse avaldus, kus näidatakse ära avalduse esitaja elukoht ja amet, piirkonna notarite ja elanike arv ning esitatakse põhjendus notari vajalikkuse kohta ja/või selle kohta, kuidas tekkis vaba notarikoht. Avalduse esitaja peab avaldusele lisama kirjaliku tunnistuse tõendamaks oma sobilikkust, millele tavaliselt kirjutavad alla kuus kohalikku õigusnõustajat ja kuus kohaliku äriühingukonna juhtivat isikut. Avaldus esitatakse ülemkohtu esimehele avalduse esitamise teatena (*Notice of Motion*), mille ülemkohtu kantselei edastab lirimaa Notarite Koja (*Faculty of Notaries Public in Ireland*) registripidajale, õigusliidu sekretärile ning kõigile taotleja krahvkonnas ja naaberkrakhvkondades tegutsevatele notaritele.

Üldiselt on tavaks nimetada notarina ametisse üksnes õigusnõustajaid. Kui notarina ametisse nimetamist taotleb isik, kes ei ole õigusnõustaja, nõuab õigusliit, et avalduse esitaja võtaks endale ülemkohtu esimehe ees kohustuse mitte tegeleda omandiõiguse ülekandmise asjadega ega muude õigusküsimustega, millega tavaliselt tegeleb õigusnõustaja. Kõik avalduste esitajad peavad notarina ametisse nimetamiseks läbima lirimaa Notarite Koja korraldatud eksami.

Märkus

Kõik küsimused peaprokuröri, riigiprokuratuuri direktori, kohtukantselei ametnike ja tsiviilkohtunike praeguse tasustamise kohta võib saata:

[✉ e-kirja teel](#) või

posti teel järgmisele aadressile:

Human Resources,
Department of Finance,
Merrion Street,
Dublin 2.

Vandeadvokaadid on füüsilisest isikust ettevõtjad ja nende töötasud on väga erinevad.

Õigusnõustajad võivad olla füüsilisest isikust ettevõtjad (kui neil on oma praksis) või palgatöötajad ja ka nende töötasud on väga erinevad.

Notarid võtavad tasu iga notariaalselt tõestatud dokumendi eest. Tasu suurust reguleerivad õigusaktid puuduvad, ent tavaliselt lähtuvad notarid tasu määramisel ajakulust ja reisikuludest ning summast, mida spetsialist teenuse eest eeldatavalt küsiks.

Viiimati uuendatud: 20/11/2018

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Õigusvaldkonna ametid - Kreeka

Sellel lehel antakse ülevaade õigusvaldkonna ametitest Kreekas

[Prokurörid](#)

[Kohtunikud](#)

[Juristid](#)

[Õigusnõustajad](#)

[Notarid](#)

[Kohtutäiturid](#)

[Kohtusekretärid](#)

Prokurörid

Korraldus

Sarnaselt kohtuasutustele kuuluvad prokuratuurid valitsuse kohtuharru ja osalevad õigusemõistmises. Prokuröridele (*εισαγγελέας*) on tagatud tegevusvabadus ja isikusõltumatus.

Igal kohtul, välja arvatud väiksemaid õigusrikkumisi menetlevatel kohtutel ehk piirkondlikel kriminaalkohtutel (*πταισματοδικεία*), on sõltumatu õigusasutusena tegutsev prokuratuur, mille ülesandeks on peamiselt kriminaalmenetluste ettevalmistamine. Prokuröri põhiülesanne on algatada kohtumenetlusi, teha järelevalvet uurimiste üle ja esitada apellatsioonid.

Kreekas ei ole prokurörid spetsialiseerunud ühele valdkonnale.

Prokuröride üldiste teenistustingimuste eest vastutab justiits-, läbipaistvuse ja inimõiguste ministeerium.

Puudub spetsiaalne prokuröride veebisait. Prokuröride teenistustingimusi käsitlevat teavet saab justiits-, läbipaistvuse ja inimõiguste ministeeriumist.

Roll ja peamised ülesanded

Prokurörid vastutavad järgmiste ülesannete täitmise eest:

- eeluurimise toimetamine;
- kohtumenetluste algatamine;
- juhtumiga seotud isikute küsitlemine;
- järelevalve kuritegude ärahoidmise ja süüdistuse esitamise eest vastutavate õiguskaitseasutuste üle;
- ettepanekute esitamine kohtunõukogudele ja kohtutele;
- apellatsioonide esitamine;
- kriminaalasjades tehtud otsuste täitmisele pööramine ja täitekorralduste täitmisele pööramisele kaasaaitamine;
- vanglate järelevalve

ning kõik muud seaduses sätestatud ülesanded.

Prokuröride tegevuse järele valvavad Tsiviil- ja Karistusõiguse Ülemkohtu (*Άρειος Πάγος*) kohtunikud ja vanemprokurörid vastavalt seaduses sätestatule.

Kohtunikud

Korraldus

Kohut mõistavad tegevusvabadust ja isikusõltumatust omavatest tavakohtunikest (*τακτικοί δικαστές*) koosnevad kohtud.

Oma ülesannete täitmisel peavad kohtunikud (*δικαστές*) järgima ainult põhiseadust ja seaduseid ega ole kohustatud järgima ühtegi põhiseadusega vastuolus olevat õigusnormi.

Tavakohtunike tegevuse järele valvavad vastavalt seaduses sätestatule ülemkohtu vanemkohtunikud, riigiprokurör ja riigiprokuröri asetäitjad (*Αντεισαγγελέας*). Kohtunike teenistustingimuste eest vastutab justiits-, läbipaistvuse ja inimõiguste ministeerium.

Puudub spetsiaalne kohtunike veebisait. Kohtunike teenistustingimusi käsitlevat teavet saab justiits-, läbipaistvuse ja inimõiguste ministeeriumist.

Õigusvaldkonna ametite korraldus: juristid

Vandeadvokaadid/advokaadid

Kreekas on advokaadid (*δικηγόροι*) tasustamata riigiametnikud, kes ei pea spetsialiseeruma ühele valdkonnale.

Kutseala teenistustingimuste eest vastutab justiits-, läbipaistvuse ja inimõiguste ministeerium.

Kreekas on 63 advokatuuri (*δικηγορικοί σύλλογοι*) – üks iga esimese astme kohtu (*πρωτοδικείο*) asukohas.

Justiits-, läbipaistvuse ja inimõiguste ministeerium valvab riigi kõigi advokatuuride tegevuse järele.

Õigusvaldkonna andmebaasid

Teave on kättesaadav [Ateena advokatuuri](#) veebisaidil, kuid sellele on juurdepääs ainult advokatuuride liikmetel.

Õigusnõustajad

Kreekas tegutsevad advokaadid ka õigusnõustajatena (*νομικοί σύμβουλοι*).

Õigusvaldkonna andmebaasid

Teave on kättesaadav [Ateena advokatuuri](#) veebisaidil, kuid sellele on juurdepääs ainult advokatuuride liikmetel.

Notarid

Notarid (*συμβολαιογράφοι*) on tasustamata riigiametnikud, kelle peamine ülesanne on ette valmistada ja hoiustada kirjalikke õiguslikke soovitusi ning huvitatud isikute tõendusdokumente ja avaldusi, kui selliste dokumentide koostamine on ette nähtud õigusaktidega või kui pooled soovivad vormistada need dokumendid ametlikult.

Kreekas ei ole notarid spetsialiseerunud ühelegi valdkonnale.

Presidendi dekreedil alusel on iga piirkondliku tsiviilkohtu (*ειρηνοδικείο*) asukohas ette nähtud vähemalt üks notari ametikoht.

Notarite teenistustingimuste eest vastutab justiitsministeerium.

Kreekas on üheksa notarite ühendust (*συμβολαιογραφικοί σύλλογοι*), mis tegutsevad apellatsioonikohtute (*εφετεία*) asukohtades.

Notarite ühenduste tegevuse järele valvab justiits-, läbipaistvuse ja inimõiguste ministeerium.

Teavet notarite kohta võib leida [Kreeka notarite ühenduse](#) (*Συντονιστική Επιτροπή Συμβολαιογραφικών Συλλόγων Ελλάδας*) veebisaidilt ja [Euroopa Liidu Notariaatide Nõukogu](#) (CNUE) hallatava Euroopa notarite kataloogi veebisaidilt.

Muud õigusvaldkonna ametid

Kohtutäiturid

Kohtutäiturid (*δικαστικοί επιμελητές*) on tasustamata riigiametnikud.

Kohtutäiturid vastutavad järgmiste ülesannete täitmise eest:

a) kohtudokumentide ja kohtuväliste dokumentide kättetoimetamine;

b) täitekorralduste täitmisele pööramine, nagu on ette nähtud tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 904 lõikes 2, st järgmiste otsuste ja korralduste täitmisele pööramine: a) lõplikud kohtuotsused ning Kreeka kohtu poolt tehtud ja ajutiselt täitmisele pööratavaks kuulutatud kohtuotsused; b) vahekohtu otsused; c) Kreeka kohtute otsused, mis käsitlevad kokkulepet või kohtukulude kindlaksmääramist; d) notariaalselt tõestatud dokumendid; e) Kreeka kohtunike väljastatud maksekäsu ja väljatõstmise korraldused; f) välisriigi õigusnormid, mis on kuulutatud täitmisele pööratavateks ning g) korraldused ja aktid, mis on õiguslikult tunnustatud täitmisele pööratavateks, ning

c) mis tahes muud seaduses sätestatud ülesanded.

Kohtutäiturite teenistustingimuste eest vastutab justiits-, läbipaistvuse ja inimõiguste ministeerium.

Kreekas on kaheksa kohtutäiturite ühendust (*σύλλογοι δικαστικών επιμελητών*).

Kohtusekretärid

Kreeka kohtute töötajate teenistustingimuste eest vastutab justiits-, läbipaistvuse ja inimõiguste ministeerium.

[Kohtutäiturid](#) (378 Kb) [en](#)

[Kohtusekretärid](#) (379 Kb) [en](#)

Lingid

[Ateena advokatuur](#)

[Pireuse advokatuur](#)

[Justiits-, läbipaistvuse ja inimõiguste ministeerium](#)

[Kreeka notarite ühendus](#)

[Thessaloníki notarite ühendus](#)

Viimati uuendatud: 25/06/2018

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Õigusvaldkonna ametid - Hispaania

Hispaanias on õigusvaldkonna ameti pidamiseks vajalik õiguslane erikoolitus, kuna seda ametit peetakse õiguse kohaldamise valdkonnas.

Kohtunikud ja vanemkohtunikud

[Prokurörid](#)

[Kohtu registripidajad](#)

[Advokaadid](#)

[Õigusnõustajad](#)

[Notarid](#)

[Registripidajad](#)

[Õigusnõustajad](#)

[Nõustajad tööõiguse ja sotsiaalkindlustuse küsimustes](#)

Õigusvaldkonna ametid – sissejuhatus

Hispaanias on õigusvaldkonna ameti pidamiseks vajalik õiguslane erikoolitus, kuna seda ametit peetakse õiguse kohaldamise valdkonnas.

Peamised õigusvaldkonna ametid Hispaanias on prokurörid (*fiscales*), kohtunikud (*jueces*) ja vanemkohtunikud (*magistrados*), advokaadid (*abogados*),

notarid (*notarios*), kohtute registripidajad (*letrados de la administración de justicia*), kinnistus- ja äriregistripidajad ja õigusnõustajad (*procuradores*).

Kohtunikud ja vanemkohtunikud

Korraldus

Õigus lähtub inimestest ja õigust mõistavad kuninga nimel kohtunikud ja vanemkohtunikud, kellel on kohtuvõim. Vaid kohtunikud võivad õigust mõista, s.t ainult neil on õigus teha otsuseid ja lasta need jõustada.

Kohtunikud on muudest riigi võimuorganitest sõltumatud ja nende suhtes kohaldatakse ainult põhiseadust ja muid seadusi.

Kohtuniku ametikohale pääsemine põhineb **saavutuste ja võimekuse põhimõttel**. Valikumenetlus on objektiivne ja läbipaistev, tagades võrdsed võimalused kõigile, kes vastavad valikukriteeriumidele ja kellel on vajalikud oskused, ametialane pädevus ja kutsevalifikatsioon kohtuniku ameti pidamiseks.

Kohtute seaduses on sätestatud kolm ametiite kategooriat:

riigikohtu kohtunikud (*magistrado del Tribunal Supremo*),

vanemkohtunikud (*magistrado*),

kohtunikud (*juez*).

Kõige rohkem kandidaate on kohtunike kategooria ametikohtadele. Kohtute seaduse kohaselt peavad kandidaadid kohtunikuks saamiseks edukalt sooritama õigusteaduskonna lõpetajatele mõeldud avaliku konkursi ja läbima õigusteaduskonnas (*Escuela Judicial*) vastava kursuse.

Väiksem arv kandidaate hakkab kohtusüsteemis tööle vanemkohtuniku ja riigikohtu kohtuniku ametikohal.

Viimaks nimetab riigikohtu kohtunikud ametisse kohtute üldnõukogu vanemkohtunike hulgast, kellel vähemalt on 15 aastat töökogemust, sh 10 aastat vanemkohtunikuna, ning viiendik riigikohtu kohtunikest nimetatakse ametisse tunnustatud võimekate advokaatide hulgast, kellel on vähemalt 15 aastat töökogemust.

Roll ja ülesanded

Kohtud menetlevad ainult neid kohtuasju, milles neil on pädevus kas kohtute seaduse või mõne muu seaduse alusel.

Lisainfo saamiseks eri pädevuste kohta vaadake jaotist „Hispaania kohtud“.

Kohtunikud ja vanemkohtunikud kasutavad oma kohtuvõimu kõigist kohtusüsteemi kohtu- ja haldusorganitest sõltumatult.

Kohtunikke ja vanemkohtunikke võib võtta vastutusele kriminaal- või tsiviilõiguse alusel õigusaktides kehtestatud juhtudel ja viisil ning neile võib kohaldada distsiplinaarmenetlust kooskõlas kohtute seadusega.

Lisateavet saate [kohtute üldnõukogu](#) veebisaidilt.

Prokurörid

Korraldus

Prokuratuur (*Ministerio Fiscal*) on põhiseaduslikult oluline organ ja iseseisva õigusvõimega juriidiline isik, kes on oma tööülesannete täitmisel kohtusüsteemis sõltumatu. Prokuratuur täidab oma tööülesandeid oma struktuuride kaudu kooskõlas tegevuse ühtsuse ja hierarhilise alluvuse põhimõtetega ning kõigil juhtudel seaduslikkuse ja erapooletuse põhimõtteid järgides.

Peaprokurör (*Fiscal General del Estado*) on prokuratuuri juht ja esindab prokuratuuri kogu Hispaanias. Ta vastutab prokuratuuri ja selle sisese tööga seonduvate vajalike korralduste ja juhiste andmise eest ning prokuratuuri üldise juhtimise ja selle järelevalve eest.

Prokurörid on avalikud teenistujad, kes valitakse õigusteaduskonna lõpetanute ja doktorantide hulgast avaliku konkursi põhjal. Organisatsioonilisest seisukohast kuuluvad nad peaprokuröri ja autonoomsete piirkondade vastavate prokuratuuride alluvusse.

Roll ja ülesanded

Hispaania 1978. aasta põhiseaduse paragrahvis 124 on sätestatud järgmist: „Ilma et see piiraks muudele organitele pandud kohustusi, on prokuratuuri ülesandeks edendada õigusemõistmist, kaitses õigusaktidega tagatud kodanike õiguste ja avalike huvide õiguspärasust nii omal algatusel kui ka huvitatud poolte taotluse alusel, samuti kohtute sõltumatuse kaitsmine ja avalike huvide kaitse tagamine.“

Prokuratuuri ülesannete hulka kuulub:

tagada, et kohtuniku ametit peetakse tõhusalt ja kooskõlas seadustega ning peetakse kinni vajalike meetmete, apellatsioonimenetluste ja muude meetmete jaoks kehtestatud ajapiirangutest;

osaleda kriminaalmenetlustes, tagades, et kohus rakendab sobivaid kaitsemeetmeid ja viib läbi juurdlused, mille eesmärk on faktide kindlaks määramine;

osaleda seadusega ettenähtud juhtudel tsiviilmenetlustes, mis mõjutavad avalikke huvisid või alaealiste, puudega või ebasoodsamas olukorras olevate inimeste huvisid, kuni tavapärase esindamismehhanismide rakendamiseni;

täita talle asjaomaste õigusaktidega pandud ülesandeid seoses alaealiste kriminaalvastutusega, tehes seda alaealiste huvisid silmas pidades.

Lisateavet saate [prokuratuuri](#) veebisaidilt.

Kohtu registripidajad

Korraldus

Kohtu registripidajad on kohtusüsteemi kõrgemad kohtuametnikud. Nad on justiitsministeeriumi haldusalasse kuuluvad avalikud teenistujad, kes tegutsevad neile antud volituste piires sõltumatult.

Kohtu registripidajatel peab olema kõrgharidus õigusteaduses ja nad peavad pärast avaliku konkursi läbimist osalema kursusel õigusõpingute keskuses (*Centro de Estudios Jurídicos*), kuhu sissesaamiseks tuleb läbida samuti tihe konkurs.

Kohtu registripidajad moodustavad organi, mis kuulub justiitsministeeriumi ja iga kõrgema astme kohtu peasekretäri (*Secretario de Gobierno*) alluvusse ning nende suhtes kohaldatakse põhimõtteliselt samu huvide konflikti ja piiranguid käsitlevaid eeskirju nagu kohtunike suhtes.

Roll ja ülesanded

Kohtu registripidajate roll hõlmab kõiki neid kohtunike või kohtute otsuseid, mille eest nad vastutavad. Nad peavad alati järgima õiguspärasuse ja erapooletuse põhimõtet, kohtudokumentide autentsuse kinnitamisel peavad nad järgima erapooletuse ja sõltumatuse põhimõtet ning kõikide muude ülesannete täitmisel lähtuma tegevuse ühtsuse ja hierarhia põhimõtetest.

Kohtu registripidajad vastutavad dokumenteerimise ja registrite pidamise eest. Nad peavad pidama kohtuotsuste registrit ning vastutavad ka kohtumenetluste algatamise ja nõuetekohase läbiviimise eest ning kohtupersonali töö juhtimise eest. Nad vastutavad ka koostöö eest teiste organite ja riigi ametiasutustega ning kohtustatistika koostamise eest.

Rohkem teavet Hispaania kohtupersonali kohta leiata aadressil:

[Kohtu registripidajad \(*Letrados de administración de justicia*\)](#) (381 Kb) [es](#)

[Kohtute direktorid \(*gestores procesales*\)](#) (371 Kb) [en](#)

[Juriidilised dokumenteerijad \(*tramitadores procesales*\)](#) (371 Kb) [en](#)

[Kohtuabilised \(*auxilio judicial*\)](#) (374 Kb) [en](#)

Õigusvaldkonna ametiite korraldus

Advokaadid

Advokaadid on vaba elukutse sõltumatud esindajad, kes osutavad teenuseid ühiskonnale. Nad ei ole avalikud teenistujad ning nad tegutsevad vaba ja ausa konkurentsi tingimustes (Hispaania advokaatide põhimääruse (*Estatuto General de la Abogacía Española*) artikkel 1).

Advokaadi ülesandeks on põhimõtteliselt poolte nõustamine ja kaitsmine kohtumenetlustes, õigusnõu andmine ja klientide esindamine, välja arvatud juhtudel, kui seaduses on sätestatud, et teenust peab osutama mõne muu kutseala esindaja.

Advokaadina tegutsemiseks peab isik:

omama kas Hispaania või Euroopa Liidu liikmesriigi või 2. mail 1992 sõlmitud Euroopa Majanduspiirkonna lepingu osaliseks oleva riigi kodakondsust; olema advokaadina tegutsemiseks sobivas eas ning ei tohi olla diskvalifitseeritud advokaadina tegutsemisest mis tahes põhjusel;

olema väljaõppega advokaat või omama Hispaania kõrgharidust õigusteaduses (advokaadi või õigusnõustaja ametikohal tegutsemise lubamist ja seotud rakendussätteid käsitleva 30. oktoobri 2006. aasta seadusega nr 30/2006 reguleerimata juhtudel) või samaväärset välismaal omandatud kõrgharidust, mis on kehtivate eeskirjade kohaselt ametlikult heaks kiidetud;

olema selle piirkonna advokaatuuri (*Colegio de Abogados*) liige, kus asub ainus või peamine kutsealane aadress, et praktiseerida kõikjal Hispaanias.

Advokaadid nõuavad osutatud teenuste eest **tasu** ja see võib olla nii kindlaksmääratud tasu, tunnitasu kui ka perioodiliste maksete vormis. Tasu suuruse võivad klient ja advokaat vabalt kokku leppida, tingimusel et see ei ole vastuolus kutse-eesitika ega ausa konkurentsi eeskirjadega.

Lisateavet saate [Hispaania advokaatide üldnõukogu](#) veebisaidilt.

Õigusvaldkonna andmebaasid

Õigusaktid leiata aadressil: [Hispaania ametlik väljaanne](#).

Kohtulahendid leiata aadressil: [Juriidiliste dokumentide keskus](#).

Kas juurdepääs andmebaasidele on tasuta?

Jah, juurdepääs on tasuta.

Õigusnõustajad

Vaata osa „Advokaadid”.

Notarid

Korraldus, ülesanded ja kohustused

Notaritel on kaks üksteisest eristamatut rolli: nad on riigiametnikud ja õigusala töötajad, kelle peamine avalik ülesanne on nende juuresolekul kinnitatud juriidiliste dokumentide ja teiste kohtuväliste dokumentide tõestamine. Nad peavad koostama need dokumendid kooskõlas poolte soovidega ja õigusaktidega, mida nad peavad kontrollima ja tõlgendama, teavitades pooli nende mõjust.

Notari roll ametnikuna tähendab, et nende kinnitatud dokumentidel (notariaalselt tõestatud dokumendid – *escrituras publicas*, müügilepingud – *pólizas mercantiles* või tõendatud koopiad – *testimonios*) on olenevalt dokumendi tüübist eriline kohtulik või kohtuväliline mõju.

Hispaanias on kõik notarite rolli aspektid rangelt reguleeritud (justiitsministeeriumi poolt ametisse nimetamine, konkursi abil ametikohale pääsemine, piiratud kohtade arv, valitsuse poolt kindlaks määratud tasude kaudu tasustamine, pensionile jäämine, distsiplinaarmedmed). Edutamine põhineb vanemusel või justiitsministeeriumi korraldatud notarite konkurssidel.

Notari ametikohale saamise konkurssidel võivad osaleda ainult õigushariduse omandanud isikud või selles valdkonnas eelnevat kõrgharidust omavad üliõpilased.

Notarid jagunevad notarite kodadesse (*Colegios Notariales*) ning iga autonoomse piirkonna kohta on määratud üks notar ja neid koordineerib Hispaania notarite üldnõukogu (*Consejo General del Notariado*), millele riik on määranud teatud järelevalvevolitused.

Notarid kuuluvad justiitsministeeriumi otsesesse alluvusse registripidajate ja notarite peadirektoraadi kaudu (*Dirección General de los Registros y del Notariado*), mis vastutab notarite kontrolli ja järelevalve eest.

Lisateavet saate Hispaania notarite üldnõukogu veebisaidilt (www.notariado.org).

Muud õigusvaldkonna ametid

Registripidajad

Kinnistusregister, äriregister ja vallasvara registrid on avalikult kättesaadavad teatavate seadusjärgsete õiguste, dokumentide või õigusaktide registrid, mille on *erga omnes* sisuline mõju ning millega tagatakse õiguspärasuse, nõuetekohasuse, terviklikkuse ja täpsuse eeldus. See tähendab, et ei ole vaja muid tagatisi (kinnisvaratehingute registreerimise tõendid, tagatised jne) kõnealuste õiguste olemasolu tõendamiseks. Seega on selle puhul tegemist turvalisema ja kulutõhusama süsteemiga, kuna sellega kaasneb ainult ühekordne registreerimistasu ning see annab viivitamatut ja püsivat tulemust.

Kinnistusregistri, äriregistri ja vallasvara registrite registripidajad on Hispaanias kinnistusregistri, äriregistri ja vallasvara registrite pidamise eest vastutavad riigiametnikud. Nende puhul on tegemist nii riigiametnike kui ka õigusvaldkonnas tegutsejatega: nad tegutsevad omas vastutusel ja täidavad teatud riiklikke ülesandeid, mis on neile antud õigusaktide (eelkõige hüpoteegi, äri- ja haldusõiguse) alusel, ning nad täidavad neile haldusseadusega antud volitusi riigiametnikena hüpoteegiseaduse (*Ley Hipotecaria*) alusel.

Valitsus reguleerib nende ametisse nimetamisega, kohtade arvuga, tasustamisega, distsiplinaarmedmetega ja pensionile jääramisega seotud kõiki küsimusi. Registripidajaks saamiseks peavad ülikoolilõpetanud õigusteaduse alal või selles valdkonnas eelnevat kõrgharidust omavad üliõpilased osalema riigi korraldatud konkursil.

Nende tasustamine toimub valitsuse kindlaks määratud tasude kujul.

Kinnistusregistri, äriregistri ja vallasvara registrite registripidajad on Hispaania registripidajate liidu (*Colegio Nacional de Registradores de España*) liikmed.

Hispaania registripidajate liidule on riik määranud teatud järelevalvevolitused.

Registripidajad kuuluvad justiitsministeeriumi otsesesse alluvusse registripidajate ja notarite peadirektoraadi kaudu (*Dirección General de los Registros y del Notariado*), mis vastutab registripidajate kontrolli ja järelevalve eest.

Registripidajate roll on nende vastutusalasse kuuluvate registreerimiseks esitatud dokumentide klassifitseerimine, avalikkuse nõustamine registritega seotud küsimustes ja registrisse kantud teabe andmine avalikku kasutusse, vajaduse korral kontrollimine, kas registritele juurdepääsu taotlevatel isikutel on selleks õigustatud huvi, ja tundlike andmete nõuetekohane kaitsmine.

Lisateavet saate [Hispaania registripidajate liidu](#) veebisaidilt.

Õigusnõustajad

Õigusnõustajad (*procuradores*) esindavad kohtus poolte õigusi ja huvisid sellel eesmärgil antud volituse kaudu ning tagavad, et kohtu ja poolte vaheline suhtlus oleks nõuetekohaselt autenditud, ja täidavad muid õigusaktides nõutud kohustusi.

Õigusnõustajana tegutsemiseks peab isikul olema õigusnõustaja või kohtu seadusliku esindaja kvalifikatsioon (viimatinimetatud juhul kooskõlas advokaadi või õigusnõustaja ametikohal tegutsemise lubamist ja seotud rakendussätteid käsitleva 30. oktoobri 2006. aasta seadusega nr 34/2006), ta peab olema registreeritud õigusnõustajate liidus (*Colegio de Procuradores*), ta peab tagama turvalisuse ning andma vande või esitama kinnituse.

Õigusnõustajad kuuluvad õigusnõustajate liidu alluvusse, mille juhtorgan tagab, et selle liikmed täidavad oma kohustusi nõuetekohaselt.

Nende tasustamine toimub justiitsministeeriumi poolt eelnevalt kindlaks määratud tasude kujul.

Lisateavet saate [Hispaania õigusnõustajate üldnõukogu](#) veebisaidilt.

Nõustajad tööõiguse ja sotsiaalkindlustuse küsimustes

Nõustajad tööõiguse ja sotsiaalkindlustuse küsimustes (*graduados sociales*) on spetsialistid, kes võivad tegutseda kohtutes tööõiguse ja sotsiaalkindlustuse menetluste raames.

Nad võivad osaleda madalama ja kõrgema astme kohtute menetluses ja esitada apellatsioonid. Edasikaebuse esitamisel riigikohtule on vajalik advokaadi osalemine.

Hispaanias abistavad nii ettevõtjaid kui ka tööandjaid üle 25 000 nõustaja.

Samateemalised lingid

[HISPAANIA JUSTIITSMINISTEERIUM](#)

[HISPAANIA KOHTUTE ÜLDNÕUKOGU](#)

[HISPAANIA PROKURATUUR](#)

[HISPAANIA KOHTU REGISTRIPIDAJATE LIIT](#)

[HISPAANIA ADVOKAATIDE ÜLDNÕUKOGU](#)

[HISPAANIA SEADUSLIKE ESINDAJATE ÜLDNÕUKOGU](#)

[HISPAANIA NOTARITE ÜLDNÕUKOGU](#)

[HISPAANIA REGISTRIPIDAJATE LIIT](#)

[HISPAANIA TÖÖÕIGUSE JA SOTSIAALKINDLUSTUSE KÜSIMUSTE NÕUSTAJATE LIITUDE ÜLDNÕUKOGU](#)

Viimati uuendatud: 12/03/2019

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta. Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

Järgmised keeleversioonid on juba tõlgitud.

Õigusvaldkonna ametid - Prantsusmaa

Selles jaotises esitatakse ülevaade õigusvaldkonnas esinevatest ametikohtadest.

Õigusvaldkonna ametid – sissejuhatus

Kohtunikud

Korraldus

Prantsusmaal jagunevad kutselised kohtunikud (*magistrats*) **kohtukoosseisu kuuluvateks kohtunikeks**, kes arutavad kohtuasju, ja **õigusametnikeks, kes töötavad prokuratuuris** (*ministère public* või *parquet*). Kohtukoosseisudesse kuuluvaid kohtunikke nimetatakse sageli kohtunikeks (*magistrats du siège*) ja prokuratuuris töötavaid kohtunikke nimetatakse prokurörideks (*magistrats du parquet*).

Kohtukoosseisu kuuluvad kohtunikud teevad otsuseid vaidlustes, mis neile lahendamiseks saadetakse ning **riigiprokuratuur esindab** kohtumenetluses **ühiskonna huve** ja **esitab süüdistuse** eesmärgiga tagada õiguse kohaldamine. Kohtuniku kutseala reguleerivad eeskirjad on sätestatud 22. detsembri 1958. aasta korralduses (*ordonnance*) nr 58-1270, millega rakendatakse institutsiooniline akt (*loi organique*) kohtunikukonna staatuse kohta. Kohtuniku karjääri eri etappidel võib ta olla määratud tööle kas kohtukoosseisu või prokuratuuri. Seda nimetatakse kohtunikukonna ühtsuse põhimõtteks (artikkel 1), mida on uuesti kinnitanud põhiseadusnõukogu, nimelt oma 11. augusti 1993. aasta otsuses. Kõik kohtunikud moodustavad kohtuharu osa, mis kaitseb isikuvabadusi vastavalt põhiseaduse artiklile 66. Samas sisaldavad kohtunike staatust reguleerivad eeskirjad teatavaid erisusi: kohtukoosseisu kuuluvad kohtunikud ei allu kõrgema võimu korraldustele ning nende ametikoht on neile täielikult tagatud, s.t neid ei saa nende nõusolekuta teisele ametikohale määrata.

Enamik kohtunikke **võetakse tööle konkursi korras**. Et võtta osa esimese tasandi konkursist, mis on avatud üliõpilastele, peab kandidaatel olema akadeemiline kraad, mis tõendab vähemalt nelja-aastase kõrgharidusõppekava läbimist magistrikraadi tasemel. Konkursi läbinud kandidaadid määratakse kohtunike abideks (*auditeurs de justice*) ning nad kõik saavad sama väljaõppe Prantsusmaa riiklikus kohtunike õppeasutuses (*École nationale de la magistrature* – ENM). Kohtunikukonna liikmeks on võimalik saada ka otse. Pärast ENM-is läbitud väljaõpet määratakse kohtuniku abid seadlusega (*décret*) tööle konkreetseesse kohtusse või prokuratuuri.

Peale põhiülesannete on **kohtu esimeestel ja prokuratuuri juhtidel** ka halduskohustused, näiteks koostavad nad istungite ajagraafikuid.

1. jaanuaril 2013. aastal oli **kohtunike 8090**, kellest 7769 töötas kohtutes või riigiprokuratuuris.

Kohtunike ülemkogu

Kohtunike ülemkogu (*Conseil supérieur de la magistrature* – CSM) on ette nähtud **põhiseaduse artikliga 65**. Ülemkogu ülesehitust ja volitusi (seoses ametisse nimetamisega) muudeti 23. juuli 2008. aasta konstitutsioonilise seadusega ning sama seadusega nähti vaidluspooltele ette võimalus ülemkogu poole pöördumiseks. Vabariigi president ei kuulu enam kohtunike ülemkogusse.

Kohtukoosseisu kuuluvate kohtunikega seotud küsimustes pädeva kohtunike ülemkogu koosseisu eesistuja on kassatsioonikohtu peakohtunik. Sellesse koosseisu kuuluvad ka viis kohtukoosseisu kuuluvat kohtunikku ja üks riigiprokurör, üks riiginõukogu (*Conseil d'État*) määratud riiginõukogu liige, üks advokaat (*avocat*) ja kuus kvalifitseeritud isikut, kes ei ole seadusandliku organi, üld- ega halduskohtu liikmed. Vabariigi president, rahvusassamblee (*Assemblée nationale*) esimees ja senati esimees määravad igaüks kaks kvalifitseeritud isikut.

Prokuröridega seotud küsimustes pädeva kohtunike ülemkogu koosseisu eesistuja on kassatsioonikohtu juures tegutsev peaprokurör (*procureur général*). Sellesse koosseisu kuuluvad ka viis riigiprokuröri ja üks kohtukoosseisu kuuluv kohtunik, samuti juba viidatud riiginõukogu liige, advokaat ja kuus kvalifitseeritud isikut.

Kohtukoosseisu kuuluvate kohtunikega seotud küsimustes pädev kohtunike ülemkogu koosseis teeb ettepanekuid nende kohtunike määramiseks kassatsioonikohtusse ning apellatsioonikohtute (*cours d'appel*) peakohtunike ja kõrgema astme kohtute (*tribunaux de grande instance*) esimeeste määramiseks. Ülejäänud kohtukoosseisudesse kuuluvad kohtunikud saab määrata vaid selle koosseisu **nõusolekul**.

Kõnealune kohtunike ülemkogu koosseis toimib kohtukoosseisu kuuluvate kohtunike **distiplinaarorganina**. Seda ülesannet täites kuulub ülemkogusse ka kohtukoosseisu kuuluv kohtunik, kes kuulub sellesse ülemkogu koosseisu, mis on pädev otsustama riigiprokuratuuri liikmetega seotud küsimusi. Prokuratuuri liikmetega seotud küsimustes pädev kohtunike ülemkogu koosseis avaldab arvamust prokuratuuri liikmete ametisse nimetamisel. See kohtunike ülemkogu koosseis avaldab ka arvamust prokuratuuri liikmete suhtes võetud distiplinaarmedetmete kohta. Seda ülesannet täites on lisaks artikli 65 kolmandas lõigus viidatud liikmetele kõnealuses koosseisus ka riigiprokurör, kes kuulub sellesse ülemkogu koosseisu, mis on pädev otsustama kohtukoosseisu kuuluvate kohtunikega seotud küsimusi.

Prokuratuur (*Ministère public*)

Korraldus

Prokuratuuri esindavad riigiprokurörid, kes peavad toimima ühiskonna huvides, tagades õiguse kohaldamise.

Prantsusmaa prokuratuurid – välja arvatud eraldiseisev kassatsioonikohtu peaprokuratuur (*parquet général*) – moodustavad püramiidikujulise hierarhia justiitsministri valitsemisalas. Kriminaalkohtumenetluse seadustiku artikli 30 kohaselt viib justiitsminister ellu riigi õiguslike meetmete poliitikat, mille määrab kindlaks valitsus. Minister tagab selle poliitika järjekindla rakendamise kogu riigis. Selleks võib minister anda riigiprokuröridele üldiseid juhiseid seoses nende poolt võetavate riigi õiguslike meetmetega.

Iga **kõrgema astme kohtu** (*Tribunal de grande instance*) juures on riigiprokuratuur, mida juhib **riigiprokurör** (*procureur de la République*) ja mis koosneb mitmest talle alluvast prokurörist. Riigiprokurör juhib prokuratuuri tööd, jagades ülesanded ja osakonnad ära aseprokuröride (*procureurs adjoints*),

viitseprokuröride (*viceprocureurs*) ja prokuröriabide (*substituts*) vahel. Konkreetset prokuratuuri juhtiv riigiprokurör omakorda tegutseb peaprokuröri juhtimisel ja järelevalve all.

Olenemata sellisest hierarhisest struktuurist käsitatakse riigiprokuratuuri **jagamatu üksusena**, s.t alama astme prokurör ei vaja tegutsemiseks kõrgema astme prokuröri nõusolekut ning kogu tema tegevus on riigiprokuratuurile kui tervikule siduv.

Roll ja ülesanded

Riigiprokuratuuri ülesanded on peamiselt seotud **kriminaalõiguse** jõustamisega. Riigiprokuratuur viib läbi **eeluurimisi** ja võtab ise kõik vajalikud meetmed kuritegude eest süüdistuste esitamiseks või tagab selleks meetmete võtmise. Riigiprokuratuuril on õigus otsustada, milliseid meetmeid tuleks kriminaalasjade puhul võtta: näiteks eeluurimise alustamine (*ouverture d'une information judiciaire*), asja edastamine kohtule kohtumenetluse alustamiseks (*renvoi devant une juridiction de jugement*) või menetluse lõpetamine (*classement sans suite*). Prokuratuuri esindaja peab osalema kohtuistungil ning tal on õigus esitada selliseid suulisi avaldusi (asjaolude, süüdistatava iseloomu ja karistuse kohta), mida ta peab nõuetekohase õigusemõistmise tagamiseks kõige sobivamaks. Lisaks tagab riigiprokuratuur karistuste täitmisele pööramise.

Riigiprokuratuur vastutab ka ohus olevate **alaealiste kaitsmise** eest ning tal on teatavad tsiviilfunktsioonid (näiteks seoses isikute staatusega sünni-, abielu- ja surmaregistris), haldusfunktsioonid (näiteks seoses avalike hoonete, perioodika või otseturundusega) ja ärilised funktsioonid (näiteks seoses mõnede maksejõuetusmenetlustega).

Kohtukoosseisu kuuluvate kohtunike rolli ja ülesandeid on selgitatud üldkohtuid käsitleval veebisaidil.

Kohtukaasistujad (*les juges non professionnels*)

Kohalike kohtute kaasistujad

Kohalike kohtute kaasistujate (*juges de proximité*) ametikoht nähti ette 9. septembri 2002. aasta kohtusüsteemi raamistiku ja planeerimise seadusega (*loi d'orientation et de justice*), mida täiendati 26. jaanuari 2005. aasta seadusega nr 200547. Need kaasistujad määratakse seadlusega (*décret*) pärast kohtunike ülemkogult heakskiidu saamist seitsmeks aastaks ning nende ametiaega ei pikendata. Teatavate reservatsioonidega on nende staatus kindlaks määratud eespool nimetatud 2. detsembri 1958. aasta korraldusega (*ordonnance*) nr 58-1270.

Nad täidavad teatavaid **üldkohtute kohtunike funktsioone**. **Tsiviilasjades** on nende pädevuses füüsiliste isikute ja vallasvaraga seotud kuni 4000 euro suurust nõuet hõlmavate hagide läbivaatamine, välja arvatud kohtuasjad, mis on ette nähtud läbivaatamiseks alama astme kohtus (*tribunal d'instance*).

Kriminaalasjades on nende pädevuses arutada selliseid väiksemaid õigusrikkumisi, mis kuuluvad nelja esimesse õigusrikkumiste kategooriasse, osaleda kaasistujana (*assesseurs*) keskmise raskusastmega õigusrikkumisi menetlevas paranduskohtus (*tribunal correctionnel*) ning heaks kiita prokuratuuri ja süüdistatava vahelised kohtuvälised kokkulepped (*composition pénale*).

1. jaanuaril 2013. aastal oli selliseid kohtukaasistujaid 452.

Töövaidluskohtute liikmed

Töövaidluskohtute liikmed (*les conseillers prud'hommes*) valitakse iga **viie aasta** järel. Liikmed valitakse kolleegiumide kaudu, millesse kuuluvad tööandjate ja töötajate esindajad, ning majandussektorete kaudu (põllumajandus, tööstus, kaubandus, juhtimine ja teised tegevusalad) vastavalt proportsionaalsele esindatusele suletud nimekirjade süsteemi alusel ilma sega- või eelistushääletamiseta. Kandidaadid peavad olema vähemalt 21-aastased Prantsusmaa kodanikud, kelle suhtes ei ole kehtestatud keelde seoses nende kodanikuõigustega või keda ei ole diskvalifitseeritud või ilma jäetud nende kodanikuõigustest. Hääleõigus on kõigil üle 16 aasta vanustel töötajatel ja tööandjatel, kes tegutsevad või on praktiliselt mõnel kutsealal või on vastu oma tahtmist töötud.

Sotsiaalkindlustuskohtu kaasistujad

Sotsiaalkindlustuskohtu (*tribunaux des affaires de la sécurité sociale*) kaasistujad nimetab **kolmeks aastaks** piirkonna apellatsioonikohtu peakohtunik, tehes valiku nimekirja alusel, mille on konkreetsele kohtule esitanud noorte-, spordi- ja sotsiaalse ühtekuuluvuse ameti piirkondlik direktor kõige enam esindatud tegevus- ja kutsealaorganisatsioonide ettepanekute põhjal.

Puuetega seotud vaidluste kohtu kaasistujad

Puuetega seotud vaidluste kohtu (*tribunaux du contentieux de l'incapacité*) kaasistujad nimetab **kolmeks aastaks** piirkonna apellatsioonikohtu peakohtunik, tehes valiku nimekirja alusel, mille on kohtule esitanud noorte-, spordi- ja sotsiaalse ühtekuuluvuse ameti piirkondlik direktor kõige enam esindatud tegevus- ja kutsealaorganisatsioonide ettepanekute põhjal.

Alaealiste kohtute kaasistujad

Alaealiste kohtute (*tribunaux pour enfants*) kaasistujad nimetab neljaks aastaks justiitsminister. Neil peab olema tunnustatud huvi laste heaolu tagamise vastu ja pädevus kõnealuses valdkonnas. Iga alaealiste kohtu kaasistujad valitakse kandidaatide nimekirja alusel, mille esitab apellatsioonikohtu peakohtunik.

Põllumajandusmaaga seotud küsimusi käsitlevate kohtute kaasistujad

Põllumajandusmaaga seotud küsimusi käsitlevate kohtute (*tribunaux paritaires des baux ruraux*) kaasistujate hulka kuulub võrdsel arvul maaomanikke, kes ei ole samal ajal rentnikud, ning rentnikke, kes ei ole samal ajal maaomanikud. Nad valitakse teiste kaasistujate poolt kandidaatide nimekirjade alusel, mille on koostanud valimisnimekirjade koostamise eest vastutav komisjon ja mille on kinnitanud departemangu (*département*) prefekt.

Kaubandusküsimusi käsitlevate kohtute kaasistujad

Kaubandusküsimusi käsitlevate kohtute (*tribunaux de commerce*) kaasistujad, kes mõnikord kannavad prantsuse keeles ka nimetust *juges consulaires*, on **vabatahtlikud kaupmehed**, kelle on valinud teised kaupmehed.

Nad valitakse kahest voorust koosneva valikumenetluse abil, mis on sätestatud äriseadustiku artiklites L. 7231 kuni L. 72314 ja artiklites R. 7231 kuni R. 72331.

Teises voorus hääletavad ametis olevad kohtunikud, endised kohtunikud ja kaupmeeste esindajad. Kaupmeeste esindajad (*délégués consulaires*) on ise kaupmehed, kes valitakse viieks aastaks ja kelle ainus ülesanne on valida kaubandusküsimusi käsitlevatesse kohtutesse kaasistujaid.

Kaasistujad valitakse algselt kaheks aastaks ja seejärel nelja-aastasteks perioodideks. Kaasistuja tohib järjestikku ametis olla kuni neli ametiaega.

Kaasistujat, kes on ametis olnud neli järjestikust ametiaega, ei saa kaasistujaks valida neile ametiaegadele järgneva ühe aasta jooksul.

Kaubandusküsimusi käsitlevate kohtute kaasistujate vabade kohtade täitmiseks ette nähtud valimised toimuvad igal aastal oktoobri esimeses pooles.

Kohtusekretärid

Kohtusekretär (*greffier*) on **kohtumenetluse spetsialist**. Ta aitab kohtunikel koostada kohtudokumente ning vastutab vastavalt seadusele nende kohtudokumentide tõestamise ja kinnitamise eest, mis vastasel korral oleksid õigustühised.

Kohtusekretär töötab kohtuniku isikliku abilisena, aidates tal valmistada asja kohtulikuks arutamiseks ja viies läbi dokumentide uurimist. Kohtusekretär võib võtta vastu külastajaid ja anda üldsusele teavet ning samuti viia läbi kutsealast koolitust riiklikus kohturegistris koolis (*École nationale des greffes*).

Kohtusekretär täidab enamiku oma ülesandeid **kohtute eri osakondades**. Kohtusekretäriale võidakse kohtu suuruselt ja struktuurist olenevalt anda juhtimisega seotud ülesandeid kohturegistri direktori, kohturegistri asedirektori või osakonnajuhatajana.

Advokaadid

Advokaadid (*avocats*) on kohtuteenistujad ning sõltumatu ja vaba elukutse esindajad. Advokaatide tegevust reguleerivad eeskirjad on peamiselt sätestatud 31. detsembri 1971. aasta seaduses (*loi*) nr 71-1130, millega reformiti teatavaid kohtusüsteemi ja õigusvaldkonna ameteid, ning 27. novembri 1991. aasta

seadluses (*décret*) nr 911197, millega struktureeriti advokaadi kutseala. 31. detsembri 1990. aasta seadusega nr 90-1259, millega muudeti 1971. aasta seadust, ja seda rakendavate seadlustega loodi uus advokaadi kutseala (*avocat*), milles ühendati olemasolevad advokaadi (*avocat*) ja õigusnõustaja (*conseil juridique*) kutsealad.

Oma igapäevatöös nõustavad ja esindavad advokaadid kliente.

31. detsembri 1971. aasta seaduse artikli 4 lõike 1 kohaselt on advokaatidel praktiliselt monopoolne seisund poolte abistamisel ja esindamisel, esinemisel ja kaitsmisel kohtus ning igat liiki kohtuasutustes ja distsiplinaarkohtutes.

Seda kutseala iseloomustab riikliku ühenduse puudumine, sest advokaadid soovivad kõikide advokatuuride esindatuse vahel tasakaalu hoida. Prantsusmaal ja tema ülemereterritooriumidel on 161 advokatuuri (*barreaux*), kusjuures iga advokatuur tegutseb ühe konkreetse kõrgema astme kohtu (*tribunal de grande instance*) juures, iga advokatuuri juhivad esimees (*bâtonnier*) ja iga advokatuuri tegevust haldab advokatuuri nõukogu (*conseil de l'ordre*). Advokatuuri nõukogu ülesanne on käsitleda kõiki kutsealaga seotud küsimusi, tagada, et advokaadid täidavad oma kohustusi, ning kaitsta advokaatide õiguseid.

Riiklik Advokatuuride Nõukogu (*Conseil national des barreaux – CNB*), mis on moodustatud 31. detsembri 1990. aasta seadusega (artikkel 15), on üldsusele kasulik organ (*établissement d'utilité publique*). See on registreeritud juriidilise isikuna, esindab advokaatide kutseala riigiasutustega suhtlemisel ning püüab tagada kutseala eeskirjade ja tavade ühtlustamist.

Riiklikul Advokatuuride Nõukogul on veebisait, mis võimaldab igaühel vabalt tutvuda teabega kutseala korralduse kohta ja kutseala päevakajaliste probleemidega ning kõigi Prantsusmaa advokatuurides registreeritud advokaatide nimekirjaga. Enamikul suurematest advokatuuridest on oma veebisaidid, millega kõik võivad vabalt tutvuda. Nende veebisaitide aadressid on esitatud Riikliku Advokatuuride Nõukogu veebisaidil advokatuuride loetelu juures.

Prantsusmaa kahes ülemkohtus – riiginõukogus ja kassatsioonikohtus – töötavad advokaadid moodustavad eraldi kutseala: nad on riigiametnikud, kes nimetatakse ametisse justiitsministri korraldusega ja kellel on ainuõigus esindada pooli nendes ülemkohtutes. Nende advokaatide tegevust reguleerivad eeskirjad on sätestatud peamiselt 10. septembri 1817. aasta korralduses (*ordonnance*), millega moodustati riiginõukogu ja kassatsioonikohtu advokaatide ametikohad, 28. oktoobri 1991. aasta seadluses (*décret*) nr 91-1125 kutsealal tegutsemise tingimuste kohta ja 11. jaanuari 2002. aasta seadluses (*décret*) nr 200276 kutseala suhtes kehtestatud distsiplinaareeskirjade kohta.

10. juuli 1814. aasta korralduses (*ordonnance*) on sätestatud, et ülemkohtute juurde nimetatavate advokaatide arv on 60. Samas 22. aprilli 2009. aasta seadlusega (*décret*) on nüüd justiitsministri lubatud luua ülemkohtute juurde advokaatidele uusi ametikohti, tingimusel et see on vajalik nõuetekohaseks õigusemõistmiseks ning võttes arvesse eelkõige neile kohtutele arutamiseks saadetavate juhtumite hulka.

Ülemkohtute advokaadid kuuluvad eraldiseisvasse advokatuuri või ühingusse, mida juhivad esimees, keda abistavad advokatuuri nõukogu 11 liiget. See organ vastutab kutsealal tegutsevate hulgas distsipliini tagamise eest ja esindab kutseala.

Üksikasjalikum teave on esitatud [riiginõukogu ja kassatsioonikohtu advokaatide ühingu](#) veebisaidil.

Kas selle valdkonna kohta on olemas andmebaas?

On olemas andmebaas, mida haldab Riiklik Advokatuuride Nõukogu ja mis hõlmab **Prantsusmaa kõikide advokatuuride loeteludes sisalduvate advokaatide nimekirja**.

Kas see teave on kättesaadav tasuta?

Andmebaas on [Riikliku Advokatuuride Nõukogu](#) veebisaidi kaudu tasuta kättesaadav.

Notarid

Korraldus

Notarid (*notaire*) on **õigusvaldkonnas tegutsevad riigiametnikud**, kes nimetatakse ametisse justiitsministri määrusega (*arrêté*). Notarid tegutsevad siiski sõltumatu ja vaba elukutse esindajatena. Kutseala käsitlevad eeskirjad on sätestatud peamiselt XI aasta tuulekuu 25. päeva (Prantsuse revolutsiooni kalendri järgi) seaduses (*loi*), 2. novembri 1945. aasta korralduses (*ordonnance*) nr 45-2590, 19. detsembri 1945. aasta seadluses (*décret*) nr 45-0117 notari kutseala korralduse kohta, 5. juuli 1973. aasta seadluses (*décret*) nr 73-609 notari väljaõppe ja kutsealal tegutsemise tingimuste kohta ja 8. märtsi 1978. aasta seadluses (*décret*) nr 78-262 notaritasude süsteemi kehtestamise kohta.

Kutsealal tegutsejad jagunevad departemangude tasandil **notarite kodadesse** ja regioonide tasandil **nõukogudesse**, mis vastutavad oma piirkonna notarite töö reguleerimise ja distsipliini eest. Riigiasutustega suhtlemisel esindab seda kutseala **notarite ülemkogu** (*Conseil supérieur du notariat*).

Lisaks kutseala esindamisele valitsusasutustega suhtlemisel on notarite ülemkogu ülesandeks ka eri regioonide nõukogudesse kuuluvate notarite vaheliste ametialaste vaidluste ennetamine ja lahendamine. [Notarite ülemkogul](#) on vabalt ligipääsetav veebisait, millel on esitatud kutseala põhimõtted ning mis sisaldab **departemangude ja regioonide notarite ning neid ühendavate kodade ja nõukogude nimekirja**.

Roll ja ülesanded

Notaritele on antud õigus **väljastada tõestatud dokumente**, mis on jõustatavad kohtumäärust taotlemata.

Lisaks on notarite ülesandeks **anda nõu** üksikisikutele ja ettevõtjatele kas seoses ametlike dokumentide koostamisega või muudes küsimustes ning oma põhitegevuse kõrvalt võib neil olla osa ka **varade haldamises ja kinnisvaratehingutes**.

Muud õigusvaldkonna ametid

Kohtutäiturid

Kohtutäiturid (*huissiers de justice*) on õigusvaldkonnas tegutsevad riigiametnikud, kes nimetatakse ametisse justiitsministri määrusega (*arrêté*). Kohtutäiturid tegutsevad siiski sõltumatu ja vaba elukutse esindajatena. Kutseala reguleerivad eeskirjad on sätestatud peamiselt 27. detsembri 1923. aasta seaduses (*loi*), 2. novembri 1945. aasta korralduses (*ordonnance*) nr 45-2592, 29. veebruaril 1956. aasta seadluses (*décret*) nr 56-222 ja 14. augusti 1975. aasta seadluses (*décret*) nr 75-770.

Vaid kohtutäituritel on õigus kätte toimetada kohtudokumente ning pöörata täitmisele kohtumäärusi ja täitekorraldusi või -meetmeid. Peale selle võivad nad kas kohtu ülesandel või üksikisikute taotlusel koostada ametlikke järeldusi sisaldavaid aruandeid. Lisaks oma põhitegevusele on neil lubatud tegutseda ka lepitajate, varahaldajate või kindlustusagentidena, tingimusel et nad teavitavad sellest eelnevalt piirkondlikku kohtutäiturite koda ja oma piirkonna apellatsioonikohtu juures tegutsevat peaprokurööri (*procureur général*).

Nende pädevusse jäävates tsiviil- ja kaubandusajades oma kohustuste täitmise eest saavad kohtutäiturid tasu vastavalt püsimaäradele, mis on sätestatud 12. detsembri 1996. aasta seadluses (*décret*) nr 96-1080.

Kutseala esindavad iga apellatsioonikohtu geograafilises piirkonnas departemangude ja regioonide tasandil kohtutäiturite kodad. Peale selle on olemas riiklik koda, mis esindab kogu kutseala suhtlemisel riigiasutustega ning lahendab kodade ja mõnel juhul ka eri regioonide kodadesse kuuluvate kohtutäiturite vahelisi vaidlusi. [Riiklikul Kohtutäiturite Kojal](#) on vaba juurdepääsuga veebisait, millel on esitatud kutseala põhimõtted ja mis sisaldab **kohtutäiturite loetelu**.

Muud kohtuteenistajad

Kaubanduskohtute registripidajad (*greffiers de tribunaux de commerce*) on õigusvaldkonnas tegutsevad riigiametnikud, kelle peamine ülesanne on kaubanduskohtu liikmete abistamine istungite käigus ja kohtu esimehe abistamine tema kõikide haldusülesannete täitmisel. Nad korraldavad kohtu kantselei

tööd ning tagavad, et kaubandus- ja ettevõtjate registrit (*registre du commerce et des sociétés* – RCS), kohtu andmebaase ja kohtutoimikuid peetakse nõuetekohaselt. Nad väljastavad ametlikke koopiaid, vastutavad dokumentide kohtu pitsiriga varustamise eest, hoolitsevad kantseleile makstava sularaha eest ning koostavad kantselei dokumente ja muid ametlikke dokumente oma vastutusalas.

Kutseala on reguleeritud äriseadustiku artiklitega L.741-1 j j kuni R.741-1.

Kutseala esindab suhtlemisel valitsusasutustega **Kaubanduskohtute Registripidajate Riiklik Nõukogu** (*Conseil national des greffiers des tribunaux de commerce* – CNGTC). Seda organit käsitatakse üldsusele kasuliku organina (*établissement d'utilité publique*). Nõukogul on juriidilise isiku staatus ning ta vastutab kutseala kollektiivsete huvide esindamise eest. Nõukogu korraldab kohtusekretäride ja kohtutöötajate algõpet ja täiendkoolitust ja kutseeksamite tegemist, aitab kaasa praktikakohtade leidmisele ning tagab praktikajärgsete meetmete võtmise. Neis küsimustes on üksikasjalikum teavet esitatud [☞ Kaubanduskohtute Registripidajate Riikliku Nõukogu](#) veebisaidil.

Õigusnõustajad / ettevõtete juristid

Õigusnõustaja (*conseil juridique*) kutseala ühendati advokaadi (*avocat*) kutsealaga 31. detsembri 1990. aasta seadusega nr 90-1259.

Juristide (juristes) suhtes, kes ei tegutse sõltumatute advokaatidena (avocats), vaid töötavad hoopis ettevõtte juristina, ei kohaldata spetsiaalseid kutsealaeeskirju.

Seonduvad lingid

[☞ Juristid](#)

Viimati uuendatud: 27/09/2013

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta. Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

Järgmised keeleversioonid on juba tõlgitud.

Õigusvaldkonna ametid - Horvaatia

Õigusasutuste juristid

Kohtunikud (*sudci*; ains. *sudac*).

Haridusnõuded: on omandanud kõrghariduse või magistrkraadi õigusteaduses ja sooritanud edukalt riikliku advokaadiksami.

Kohtunikuks nimetatakse isik peab olema Horvaatia kodanik.

Riikliku kohtuametnike kooli (*Državna škola za pravosudne dužnosnike*) lõpetanud isiku võib nimetada vääртеomenetluste kohtu (*prekršajni sud*), munitsipaalkohtu (*općinski sud*), kaubanduskohtu (*trgovački sud*) või halduskohtu (*upravni sud*) kohtunikuks.

Isiku, kes on töötanud kohtus vähemalt kaheksa aastat, võib määrata maakonnakohtu (*županijski sud*), Horvaatia Vabariigi kõrgema vääртеoasjade kohtu (*Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske*), Horvaatia Vabariigi kõrgema kaubanduskohtu (*Visoki trgovački sud Republike Hrvatske*) ja Horvaatia Vabariigi kõrgema halduskohtu (*Visoki upravni sud Republike Hrvatske*) kohtunikuks.

Horvaatia Vabariigi ülemkohtu (*Vrhovni sud Republike Hrvatske*) kohtunikuks võib nimetada isiku, kes on töötanud vähemalt 15 aastat kohtus, kas kohtuametniku, advokaadi või notarina, või õigusteaduse õppejõuna ülikoolis (viimasel juhul arvestatakse töökogemust alates advokaadiksami läbimisest), või maineka juristi, kes on edukalt sooritanud advokaadiksami, kellel on vähemalt 20aastane töökogemus ning kes on tõestanud end konkreetses õigusvaldkonnas ning kutse- ja akadeemilises tegevuses.

[☞ Kohtute seadus \(Zakon o sudovima\)](#)

[☞ Riikliku justiitsnõukogu seadus \(Zakon o državnom sudbenom vijeću\)](#)

[☞ Kohtunike ja teiste õigusala ametnike töötasude seadus \(Zakon o plaćama sudaca i drugih pravosudnih dužnosnika\)](#)

Kohtutöötajad

Kohtutöötajate ning kutse-, kantselei ja tehniliste ülesannete teostamiseks vajaliku abipersonali arvu määrab justiitsminister.

Riigiteenistujate ja abipersonali töötamist kohtutes, nende töötasusid ja muid tööalaseid õigusi, kohustusi ja ülesandeid ning vastutust ametialaste rikkumiste eest reguleerivad riigiteenistujate ja abipersonali tööõigusnormid ja tööõiguse üldnormid.

Kohtute vabu ametikohti võib täita üksnes justiitsministri heakskiidul.

Töötajate ja abipersonali töölevõtmisel kohtutesse tuleb arvestada vähemusrahvuste esindatust.

Kohtute töötajate ja abipersonali haridusnõuete, praktikantide, riikliku erialaeksami sooritamise tingimuste, selle eksami õppekava ja meetodika ning muude seonduvate küsimuste kohta annab määrused justiitsminister.

Kohtute töötajaid võib justiitsminister oma otsusega üle viia teise kohtusse vastavalt töökorralduslikele vajadustele. Kohtul võivad olla kohtunõunikud (*sudski savjetnici*; ains. *sudski savjetnik*) ja kohtu vanemnõunikud (*viši sudski savjetnici*; ains. *viši sudski savjetnik*).

Kohtunõunikuna võib töötada isik, kellel on kõrgharidus õigusteaduses ning kes on edukalt läbinud riikliku advokaadiksami.

Kohtu vanemnõuniku või Horvaatia Vabariigi ülemkohtu nõuniku ametisse võib nimetada isiku, kellel on kõrgharidus õigusteaduses, kes on edukalt sooritanud riikliku advokaadiksami ning on töötanud vähemalt kaks aastat kohtunõuniku, kohtuametniku, advokaadi või notarina, või isiku, kes on edukalt sooritanud riikliku advokaadiksami ja töötanud seejärel vähemalt viis aastat mõnel muul õigusvaldkonna ametikohal.

Horvaatia Vabariigi ülemkohtu vanemnõuniku ametisse võib nimetada isiku, kes on töötanud vähemalt neli aastat kohtunõuniku, kohtuametniku, advokaadi või notarina, või isiku, kes on edukalt sooritanud riikliku advokaadiksami ja töötanud seejärel vähemalt 10 aastat mõnel muul õigusvaldkonna ametikohal.

Kohtunõunike ja kohtu vanemnõunike volitused

Kohtunõunikud ja kohtu vanemnõunikud osalevad kohtuistungitel ja võivad iseseisvalt teostada teatavaid menetlustoiminguid, hinnata tõendeid ja teha kindlaks fakte.

Nimetatud toimingute tulemustest lähtudes esitab kohtunõunik või kohtu vanemnõunik otsuse projekti kohtunikule, keda kohtu esimees on selleks volitanud, ning see kohtunik teeb projekti alusel otsuse. Kohtunõunik või kohtu vanemnõunik avaldab nimetatud otsuse kohtuniku loal.

Kui kohtunik ei nõustu kohtunõuniku või kohtu vanemnõuniku esitatud projektiga, menetleb ta ise asja.

Vastavalt kehtivale kohtute seadusele on kohtunõunikel ja kohtu vanemnõunikel õigus menetleda asju ja esitada otsuste projekte:

tsiviilvaidlustes, mille esemeks olev rahaline nõue või hüvitusnõue ei ületa 100 000 Horvaatia kunat (HRK), ning kaubandusvaidlustes, milles nõude summa ei ületa 500 000 HRK;

kollektiivlepingutest tulenevates töövaidlustes;

haldusvaidlustes küsimuste üle, mis otsustatakse analoogses vaidluses tehtud lõplikult jõustunud kohtuotsuse alusel, avalik-õiguslike isikute tegude või tegematajätmistest suhtes esitatud kaebuste üle ning haldusvaidlustes, milles nõude summa ei ületa 100 000 HRK;

täitemenetlustes;

pärimismenetlustes;

kinnistusraamatu menetlustes;

väärteomenetlustes;

hagita menetlustes, välja arvatud teovõime piiramise menetlused, kaasomandi lõpetamise menetlustes, piiride kindlaksmääramise menetlustes ja perekonnaseaduse (*Obiteljski zakon*) alusel toimuvates menetlustes;

registreerimismenetlustes;

lühendatud maksejõuetusmenetlustes,

seoses kohtumenetluse kuludega.

Kohtunõunikel ja kohtu vanemnõunikel on õigus teha toiminguid ja otsuseid teatavates menetlustes, mille puhuks see õigus on neile konkreetsete õigusaktidega ette nähtud.

Teise astme menetlustes ja erakorraliste õiguskaitsevahenditega seotud menetlustes koostavad kohtunõunikud ja kohtu vanemnõunikud aruandeid menetluse käigu kohta ja koostavad otsuse projekti.

Kohtunikukandidaadid (*sudački vježbenici*; ains. *sudački vježbenik*)

Justiitsministeerium määrab igal aastal kohtutele teatava arvu praktikandikohti vastavalt riigieelarves selleks ette nähtud rahalistele vahenditele.

Kohtunikukandidaatide kohtutesse töölevõtmise tingimusi, nõudeid, kestust ja korraldust reguleeritakse eraldi seadusega.

Eksperdid (*stručni suradnici*; ains. *stručni suradnik*)

Kohtutel võib olla ka töötajaid, kes on omandanud kutsehariduse või kõrghariduse ja kellel on vajalikud töökogemused defektoloogia, sotsioloogia, haridusteaduse, majandusteaduse, raamatupidamise ja finantsarvestuse alal või muudes asjaomastes valdkondades.

Eksperdid ja eksperdiabid (*stručni pomoćnici*; ains. *stručni pomoćnik*) abistavad kohtunikke kohtuasjades, mille puhul on vaja eksperditeadmisi.

Kohtukaasistujad (*suci porotnici*; ains. *sudac porotnik*)

Kohtukaasistujaks võib määrata isiku, kes on Horvaatia kodanik ja võimeline selles ametis töötama.

Kohtukaasistujad nimetatakse ametisse neljaks aastaks ja neid võib sellesse ametisse pärast ametiaja lõppemist tagasi nimetada.

Kui ametis oleva kohtukaasistuja ametiaja lõpuks ei ole tema asemele uut kaasistujat nimetatud, jätkab ta oma ametikohustuste täitmist kuni uue kaasistuja nimetamiseni.

Munitsipaal- ja maakonnakohtute kaasistujad nimetab ametisse maakogu (*županijska skupština*) ja Zagrebis Zagrebi linnavolikogu (*Gradska skupština Grada Zagreba*), kellele võivad kandidaate esitada valla- ja linnavolikogud, ametiühingud, tööandjate liit ja Horvaatia majanduskoda.

Horvaatia Vabariigi ülemkohtu kaasistujad nimetab Horvaatia parlament justiitsministri ettepanekul selliselt, et esindatud oleksid kõik maakonnad.

Enne kohtukaasistujate nimetamist tuleb ära kuulata vastava kohtu esimehe arvamused esitatud kandidaatide kohta.

Kohtu haldusdirektor (*ravnatelj sudske uprave*)

Üle 40 kohtunikuga kohtul võib olla haldusdirektor.

Ühe maakonnakohtu tööpiirkonnas asuval eri liiki ja eri astmete kohtutel, milles on kokku üle 40 kohtuniku, võib olla nende kohtute jaoks töötav ühine haldusdirektor. Ühise haldusdirektoriga kohtud sõlmivad haldusdirektori vastutusalasse kuuluvate ülesannete täitmiseks ühise tegutsemise lepingu.

Kohtu haldusdirektor vastutab järgmiste ekspertiisi-, haldus-, tehniliste ja muude funktsioonide nõuetekohase ja õigeaegse korraldamise eest kohtus:

kohtu hoone, ruumide ja töövahendite haldamine ning seonduvad investeeringud;

iga-aastase hankeplaani koostamine ja kooskõlastamine vastavalt õigusaktidele ja kohtu vajadustele;

riigihangete läbiviimine;

varaliste ja finantstehingute jälgimine ning bürooteenuste ja tehniliste abiteenustega seotud ülesannete täitmine;

kohtu eelarve- ja omavahendite haldamine ja nende kasutamise jälgimine;

kohtu haldamisega seotud projektide ettevalmistamises ja teostamises osalemine ning projektide teostamise järelevalve;

kohtu arvutisüsteemi hooldamine ja selle nõuetekohase toimimise eest vastutamine;

kohtu tööga seotud statistika nõuetekohase ja õigeaegse koostamise kindlustamine;

koostöö kohalike ja piirkondlike ametiasutustega seadmete ostmisel ja vahendite hankimisel kohtute eriotstarbeliseks tegevuseks;

muude talle kohtu esimehe määratud ülesannete täitmine.

Kohtu haldusdirektor annab oma tööst aru kohtu esimehele.

Kohtu haldusdirektoriks nimetataval isikul peab olema kõrgharidus õigus- või majandusteaduse alal ning asjakohased korraldus- ja finantstöö kogemused.

Kohtusekretär (*tajnik suda*)

Üle 15 kohtunikuga kohtul võib olla kohtusekretär. Kohtusekretär abistab kohtu esimeest kohtu haldusülesannete täitmisel. Kohtusekretäriks võib nimetada isiku, kellel on kõrgharidus õigusteaduses.

Horvaatia Vabariigi ülemkohtu, Horvaatia Vabariigi kõrgema kaubanduskohtu, Horvaatia Vabariigi kõrgema halduskohtu ja Horvaatia Vabariigi kõrgema värteoasjade kohtu kohtusekretäriks nimetatav isik peab vastama sama kohtu vanemnõunikule esitatavatele nõuetele.

Kohtusekretär vastutab järgmiste kohtu kantselei- ja muude tehniliste tööde nõuetekohase ja õigeaegse teostamise eest:

kohtu töötajate ja abipersonali töö korraldamine ja järelevalve;

töötajate ja abipersonali väljaõppe seire ja kavandamine ning töötulemuste jälgimine;

kohtu esimehe nõusolekul kohtu töötajate ja abipersonali lähetustega seotud otsuste vastuvõtmine;

kohtu töö suhtes esitatud avalduste ja kaebuste läbivaatamise eest vastutamine kohtu esimehelt saadud volituse alusel;

muude talle kohtu esimehe määratud haldusülesannete täitmine.

eriõigusaktidega ette nähtud muude ülesannete täitmine.

Kohtusekretär annab oma tööst aru kohtu esimehele.

Kohtu kõneisik (*glasnogovornik suda*)

Kohtul on kõneisik.

Kõneisikuks on kohtunik, kohtunõunik või muu isik, kelle määrab kohtu esimees vastavalt aastasele tööplaanile.

Maakonnakohtu esimees võib määrata ühe oma kohtu kohtuniku nii selle kohtu kui ka kõikide selle tööpiirkonda kuuluvate munitsipaalkohtute kõneisikuks.

Nimetada võidakse ka kõneisiku asetäitja.

Kohtu kõneisik annab teavet kohtu töö kohta vastavalt kohtute seadusele, kohtute töökorrale (*Sudski poslovnik*) ja avaliku teabe seadusele (*Zakon o pravu na pristup informacijama*).

Riigiprokurörid (*državni odvjetnici*; ains. *državni odvjetnik*)

Haridusnõuded: on omandanud kõrghariduse või magistrakraadi õigusteaduses ja edukalt sooritanud riikliku advokaadiksami.

Riigiprokurör vastutab enda esindatava ja juhitava prokuratuuri (*državno odvjetništvo*) pädevusse kuuluvate ülesannete täitmise eest.

Riigiprokuratuur on autonoomne ja iseseisev õigusasutus, kellel on õigus ja kohustus algatada menetlusi kuritegude ja muude karistatavate õigusrikkumiste toimepanijate suhtes, võtta õiguslikke meetmeid Horvaatia Vabariigi varade kaitseks ning rakendada õiguskaitsevahendeid põhiseaduse ja õigusaktide täitmise tagamiseks.

Riigiprokuratuur teostab oma volitusi kooskõlas põhiseaduse, õigusaktide, Horvaatia Vabariigi õigussüsteemi osaks olevate rahvusvaheliste lepingute ning Horvaatia Vabariigi põhiseaduse, rahvusvaheliste lepingute ja seaduste alusel vastu võetud muude normidega.

Horvaatia Vabariigi riigiprokuratuuri tööpiirkonnaks on kogu Horvaatia Vabariigi territoorium, munitsipaalprokuratuuride (*općinska državna odvjetništva*; ains *općinsko državno odvjetništvo*) tööpiirkonnaks on ühe või mitme munitsipaalkohtu tööpiirkond ning maakonnaprokuratuuride (*županijska državna odvjetništva*; ains. *županijsko državno odvjetništvo*) tööpiirkonnaks on maakonnakohtu või kaubanduskohtu ja halduskohtu tööpiirkond.

HORVAATIA VABARIIGI RIIGIPROKURATUUR

KORRUPTSIOONI JA ORGANISEERITUD

KURITEGEVUSE TÕKESTAMISE BÜROO (URED ZA SUZBIJANJE KORUPCIJE I ORGANIZIRANOG KRIMINALITETA) [USKOK]

MAAKONNAPROKURATUURID (15)

MUNITSIPAALPROKURATUURID (33)

Horvaatia Vabariigi riigiprokuratuur

Gajeva 30a, 10 000 Zagreb

<http://www.dorh.hr/>

Horvaatia Vabariigi peaprokurör (*glavni državni odvjetnik*)

tel: +385 1 459 18 88

faks: +385 1 459 18 54

e-post: [✉ tajnistvo.dorh@dorh.hr](mailto:tajnistvo.dorh@dorh.hr)

Kriminaalõiguse osakond (*kazneni odjel*)

tel: +385 1 459 18 00

faks: +385 1 459 18 05

e-post: [✉ tajnistvo.kazneni@dorh.hr](mailto:tajnistvo.kazneni@dorh.hr)

Tsiviil- ja haldusajade osakond (*građansko upravni odjel*)

tel: +385 1 459 18 61

faks: +385 1 459 19 12

e-post: [✉ tajnistvo.gradjanski@dorh.hr](mailto:tajnistvo.gradjanski@dorh.hr)

Munitsipaalprokuratuurid (370 Kb) [hr](#)

Maakonnaprokuratuurid (284 Kb) [hr](#)

[✉ Prokuratuuriseadus \(Zakon o državnom odvjetništvu\)](#)

[✉ \(Prokuratuuride tööpiirkondade ja asukohtade seadus \(Zakon o područjima i sjedištima državnih odvjetništava\)](#)

Uus prokuratuuride tööpiirkondade ja asukohtade seadus, millega korrastatakse munitsipaalprokuratuuride võrku, jõustub 1. aprillil 2015.

[✉ Korruptsiooni ja organiseeritud kuritegevuse tõkestamise büroo seadus \(Zakon o Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta\)](#)

Advokaadid (odvjetnici; ains. odvjetnik)

Haridusnõuded: on omandanud kõrghariduse või magistrakraadi õigusteaduses ja edukalt sooritanud riikliku advokaadiksami.

Advokaat on sõltumatu teenuseosutaja, kes abistab füüsilisi ja juriidilisi isikuid nende õiguste ja huvide kaitsmisel. Advokaatide tegevust reguleerib advokaadiseadus (*Zakon o odvjetništvu*).

Advokatuuri autonoomia ja sõltumatuse tagavad advokaadid, kes teostavad oma vaba kutset autonoomselt ja sõltumatult. Advokaadid on organiseerunud Horvaatia advokatuuri (*Hrvatska odvjetnička komora*), mis on autonoomne ja sõltumatu advokaatide ühing Horvaatia Vabariigi territooriumil.

Advokaadid võivad moodustada advokaadibüroo (*odvjetnički ured*), ühise advokaadibüroo (*zajednički odvjetnički ured*) või advokaadiühingu (*odvjetničko društvo*), millest viimane võib olla avalik äriühing (*javno trgovačko društvo*) või piiratud vastutusega äriühing (*društvo s ograničenom odgovornošću*).

Advokaadid osutavad advokaadi kutseteenust ega tohi töötada muul alal.

Advokaadile on kohustuslik liikmesus Horvaatia advokatuuris, mis on autonoomne ja sõltumatu juriidilise isiku tunnustega organisatsioon. Horvaatia advokatuur esindab kogu Horvaatia Vabariigi advokatuuri. Advokatuuri organid on üldkogu (*Skupština*), juhatus (*Upravni odbor*), nõukogu (*Izvršni odbor*), esimees (*Predsjednik*) ning teised põhikirjas sätestatud organid.

Advokaadid võivad osutada mis tahes juriidilist abi, eelkõige:

anda õigusnõu;

koostada dokumente (lepinguid, testamente, avaldusi jne) ning valmistada ette hagiavaldusi, kaebusi, vaideid, avaldusi, taotlusi, erakorraliste

õiguskaitsevahendite taotlusi ja muid esitisi;

esindada oma kliente.

Advokaat võib teha oma kutsetööd iseseisvalt või advokaadibüroo või advokaadiühingu kaudu.

Professionaalset õigusabi võivad osutada üksnes advokaadid, kui seadusega ei ole ette nähtud teisiti. Horvaatia Vabariigi ülikoolides töötavad õigusteaduse õppejõud ja abiõppejõud (*docenti*) võivad anda tasu eest õigusnõu ja esitada arvamusi. See ei hõlma õigust koostada dokumente (lepinguid, testamente, avaldusi jne) ning valmistada ette hagiavaldusi, kaebusi, vaideid, avaldusi, taotlusi, erakorraliste õiguskaitsevahendite taotlusi ja muid esitisi. Neil ei ole lubatud anda muud liiki õigusabi ning nad on kohustatud Horvaatia advokatuuri teavitama õigusabi osutamise kavatsusest taasesitamist võimaldavas vormis. Õigus töötada Horvaatia Vabariigi territooriumil advokaadina tekib pärast advokaatide nimekirja kandmist ja vande andmist. Konkreetse otsuse isiku kandmise kohta advokaatide nimekirja teeb Horvaatia advokatuur.

Horvaatia advokatuur

Koturaška 53/II, 10 000 Zagreb

tel: +385 1 6165 200

faks: +385 1 6170 686

[✉ hok-cba@hok-cba.hr](mailto:hok-cba@hok-cba.hr)

<http://www.hok-cba.hr/>

[✉ Advokatuuriseadus](#)

Notarid (javni bilježnici; ains. javni bilježnik)

Haridusnõuded: on omandanud kõrghariduse või magistrakraadi õigusteaduses ja edukalt sooritanud riikliku notarieksami.

Notarid ei esinda kliente. Tegemist on klientide heaks töötavate kogenud asjatundjatega. Nende ülesanne on aidata klientidel korraldada oma õigussuhteid võimalikult hästi, et vältida pikki ja kulukaid vaidlusi. Lisaks sellele on notarid erapoole, kuna nad tegutsevad õiguskindluse, mitte konkreetse kliendi huvides, ega või keelduda ametiülesannete täitmisest õiguspärase põhjuseta. Notarid on kohustatud hoidma neile tööülesannete täitmisel teatavaks saanud teavet konfidentsiaalsena.

Notariteenuse sisuks on avalike dokumentide koostamine ja väljaandmine tehingute, kinnituste ja õiguste aluseks olevate faktide kohta, eradokumentide ametlik tõestamine, dokumentide, raha ja väärtasjade deponeerimine eesmärgiga anda need hiljem edasi teistele isikutele või pädevatele asutustele ning seadusega ette nähtud toimingute tegemine kohtu või muu avalik-õigusliku asutuse nõudel. Notariteenuse kui avaliku teenuse korraldust ja toimimist reguleerib notariaadiseadus (*Zakon o javnom bilježništvu*).

Notariteenuseid osutavad notarid kui autonoomsed ja sõltumatud spetsialistid, kellel on üldsuse usaldus. Notarid nimetab ametisse justiitsminister. Ministeerium määrab notari asukoha tööpiirkonnas, kuhu ta on ametisse nimetatud, ning notari tööpiirkond vastab sellele munitsipaalkohtu seadusjärgsele tööpiirkonnale, mille territooriumil notar asub. Notar võib esindada klienti kohtutes ja ametiasutustes otseselt kliendi dokumentidega seotud hagita menetlustes ning notaril on sel juhul advokaadi õigused ja kohustused.

Horvaatia Vabariigi notarid peavad astuma Horvaatia notarite koja (*Hrvatska javnobilježnička komora*) liikmeks. Koja asukoht on Zagreb. Koja eesmärk on kaitsta notarite mainet ja au, kaitsta nende õigusi ja huve ning koda otsustab nende õiguste, kohustuste ja vastutuse üle. Koja organid on üldkogu (*Skupština*), juhatus (*Upravni odbor*) ja esimees (*Predsjednik*).

Järelevalvet notarite tegevuse üle teostavad justiitsminister ja notarite koda.

Horvaatia notarite koda

Radnička cesta 34/II, 10 000 Zagreb

tel: +385 1 4556 566

faks: +385 1 4551 544

e-post: hjk@hjk.hr

<http://www.hjk.hr/Uredi>

[Notariaadiseadus \(Zakon o javnom bilježništvu\)](#)

[Notari tasu seadus \(Zakon o javnobilježničkim pristojbama\)](#)

Riiklike, kohalike ja piirkondlike asutuste juristid

Haridusnõuded: on omandanud kõrghariduse või magistrakraadi õigusteaduses ja edukalt sooritanud riikliku advokaadieksami (ametikohtadel, mis eeldavad tööandja esindamist).

Riigiteenistujate (sealhulgas juristide) seisundit riigiasutustes reguleerib riigiteenistujate seadus (*Zakon o državnim službenicima*) ning töötajate (sealhulgas juristide) seisundit kohalikes ja piirkondlikes asutustes reguleerib kohaliku ja piirkondliku omavalitsuse seadus (*Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi*).

Äriühingute juristid

Haridusnõuded: on omandanud kõrghariduse või magistrakraadi õigusteaduses ja edukalt sooritanud riikliku advokaadieksami (ametikohtadel, mis eeldavad tööandja esindamist).

Äriühingute juristidel on enda ametikohustustest tulenevalt õigus esindada vastavat äriühingut kõikides ametiasutustes ja kõikides õigussuhetes, sealhulgas tsiviilkohtumenetlustes, lepingute sõlmimisel, tööõiguse küsimustes, varade ja staatusega seoses, väärteo- ja kriminaalmenetlustes jne. Ärivaldkonnas töötavatel juristidel on õigus osaleda riiklikul advokaadieksamil seadusega ette nähtud tingimustel.

Horvaatia Vabariigis ei ole eraldi kutsekoda äriühingutes töötavatele juristidele. Seetõttu kuulub osa äriühingute juriste kodanikuühiskonna organisatsioonidesse, mis on loodud ärivaldkonnas töötavate juristide huvide edendamiseks ja äriühingute juristidele ametialase täiendkoolituse korraldamiseks.

Äriühingute juristide seisund Horvaatia Vabariigi äriühingutes ei ole eraldi õigusaktidega reguleeritud.

Asutuste ja õppeasutuste juristid

Haridusnõuded: on omandanud kõrghariduse või magistrakraadi õigusteaduses ja edukalt sooritanud riikliku advokaadieksami (ametikohtadel, mis eeldavad tööandja esindamist).

Haridusnõuded tööks kõrgharidusasutustes ning teadus- ja haridusala ametites: asjaomasel isikul peab olema kõrgharidus või magistrakraad õigusteaduses või doktorikraad ning ta peab olema esinenud ettekannetega vastava valdkonna teadus- või akadeemilistel üritustel ning avaldanud teadus- ja akadeemilisi publikatsioone.

Riiklik justiitsnõukogu (Državno sudbeno vijeće)

Riiklik justiitsnõukogu on autonoomne ja sõltumatu organ, mis tagab kohtuvõimu autonoomiat ja sõltumatust Horvaatia Vabariigis. Nõukogu otsustab autonoomselt, kooskõlas põhiseaduse ja õigusaktidega, kohtunike ja kohtute esimeeste ametissenimetamise, edutamise, ülevõimise, ametist vabastamise ja distsipliinarkaristuste üle, välja arvatud Horvaatia Vabariigi ülemkohtu esimehe suhtes. Ülemkohtu esimehe valib ja vabastab ametist Horvaatia parlament Horvaatia presidendi ettepanekul, olles eelnevalt ära kuulanud Horvaatia Vabariigi ülemkohtu üldkogu (*Opća sjednica*) ja Horvaatia parlamendi pädeva komisjoni arvamuse. Horvaatia Vabariigi ülemkohtu esimees valitakse ametisse neljaks aastaks.

Riiklikul justiitsnõukogul on 11 liiget, kellest seitse on kohtunikud, kaks üliloolide õppejõud ja kaks parlamendi liikmed, neist üks parlamendi opositsiooni esindaja.

[Riikliku justiitsnõukogu seadus \(Zakon o državnom sudbenom vijeću\)](#)

Prokuratuurinõukogu (Državnoodvjetničko vijeće)

Prokuratuurinõukogu nimetab ametisse ja vabastab ametist prokuröre ja abiprokuröre ning otsustab nende distsipliinarkaristuste üle, välja arvatud Horvaatia Vabariigi peaprokuröri suhtes. Horvaatia Vabariigi peaprokuröri nimetab neljaks aastaks ametisse Horvaatia parlament Horvaatia Vabariigi valitsuse ettepanekul, olles eelnevalt ära kuulanud Horvaatia parlamendi pädeva komisjoni arvamuse.

Riiklikul prokuratuurinõukogul on 11 liiget, kellest seitse on prokurörid, kaks üliloolide õppejõud ja kaks parlamendi liikmed, neist üks parlamendi opositsiooni esindaja.

Viimati uuendatud: 07/09/2016

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

Järgmised keeleversioonid on juba tõlgitud.

Õigusvaldkonna ametid - Itaalia

Sellel lehel antakse ülevaade õigusvaldkonna ametitest Itaalias.

Õigusvaldkonna ametid - sissejuhatus

Peamised õigusvaldkonna ametid on Itaalias kohtunikonna omad (*Magistrato*), sealhulgas kohtunikud (*giudice*) ja prokuratuuri (*ministero pubblico*) prokurörid ning advokaadid ja notarid.

Kohtunikud ja prokuratuur

Süsteem, mille alusel kohtunikud ja prokurörid oma **õigusalaseid funktsioone** täidavad, on kehtestatud põhiseadusega.

Kohtunikud

Kohut mõistetakse rahva nimel. Kohtunikud alluvad ainult õigusaktidele (põhiseaduse artikkel 101).

Süsteem, mille alusel kohtunikud oma õigusalaseid funktsioone täidavad, on kehtestatud ja reguleeritud kohtusüsteemi seadustega.

Keelatud on luua erakorralisi ja erikohtuid, lubatud on tavakohtute erikolleegiumid. Seadusega on ette nähtud, millal ja kuidas võib üldsus otse õigusemõistmises osaleda.

Kohtunikuks saamiseks on vaja läbida avalik konkurss. Siiski võib tavakohtuniku ülesandeid määrata täitma aukohtuniku.

Sõltumatus ja autonoomsus

Kohtunikud on **sõltumatud** ja **autonoomsed** ning nad ei sõltu seadusandlikust ega täidesaatvast võimust (**põhiseaduse artikkel 104**).

Nende sõltumatuse tagab kõrgem kohtunõukogu (*Consiglio Superiore della Magistratura*), mis on kohtunike ametisse nimetamise, ülesannete määramise ja uuele kohale ülekandmise, edutamise ning distsiplinaarmenetluse toimetamisega tegelev omavalitsusorgan (põhiseaduse artikkel 105).

Kohtunikke eristab ainult nende töö laad.

Kohtunikud määratakse ametisse terveks eluks ja neid võib ametist vabastada ja nende ametiaega peatada ainult kohtunikonda reguleerivate seaduste alusel ja neis sätestatud tagatise arvesse võttes kõrgema kohtunõukogu vastavasisulise otsusega või kohtuniku enda nõusolekul.

Prokurörid

Korraldus

Põhiseaduses on sätestatud **sõltumatuse ja autonoomia** põhimõtted ka prokuröride puhul (**artikkel 107**).

Põhiseaduse artiklis 112 on ette nähtud kuritegude puhul kohustuslikus korras süüdistuse esitamine. Kui pädevat prokuratuuri on teavitatud kuriteost, kohustub prokuratuur asja uurima ja esitama uurimise tulemused hindamiseks kohtunikule ning tegema muid taotletud toiminguid. Kriminaalmenetluse algatamise kohustus aitab tagada prokuratuuri sõltumatuse oma ülesannete täitmisel ja toetab põhimõtet, et igaüks on seaduse ees võrdne.

Prokuratuurid asuvad kassatsioonikohtu, apellatsioonikohtute, tavakohtute ja alaealiste asjade kohtute juures.

Roll ja ülesanded

Prokurör osaleb kõigis **kriminaalmenetlustes** ning tegutseb **riigi** esindajana.

Prokurörid võivad osaleda ka **tsiviilmenetluses**, kui seda näeb ette seadus (nt teatavates perekonnaasjades, teovõimetute isikutega seotud asjades jne).

Õigusvaldkonna ametite korraldus: advokaadid

Advokaadid

Advokaat on õigusvaldkonna sõltumatu esindaja, keda palutakse kliente (eraisikuid, äriühinguid või valitsusasutusi) tsiviil-, kriminaal- või halduskohtus esindama ja abistama.

Advokaat kaitseb klienti vastavalt esinduslepingule ja tasu maksmise vastu.

Iga kohtu juures tegutseb kohalike advokaatide nõukogu (*Consiglio dell'ordine*).

Riiklikul tasandil tegutseb riiklik advokaat (*Consiglio Nazionale Forense*).

31. detsembri 2012. aasta seadusega nr 247 kehtestati advokaadi elukutse reguleerimiseks uusi norme.

Notarid

Notar on **õigusvaldkonna esindaja**, kes täidab **avalikke ülesandeid**: ta peab tõestama enda juuresolekul alla kirjutatud dokumente.

Notari elukutset reguleeritakse 16. veebruari 1913. aasta seadusega nr 89 notari elukutse ja notari arhiivide kohta.

Riiklikul tasandil tegutseb Riiklik Notarite Koda (*Consiglio Nazionale del Notariato*).

Viiimati uuendatud: 02/10/2017

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumentis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

Järgmised keeleversioonid on juba tõlgitud.

Õigusvaldkonna ametid - Küpros

Õigusvaldkonna ametid - sissejuhatus

Advokaadi amet – sissejuhatus

Advokaatide (Κυπριακή Δημοκρατία) tegevust Küprose Vabariigis reguleeritakse aeg-ajalt muudetava advokaatide seaduse (Ο περί Δικηγόρων Νόμος) 2. peatükiga.

Advokaatide seaduse kohaselt peab iga advokaadina töötada sooviv isik vastama järgmistele nõuetele:

omama kraadi õigusteaduses või juristi diplomit, mida tunnustab õigusnõukogu (Νομικό Συμβούλιο);

olema läbinud aastase praktika õigusbüroos, kus vähemalt üks advokaatidest on enne kõnealust praktikat töötanud kauem kui viis aastat;

olema läbinud õigusnõukogu poolt või selle järelevalve all korraldatavad eksamid.

Muud asjaomased ametid

Küprosel ei ole muid ameteid, nagu nt notareid. Kõik õigusaktidega seotu on õiguslik materjal ja ainult Küprose Advokaatuuri liikmed (Παγκύπριος Δικηγορικός Σύλλογος) tohivad asjaomaste seaduste kohaselt tegutseda. Pensionile jäänud advokaadid võivad jätkata tegutsemist õigusnõustajatena nii õigusbüroodes kui ka muudes asutustes.

Üheks asjaomaseks ametiks võib pidada madalama astme juristi ametit (δικηγορικοί υπάλληλοι), mille suhtes kohaldatakse eri õigusakte. Advokaadi abiks saada sooviv isik peab olema lõpetanud keskkooli ja töötanud vähemalt kuus kuud järjest õigusbüroos, tal peab olema laitmatu iseloom ning ta peab esitama asjaomase taotluse selle piirkonnakohtu kohtusekretärile, mille tööpiirkonnas asub õigusbüroo, kus kandidaat töötab.

Prokurörid (Δημόσιοι Κατηγοροί)

Korraldus

Peaprokurör

Peaprokurör (Γενικός Εισαγγελέας) on riigi õigusnõustaja ning lisaks sellele ka vabariigi õigusameti (Νομική Υπηρεσία) juhataja ja riigi peaprokurör

(Υπευθύνου της Υπηρεσίας Διαχείρισης Ποινικών Υποθέσεων).

Õigusameti eesotsas on peaprokurör ning seal töötavad advokaadid, kellest osa on spetsialiseerunud kriminaalõigusele ja osalevad kriminaalkohtutes käsitlevates kohtuasjades. Peaprokuröri tuleb alati teavitada ja tema annab ka asjakohased juhtnõuad.

Lisaks õigusameti töötajatele tegutsevad riiklike süüdistajatena ka Küprose Politsei (Αστυνομική Δύναμη Κύπρου) töötajad, kellel on kraad õigusteaduses ja advokaadi kutse. Kuigi nad on politseiametnikud, annavad nad riiklike süüdistajatena tegutsedes aru peaprokuröörile. Peaprokurööril on nende töö korraldamisel samad volitused kui õigusameti töötajate töö korraldamisel.

Erijuhudel on peaprokurööril õigus määrata teatavad kohtuasjad väljapaistvatele advokaatidele.

Riikliku süüdistaja ülesanded ja kohustused

Piirkondliku kriminaalkohtu prokuratuuri (Κατηγορούσα Αρχή) tööd juhivad advokaadid (juristid), kes töötavad politseiameti kriminaalmenetlusosakonnas, kuigi see ei välista võimalust, et teatavatel juhtudel tehakse see ülesandeks õigusameti töötajale. Kriminaalkohtu kriminaalmenetlusosakonna tööd juhivad õigusameti advokaadid. Sõltumata sellest, kes juhib kriminaalmenetlusosakonna tööd, allutakse peaprokuröörile, kellel on õigus alati sekkuda ja kes võib mõnikord kriminaalmenetluse katkestada.

Õigusametit juhib peaprokuröör, keda abistab asepeaprokuröör (Βοηθός Γενικός Εισαγγελέας), kellele alluvad riiklikud prokurörid (Εισαγγελείς της Δημοκρατίας), riiklikud vanemnõustajad (Ανώτεροι Δικηγόροι της Δημοκρατίας) ja riiklikud nõustajad (Δικηγόροι της Δημοκρατίας). Üks riiklikest prokuröridest juhib kriminaalõiguse osakonda (Τμήμα Ποινικού Δικαίου), andes aru peaprokuröörile.

Kohtulik arutamine toimub suulise arutelu vormis. Prokuratuur esitab oma tõendid ja prokuratuuri kutsutud tunnistajaid küsitletakse, ristküsitletakse ja küsitletakse veel kord. Kui prokuratuur on kõik tunnistajad välja kutsunud, peab kohus otsustama, kas menetluse alustamine on ilmselgelt põhjendatud. Kui menetlust otsustatakse alustada, palutakse süüdistataval esitada oma vastuväited ning kohus teavitab teda võimalusest kutsuda oma tunnistajad ja anda ütlusi vande all. Sel juhul ristküsitlatakse prokuratuuri esindaja nii süüdistatava tunnistajaid kui ka süüdistatavat. Süüdistataval on aga ka õigus anda oma kohalt ütlusi ilma vannet andmata ning sel juhul ristküsitlemist ei toimu.

Kohtuliku arutamise lõppedes teeb kohus otsuse. Õigeksmõistva otsuse korral mõistetakse süüdistatav õigeks ja vabastatakse. Süüdimõistva otsuse korral antakse kaitsjale võimalus esitada taotlus väiksema karistuse määramiseks ning kui menetlus on lõppenud, teeb kohus asjakohase otsuse.

Kohtunikud

Korraldus

Küprose kohtute ülesehitus on väga lihtne.

Ülemkohus (Ανώτατο Δικαστήριο)

Ülemkohus loodi 1964. aasta õigusemõistmise (erinevad sätted) seaduse (Ο περί Απονομής της Δικαιοσύνης (Ποικίλοι Διατάξεις) Νόμος του 1964) [seadus 33/1964] alusel pärast seda, kui ülemkohtu president ja kõrgeima põhiseaduskohtu (Ανώτατο Συνταγματικό Δικαστήριο) president olid ametist tagasi astunud, saates nimetatud kohtud põhimõtteliselt laiali, sest Türgi kogukonna esindajad erinevates ametiasutustes ei ilmunud kohale ega andnud oma nõusolekut vajalikele otsustele.

Ülemkohtu liikmed nimetab Küprose Vabariigi president. Praegu on ülemkohtul 13 liiget, kellest üks on määratud ülemkohtu presidendiks. Ülemkohtu liikmeks võib nimetada isikuid, kellel on laitmatu iseloom ning kes on vähemalt 12 aastat eeskujulikult töötanud õigusala elukutse esindajana.

Kriminaalkohtud (Κακούργιοδικεία)

Kriminaalkohus on Küprose Vabariigis esimese astme kõrgeim kriminaalkohus ning koosneb kolmest kohtunikust (kohtu esimees, piirkonnakohtu ülemkohtunik ja piirkonnakohtunik). Kriminaalkohtu liikmed nimetab ülemkohus ametisse kaheks aastaks piirkonnakohtu esimehe, piirkonnakohtu ülemkohtuniku ja piirkonnakohtuniku alluvuses.

Piirkonnakohtud (Επαρχιακά Δικαστήρια)

Igas Küprose Vabariigi provintsis on oma piirkonnakohtu, kellel on piiramatul pädevus. Ainsaks erandiks on loomulikult kohtuasjad, mis kuuluvad ülemkohtu ja allpool loetletud erikohtute pädevusse. Piirkonnakohtute kohtunikud jagunevad piirkonnakohtute esimeesteks, piirkonnakohtu ülemkohtunikeks ja piirkonnakohtu kohtunikeks. Piirkonnakohtu kohtunikud nimetab ametisse, viib neid üle teise kohtusse ja edutab ülemkohus.

Perekonnakohtud (Οικογενειακά Δικαστήρια)

Perekonnakohtud, mis loodi perekonnakohtute seadusega (Ο περί Οικογενειακών Δικαστηρίων Νόμος) (seadus 23/90), koosnevad kolmest liikmest (esimees ja kaks kaasistujat), kes kõik on juristid ning on enne ametisse nimetamist edukalt töötanud juristina.

Üürilepingute kohus (Δικαστήριο Ελέγχου Ενοικιάσεων)

See erikohus koosneb kolmest liikmest: esimehest ja kahest kaasistujast. Kohtu esimees peab olema jurist, kes on edukalt töötanud juristina vähemalt sama kaua, kui on vajalik piirkonnakohtunikuks nimetamiseks.

Töövaidluste kohus (Δικαστήριο Εργατικών Διαφορών)

Töövaidluste kohus koosneb nagu üürilepingute kohuski kolmest liikmest: esimehest ja kahest kaasistujast. Esimees peab olema töötanud enne ametisse nimetamist juristina viis aastat.

Sõjaväekohus (Στρατιωτικό Ποινικό Δικαστήριο)

Viimane erikohus on sõjaväekohus, mille esimeheks on nimekas jurist, kellel on samaväärne tööalane kogemus, kui on nõutav piirkonnakohtu kohtunikuks nimetamiseks. Sõjaväekohtu esimees peab olema sõjaväelane, kellel on vähemalt koloneli auaste. Sõjaväekohtu kaasistujad peavad olema elukutselised sõjaväelased.

Kataloog (Ευρετήριο)

Ülemkohtu veebisaidil on kataloog, mis sisaldab üldist teavet Küprose kohtute kohta.

Ülesanded ja kohustused

Ülemkohus

Ülemkohus on tegutseb apellatsioonikohtuna kõikide Küprose Vabariigi alama astme kohtute otsuste edasikaebamise korral ning esimese astme kohtuna mitmetes küsimustes, nagu haldusõigus ja mereõigus. Samuti väljastab ülemkohus kohtuasja kõigi materjalide ülemkohtule edastamise korraldusi (*certiorari*), käskkirju (*mandamus*) ja muid korraldusi ning teostab järelevalvet kõikide Küprose Vabariigi madalamate kohtute üle, et tagada nende tõrgeteta töö. Samuti teostab ülemkohus distsiplinaarkontrolli kohtunikonna liikmete üle.

Kriminaalkohtud

Kriminaalkohus on pädev menetlema esimese astme kohtuna kõiki kohtuasju, mis on seotud süütegudega, mille eest saab karistuse määrata karistusseadustiku (Ποινικός Κώδικας) või mõne muu seaduse alusel, ning mis on toime pandud Küprose Vabariigi territooriumil või suveräänsete baaside Küprose osas ja milles küproslased on õiguserikkujad või kannatanud või mis on toime pandud mõnes muus riigis, kui süüdistatav oli Küprose Vabariigi teenistuses, või Küprose Vabariigis asuva laeva või lennuki pardal või seaduses sätestatud muudes kohtades ja muudel asjaoludel. Ainsaks erandiks on teatavad eriti rasked süüteod.

Piirkonnakohtud

Piirkonnakohtul on esimees ning see kohus on pädev esimese astme kohtuna menetlema kõiki tema kohalikku pädevusse kuuluvaid kohtuasju ja tegema neis otsuseid.

Prokuratuurid on osa kohtusüsteemist. See tähendab, et nad tegutsevad seadusandlikust ja täidesaatvast võimust sõltumatult. Seim (Läti parlament), valitsus ja president võivad anda prokuratuurile korralduse teha kindlaks õigusrikkumisega seotud asjaolud ning neil on õigus saada riigiprokuratuurilt selgitusi. Samas ei tohi nad sekkuda asjaomase prokuratuuri töösse isegi juhul, kui prokuratuur uurib suure riikliku tähtsusega rikkumisi. Prokurörid võivad esitada vastuväiteid seoses valitsuse ja riigiasutuste vastu võetud õigusaktidega, mis ei ole seadusega kooskõlas. Riigi peaprokurör ja riigiprokuratuuri osakondade peaprokurörid võivad osaleda valitsuse istungitel ning avaldada arvamust arutlusel olevates küsimustes.

Roll ja ülesanded

Prokuratuuri ülesanded kohtueelses menetluses on sätestatud [prokuratuuriseaduse](#) artiklis 2.

Prokuratuur:

- 1) teeb järelevalvet uurimisasutuste ja muude organite kohapealse uurimistegevuse üle;
- 2) korraldab, juhatab ja viib läbi kohtueelseid uurimisi ning annab uurimisasutustele juhiseid kriminaaluurimise läbiviimiseks;
- 3) algatab kriminaalsüüdistuse esitamise ja viib selle etapi läbi;
- 4) kaitseb isikute ja riigi õigusi ning õigustatud huve;
- 5) seaduses sätestatud juhtudel esitab kohtule menetluse alustamist käsitleva dokumendi või avalduse.

<http://www.liikumi.lv/doc.php?id=107820> artikli 36 lõike 1 kohaselt teeb prokurör järelevalvet uurimiste üle ja viib neid läbi, esitab süüdistusi, esindab riiklikku süüdistust ning täidab kriminaalmenetluse raames muid ülesandeid.

Järelevalveprokurör

Järelevalveprokurör teeb järelevalvet konkreetse kriminaalasja uurimise üle ning võib teha järgmist:

- 1) muuta menetlust läbiviiva ametniku või uurimisrühma liikmete otsuseid;
- 2) nõuda, et uurija vahetu ülemus asendaks menetlust läbiviiva ametniku või teeks muudatusi uurimisrühma koosseisus, kui ei järgita juhiseid või rikutakse menetluseeskirju, millega seatakse ohtu kriminaalmenetluse käik;
- 3) kaaluda menetlusjuhi või uurimisrühma liikme, uurija vahetu ülemuse või menetlusega seoses ülesandeid täitva isiku tegevuse või otsuste peale esitatud kaebusi;
- 4) teha otsuseid kriminaalmenetluse algatamise või asja teisele uurimisasutusele suunamise kohta;
- 5) teha menetlusega seotud toiminguid, teavitades sellest eelnevalt menetlusjuhti.

Menetlusjuht

Järelevalveprokurör (või mõni teine prokurör vanemprokuröri korraldusel) võib saada menetlusjuhiks (*procesa virzītājs*). See hõlmab kriminaalmenetluse juhtimise ülevõtmist ja otsuse tegemist selle kohta, kas kriminaalsüüdistus tuleks esitada või mitte. Erandjuhul võib riigi peaprokurör, riigiprokuratuuri kriminaalõiguse osakond või ringkonnakohtu peaprokurör määrata prokuröri uurimisetapis menetlusjuhiks.

Menetlusjuhina võib prokurör teha järgmist:

- 1) jõuda kahtlustatava või süüdistatava kokkuleppele süü omaksvõtmises;
- 2) otsustada anda kriminaalasi menetlemiseks kohtule;
- 3) suunata asi kohtulikuks arutamiseks erimenetluse alusel;
- 4) lõpetada kriminaalmenetlus mõjuvatel õiguslikel alustel.

Menetlusjuht võib vastu võtta mis tahes menetluslikke otsuseid ja teha mis tahes menetlustoiminguid või anda nende otsuste või toimingute tegemise uurimisrühma liikmele või isikule, kes täidab menetlusega seoses muid ülesandeid.

Vanemprokurör

Seaduse kohaselt kontrollib vanemprokurör, kas prokurör täidab talle usaldatud ülesandeid, võtab vastu otsuseid kaebuste ja noomituste kohta, mis on seotud järelevalveprokuröri ja prokuröri/menetlusjuhi otsuste ja tegevusega. Vanemprokurör võib näiteks teha otsuse järelevalveprokuröri ettepaneku kohta muuta uurija vahetut ülemust või uurimisorganit või otsuse selle kohta, kas süüdistusest loobumine on õigustatud ja seaduslik.

Vanemprokurör võib teha järgmist:

- 1) muuta uurija, uurimisrühma liikme või nooremprokuröri otsuseid;
- 2) määrata ametisse või vahetada välja järelevalveprokuröri või prokuröri/menetlusjuhi, kui järelevalve või süüdistuse esitamine ei ole täielikult tagatud, või võtta nende ülesannete eest vastutuse endale;
- 3) moodustada uurimisrühma, kui töömaht seab ohtu kriminaalmenetluse lõpuleviimise mõistliku aja jooksul;
- 4) nõuda, et uurijale määrataks teine vahetu ülemus, või anda kriminaaluurimise teisele uurimisasutusele.

Vanemprokuröri otsusega võidakse prokurör arvata **uurimisrühma** koosseisu. Menetlusjuht võib nõuda, et prokurör täidaks ühte või mitut menetlusega seotud ülesannet.

Kohtunikud

Korraldus

Kohtusüsteemi põhiseaduslik alus on [põhiseaduse](#) artiklid 82–86, mille kohaselt mõistetakse kohut üksnes kohtutes. Kohtunikud on sõltumatud ja lähtuvad üksnes seadustest. Kohtusüsteemi reguleerib [kohtuvõimu seadus](#). Läti õigusaktide kohaselt on kohtunikud riigiteenistujad. Riigiasutused, sotsiaalsed ja poliitilised organisatsioonid ning teised juriidilised ja füüsilised isikud peavad austama ja järgima kohtute sõltumatust ja kohtunike puutumatust. Kellelgi ei ole õigust nõuda, et kohtunik annaks aru või esitaks selgitusi selle kohta, kuidas konkreetset kohtuasja on arutatud, või sekkuda kohtumõistmisse, olenemata sellest, millisel eesmärgil seda tehakse. Kohtunik on kohtumõistmisega seotud ametiülesannete täitmisel puutumatu. Kohtunik ei või kuuluda mis tahes erakonda ega poliitilisse organisatsiooni.

Roll ja ülesanded

Kohtuniku ülesanne on mõista kohut tsiviil-, haldus- ja kriminaalasjades kooskõlas seadusega.

Tsiviilasjades mõistab kohtunik kohut ja teeb otsuseid küsimustes, mis käsitlevad füüsiliste ja juriidiliste isikute tsiviilõigusi, töö- ja peresuhetest tulenevaid õigusi ning muid õigusi ja õigustatud huve.

Kriminaalasjades menetlevad kohtunikud isikute vastu esitatud süüdistusi ja teevad otsuseid nende süüdistuste paikapidavuse kohta. Kohtunikud võivad süütu isiku õigeks mõista või tunnistada isiku kuriteos süüdi ning määrata talle karistuse.

Haldusajades teevad kohtunikud kohtuliku järelevalvet täidesaatva võimu tegevuse (nende väljastatud haldusaktide või nende tegevuse) õiguspärasuse üle ning lahendavad vaidlusi, mis tulenevad avaliku õigusega reguleeritud mis tahes suhetest. Kohtunikud selgitavad välja ka eraisikute avalikust õigusest tulenevaid seaduslikke õigusi ja kohustusi. Haldusõiguserikkumiste korral mõistab kohtunik kohut ja teeb otsuse isikute sooritatud haldusõiguserikkumistega seotud asjades.

Kohtunike kutsealased kohustused hõlmavad kõiki menetlusõiguse kohaseid kohtunike ja kohtute kohustusi.

Õigusvaldkonna andmebaasid

Kohtusüsteemil on oma [riiklik kohtute portaal](#), mille sisu on praegu kättesaadav ainult läti keeles. Portaali sisaldab teavet Läti kohtusüsteemi kohta, Läti kohtute ja kohtunike loetelu, kohtustatistika, erinevate kohtumenetluste raames kasutatavate menetluste lühikirjeldust, kusjuures esitatakse nende peamised tunnused ja peamised erinevused, ning teavet selle kohta, kuidas esitada hagiavaldus kohtuorganitele. Portaali pakub juurdepääsu teatavatele aktuaalsetele kohtuotsustele, kohtuistungite toimumise ajakavale ja muule teabele.

Kui sisestada portaali e-teenuseid (*epakalpojumi*) käsitlevas osas kohtuasja või kohtukutse number, on võimalik saada teavet menetluse käigu kohta, selle kohta, millises kohtus ja millisel astmel asja menetletakse, tulevaste kohtuistungite toimumise aja kohta, kohtuasjas tehtud mis tahes otsuste ja esitatud mis tahes vastuväidete kohta ning menetluse tulemuste kohta.

Kohtute tegevusaruanded avaldatakse ka [kohtute ameti](#) veebisaidil.

Teavet aktuaalsete **kohtusüsteemiga seotud poliitikalüsimuste** kohta avaldatakse ka justiitsministeeriumi veebisaidil.

Elektroonilist teavet ülemkohtu ja tema tegevuse kohta on võimalik saada [ülemkohtu](#) veebisaidilt.

Kõik need portaalid on kättesaadavad ka inglise keeles.

Õigusvaldkonna ametite korraldus: juristid

Vandeadvokaadid/advokaadid

Advokaate käsitletakse kohtusüsteemi ametnikena. Nad on sõltumatud õigusala töötajad, kes:

osalevad asja menetlemisel mis tahes kohtutes ja kohtueelse menetluse etapis, kui vaidluse pooled, kahtlustatav või süüdistatav või teised huvitatud isikud (nende kliendid) on nad valinud seda tegema, ning teevad seda nende nimel ja teatavatel [seaduses](#) sätestatud juhtudel kohtu esimehe, kohtueelse uurimise organi juhi või Läti vandeadvokaatide nõukogu (*Latvijas zvērīnātu advokātu padome*) nimel;

pakuvad õiguslaseid konsultatsioone;

koostavad juriidilisi dokumente;

pakuvad muul kujul õiguslast nõu.

Lätis võivad teatavatel tingimustel advokaatidena tegutseda järgmised isikud:

- 1) vandeadvokaadid (*zvērīnāti advokāti*);
- 2) vandeadvokaadi abid (*zvērīnātu advokātu palīgi*);
- 3) Euroopa Liidu liikmesriikide kodanikud, kes on omandanud advokaadina töötamiseks nõutava kvalifikatsiooni mis tahes Euroopa Liidu liikmesriigis;
- 4) välisriigi advokaadid (advokaadid väljastpoolt ELi liikmesriike), kes võivad praktiseerida Lätis kooskõlas Läti suhtes siduvate õiguslast abi käsitlevate välislepingutega.

Lätis on kõik vandeadvokaadid sõltumatud õigusala töötajad, kes koos moodustavad Läti advokatuuri (*Latvijas Zvērinātu advokātu kolēģija*), mis on riiklik sõltumatu kutseorgan. **Läti advokatuur koosneb järgmistest organitest: vandeadvokaatide üldkoosolek, Läti vandeadvokaatide nõukogu, auditikomisjon ja distsiplinaarkomisjon.**

Õigusvaldkonna andmebaasid

Teave **Läti advokatuuri** ja **Läti vandeadvokaatide nõukogu kohta**, teave õigusaktide kohta, mis käsitlevad advokaate ja neid kohtuid, kus nad tegutseda võivad (sealhulgas kontaktandmed), ja teave muude **Läti õigusvaldkonna ametid** käsitlevate küsimuste kohta on kättesaadav [Läti vandeadvokaatide nõukogu](#) veebisaidil.

Notarid

Korraldus

Vannutatud notarid (*zvērīnāti notāri*) tegelevad notariaalsete küsimustega kohtute järelevalve all ja [seaduses](#) sätestatud korras. Läti vannutatud notareid käsitletakse kohtusüsteemi ametnikena, kes täidavad riigivõimu teostamisega **seotud seaduslikke** ülesandeid.

[Notariaadiseaduse](#) kohaselt on notaritel õigus teha järgmist:

koostada notariaalakte;

koostada notariaalseid tõendeid;

võtta hoiustamiseks vastu raha, väärtpabereid ja dokumente;

võtta vastu esemeid, mida peab hoiustama;

menetleda pärimisasju;

koostada vara jagamise ettepanekuid seaduses sätestatud juhtudel;

menetleda lahutusasju (tingimusel et mõlemad abikaasad on sellega kirjalikult nõustunud ja vaidlusküsimused puuduvad);

teha teiste õigusaktidega ette nähtud toiminguid.

Kõik vannutatud notarid on õigusala töötajad, kuid oma kutseülesannete täitmisel käsitletakse vannutatud notareid riigiteenistujatena. Vannutatud notarid on kohtusüsteemi ametnikud, nad tegutsuvad ringkonnakohtutes ja täidavad neile seadusega pandud ülesandeid. Ametiülesannete täitmisel on vannutatud notarid rahaliselt sõltumatud ning nende tasud määrab kindlaks valitsus.

Kõik Läti vannutatud notarid on **Läti vannutatud notarite koja** (*Latvijas Zvērinātu notāru kolēģija*), s.t vannutatud notarite sõltumatu riikliku kutseorgani liikmed.

Läti vannutatud notarite nõukogu (*Latvijas Zvērinātu notāru padome*) on vannutatud notarite esindus- ja järelevalveorgan ning Läti vannutatud notarite koja haldus- ja täitevorgan. Nõukogu ülesanded on sätestatud notariaadiseaduse artiklis 230.

Õigusvaldkonna andmebaasid

Teave vannutatud notarite tegevuse ja arvu, nende büroode asukoha ja muude Läti notarisüsteemiga seotud küsimuste kohta on kättesaadav ametlikul [Läti notarite](#) veebisaidil.

Muud õigusvaldkonna ametid

Vannutatud kohtutäiturid

Vannutatud kohtutäiturid (*Zvērināti tiesu izpildītāji*) on kohtusüsteemi ametnikud. Nad tegutsuvad ringkonnakohtute juures, täidavad kohtuasutuste ja muude organite otsuseid ning teevad muude õigusaktidega ette nähtud toiminguid.

Vannutatud kohtutäiturid on õigusala töötajad, kuid ametiülesannete täitmisel käsitletakse neid riigiteenistujatena. Vannutatud kohtutäiturid täidavad oma ametiülesandeid sõltumatult ja lähtuvad üksnes seadustest. Nõudmised ja korraldused, mille vannutatud kohtutäiturid on esitanud kohtuotsuste ja muude määruste rakendamisel, on Lätis täitmisele pööratavad.

Vannutatud kohtutäiturid täidavad oma kohustusi selle ringkonnakohtu tööpiirkonnas, mille juurde nad on määratud. Vannutatud kohtutäiturite arvu, nende ametikohad, tööpiirkonnad ja tööpiirkondade piirid määrab kindlaks valitsus.

Ametiülesannete täitmisel kohaldavad vannutatud kohtutäiturid [tsiviilkohtumenetluse seadust](#) ja teisi õigusakte ning kasutavad Läti vannutatud kohtutäiturite nõukogu (*Latvijas Zvērinātu tiesu izpildītāju padome*; vannutatud kohtutäiturite esindus- ja järelevalveorgan Lätis) heaks kiidetud meetodikat ja kohtupraktikast tulenevaid soovitusi.

Õigusvaldkonna andmebaasid

Teave vannutatud kohtutäiturite büroode asukoha, nende kutseala reguleerivate õigusaktide ning Läti vannutatud kohtutäiturite nõukogu tegevust reguleerivate õigusaktide kohta on kättesaadav [Läti vannutatud kohtutäiturite nõukogu veebisaidil](#). Portaal on praegu kättesaadav vaid läti keeles.

Õigusteenuseid tasuta pakuvad organisatsioonid

Lätis selliste organisatsioonide loetelu puudub.

Seonduvad lingid

[Riigiprokuratuur](#), [rahapesuvastane talitus](#), [riiklik kohtute portaal](#), [kohtute amet](#), [Läti vandeadvokaatide nõukogu](#), [Läti notarid](#), [Läti vannutatud kohtutäiturite nõukogu](#), Läti Vabariigi justiitsministeerium

Viimati uuendatud: 06/01/2016

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Õigusvaldkonna ametid - Leedu

Sellel lehel antakse ülevaade õigusvaldkonna ametitest Leedus.

Õigusvaldkonna ametid – sissejuhatus

Leedu õigusvaldkonna ametite hulka kuuluvad:

prokurörid (prokurorai),
kohtunikud (teisėjai),
advokaadid (advokatai),
notarid (notarai),
kohtutäiturid (antstoliai).

Prokurörid

Korraldus

Leedus on 56 territoriaalset prokuratuuri:

51 ringkonnaprokuratuuri,
5 piirkondlikku prokuratuuri.

Riigiprokuratuur (Generalinė prokuratūra) vastutab territoriaalsete prokuratuuride (teritorinės prokuratūros) tegevuse eest. Riigi peaprokuröri nimetab seitsmeks aastaks ametisse **Leedu Vabariigi President** (Lietuvos Respublikos Prezidentas) parlamendi (Seimas) nõusolekul.

Riigi peaprokurör vastutab parlamendi ja presidendi ees. Prokuröride liigid on:

riigi peaprokurör (generalinis prokuroras),
territoriaalsed (piirkonna või ringkonna) peaprokurörid (vyriausieji (apylinkių arba apygardų) prokurorai),
muud prokurörid.

Justiitsministeeriumi ja prokuratuuri vahel ei ole ei alluvussuhet, jagatud pädevust ega muud liiki erisuhet.

Roll ja ülesanded

Prokuratuuride ülesandeks on:

organiseerida ja juhtida eeluurimist,
esindada riiklikku süüdistust kriminaalasjades,
kaitsta avalikku huvi,
tagada õiglus,
abistada kohtunikke õigusemõistmisel.

Prokurörid menetlevad kõiki kriminaalasju ning tsiviil- ja haldusasju hakis esitatud järjekorras.

Kohtunikud

Korraldus

Leedus ei ole erinevat liike kohtunikke – kõik on **elukutselised kohtunikud** (profesionalūs teisėjai).

Kohtusüsteemi üldised põhimõtted on sätestatud põhiseaduses ja kohtuid reguleerivas parlamendi õigusaktis. Kohtud on sõltumatud ja neil on järgmised omavalitsuslikud organid:

kohtunike üldkogu (Visuotinis teisėjų susirinkimas),
kohtunõukogu (Teisėjų taryba),
kohtunike aukohus (Teisėjų garbės teismas).

Kohtuid abistab nende tegevuses riiklik kohtute amet (Nacionalinė teismų administracija).

Õigusvaldkonna ametite korraldus: juristid

Vandeadvokaadid/Advokaadid

Leedus tegutsevad advokaadid (advokatai) ja advokaadi abid (advokatų padėjėjai). Advokaadi abid võivad esindada oma kliente tsiviilkohtumenetluses ja kaitsta neid kriminaalmenetluses oma juhendava advokaadi nõusolekul ja seaduses sätestatud juhtudel.

Advokaate ja advokaatide abiseid ei klassifitseerita. Advokaadid võivad vabalt valida endale valdkonna, millele spetsialiseeruda.

Õigusvaldkonna andmebaasid

Rohkem teavet leiate [Läti Leedu Advokatuuri](#) (Lietuvos advokatūra) veebisaidilt.

Kas juurdepääs andmebaasile on tasuta?

Jah, juurdepääs Leedu Advokatuuri veebisaidile on tasuta.

Õigusnõustajad

Leedus ei ole õigusnõustajaid.

Notarid

Korraldus

Leedus on vaid ühte liiki notareid (notarai). Notarite arvu, nende bürood ja tööpiirkonna määrab **justiitsminister**. Notarid nimetab ametisse ja vabastab ametist justiitsminister (Teisingumo ministerija).

Notarid kuuluvad **Notarite Koja** (Notarų rūmai) alluusse. Igal aastal esitab Notarite Koda justiitsministrile üksikasjaliku **aastaaruande** oma tegevuse kohta koos järgmise aasta väljavaadetega ja notaritele mõeldud tegevusjuhistega.

Notarite tegevust reguleerivad õigusaktid kiidab heaks justiitsminister, pidades silmas Notarite Koja eestseisuse (Notarų rūmų prezidiumas) arvamust.

Kui justiitsminister leiab, et Notarite Koja resolutsioon või otsus on vastuolus Leedu Vabariigi õigusega, võib ta esitada kaebuse Vilniuse piirkonnakohtusse (Vilniaus apygardos teismas) selle resolutsiooni või otsuse tagasitõstmiseks.

Rohkem teavet leiata [Leedu Notarite Koja](#) veebisaidilt.

Roll ja ülesanded

Notarite Koja peamised ülesanded on:

notarite tegevuse **koordineerimine**;

notarite ametialase **arendamise** eest hoolitsemine;

notarite huvide **kaitsmine** ja **esindamine** riiklikes valitsus- ja haldusasutustes;

õigusaktide eelnõude kavandamine küsimustes, mis käsitlevad notariaati, ja nende esitamine justiitsministeeriumile;

notarite ametialase praktika **ühtlustamine**;

notarite ametipidamise ja kutse-eeetika järgimise järelevalve teostamine;

notarite ametitegevuse käigus koostatud dokumentide **säilimise** ja kasutamise tagamine;

notarite **väljaõppe** tagamine;

Notarite Koja põhikirjas (Notarų rūmų statutas) ette nähtud muude ülesannete täitmine.

Muud õigusvaldkonna ametid

Kohtutäiturid

Leedus on vaid ühte liiki kohtutäitureid (antstoliai).

Rohkem teavet kohtutäiturite kohta leiata [kohtutäiturite veebisaidilt](#) ja [Kohtutäiturite Koja](#) (Antstolių rūmai) veebisaidilt.

Viimati uuendatud: 18/02/2019

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

Järgmised keeleversioonid on juba tõlgitud.

Õigusvaldkonna ametid - Luksemburg

Sellel lehel esitatakse ülevaade erinevatest õigusvaldkonna ametitest.

Õigusvaldkonna ametid – sissejuhatus

Sellel lehel esitatakse teave õigusvaldkonna ametite kohta (ameti kirjeldus, kutsealale juurdepääsu tingimused jne).

Ülevaade kohtusüsteemist

Luksemburgi kohtud jagunevad **üldkohtuteks ja halduskohtuteks**. Sellise korralduse aluseks on vaidluste laad.

Üldkohtute (*l'ordre judiciaire*) hulka kuulub kolm rahukohut (*justices de paix*), kaks ringkonnakohut (*tribunaux d'arrondissement*) ja üks ülemkohus (*Cour Supérieure de Justice*), mis omakorda koosneb apellatsioonikohtust (*Cour d'Appel*) ja kassatsioonikohtust (*Cour de Cassation*). Need kohtud on eelkõige pädevad arutama tsiviil-, kaubandus-, kriminaal- ja tööõigusega seotud vaidlusi. Kohtukoosseisu kuuluvad kohtunikud (*magistrats du siège*) ja prokurörid (*substituts või procureurs*) on osa üldkohtute süsteemist.

Halduskohtud (*l'ordre administratif*) koosnevad esimese astme halduskohtust (*Tribunal administratif*) ja kõrgemast halduskohtust (*Cour administrative*). Need kohtud arutavad vaidlusi haldus- ja maksuküsimustes (otsesed maksud).

Põhiseaduskohus (*Cour constitutionnelle*) koosneb üldkohtute ja halduskohtute kohtunistest. Põhiseaduskohus tagab, et õigusaktid on kooskõlas põhiseadusega, mis on riigi ülim seadus.

Kohtunikud

Kohtunikuks saamiseks on kaks võimalust:

Ametissemääramine konkursi alusel

Tulevased kohtunikud, st nooremkohtunikud, nimetatakse ametisse konkursi alusel. Konkursil osalemiseks peab kandidaat:

olema Luksemburgi kodanik;

omama kõiki kodanikuõigusi ja poliitilisi õigusi ning andma nõutava hea maine tagatise;

olema omandanud Luksemburgi ülikoolis diplomi õigusteaduskonna lõpetamise kohta, mis vastab õigusteaduste magistrikraadile, või välismaa ülikoolis

diplomi õigusteaduskonna lõpetamise kohta, mis vastab õigusteaduste magistrikraadile, mida tunnustab kõrghariduse eest vastutav ministeerium vastavalt 18. juuni 1969. aasta seaduse (mis käsitleb kõrgharidust ja välisriikide kraadide ja diplomite tunnustamist, koos tervishoiuministri kinnitatud tööpraktika tunnistusega) muudatustele;

oskama piisaval tasemele letseburgi, prantsuse ja saksa keelt;

olema läbinud vähemalt 12-kuulise kohtuniku- või notariõppe;

vastama füüsilise ja psüühilise tervise nõuetele, mida kontrollitakse meditsiinilise ja psühholoogilise läbivaatuse käigus.

Nooremkohtunike värbamise ja koolituse komisjon, mis koosneb üksnes kohtunistest (edaspidi „komisjon“), korraldab uute kohtunike värbamiseks konkursi.

Konkursil tuleb sooritada kolm kirjalikku tsiviilõiguse- ja menetluse, karistusõiguse ja kriminaalmenetluse ning haldusõiguse ja haldusmenetluse eksamit.

Eksamid kujutavad endast sisuliselt kohtuotsuse eelnõu koostamist. Konkursi läbimiseks peavad kandidaadid saama vähemalt kolm viiendikku kõigi

eksamite kogupunktsummast ja vähemalt pool iga eksami maksimaalsest punktsummast. Komisjon koostab kandidaatide pingerea lõpptulemuste alusel.

Ametisse nimetatakse pingerea alampiiri ületavad kandidaadid.

Ametissemääramine varasema kogemuse alusel

Tegemist on teisese värbamisviisiga, mida kasutatakse juhul, kui nooremkohtunike arvu, mille igal aastal määrab kindlaks justiitsminister, ei ole võimalik konkursi alusel täita.

Oma kandidatuuri esitamiseks:

peab isik vastama teatavatele konkursil osalemiseks esitatud, eelkõige punktides 1–4 ja punktis 6 esitatud nõuetele;

peab isik olema omandanud diplomi õigusteaduskonna lõpetamise kohta;

peab isik olema tegutsenud kokku viis aastat advokaadi kutsealal.

Komisjon vestleb iga kandidaadiga isiklikult. Vestlustel osaleb psühholoog, kes annab iga kandidaadi kohta põhjendatud arvamuse. Valikukriteeriumideks on Luksemburgi õiguse alase täiendkurse tulemused, kohtunikukoolituse lõpuexami tulemus, töökogemus, võimalikud täiendavad kutseoskused ja avaldatud materjal. Kandidaadid valib välja komisjon.

Põhiseadusega on tagatud kohtukoosseisu kuuluvate kohtunike poliitiline sõltumatus. Seega ei ole kohtunikke võimalik tagandada. Kohtukoosseisu kuuluva kohtuniku võib ametist tagandada või tema volitused võib peatada vaid kohtuotsusega. Lisaks on kohtukoosseisu kuuluva kohtuniku üleviimine võimalik vaid

tema määramisega uuele ametikohale, kuid seda on võimalik teha vaid asjaomase isiku nõusolekul. Sellest olenemata võib töövõimetuse või väärkäitumise tõttu peatada kohtukoosseisu kuuluva kohtuniku volitused või ta ametist vabastada või üle viia vastavalt seaduses sätestatud tingimustele.

Kohtunik ei tohi samaaegselt olla valitsuse ega parlamendi liige, linnapea, linnavalitsuse liige või kohaliku omavalitsuse volikogu liige, töötada ühelgi avaliku või erasektori palgalisel ametikohal, olla notar või kohtutäitur, töötada sõjalisel või kiriklikul ametikohal või olla advokaat. Advokaadid võivad siiski täita asekohtuniku (*judge suppléant*) ülesandeid. Kohtunikud on erapooletud ja kohustatud hoidma ametisaladust. Nende töötasu on sätestatud seaduses.

Lisateavet leiate justiitsministeeriumi veebisaidil [kohtuniku kutseala käsitlevalt lehelt](#).

Advokaadid

Advokaadi kutseala on reguleeritud advokaadi kutseala käsitleva **10. augusti 1991. aasta muudetud seadusega**.

Advokaadid (*avocats*) on **vaba ja sõltumatu kutseala esindajad**. Advokaadid võivad tegutseda üksi või luua juriidilise isiku staatusega advokaadibüroosid.

Vaid advokaatidel on õigus abistada või esindada pooli ning võtta nende nimel sõna mis tahes õigusasutustes, võtta pooltelt vastu dokumente ja tunnistusi eesmärgiga esitada need kohtule, koostada ja allkirjastada menetluse seaduspärasuse tagamiseks vajalikke dokumente ning valmistada ette kohtuasju.

Ainult advokaadid võivad anda korrapäraselt ja tasu eest **õiguslast nõu** või koostada teiste isikute nimel eraõiguslikke dokumente. Samuti esindavad või abistavad advokaadid oma kliente rahvusvahelistes kohtutes, näiteks Euroopa Liidu Kohtus või Euroopa Inimõiguste Kohtus. Advokaadid on kohustatud hoidma ametisaladust – see on avaliku korra kohane nõue, mille rikkumine on kriminaalkorras karistatav.

Selleks et advokaat võiks töötada Luksemburgis, peab ta olema **registreeritud Luksemburgi Suurhertsogiriigi advokatuuris**. See kehtib ka Euroopa advokaatide puhul, kes soovivad tegutseda Luksemburgis oma päritoluriigi kutsenimetuse all.

Advokatuuri register sisaldab **kuut nimekirja**:

I nimekiri: täieõiguslikud advokaadid (*avocats à la Cour*);

II nimekiri: advokaadid (*avocats*);

III nimekiri: advokatuuri auiliikmed (*avocats honoraires*);

IV nimekiri: Euroopa Liidu advokaadid, kes tegutsesvad oma päritoluriigi kutsenimetuse all;

V nimekiri: täieõiguslikeks advokaatideks kvalifitseeruvate advokaatide ühendused;

VI nimekiri: muud advokaadibürood.

Selleks et registreerida end Luksemburgi advokatuuris, peab advokaat vastama **järgmistele tingimustele**:

esitada vajalikud tõendid oma hea maine kohta;

tõendama kutsepraktikale lubamise tingimuste täitmist või tõendama, et ta on edukalt sooritanud sobivustesti, mis on ette nähtud Euroopa Liidu teiste liikmesriikide advokaatidele 10. augusti 1991. aasta muudetud seadusega, millega kehtestatakse advokaadi kutseala jaoks vähemalt kolmeaastase kutseõppe läbimisel antavate kõrgharidusdiplomite tunnustamise üldine süsteem; või tõendama selliste tingimuste täitmist, mis lubavad 13. novembri 2002. aasta muudetud seaduse alusel (millega võetakse Luksemburgi õigusesse üle Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 1998. aasta direktiiv 98/5/EÜ (millega hõlbustatakse alalist tegutsemist advokaadi kutsealal muus liikmesriigis kui see, kus omandati kutsevalifikatsioon)) kanda asjaomane isik registrisse Luksemburgi Suurhertsogiriigis oma päritoluriigi kutsenimetuse all töötava advokaadina; ning tõendama, et ta valdab keeli, milles on koostatud õigusaktid ning mida kasutatakse asjaajamiskeelena haldusasutustes ja kohtutes 24. veebruari 1984. aasta keeleseaduse tähenduses;

olema Luksemburgi või mõne muu Euroopa Liidu liikmesriigi kodanik;

valdama keeli, milles on koostatud õigusaktid ning mida kasutatakse asjaajamiskeelena haldusasutustes ja kohtutes 24. veebruari 1984. aasta keeleseaduse tähenduses, ilma et see mõjutaks 10. augusti 1991. aasta muudetud seaduse artikli 31 lõike 1 kohaldamist. Letseburgi ja saksa keele puhul on nõutav Euroopa keeleõppe raamdokumendi kohane kuulumisoskus tasemel B2, suulise eneseväljenduse oskus tasemel B1 ning ainult saksa keele puhul lugemisoskus tasemel B2. Prantsuse keele puhul peab arusaamine ning kirjaliku ja suulise eneseväljenduse oskus olema tasemel B2.

Ilma et see mõjutaks eelmises lauses öeldut, peavad direktiivi 98/5/EÜ artiklis 10 osutatud Euroopa advokaadid, kes kantakse advokatuuri registri I nimekirja, tõendama ainult õigusaktides kasutatava keele põhjalikku tundmist 24. veebruari 1984. aasta keeleseaduse tähenduses, kui nende kutsealane tegevus piirdub tegevusega, mille puhul ei ole muude seaduses osutatud keelte valdamine vajalik. Nõutav keeleoskus peab olema sellisel tasemel, nagu on märgitud käesoleva punkti teises lauses.

Täiendavad selgitused seoses keelenõuetega

Üksikisikuna registreeritud advokaadid peavad oma kutsetegevuse alustamiseks tõendama õigusaktides kasutatava keele head valdamist 24. veebruari 1984. aasta keeleseaduse tähenduses ning mis tahes muu keele head valdamist, ilma et see mõjutaks eespool esitatud tingimuste täitmist.

II nimekirja kantud advokaadid peavad lisaks valdama Luksemburgis asjaajamiskeelena haldusasutustes ja kohtutes kasutatavaid keeli, mille valdamine võib olla vajalik nende kutsepraktikast tulenevate kohustuste täitmiseks.

Advokaadid, kes võtab juhtumi vastu, peavad olema nõutavad kutsealased teadmised ja nõutav keeleoskus; vastasel juhul võidakse tema suhtes kohaldada distsiplinaarmedmeid.

Advokatuuri nõukogu võib pärast justiitsministri arvamuse ärakuulamist vabastada **Euroopa Liitu mittekuuluva riigi kandidaadi** kodakondsuse nõudest, kui selle riigiga on sõlmitud vastastikuse tunnustamise kokkulepe. See kehtib ka selliste kandidaatide suhtes, kellel on poliitilise pagulase staatus ja kellel on õigus saada Luksemburgis varjupaika.

Vaid advokatuuri registri I nimekirja kuuluvatel advokaatidel on õigus kasutada **täieõigusliku advokaadi (*avocat à la Cour*) tiitlit**. I nimekirja kandmiseks tuleb neil teha järgmist:

sarnaselt advokatuuri registri II nimekirja kantud advokaatidele peavad nad olema läbinud kaheaastase kutsepraktika ning sooritanud selle lõpueksami; või nad peavad olema edukalt sooritanud sobivustesti, mis on ette nähtud Euroopa Liidu teiste liikmesriikide advokaatidele 10. augusti 1991. aasta muudetud seadusega, millega kehtestatakse advokaadi kutseala jaoks vähemalt kolmeaastase kutseõppe läbimisel antavate kõrgharidusdiplomite tunnustamise üldine süsteem;

või, olles saanud Euroopa advokaadina loa tegutseda oma päritoluriigi kutsenimetuse all, tõendama vähemalt kolmeaastast tegelikku ja korrapäraselt tegevust Luksemburgis ja Luksemburgi õiguse, sealhulgas Euroopa Liidu õiguse valdkonnas, või kuuluma 13. novembri 2002. aasta muudetud seaduse (millega võetakse Luksemburgi õigusesse üle Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 1998. aasta direktiiv 98/5/EÜ, millega hõlbustatakse alalist tegutsemist advokaadi kutsealal muus liikmesriigis kui see, kus omandati kutsevalifikatsioon) artikli 9 lõike 2 reguleerimisalasse.

Ainult täieõiguslikel advokaatidel on õigus teha toiminguid, mille tegemise õigus on õigusaktide kohaselt täieõiguslikel advokaatidel, nimelt esindada pooli põhiseaduskohtus, halduskohtutes, ülemkohtus ja tsiviilasju arutavates ringkonnakohtutes, ning kaitsta pooli, saada neilt kohtule esitamiseks tõendeid ja dokumente ning tagada menetluse seaduspärasuse tagamiseks ja kohtuasja ettevalmistamiseks vajalike dokumentide nõuetekohane allkirjastamine.

Advokaadid, kes on kantud advokatuuri registri II nimekirja, ning Euroopa advokaadid, kellel on õigus tegutseda oma päritoluriigi kutsenimetuse all ja kes on kantud **advokatuuri registri IV nimekirja**, tohivad neid toiminguid teha ainult juhul, kui neid abistab selles advokatuuri registri I nimekirja kantud täieõiguslik advokaat. Kuna puuduvad piirangud poolte esindamisele kohtutes, kus täieõigusliku advokaadi kasutamine ei ole kohustuslik, võivad advokatuuri registri II või IV nimekirja kantud advokaadid seal pooli esindada ilma täieõigusliku advokaadi abita.

Advokaadiõpe, mis on reguleeritud 10. juuni 2009. aasta suurhertsogi määrusega (milles käsitletakse kutsepraktika korraldust ja notari kutsealale juurdepääsu reguleerimist), hõlmab kutsepraktikat, mis koosneb Luksemburgi õigust käsitlevast täienduskoolitusest ja praktikast.

Pärast Luksemburgi õigust käsitleva täienduskoolituse tunnistuse saamist kantakse praktikandid ühe Luksemburgi advokatuuri II nimekirja.

Kutsepraktika eesmärk on advokaadi kutseoskuste omandamine. Kõrgkooliõpingud võimaldavad praktikandil omandada põhjalikke õigusalasid teadmisi ning Luksemburgi õigust käsitlevate lisakursuste abil täiendatakse neid teadmisi Luksemburgi õiguse spetsiifiliste aspektidega. Kutsepraktikas pannakse rõhk peamiselt advokaadi kutseoskuste omandamisele, harjutades ametit praktikajuhendaja käe all ning läbides konkreetset kutseoskuste omandamise mõeldud kursuseid.

Kutsepraktika kestab vähemalt kaks aastat ning lõpeb eksamiga. Pärast selle eksami sooritamist saab kandidaadist täieõiguslik advokaat ning ta kantakse I nimekirja.

Põhjustatud taotluse korral võib juhtkomitee lubada praktikandil töötada vähemalt kolm kuud ja kõige rohkem kuus kuud oma praktikaajast mõnes muus Euroopa Liidu liikmesriigis asuvas advokaadibüroos. Seda nõuetekohaselt võimaldatud praktikaperioodi võetakse arvesse kutsepraktika kestuse arvestamisel.

Advokaadid moodustavad advokatuuri (*ordre des avocats*), mis on riigiasutustest ja kohtunikonnast sõltumatu organ. **Advokatuurid** asuvad **Luxembourgis ja Diekirchis**. Mõlemad advokatuurid on juriidilised isikud. Advokaat koosneb järgmistest üksustest: üldkogu, advokatuuri nõukogu, advokatuuri esimees ning kogu kutseala hõlmav distsiplinaar- ja haldusnõukogu.

Lisateavet leiate justiitsministeeriumi veebisaidil [advokaadi kutseala käsitlevalt lehel](#).

Notarid

Vastavalt notari kutseala korraldust käsitleva 9. detsembri 1976. aasta muudetud seaduse artiklile 13 **määratakse notarite arv kindlaks suurhertsogi määruses**. Praegu tegutseb riigis kokku **36 notarit**.

Notarid (*notaires*) on riigiametnikud, kellel on õigus registreerida mis tahes dokumente või lepinguid, millele pooled peavad andma riigiasutuste dokumentidega samaväärse autentsuse või tahavad sellist autentsust anda. Notaritel on õigus kinnitada nende dokumentide kuupäeva, võtta neid hoiule ning väljastada nendest koopiad ja ärakirju.

Notaritel on keelatud kas ise või vahendaja kaudu, otseselt või kaudselt: tegeleda ettevõtlusega, olla äriühingu või tööstus- või äriettevõtte juht, usaldusosaniik, tegevdirektor või likvideerija; olla kaasatud hoonete ostu ja müügi, kruntide väljamõõtmise või hoonete ehitusega seotud äriühingute, ettevõtete või agentuuride juhtimisse ja järelevalvesse või omada neis mis tahes huve; olla nimetatud äriühingute, ettevõtete või agentuuridega järjepidevates suhetes, mis võiksid pooltel takistada notarit vabalt valida; teha korrapäraselt pangatehinguid, diskonteerimisi, välja arvatud notariaalsete aktidega seotud diskonteerimisi, ja vahendustehinguid või spekulereida börsil; võtta deposiiti rahalisi vahendeid, välja arvatud selliseid rahalisi vahendeid, mis antakse hoiule notariaalsete aktide jaoks või nendega seoses või pärandi likvideerimiseks; olla vahendaja mis tahes asjas, milles neil on oma huvid; kasutada variisikuid toimingutes, mida nad ise teha ei tohi; võtta mis tahes alusel oma teenistusse asjaajajaid või kinnisvaraagente.

Notariaalsed aktid on tsiviilseadustiku kohased autentsed dokumendid; need kuuluvad täitmisele, kui neis sisaldub säte, millega antakse selleks õigus.

Notarid on kohustatud dokumente koostama poolte valikul kas prantsuse või saksa keeles.

Notarid täidavad oma ülesandeid kogu riigi territooriumil. Oma ülesannete täitmisel osalevad nad avaliku võimu teostamises.

Notarite Koda (*Chambre des Notaires*) koosneb notarite üldkogul riigi notarite hulgast valitud seitsmest liikmest.

Lisaks õigusaktide alusel Notarite Kojale antud volitustele on kojal muu hulgas järgmised **kohustused**:

hoida notarite hulgas distsipliini ning rakendada oma distsiplinaarõukogu kaudu distsiplinaarvolitusi; hoida ära või lahendada kõik notaritevahelised erimeelsused, ning kui kokkuleppele ei jõuta, esitada oma arvamus vaidluse kohta;

lahendada kõik lahkarvamused notarite ja kolmandate isikute vahel;

esitada oma seisukoht notarite tasude, honoraride, palga ning notaritele hüvitatavate kulude ja neile tehtavate maksetega seotud raskuste kohta ning sellega seoses kõigi tsiviilkohtutesse antud vaidluste kohta;

hoiustada protokolle; kontrollida notarite raamatupidamisdokumente;

esindada suurhertsogiriigi notareid kutseala õiguste ja huvide kaitsmisel.

Distsiplinaarõukogusse kuuluvad Luxembourgis ringkonnakohtu esimees või teda esimehena asendav kohtunik ning neli ametialase staaži alusel määratud Notarite Kojaliiget.

Distsiplinaarõukogu rakendab kõikide notarite suhtes distsiplinaarvolitusi kutseala käsitlevate õigus- ja haldusnormide rikkumise, kutsealase eksimise ja hooletuse, diskreetsuse ja ametiväärrikuse, samuti au ja õigluse põhimõtete vastuolus olevate tegude korral; see ei välista mis tahes kohtumenetluse algatamist sellise tegevuse tagajärjel. Distsiplinaarõukogu otsuste peale võib esitada apellatsiooni kas notar, kelle suhtes on käitunud ebaõiglaselt, või riigi peaprokurör. Apellatsioon esitatakse ülemkohtu tsiviilkolleegiumile, kelle otsus asjas on lõplik.

Notari kutsealal töötamiseks peab kandidaat:

olema Luksemburgi või mõne muu Euroopa Liidu liikmesriigi kodanik;

omama kodanikuõigusi ja poliitilisi õigusi;

olema vähemalt 25-aastane ning omama kas Luksemburgi õigusaktidele vastavat notarikandidaadi diplomit (kehtiva korra alusel) või notari kutsealale juurdepääsuks nõutava [praktika lõputunnistust](#) (varasema korra alusel);

valdama keeli, mida kasutatakse õigusaktides ning asjaajamiskeelena haldusasutustes ja kohtutes 24. veebruari 1984. aasta keelseaduse tähenduses.

Lisateavet leiate justiitsministeeriumi veebisaidil [notari kutseala käsitlevalt lehel](#).

Muud õigusvaldkonna ametid

Kohtutäiturid

Kohtutäiturid (*huissiers de justice*) on riigiametnikud, kellel on ainuõigus:

anda kätte õigusaktidega ette nähtud dokumente ja kohtukutseid ning toimetada kätte teateid, kui seaduses ei ole sätestatud muud teavitamisviisi;

pöörata täitmisele kohtuotsused ja muud dokumendid, mida on võimalik vahetult täitmisele pöörata.

Kohtutäitur võib:

nõuda kas vastastikusel kokkuleppel või kohtu kaudu sisse igat liiki võlgu. See volitus hõlmab õigust allkirjastada hagejate nimel hagisid, millega taotletakse maksekorralduse saamist või perioodiliste sissetulekute arestimise otsuse vastuvõtmist;

osaleda kooskõlas asjaomaste õigusaktidega mõõbli, vallasvara ja konfiskeeritud vara hindamisel ja enampakkumistel.

Kohus võib teha talle ülesandeks:

koostada puhtalt faktidel põhinevaid aruandeid, esitamata mis tahes seisukohti faktiliste või õiguslike tagajärgede kohta, mis neist faktidest tuleneda võivad;

koostada samalaadseid aruandeid eraisikute taotlusel; mõlemal juhul on need aruanded kehtivad, kuni tõestatakse vastupidist.

Kohtutäiturite tasud määratakse kindlaks **suurhertsogi määrusega**.

Kohtutäiturite Koda (*Chambre des huissiers de justice*) esindab kutseala riiklikul tasandil. Koja tegevust korraldab kolmeliikmeline nõukogu, millesse kuuluvad esimees, sekretär ja laekur. Esimees esindab Kohtutäiturite Koda õigusalastes ja muudes küsimustes.

Lisateavet leiate justiitsministeeriumi veebisaidil [kohtutäituri kutseala käsitlevalt lehelt](#).

Seonduvad lingid

[Justiitsministeerium](#)

Kohtusekretärid

Vanemkohtusekretär täidab kohtukantselei juhataja ja personaliülema ülesandeid. Vanemkohtusekretäri haldusülesannete hulka kuulub muu hulgas advokaatidele ja eraõiguslikele isikutele koopiade edastamine (nt lahustustõend välismaal registreerimiseks), menetlusedokumentide edastamine, omakäeliste testamentide ja pärandi vastuvõtmise või sellest loobumise avalduste hoiulevõtmine, kohtusekretäride ametivande vastuvõtmine, üldkogu istungite ettevalmistamine, statistika pidamine ja arhiivide korrastamine. Lisaks tegeleb ta kohtunike sõltumatuse vaidlustamise taotlustega.

Kohtusekretäri ülesannete hulka kuulub kohtunike abistamine kõigi toimingute ja aktidega seoses, st istungitel, poolte ärakuulamisel, uurimise käigus, kohapealsetel vaatlustel, makroanatomiline uuringu käigus, pankrotivara inventuuris, kohtuotsuste koostamisel ja istungite ettevalmistamisel ning eestkostete või hoolduse all olevate isikute ärakuulamisel. Kohtunik ei või ilma kohtusekretärita kohtuistungeid läbi viia.

Kohtusekretäride ülesanded on kehtestatud kohtukorralduse seaduse (muudetud) artiklis 78 jj.

[Recueil des lois spéciales](#) lk 7 – 40.

Kohtusekretäri ametisse nimetamist reguleerib 16. aprilli 1979. aatsa riigiametnike põhikiri (muudetud).

http://www.fonction-publique.public.lu/fr/publications/Reformes/Recueils/1_Statut.pdf

Seonduvad lingid

[Justiitsministeerium](#)

Viimati uuendatud: 27/09/2016

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Õigusvaldkonna ametid - Ungari

Sellel lehel antakse ülevaade õigusvaldkonna ametitest Ungaris.

Õigusvaldkonna ametid – sissejuhatus

[Prokurörid](#)

[Kohtunikud](#)

[Advokaadid ja juristid](#)

[Notarid](#)

[Muud õigusvaldkonna ametid](#)

Õigusvaldkonna ametid – sissejuhatus

See peatükk annab ülevaate õigusvaldkonna ametitest Ungaris: prokuröridest, kohtunistest, advokaatidest, õigusnõustajatest, notaritest ja kohtutäituritest.

Ungaris tegutsevad õigusvaldkonna ametite esindajad (advokaadid, notarid, kohtutäiturid) iseseisvalt, kuid vastava kutseala ühenduse raames. Ühendusse kuulumine on tegutsemise eelduseks ja ühendustel on õigus teostada oma liikmete tegevuse üle kontrolli, et tagada kutseala esindajate teenuste piisav tase.

Prokurörid (ügyész)

Korraldus

Ungari põhiseaduses on sätestatud, et **Riigiprokuratuur** (Ügyészség) teostab seaduses sätestatud õigusi seoses juurdlustega, esineb kohtus süüdistajana ning tagab karistusõiguslike meetmete õiguspärasuse.

Riigiprokuratuur aitab tagada, et seadusi täidetakse ning võtab õigusrikkumiste puhul seadusega määratud meetmeid seaduste täitmise tagamiseks.

Riigiprokuratuur (Ügyészség) on tsentraliseeritud organisatsioon, mida juhib peaprokurör (legfőbb ügyész), kes on vastutav parlamendi ees. Peaprokurör nimetab ametisse ja tagandab ametist prokuröre.

Prokurörid nimetatakse esmalt ametisse kolmeks aastaks ja seejärel tähtajatult.

Riigiprokuratuuri tegevust käsitlevad eeskirjad on seadusega kindlaks määratud.

Roll ja ülesanded

Prokuröride ülesanded, kohustused ja õiguslik seisund on seadusega reguleeritud. Prokuratuur on ühtne asutus ja kõikidel prokuröridel on ühesugune õiguslik seisund.

Prokuratuur (ügyészség):

teostab uurimist kriminaalmenetluse seaduses ettenähtud juhtudel;

tagab uurimise vastavuse asjaomastele õigusnormidele;

täidab muid tema pädevuses olevaid uurimisega seotud ülesandeid

valmistab ette ja esitab süüdistusi, esineb kriminaalmenetlustes süüdistajana ning teostab seadusega ette nähtud edasikaebetoimikust;

tagab karistuste täideviimise vastavuse asjaomastele õigusnormidele;

osaleb muudes tsiviil-, töövaidlus-, haldus- ja äriõiguslikes menetlustes: prokurör osaleb tsiviilkohtumenetluse seadustikus (polgári perrendtartás) ettenähtud menetlustes, kui füüsilise isik ei ole mingil põhjusel ise võimeline oma õigusi kaitsma;

tagab õiguspärasuse kontrolli (általános törvényességi felügyelet) raames õigusnormide täitmise;

tagab õiguspärasuse kontrolli (általános törvényességi felügyelet) raames seaduste täitmise;

algatab alaealiste vastu suunatud kuritegude puhul vajalikke lastekaitsemeetmeid;

teostab rahvusvahelistest kohustustest tulenevaid ülesandeid; eelkõige annab õigusabi;

täidab Eurojusti tööga seotud ülesandeid; aitab tagada, et kõik ühiskondlikud organisatsioonid, valitsusasutused ja kodanikud peavad kinni seadustest, ning kaitseb seaduste rikkumise korral õigusriigi põhimõtteid.

Õigusvaldkonna andmebaasid

Lisateavet on võimalik leida [Ungari Vabariigi Riigiprokuratuuri](#) (Magyar Köztársaság Ügyészsége) veebisaidilt.

Kohtunikud

Korraldus

Vastavalt põhiseadusele on kohtunikud sõltumatud, nad teevad otsuseid seaduste alusel ja kooskõlas oma veendumustega ning neid ei tohi kohtuotsuste tegemisel mõjutada ega suunata.

Kohtunike ametisemääramise õigus on Ungari presidendil (köztársasági elnök).

Kohtunikuks võib nimetada isiku, kes:

on Ungari kodanik;
on kriminaalkorras karistamata;
on valimisõiguslik;
on omandanud akadeemilise kõrghariduse õigusteaduses;
on edukalt sooritanud Ungari advokatuurieksami (szakvizsgával rendelkezik);
esitab vastavalt seadusele oma majanduslike huvide deklaratsiooni;
omab vähemalt üheaastast kogemust kohtu- või ringkonnaprokuratuuri sekretärina (bírószági titkár, ügyészségi titkár), konstitutsioonikohtu kohtunikuna, sõjaväekohtu kohtunikuna, prokuröri, notari, advokaadi või õigusnõustajana või on töötanud keskasutuses (központi közigazgatási szerv) sellisel ametikohal, kus nõutakse advokatuurieksami sooritamist.

Kohtukaasistujad

Põhiseaduses on sätestatud, et **kohtumenetluses** võivad osaleda ka **kohtukaasistujad** (nem hivatásos bíró/ülnök).

Kandidaadid ei tohi olla kriminaalkorras karistatud ning peavad olema hääleõiguslikud üle 30-aastased Ungari kodanikud. Sõjaväekohtu kaasistujad (katonai ülnök) peavad lisaks sellele teenima elukutselistena Ungari relvajõududes (Magyar Honvédség) või töötama õiguskaitseorganites.

Kohtukaasistujad määratakse ametisse **neljaks aastaks**.

Kriminaalmenetluste puhul, kus kuriteo eest võib karistada vähemalt kaheksa-aastase vangistusega, kuuluvad kohalike kohtute koosseisu **üks elukutseline kohtunik** (hivatásos bíró) ja **kaks kohtukaasistujat**. Maakohus (megyei bíróság) võib esimese astme kohtuna arutada asju kolleegiumina (tanács), kuhu kuulub **üks elukutseline kohtunik** ja **kaks kohtukaasistujat**.

Seaduses sätestatud juhtudel võib **tsiviilmenetluste** puhul kohtukolleegium koosneda **ühest elukutselisest kohtunikust** ja **kahest kohtukaasistujast**.

Kohtusekretärid, kohtuassistendid

Õigusteaduse kõrgkooli lõpetanud võetakse kohtutesse tööle kohtusekretäridena, et nad saaksid teadmisi ja kogemusi **edasiseks karjääriks kohtunikuna**.

Nad tohivad täita kohtuniku ülesandeid ainult seaduses sätestatud menetlustes ja tingimustel.

Kohtute töötajate infolehed on kättesaadavad järgmistel aadressidel:

ametnikud (407 Kb) [en](#)

kohtusekretärid (382 Kb) [en](#)

kohtuassistendid (286 Kb) [hu](#)

tugipersonal (280 Kb) [hu](#)

Juristid

Vandeadvokaadid/advokaadid (ügyvéd)

Oma ametis aitavad **advokaadid** (ügyvéd) kaasa oma klientide õiguste tagamisele ning kohustuste täitmisele. Advokaadid (ügyvéd) võivad **seadusejärgselt esindada** kliente kõikides asjades ja **kõikides ametiasutustes**. Advokaadid on oma kutsetegevuses sõltumatud, mis tähendab, et nad ei tohi lasta end mõjutada ega võtta endale kohustusi, mis seda sõltumatust ohustavad.

Tasustatavad toimingud, mida võivad teostada ainult advokaadid:

esindamine ja kaitsmine kriminaalasjades;

õiguslane nõustamine;

juuriiliste dokumentide koostamine ja parandamine;

seoses eelnevate toimingutega raha ja väärisesemete hoiulevõtmine.

Kuigi need ei kuulu üksnes advokaatide tegevuse hulka, võivad vandeadvokaadid tänapäevase majanduselu nõudmiste tõttu täita ka selliseid ülesandeid nagu **maksunõustamine**, **kinnisvaraagendi tehingud** ja **vaidluste kohtuvälise lahendamise vahendamine** (peren kívüli közvetítés).

Advokaaditoiminguid võib teha iga isik, kes on advokatuuri (kamara) liige ning on andnud advokaadi vande (ügyvédi eskü).

Advokatuuri vastuvõtmiseks peab isik :

olema Euroopa Majanduspiirkonna (Europai Gazdasági Térség) liikmesriigi kodanik;

olema kriminaalkorras karistamata;

olema omandanud akadeemilise kõrghariduse õigusteaduses ja olema sooritanud Ungari õigusteaduse kutseeksami (jogi szakvizsga);

omama vastutuskindlustust ja sobivaid kontoriruumi.

Euroopa Liidu liikmesriikide advokaadid võivad teostada Ungaris advokaaditoiminguid kolmes põhivormis: **juhtumipõhise teenuse osutajana**, **korrapäraselt** või **advokatuuri liikmena**. Juhtumispõhiste teenuste osutajad peavad teatama teenuste osutamise kohast teenuse osutamise koha pädevale advokatuurile (ügyvédi kamara) ning need, kes soovivad vandeadvokaadi teenuseid osutada korrapäraselt, peavad end pädeva advokatuuri juures registreerima.

Registrisse kantud Euroopa Liidu juristid (európai közösségi ügyvéd) võivad taotleda advokatuuri vastuvõtmist, kui nad vastavad seadusega ettenähtud nõuetele (nt on läbinud seadusega ettenähtud kestusega praktika, tõendavad oma pädevust Ungari õiguse (ja Euroopa Liidu õiguse) alal, valdavad oma tegevuse jaoks piisaval määral ungari keelt jne).

Advokatuuri vastuvõetud Euroopa Liidu juristil on õigus kasutada advokaadi ametinimetust (ügyvédi cím) ning talle kehtivad samad eeskirjad mis Ungari vandeadvokaatidele.

Advokaatidel on **konfidentsiaalsuskohustus** kõikide faktide ja andmete suhtes, mis saavad neile teatavaks kutsetegevuse käigus.

Reeglina sõltub advokaatide **tasu** advokaatide ja klientide **vabast kokkuleppest**. Advokaatide teenustasud on reguleeritud ainult juhul, kui nad tegutsevad kohtumenetluses riikliku kaitsjana (kirendelt védő).

Õigusvaldkonna andmebaasid

Lisateavet leiate [☞ Ungari Advokatuuri](#) (Magyar Ügyvédi Kamara) veebisaidilt.

Õigusnõustajad (jogtanácsos)

Õigusnõustaja põhiülesanne on aidata kaasa selle organisatsiooni tegevusele, kus ta töötab. Õigusnõustajad **on selle organisatsiooni juriidilised esindajad, kus nad töötavad**, andes õiguslast nõu ja teavet, koostades taotlusi, lepinguid ja muid dokumente ning osaledes juriidilise töö korraldamisel. Reeglina täidavad õigusnõustajad erinevalt advokaatidest oma tööülesandeid (mis on advokaatide ülesannetest piiratumad) **palgatöötajatena**. Õigusnõustajate töötasu põhineb tööõigusnormidel.

Õigusnõustajaks võib saada iga isik, kes on kantud **maakohu** või, Budapesti puhul, Budapesti linnakohtu (Fővárosi Bíróság) **hallatavasse registrisse**.

Õigusnõustajaks võib saada isik, kes:

on Euroopa Majanduspiirkonna Lepinguga (az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodás) ühinenud riigi kodanik;

on kriminaalkorras karistamata;

on omandanud akadeemilise kõrghariduse;

on sooritanud Ungari õigusteaduse kutseeksami ja on kantud registrisse.

Teatavatel juhtudel võib **justiitsminister** (az igazságügyért felelős miniszter) **teha kodakondsuse nõudest erandi**.

Notarid (közjegyző)

Tegutsedes vastavalt seadusega kindlaksmääratud pädevusele, teostab **notar** (közjegyző) riigi õigussüsteemis haldusfunktsioone.

Notarite **tegevuse eesmärk** on hoida ära õiguslike vaidluste teke ning neil on õigus oma kutsealal tegutseda ainult juhul, kui nad kuuluvad **notarite ühingusse** (Közjegyzői Kamara). Seaduse kohaselt **nimetab justiitsminister** notarid ametisse **kindlatesse asukohtadesse ja tähtajatult**.

Notarid on kohustatud sõlmima vastutuskindlustuslepingu ning tagama selle kehtivuse kogu oma kutsetegevuse ajal.

Toiminguteks, mida võivad teha ainult notarid, on õigustoimingute, tahteavalduste ja juriidiliste faktide registreerimine avalike juriidiliste dokumentidena (közokirat). Üks notarite traditsioonilisi ülesandeid on testamendi kinnitamine ja muude kohtuväliste menetluste läbiviimine. Teine notarite täidetav oluline ülesanne on vallasvarapantide registreerimine ning raha, väärtasjade ja väärtpaberite hoielevõtmine asjaomaste poolte volitusel eesmärgiga need õigustatud poolele üle anda.

Oma büroos tehtavate toimingute eest, mida võib lugeda oma kestuse ning õigusliku hindamise ja vastutuse poolest keskmiseks, on notaritel õigus saada **seadusega määratud tasu**. Erandlikel juhtudel (näiteks juhtumite puhul, mis eeldavad eriti keerulise hinnangu andmist) võib tasu erineda tavalisest tasust. Kui on võimalik kindlaks määrata notari tegevuse objekti väärtus, siis määratakse notari tasu selle põhjal. Kui notari tegevuse objekti väärtust ei ole võimalik kindlaks määrata, siis määratakse notari tasu ametitoimingule kuluva aja põhjal. Kindlaks on määratud notarite poolt dokumentide koopiate kinnitamise hind. Kuna nii kohtuniku, prokuröri, kohtusekretäri, kohtutäituri kui ka notari ametis on põhinõudeks **Ungari kodakondsus**, ei või muude riikide kodanikke Ungaris neisse ametitesse nimetada.

Õigusvaldkonna andmebaasid

Lisateavet leiate [Ungari Notarite Koja](#) (Magyar Országos Közjegyzői Kamara) veebisaidilt.

Muud õigusvaldkonna ametid

Kohtutäituriid

Täitetoiminguid teostavad **kohtutäituriid** (sõltumatud kohtutäituriid (önálló bírósági végrehajtó) ja maakohtutäituriid (megyei bírósági végrehajtó)).

Reeglina nõuavad tsiviilasjades tehtud **kohtuotsustes sisalduvaid nõudeid** (bírósági határozat) sisse sõltumatud kohtutäituriid. Sõltumatud kohtutäituriid **määrab justiitsminister ametisse kindlaksmääratud kohaliku kohtu (helyi bíróság) tööpiirkonda**.

Sõltumatud kohtutäituriid **ei ole riigiteenistujad; kliendid maksavad neile tasu** tehtud töö eest.

Kohtutäituriite toimingud on järgmised:

nõuete täitmine kohtu poolt antud otsuse täidetavuse kinnituse alusel (végrehajtási lap);

nõuete täitmine kohtu täitekorralduse (végrehajtási záradék) alusel;

nõuete täitmine kohtumääruse, käsutamispirangu või väljanõudmismääruse (végrehajtást elrendelő, letiltó, átutalási végzés) või kättetoimetamiskorralduse (közvetlen bírósági felhívás) alusel.

Ringkonnakohtutäituriid tegutsevad ringkonnakohtute ja Budapesti ringkonnakohtu (Fővárosi Törvényszék) juures. Ringkonnakohtutäituriid nimetab konkreetseesse ringkonnakohtusse ametisse ringkonnakohtu esimees tähtajatult. Ringkonnakohtutäituri vaba ametikoha konkursi kuulutab välja ringkonnakohtu esimees. Ringkonnakohtutäituri on ringkonnakohtu palgaline töötaja, kelle suhtes kehtivad asjaomase töösuhtega kaasnevad hüved. Ringkonnakohtutäituriid täidavad „kohtunõudeid“ (nõuded, mille omanik on riik); kohtunõuded hõlmavad tsiviil- või kriminaalmenetluses riigi poolt tasutud kulusid. Ringkonnakohtutäituri pädevusse kuuluvad kriminaalmenetluse kulude sissenõudmine, vara arestimine ja muude rahaliste karistuste täitmisele pööramine. Kohtu otsusel ettemakstud elatist lapsele käsitatakse kohtuliku nõudena ja selle sissenõudmine on samuti ringkonnakohtutäituri pädevuses. Peale selle täidavad ringkonnakohtutäituriid nõudeid, mille omanikuks on kohus, Riiklik Kohtunõukogu, Riikliku Kohtunõukogu kantselei, justiitsministeerium, kohtuekspertiisi instituut või riik.

Kohtutäituri tööpiirkonnaks on vastava kohtu tööpiirkond.

Õigusvaldkonna andmebaasid

Lisateavet leiate [Ungari Kohtutäituriite Koja](#) (Magyar Bírósági Végrehajtói Kamara) veebisaidilt.

Tasuta õigusabi osutavad organisatsioonid

Tasuta õigusabi bürood tegutsevad ülikoolide ning mitmete selles valdkonnas tegutsevate Ungari valitsusväliste ja rahvusvaheliste organisatsioonide juures.

Lingid

[Ungari Notarite Koja veebisait](#) (A Magyar Országos Közjegyzői Kamara honlapja)

[Ungari Kohtutäituriite Koja veebisait](#) (A Magyar Bírósági Végrehajtói Kamara honlapja)

[Ungari Vabariigi prokuratuuri veebisait](#) (A Magyar Köztársaság Ügyészségének honlapja)

[Ungari Advokatuuri veebisait](#) (A Magyar Ügyvédi Kamara honlapja)

Viimati uuendatud: 15/02/2017

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Õigusvaldkonna ametid - Malta

Sellel lehel antakse ülevaade õigusvaldkonna ametitest Maltal.

Õigusvaldkonna ametid – sissejuhatus

[Prokurörid](#)

[Kohtunikud](#)

[Vandeadvokaadid/Advokaadid](#)

[Notarid](#)

[Muud õigusvaldkonna ametid](#)

[Kohtusekretär ja kohtute muud ametnikud](#)

Õigusvaldkonna ametid – sissejuhatus

Maltal on õigusvaldkonna ametiteks advokaat, notar ja advokaadi abi.

Advokaadid võivad klienti esindada kõigis kohtutes.

Notareid loetakse riigiteenistujateks ning nad koostavad ja tõestavad notariaalseid lepinguid.

Advokaadi abid võivad klienti esindada madalama astme kohtutes ning reaalselt on nende töö seotud peamiselt menetlustoimingute jälgimisega kohtu kantseleis, olgu siis kohtuasjade või muude nõuete raames.

Õigusvaldkonna ametid on Maltal korraldatud ühtse süsteemina ning prokurörid nimetatakse ametisse praktiseerivate advokaatide hulgast.

Prokurörid

Korraldus

Peaprokuröride on põhiseaduse artikliga 91 pandud põhiseaduslikud ülesanded ning peaprokuratuur on peaprokuröri määrusega (Malta seadustekogu 90. peatükk) asutatud valitsusasutusena.

Malta põhiseaduse kohaselt on peaprokuröri ametikoht eluaegne sarnaselt kohtunikega ning tal on sõltumatu otsustusõigus kriminaalasjades kohtu alla andmisega seonduvates küsimustes. Tema ülesanded neis küsimustes on sätestatud karistusseadustikus.

Peaprokuröri abistavad peaprokuröri asetäitja, peaprokuröri abi ja teised juristid.

Roll ja ülesanded

Peaprokurör on **riiklik süüdistaja kriminaalkohtus ja kriminaalpeellatsioonikohtus**. Politsei esitatud teatavate süüdistuste puhul on nõutav peaprokuröri eelnev nõusolek.

Kui peaprokurör kasutab talle seadusega antud õigust alustada, viia läbi või lõpetada kriminaalmenetlust, ei kuulu ta ühegi teise isiku või asutuse juhtimise või kontrolli alla.

Peaprokurör tegutseb ka valitsuse **õigusnõustajana** ning peaprokuratuuri juristid **esindavad valitsust** tsiviilkohtutes ja konstitutsioonikohtus.

Peaprokuratuur on samuti pädev enamikus küsimustes, mis käsitlevad **õigusalast koostööd** tsiviil-, kaubandus- ja kriminaalasjades.

Peaprokuratuur **esindab Malta Vabariiki** rahvusvahelistes kohtutes ning valitsust õigusalast koostööd käsitlevatel rahvusvahelistel kohtumistel.

Peaprokuratuur koostab samuti **õigusaktide eelnõusid** ning on abiks nende vastuvõtmisel parlamendis.

Kohtunikud

Korraldus

Kohtunikud ja magistraadid nimetab ametisse vabariigi president peaministri ettepanekul. Nad on täidesaatvast võimust sõltumatud ning nende ametikoht on eluaegne. Magistraadina ametisse nimetamiseks peab isik olema töötanud Maltal advokaadina vähemalt seitse aastat ning kohtunikuna ametisse nimetamiseks vähemalt kaksteist aastat. Kohtuniku ametist tagandamiseks tuleb tõendada tema võimetust täita kohtuniku ametiülesandeid (mis tuleneb kas kohtuniku füüsilisest või vaimsest tervislikust seisundist või muust põhjusest) või ametialaste käitumisreeglite vastu eksimist ning selleks on vajalik kahe kolmandiku esindajatekoja liikmete heakskiit.

Õigusvaldkonna ametite korraldus: Juristid

Vandeadvokaadid/Advokaadid

Roll ja ülesanded

Advokaadid on kutsealatootajad, kellel on õigus anda **juridilist nõu ja arvamusi** ning samuti **esindada** oma kliente kohtutes, erikohtutes või muudel õigusfoorumitel.

Selleks et isik saaks tegutseda advokaadina Maltal, peab tal olema tunnistus, mille annab Malta riigi pitseriga kinnitatult välja Vabariigi President. Tunnistuse omanik peab avalikul istungil andma apellatsioonikohtu ees lojaalsus- ja ametivande, enne kui ta saab hakata tegutsema.

Korraldus

Malta advokatuur esindab sinna kuuluvaid advokaate. See on vabatahtlik apoliitiline valitsusväline organisatsioon, mida rahastatakse liikmemaksudest ja organisatsiooni enda korraldatud tegevustega kogutud vahenditest ning mida tunnustatakse advokaatide konsultatiiv- ja osalusorganina õiguskorralduse ja õigusemõistmise küsimustes.

Maltal eksisteerib ainult üks liik juriste ning **termineid „jurist” ja „advokaat” kasutatakse sünonüümidena**. Kutseala reguleerib **kohtute järelevalvekomisjon**, kuhu kuuluvad Malta president, ülemkohtunik, advokatuuri president ja teised kohtunikud, samuti õigusvaldkonna teiste kutsealade esindajad. Kõiki juristide vastu esitatud kaebusi lahendab viiest juristist koosnev komisjon, mis teeb seejärel soovitusi kohtute järelevalvekomisjonile distsiplinaarmeetme võtmiseks. Kolm juristi viiest nimetab ametisse advokatuur, andes sellega advokatuurile tegeliku võimu kutseala reguleerimiseks.

Advokatuur peab kutsealale pühendatud informatiivset veebisaiti, mis sisaldab ka **kataloogi**. Kataloogil on kaks osa, millest ühele on üldsusel vaba juurdepääs ja mis sisaldab üksikasjalikke andmeid advokatuuri kuuluvate juristide kohta, samas kui privaatne liikmetele avatud osa sisaldab üksikasjalikke andmeid kõigi advokatuurile teada olevate juristide kohta.

Viimaste aastate jooksul on advokatuur korraldanud mitmeid akadeemilisi konverentse ja seminare, samuti rea kord kuus toimuvaid loenguid, eesmärgiga edendada kõigi juristide pideva õiguslase arengu traditsiooni.

Õigusvaldkonna andmebaasid

 Advokatuuri veebisaidil antakse teavet advokaatide kohta, sealhulgas avaldatakse uudiseid, esitatakse sündmuste kalender ja **juristide andmebaas**.

Samuti on seal piiratud juurdepääsuga ala liikmete jaoks, kus pakutakse juristidele täiendavaid teenuseid.

Kas juurdepääs andmebaasile on tasuta?

Jah, juurdepääs andmebaasile on tasuta.

Notarid

Roll ja ülesanded

Notarid on ametiisikud, kel on õigus võtta vastu ükskõik millise isiku koostatud dokumente tema eluajal (*inter vivos*) ja testamente ning kinnitada need ametlikult. Selliste ametiülesannete tulemusel vastutavad notarid ka asjaomaste dokumentide hoiulevõtmise eest ja võivad esitada kõnealuste dokumentide ärakirju. Malta seadustekogu 55. peatükis (notariaadi ja notariarhiivide seadus) on loetletud notari volitused ja ülesanded.

Notarid annavad lojaalsusvande ja apellatsioonikohtu ees ametivande enne sellel kutsealal tegutsema asumist.

Järelevalvet kõikide notarite, notariarhiivide ja avaliku registri üle teostab erikohus, mida nimetatakse **notariaalaktide läbivaatamise kohus**. Kohus koosneb notariaalküsimustega tegeleva ministri poolt nimetatud liikmetest, kes valitakse pensionile jäänud kohtunike ja magistraatide hulgast ning advokaatide ja notarite hulgast.

Kui kohus leiab, et see on otstarbekas, võib ta teha etteteatamata kontrollkäike ja inspeksioone arhiividesse, avalikku registrisse või notaribüroodesse.

Iga aasta jaanuaris avaldatakse **Malta valitsuse ametlikus väljaandes** üksikasjalikud andmed kõigi Maltal tegutsevate notarite kohta.

Korraldus

Notarite nõukogu on notarite tegevuse üle kontrolli teostav organ ja tal on õigus kas omal algatusel või kaebuse põhjal uurida notarite ametialast käitumist, kui seda peetakse notari elukutsele mittevastavaks. Nõukogu võib samuti uurida notarite vastu esitatud süüdistusi ametialases lohakuses või ametiseisundi kuritarvitamises ametikohustuste täitmisel või seoses ametialaste küsimustega, kui sellealaseid volitusi ei ole antud mõnele teisele asutusele vastavalt notariaadi ja notariarhiivide seaduse 55. peatüki paragrahvidele 85 ja 94 (Notariaadi ja notariarhiivide seadus, Malta seadustekogu) või muule õigusaktile.

Õigusvaldkonna andmebaasid

Malta **notarite nõukogu ametlik veebisait** sisaldab teavet **notarite nõukogu** kohta, samuti üldsusele ja notaritele suunatud üldteavet ning kataloogi Maltal tegutsevate notarite kontaktandmetega. Andmebaas on üldsusele kättesaadav ja tasuta.

Muud õigusvaldkonna ametid

Advokaadi abid

Selleks et isik saaks tegutseda advokaadi abina Maltal, peab tal olema tunnistus, mille annab Malta riigi pitseriga kinnitatult välja Vabariigi President. Pärast tunnistuse saamist tuleb anda avalikult istungil apellatsioonikohtu ees lojaalsus- ja ametivanne.

Advokaadi abi põhikohustus on abistada advokaati, kelle juures ta töötab, kohtumenetlustes. Seega tegelevad nad klientide nimel kirjalike menetluskohustuste esitamise ja muude teenuste osutamisega advokaadile seoses kohtuasja ettevalmistamisega.

Advokaadi abidel on esindamisõigus magistraadikohtutes ning erikohtutes ja komisjonides ning nad on võimelised nõustama.

Kohtute järelevalvekomisjon on organ, mis reguleerib advokaadi abi elukutset Maltal. Malta sise- ja julgeolekuministeeriumi veebisaidil on üldsusele kättesaadav advokaadi abi kutsealale pühendatud [osa](#).

Kohtusekretär ja kohtute muud ametnikud

Kohtusekretär vastutab registre ja nendega tegelema määratud töötajate eest, kohtudokumentide registreerimise ja kättetoimetamise eest, täitmisele pööratavate otsuste, nagu kohtuotsuste ja määruste, täitmisele pööramise eest kohtutäiturite abiga, kohtuliku sundmüügi eest, vandekohtu pidamise ja muude kriminaalkohtu menetluste toimetamise eest.

Asekohtusekretär (377 Kb) [en](#)

Kohtunikuabi (374 Kb) [en](#)

Kohtukantselei sekretär (378 Kb) [en](#)

Seotud lingid

[Malta advokatuur](#)

[Notarite nõukogu ametlik veebisait \(Malta\)](#)

Viimati uuendatud: 05/10/2016

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Õigusvaldkonna ametid - Holland

Sellel lehel antakse ülevaade õigusvaldkonna ametitest Madalmaades.

[Prokurörid](#)

[Kohtunikud](#)

[Vandeadvokaadid/advokaadid](#)

[Notarid](#)

[Muud õigusvaldkonna ametid](#)

Prokurörid

Korraldus

Prokuratuur (*Openbaar Ministerie* või OM) on avalik organisatsioon, millel on kohalikud harud kõikides ringkondades. Lisaks on olemas riigiprokuratuur, mis võitleb (rahvusvahelise) organiseeritud kuritegevusega ja funktsionaalne riigiprokuratuur, mis võitleb keskkonna- ja finantskuritegude ning pettustega. Üle kogu riigi on 10 ringkonnaprokuratuuri, kus prokurörid koostöös haldus- ja õigusnõustajatega menetlevad mitu tuhat asja aastas. Edasikaebuse korral saadetakse asi ühte neljast piirkondlikust prokuratuurist. Prokuratuuri esindajat piirkondlikus prokuratuuris nimetatakse kohtujuristik (Advocaat-Generaal) ja prokuratuuri juhivad peaprokurör ja peakohtujurist. Riigi tasandil juhib prokuratuuri tööd peaprokuröride nõukogu (*College van Procureurs-generaal*) asukohaga Haagis. Poliitilist vastutust prokuratuuri eest kannab justiitsminister. Koos peaprokuröride nõukoguga otsustab tema uurimise ja riikliku süüdistamise prioriteetide üle.

Roll ja ülesanded

Iga kuriteos kahtlustatav peab prokuratuuriga kokku puutuma. Prokuratuur on Madalmaades ainus kahtlustatavaid kohtu ette saatev organ. Tema ülesanne on tagada kuritegude uurimine ja süüdistuste esitamine.

Prokuratuur teeb koostööd politsei ja muude uurimisasutustega. Uurimisi juhatab prokurör. Prokuratuur teostab järelevalvet kohtuotsuste nõuetekohase täitmise üle: trahvid tuleb tasuda, vabadusekaotus kanda ja üldkasulik töö teha. Prokuratuur ja kohtunikud on kohtuvõimu esindajad. Kuigi hollandikeelne nimetus on *Openbaar Ministerie*, ei ole tegemist ministeeriumiga.

Kohtunikud

Korraldus

Isikul, kes soovib saada kohtunikuks, peab olema vähemalt seitse aastat erialast töökogemust. Kogemuse võib omandada süsteemisese väljaõppe kaudu või mujal õiguse rakendamise kogemusi omandades. Kohtusüsteem pakub vajalikku koolitust.

Kohtunikud nimetab ametisse **monarh justiitsministri** ettepanekul. Kohtunikuks saab nimetada ainult Madalmaade kodanikke. Kandidaatidel peab olema Madalmaade ülikoolis omandatud kraad õigusteaduse erialal.

Üksikisikuid saab esitada kohtunikuks ainult riikliku valimiskomitee soovitusel, kusjuures nimetatud komitee koosneb erinevate kohtute ja riigiprokuratuuri liikmetest ning ühiskonnas aktiivsetest isikutest.

Kohtunik määratakse õigust mõistma konkreetsetes kohtus. Selline ametisse nimetamine võib aset leida ainult siis, kui asjaomane kohus esitab tulevase kohtuniku. Nende tingimuste eesmärk on muuta ametisse nimetamise süsteem võimalikult objektiivseks.

Kohtunik on eristaatusega valitsusametnik. Pärast esimest ametisse nimetamist ei või kohtunik enam mujal tööle asuda.

Kohtunike teenistusvanuse ülemmäär on 70 aastat. Varem saab neid nende soovi vastaselt tagandada ainult Madalmaade kõrgeima astme kohus, Madalmaade ülemkohus (*Hoge Raad der Nederlanden*), selle kohtu peaprokuröri (*procureur-generaal*) ettepanekul. Selline süsteem tagab piisava kaitse poliitilise mõjutamise eest ametisse nimetamisel ja ametist tagandamisel.

Roll ja ülesanded

Kohtuniku ülesanne on teha erapooletu otsus **õigusvaidlustes** – sealhulgas kohtuasjades, kus üheks pooleks on valitsus. Erapooletuse tagamiseks valitsuse suhtes on kehtestatud valiku ja ametisse nimetamise erisüsteem. Seetõttu on kohtunike õiguslik seisund erinev valitsusametnike õiguslikust seisundist. Madalmaade põhiseaduse kohaselt peab kohtunik langetama otsuse vaidlustes ning põhiseadus sisaldab sätteid kohtusüsteemi kohtunike õigusliku seisundi kohta.

Kehtivatest õigusaktidest lähtuvalt võivad kohtunikud menetleda kohtuasju omal äranägemisel. Samuti määravad nemad suures osas menetluse praktilise kulgemise (nt menetluse teatud osade pikkuse).

Kui menetluse pool kahtleb kohtuniku erapooletuses, on talle seadusega ette nähtud võimalus kohtuasja arutava kohtuniku kõrvaldamiseks menetlusest. Mõnikord ei ole üks kohtuasja pool rahul kohtuniku tööga. Siinkohal tehakse vahet kohtu tehtud otsuse ning kohtuniku käitumise vahel.

Kui rahulolematu on seotud kohtuotsusega, saab rahulolematu pool tavaliselt esitada apellatsioonikaebuse.

Kaebused kohtuniku käitumise kohta võib esitada selle kohtu nõukogule, kus kohtunik ametis on. Igal kohtul on kaebuste menetlemise kord, milles nähakse ette kaebuste menetlemise eeskirjad.

Kohtunike käitumist reguleerivad mitmed seadusesätted. Nende eesmärk on tagada, et kohtunikud teeksid oma tööd erapooletult.

Kohtunikud peavad saama erialaseid kogemusi vähemalt kahes valdkonnas. Seepärast peavad nad tavaliselt kuulama ära ühe kindlat valdkonda käsitleva kohtuasja ning seejärel tegelema teise valdkonnaga. Kõnealune kord on ette nähtud selleks, et kohtunikud ei keskenduks liiga pikalt või liiga kaua ühele valdkonnale.

Kohtunikud töötavad ringkonnakohtutes (*Rechtbanken*). Need koosnevad vähemalt neljast sektorist: tsiviil-, kriminaal-, haldus- ja ringkonnasektorist. Ringkonnasektoris töötavad kohtunikud kannavad nimetust *kantonrechter*, ülejäänud nimetust *rechter*. **Apellatsioonikohtutes** ja ülemkohtus töötavad kohtunikud kannavad nime **raadsheer**.

Kohtuasjade arutamisel on kohtute koosseis järgmine:

kantonrechter-id arutavad kohtuasju ükski;

ringkonnakohtu kohtunikud arutavad kohtuasju tavaliselt ükski, kuid mõne kohtuasja puhul peab kohus koosnema kolmest kohtunikust;

apellatsioonikohtutes arutavad kohtunikud kohtuasju kolmekesi, välja arvatud juhul kui kohtuasja võib arutada ka ainult üks kohtunik. Selle kohta on õigusaktides sätestatud eeskirjad;

ülemkohtus arutatakse kõiki kohtuasju viie kohtuniku osalusel.

Ametiala reguleerimise eest vastutav valitsusorgan on Madalmaade kohtud (*rechtspraak*).

Õigusvaldkonna andmebaas

Täiendavat teavet saab Madalmaades [õigusteaduse](#) käsitlevalt üldsusele kättesaadavalt veebisaidilt.

Õigusvaldkonna ametite korraldus: advokaadid

Vandeadvokaadid / Advokaadid

[Madalmaade advokatuuri](#) (advokatuuri) on avalik-õiguslik kutseorganisatsioon, mis on mõeldud kõikidele advokaatidele Madalmaades. Advokatuuri seadusekohane põhitegevus on teostada järelevalvet advokaatide teenuste kvaliteedi üle. Nimetatud kvaliteet tagatakse muu hulgas:

õigusvaldkonna ametitele ettenähtud laiaulatuslike haridusprogrammide kaudu;

põhimääruste ja teiste advokaatidele siduvate eeskirjade koostamise kaudu;

distsiplinaarmenetluse kaudu;

liikmetele edastatava teabe ja teenuste kaudu;

Madalmaade valitsusele poliitikakavade ja jõustamise kohta antava nõuande kaudu.

Seaduse kohaselt peab advokaat saama advokatuuri liikmeks. 2014. aastal oli registreeritud advokaate 17 000.

Õigusnõustajad

Seda ametit ei reguleeri ükski tsentraalne organ.

Notarid

Korraldus

Vt [kuninglik notarite koda](#) (*Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie*) veebisaiti.

Roll ja ülesanded

Seadusega on nõutav **notariaalne kinnitus** mitme lepingu ja õigustehingu puhul. Nendest kõige olulisemad on:

kinnisvara võõrandamine Madalmaades;

hüpoteekide seadmine või eemaldamine;

avalik-õiguslike või eraomandis olevate piiratud vastutusega äriühingute (ASid ja OÜd) asutamine või nende põhikirja muutmine;

fondide või ühingute (sealhulgas ühistute) loomine või nende põhiseaduse muutmine;

testamentide koostamine, muutmine ja täitmine;

abiulepingute ja registreeritud kooselu lepingute koostamine või muutmine;

registreeritud osade üleandmine;

allkirjade kinnitamine;

notariaalaktiga kingituste ja annetuste tegemine.

Praktilistel põhjustel teeb notar sageli ka teist liiki õigustoiminguid ning võib koostada teistsuguseid lepinguid. Need hõlmavad näiteks partnerluslepinguid (kaubandus-, tsiviil- ja piiratud partnerlus), elukaaslaste vahelisi lepinguid ning sätteid piiratud vastutusega äriühingute kaitseks kolmandate isikute eest.

Muud õigusvaldkonna ametid

[Kohtutäiturite kuninglik kutseorganisatsioon](#) (*Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders* või *KBvG*) moodustati kohtuametnike seadusega, mis jõustus 15. juulil 2001. Sellega antakse nimetatud organisatsioonile – millega kõik Madalmaade kohtutäiturid peavad ühinema – ülesanne edendada nõuetekohast kutsetegevust.

Madalmaade **kohtutäiturid** vastutavad selle eest, et dokumentide vastuvõtmine ja edastamine toimuks kooskõlas nõukogu 29. mai 2000. aasta määrusega (EÜ) nr 1348/2000 tsiviil- ja kaubandusajade kohtu- ja kohtuväliste dokumentide Euroopa Liidu liikmesriikides kättesaadavuse kohta. Madalmaades kättetoimetatavad dokumendid tuleb saata otse ühele Madalmaade kohtutäiturile. Taotlused sellise kättetoimetamise kohta peab esitama hollandi või inglise keeles.

Sellist taotlust ei saa saata Madalmaade keskorganile, milleks on **kohtutäiturite kuninglik kutseorganisatsioon**. Tema abi võib taotleda ainult eespool nimetatud määruse artikli 3 punktis c määratletud erandjuhtudel.

Tasuta õigusteenused

Esmase õigusabi saamiseks võib abi paluda ühelt [õigusteenuste büroolt](#). Seal võite paluda selgitusi õigusküsimustes ning teavet ja nõuannet. See on õigusabi andmisel esmane kontakt.

Vajaduse korral suunatakse teid konkreetse advokaadi või vahendaja juurde, kes on õigusabi andmisel teiseseks allikaks.

Kõik õigusteenuste büroodes pakutavad teabeteenused on tasuta. Neid osutatakse kohapeal või nõustamise osana (maksimaalselt 60 minutit). Neisse büroodesse võib pöörduda tsiviil-, haldus-, kriminaal- ja immigratsioonioiguse alaste probleemidega.

Kokku on loodud 30 õigusteenuste bürood. Nad on paigutatud geograafiliselt ühtlaselt, nii et igal Madalmaade kodanikul oleks kerge juurdepääs õigusteenustele.

Täiendava teabe saamiseks vt [õigusteenuste büroo](#) veebisaiti.

Lingid

[Madalmaade prokuratuur \(Openbaar Ministerie\)](#), [Madalmaade kohtusüsteem ja Madalmaade ülemkohus \(Nederlandse rechtspraak en de Hoge Raad der Nederlanden\)](#), [Madalmaade advokatuur \(Nederlandse Orde van Advocaten\)](#), [notarite kuninglik kutseorganisatsioon \(Koninklijke Notariële](#)

Viimati uuendatud: 11/10/2016

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta. Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

Järgmised keeleversioonid on juba tõlgitud.

Õigusvaldkonna ametid - Austria

Sellel lehel antakse ülevaade õigusvaldkonna ametitest Austrias.

Õigusvaldkonna ametid – sissejuhatus

Austria föderaalsete justiitsministeeriumi haldusalas töötab praegu **1693 elukutselist kohtunikku (andmed 1. novembri 2012. aasta seisuga, täistööajale taandatud töötajate arv, sealhulgas ülemkohtus).**

Kohtunikke nimetatakse ametisse ka väljaspool õigusemõistmise süsteemi, näiteks halduskohtu (ligikaudu 63 kohtunikku) ja varjupaigakohtu juurde. Lisaks osalevad teatavate kohtuasjade menetlemises **rahvakohtunikud**, kes töötavad vabatahtlikkuse alusel. Nad on kas kohtukaasistujad või vandekohtunikud kriminaalasjades ning abikohtunikud, kellel on eripädevus majandus-, töö- ja sotsiaalõiguse valdkonna küsimustes.

Ametis on **375 prokuröri (andmed 1. novembri 2012. aasta seisuga, täistööajale taandatud töötajate arv, sealhulgas riigiprokuratuuris) ning 4864 ametnikku ja lepingulist töötajat (andmed 1. novembri 2012. aasta seisuga, täistööajale taandatud töötajate arv, sealhulgas ülemkohtus ja riigiprokuratuuris)**, kes aitavad tagada kohtute ja prokuratuuride nõuetekohast toimimist.

Kinnipidamisasutuses töötab kokku **3631 inimest (andmed 1. novembri 2012. aasta seisuga, täistööajale taandatud töötajate arv, sealhulgas vanglate direktoraadi liikmed). See arv hõlmab 3098 vangivalvurit (sealhulgas 127 isikut, kes vastutavad kinnipeetavate õpetamise eest).**

1. Kohtunikud

Väljaõpe ja ametisse nimetamine

Pärast õigusteaduse õpingute lõpetamist ja kohtuniku ettevalmistusteenistuse raames kohtus läbitud praktikast saavad kohtunikud oma praktilise väljaõppe. Igal aastal nimetatakse umbes 60–80 kohtunikukandidaati. Kohtuniku ettevalmistusteenistus (sealhulgas praktika kohtus) kestab põhimõtteliselt neli aastat ja see toimub ringkonnakohtus (*Bezirksgericht*), maakohus (*Landesgericht*), prokuratuuris või vanglas, ohvrite kaitse või abistamise keskusel või advokaadibüroos, notaribüroos või föderaalset rahandusministeeriumi esindavas prokuratuuris (*Finanzprokurator*). Osa väljaõppest võib toimuda ka ülemmaakohus (*Oberlandesgericht*), ülemkohtus, föderaalsete justiitsministeeriumis, vanglate direktoraadis, kriminaalhoolduskeskuses, usaldusisikute ühenduses või noorsooametis, kodanike õiguste ombudsmani büroos või asjakohases ettevõttes või finantssektoris. Kohtuniku ettevalmistusteenistuse lõpus tuleb teha kohtunikueksam.

Kui kohtunikukandidaat on kohtunikueksami edukalt läbinud, võib ta kandideerida vabale alalisele kohtuniku ametikohale.

Kohtunikud nimetab ametisse liidupresident, kes enamiku ametikohtade puhul on delegeerinud selle ülesande föderaalsete justiitsministrile. Kohtunikuna saab ametisse nimetada ainult Austria kodanikke.

Rahvakohtunikke tuleb eristada elukutselistest kohtunistest. Nad ei vaja õigusosalast väljaõpet ja teevad tööd vabatahtlikkuse alusel. Nad võivad olla kas kohtukaasistujad või vandekohtunikud kriminaalmenetlustes või abikohtunikud, kellel on eripädevus töö- ja sotsiaalõiguse valdkonna küsimustes.

Kohtunike ametialane seisund

Elukutselistel **kohtunikel** on riigiga avalik-õiguslik töösuhe. Lisaks föderaalsete põhiseadusele on **kohtunike teenistuse seadus** peamine õiguse allikas kohtunike koolitamisel ja nende ametialase seisundi kindlaksmääramisel. (Selle õiguse allika täielik nimetus on kohtunike ja prokuröride teenistuse seadus (*Richter- und Staatsanwaltschaftsdienstgesetz*), mis sisaldab eelkõige arvukaid sätteid, mida kohaldatakse kohtunike ja prokuröride suhtes ja millega reguleeritakse näiteks ka distsiplinaarmenetlusi ja ametikirjeldusi).

Elukutselised kohtunikud nimetatakse ametisse määramata ajaks ja nad jäävad pensionile selle aasta lõpus, mil neil täitub 65 eluaastat.

Vastavalt föderaalsete põhiseaduse artiklitele 87 ja 88 tegutsevad kohtunikud sõltumatute riiklike organitena seaduse tõlgendamisel ja kohtuasjade lahendamisel. See sõltumatus on tagatud kohtunike tegevusvabadusega (sisuline sõltumatus) ja nende ametist vabastamise või teisele ametikohale üleviimise keeluga (isiklik sõltumatus). Kohtunike jaoks on siduv üksnes seadus ja nad langetavad otsuseid oma õiguslikest veendumustest lähtuvalt. Samamoodi ei ole nad sõltuvad muude kohtute varasematest otsustest sarnaste juhtumite puhul (pretsedentidest).

Peale olukordade, kus kohtunikud jäävad pensionile pärast seaduses sätestatud vanusesse jõudmist, võib kohtunikke nende tahte vastaselt ametist vabastada või teisele ametikohale üleviia ainult erandlike asjaoludel ja seaduses sätestatud korras ametliku kohtuotsuse alusel (föderaalsete põhiseaduse artikkel 88).

Kohtunikele põhiseadusega antud eriline seisund on neil ainult kohtuniku ülesandeid täites (kui nad teevad mis tahes kohtutoiminguid vastavalt seadusele või tööjaotuse alusel). Erand on kehtestatud kohtumõistmist käsitlevate küsimuste (kohtusüsteemi toimimise tagamise meetmed) suhtes. Nendes küsimustes on kohtunikud sõltumatud vaid siis, kui nad menetlevad neid asju kolleegiumites või komisjonides (näiteks kohtu tööjaotus ja ettepanekud kohtuametisette nimetamise kohta). Vastasel korral peavad nad järgima kõrgemalt poolt antud juhiseid. Kohtu kindla tööjaotusega on tagatud, et austatakse põhiseadusega ette nähtud õigust õigussüsteemi kohasele kohtunikule.

Roll ja ülesanded

Kohtunikud teevad **otsuseid tsiviil- ja kriminaalasjades**. Haldus- ja konstitutsiooniõiguse küsimustes on neil vastavalt **halduskontrolli ja põhiseaduslikkuse järelevalve** funktsioon.

Õiguslik vastutus

Distsiplinaarkohus. Kohtunik, kes tahtlikult rikub oma ametialaseid kohustusi, peab andma vastust distsiplinaarkohus, mis on moodustatud ülemmaakohu või ülemkohtu juurde ja koosneb eranditult kohtunistest (distsiplinaarkohus on samuti pädev arutama prokuröride kutsealaste käitumisnormide rikkumisi).

Kriminaalkohus. Kohtunik (või prokurör), kes oma ametialaseid kohustusi tahtlikult rikkudes paneb toime ka kuriteo, peab andma vastust kriminaalkohus (näiteks kui tegemist on ametiseisundi kuritarvitamisega).

Tsiviilkohus. Isik, kes on kannatanud kahju kohtuniku (või prokuröri) ebaseadusliku või tahtliku tegevuse tulemusel, võib sellise kahju hüvitamist nõuda ainult riigilt. Riik võib kohtuniku (või kui see on asjakohane, siis prokuröri) tahtliku tegevuse või raske hooletuse korral esitada tema vastu regressihagi.

2. Prokurörid

Korraldus

Põhimõtteliselt vastab prokuratuuride hierarhiline korraldus kohtukorraldusele.

Igas kohtus, kes on pädev arutama kriminaalasju (s.t kokku 17 kohtut), on oma prokuratuur. Peale selle on olemas majanduskuritegudes süüdistuse esitamise keskteenistus, mille pädevus hõlmab kogu Austriat. Iga ülemmaakohu juures on peaprokuratuur ning ülemkohtu juures asub riigiprokuratuur. Peaprokuratuurid ja riigiprokuratuurid töötavad vahetult föderaalsete justiitsministri alluvuses.

Väljaõpe ja ametisse nimetamine

Prokuröride koolitamine toimub sarnaselt elukutseliste kohtunike koolitamisega.

Igaühe, kelle puhul on täidetud kohtunikuna ametisse nimetamise nõuded, võib nimetada ametisse prokurörina.

Sarnaselt kohtunike ametikohtadega tuleb ka vabade alaliste prokuröri ametikohtade täitmiseks korraldada avalik konkurss. Prokuröre on õigus ametisse nimetada liidupresidendil, kuid nagu ka kohtunike puhul, on ta enamiku alaliste prokuröri ametikohtadega seoses delegeerinud selle õiguse föderaalsetele justiitsministrile.

Prokuröride ametialane seisund

Prokuratuurid on kohtuorganid, mis on kohtutest eraldiseisvad, kuid ei ole neist **sõltumatud**. Neil on astmeline struktuur ja nad peavad järgima peaprokuratuuride ja föderaalsete justiitsministri juhiseid.

Juhiste andmise õigust reguleerivad täpsed seadusest tulenevad eeskirjad. Peaprokuratuur või föderaalne justiitsminister võib juhiseid anda ainult kirjalikult ja juhiste peavad olema lisatud põhjendused. Lisaks tuleb saadud juhised märkida kriminaalasja toimikusse. Föderaalne justiitsminister kannab parlamendi ees poliitilist vastutust ja on seega kohustatud teavitama parlamenti, kelle ees tal on aruandekohustus.

Prokuratuuride töötajad peavad järgima prokuratuuri juhataja juhiseid. Kui nad aga peavad saadud juhiseid seadusega vastuolus olevaiks, siis võivad nad nõuda kirjalikku korraldust või isegi lasta end kõnealuse kriminaalasjaga tegelemisest taandada. Sellepärast on prokuratuurides hierarhiline korraldus koos alluvate ja juhtide tasandiga. See on vajalik ka seetõttu, et **erinevalt kohtulahenditest ei saa prokuratuuride otsuseid vaidlustada mis tahes õiguskaitsevahendite abil.**

Roll ja ülesanded

Prokuratuurid on kohtutest **eraldiseisvad organid**. Nende **ülesanne on kaitsta avalikku huvi õigusemõistmisel kriminaalasjades**. Eeskätt hõlmab see süüdistuste esitamist isikutele ja süüdistusakti esitamist kriminaalmenetluses. Seetõttu nimetatakse neid ka **süüdistusasutusteks**. Kriminaalmenetluse puhul vastutavad nad **kohtueelse menetluse** eest.

Prokurörid vastutavad **süüdistusaktide koostamise eest ja nende esitamise eest** nii maakohtus kui ka asjaomase kohtupiirkonna ringkonnakohtutes. Ringkonnaprokurörid esitavad üldjuhul süüdistuse ringkonnakohtus. **Ringkonnaprokurörid** on ametnikud, kellel on eripädevus, kuid neil ei nõuta akadeemilise kraadi olemasolu.

Erilisel kohal on majanduskuritegudes süüdistuse esitamise keskteenistus, mille kogu riiki hõlmav pädevus laieneb nüüd ka riigiametnike ametiseisundi kuritarvitamisele ja üle 5 000 000 eurot hõlmavatele majanduskuritegudele. Teenistus on pädev menetlema ka finantskuritegusid, mis hõlmavad summat üle 5 000 000 euro, sotsiaalpettuse juhtumeid, võlgniku tegevust, millega ta tekitab kahju võlausaldajatele, ning aktsiaseltse või osaühinguid käsitlevate seaduste kohaseid õigusrikkumisi, mille on toime pannud suurettevõtjad (aktsia- või osakapital vähemalt 5 000 000 eurot või üle 2000 töötaja).

Peaprokuratuurid asuvad hierarhiiselt prokuratuuridest kõrgemal ning asuvad ülemmaakohtute juures Viinis, Grazis, Linzis ja Innsbruckis. Lisaks toimimisele **riikliku süüdistajana ülemmaakohtus** vastutavad nad ka **järelevalve eest kõigi oma piirkonna prokuratuuride töö üle** ja alluvad otse föderaalsetele justiitsministrile.

Ka ülemkohtu juurde loodud **riigiprokuratuuril** on eriline positsioon. Ta allub **otse föderaalsetele justiitsministrile** ja tal ei ole õigust anda mingeid juhiseid prokuratuuridele ja peaprokuratuuridele. Samuti ei anna ta süüdistusakte, kuid vastutab **ülemkohtu tegevuse toetamise** eest. Tal on eelkõige õigus esitada kohtuotsuse õigustühiseks tunnistamise avaldusi kriminaalasjades, milles (täiendav) edasikaebamise võimalus puudub, kui on eksitud õiguse kohaldamisel. Riigiprokuratuur täidab seega tähtsat ülesannet, sest ta kaitseb õiguse ühtsust ja tagab õiguskindluse kriminaalasjades.

Õiguslik vastutus

Prokuröride distsiplinaar-, kriminaal- ja tsiviilvastutus on reguleeritud samamoodi nagu kohtunike puhul.

3. Kohtu vanemametnikud (*Diplomrechtspfleger*)

Korraldus

Austrias on kohtu vanemametnikud kohtusüsteemi oluline osa. Üle 80% kõigist tsiviilasjades langetatud kohtuotsustest teevad nüüd 662 kohtu vanemametnikku (andmed 1. novembri 2012. seisuga, täistööajale taandatud töötajate arv, sealhulgas inimressursside jaotamise rühm).

Väljaõpe

Selleks et isik lubataks kohtu vanemametniku koolitusele, peab ta olema sooritanud diplomieksamid ja/või peab tal olema lõputunnistus või peab tal olema kutseharidust tõendav tunnistus (teisisõnu, tal peab olema keskkooli lõputunnistus). Nimetatud eksamid võivad olla asendatud praktikaga või tehnikumiõppe eduka lõpetamisega või ülikooli sisseastumiseksamiteks ettevalmistava koolituse läbimisega.

Enne seda, kui isik lubatakse kohtu vanemametniku koolitusele, peab ta töötama kohtu kantseleis vähemalt kaks aastat ja peab läbima kohtu kantselei töötaja eksami, samuti erialase teenistuse eksami. Alles pärast seda saab kohtutöötaja kandideerida kohtu vanemametniku koolitusele ja loa selleks annab ülemmaakohtu eesistujaks olev kohtunik.

Kohtu vanemametniku koolitus kestab kolm aastat ja hõlmab järgmist:

töötamine ühes või mitmes kohtus, ettevalmistumine tegelemiseks valitud valdkonna kohtuasjadega;

osalemine baaskursusel ja töövaldkonda käsitleval kursusel ning

osalemine kohtu vanemametniku eksamil, mis tuleb läbida kahes osas.

Pärast kohtu vanemametniku eksami sooritamist saab kohtu vanemametniku kandidaat föderaalsete justiitsministri väljastatud diplomi.

Seda diplomit tuleb eristada kohtu vanemametniku tunnistusest, mis antakse alles pärast kolmeaastase koolitusprogrammi läbimist ja millega tõendatakse õigust töötada kohtu vanemametniku ametikohal. Kohtu vanemametniku tunnistus annab kohtuametnikule põhimõttelise loa tegeleda tema pädevusvaldkonda jäävate kohtuasjadega asjaomases föderaalsetes piirkonnas.

Ülemmaakohtu eesistujaks olev kohtunik peab seejärel kindlaks määrama kohtu, kus kohtu vanemametnik tööle asub, ja vajaduse korral ka töötamise kestuse. Asjaomases kohtus määrab kohtudirektor kohtu vanemametniku kohtuniku juhitava kohtuosakonna juurde või vajaduse korral mitme kohtuosakonna juurde. Kohtuosakonnas vastutab tööjaotuse eest osakonda juhtiv kohtunik.

Kohtu vanemametnike ametialane seisund

Kohtu vanemametnikud on eriväljaõppe saanud kohtuametnikud, kellele on Austria föderaalsete põhiseaduse (artikli 87 punkt a) ja Austria kohtu vanemametnikke käsitleva seadusega usaldatud konkreetsete tsiviilasjade arutamine esimeses kohtuastmes. Nad peavad lähtuma ainult kohtuasja eest vastutava kohtuniku juhistest vastavalt kohtu tööjaotusele. Kohtunik võib igal ajahetkel ja igas etapis kohtuasja menetlemise taas üle võtta. **Kohtu vanemametnik võib välja anda ainult kohtukorraldusi.** Kohtud võivad lubada apellatsioonikaebusi nende korralduste peale. Õiguskaitsevahendina on õigus nõuda ka juhtumi andmist kohtunikule arutamiseks.

Praktikas on kohtu vanemametnikud oma töös võimalikult suurel määral sõltumatud. Kohtunikult juhiste saamine ei ole igapäevane ja kohtunikud annavad juhiseid väga harva.

Roll ja ülesanded

Kohtu vanemametnikke kasutatakse järgmistes töövaldkondades:

tsiviilkohtumenetlus, kohtuotsuste täitmisele pööramine ja maksejõuetusküsimused (võla tasumise menetlus);

mittehagilised küsimused;

kinnistusregistri ja laevaregistriga seotud asjad;

äriregistriga seotud asjad.

Kõigis neis valdkondades töötamine nõuab erikoolitust ja spetsiaalset nimetamist kohtu vanemametnikuks, kellel on õigus nendes valdkondades tegutseda.

Pädevuse jaotus kohtunike ja kohtu vanemametnike vahel

Kohtu vanemametniku tegevusvaldkond ei hõlma kogu tööd ja kõiki otsuseid, mis eespool nimetatud valdkondades tehakse. Kohtu vanemametniku pädevusse kuuluv tegevus on konkreetselt sätestatud Austria kohtu vanemametnikke käsitlevas seaduses ning pädevus on töövaldkonniti väga erinev.

Kohtu vanemametniku pädevus hõlmab muu hulgas järgmist:

tagaseljamenetlused;

kohtunike tehtud otsuste õigusliku toime ja täitmisele pööratavuse kinnitamine oma tegevusvaldkonnas;

otsuste tegemine õigusabi taotluste kohta kohtusekretäri menetlustes;

siseriikliku kohtu või ametiasutuse poolt esitatud õigusabi taotluste põhjal ametlike toimingute tegemine.

4. Advokaadid

Üldine teave

Advokaadid esindavad ja neil on õigus esindada pooli kõigis kohtu- ja kohtuvälistes menetlustes seoses kõigi avalik-õiguslike ja eraõiguslike kohtuasjadega kõigis Austria Vabariigi kohtutes ja riigiasutustes.

Austrias advokaadina töötamiseks ei ole nõutav ametlik ametisse nimetamine, kuid advokaadi kutsealal tegutsemiseks peavad olema täidetud allpool esitatud tingimused.

Sisuline õiguslik alus koosneb järgmistest õigusaktidest: Austria advokaatide tegevusjuhend (ametlik väljaanne nr 96/1896), advokaatide ja advokaadikandidaatide suhtes kohaldatavad distsiplinaareeskirjad (ametlik väljaanne nr 474/1990), advokaatide tasusid käsitlev föderaalne seadus (ametlik väljaanne nr 189/1969) ja advokaadiekssami käsitlev seadus (ametlik väljaanne nr 556/1985).

Kutsetegevusele esitatavad nõuded

Pärast Austria õiguse õpinguid peab iga advokaadi kutsealal tegutseda soovija tõendama, et ta on ametialasel tegutsenud õigusvaldkonnas kokku vähemalt viis aastat. Nendest viiest aastast vähemalt viis kuud peab ta olema töötanud kohtus või prokuratuuris ja kolm aastat Austria advokaadibüroos advokaadikandidaadina.

Advokaadi kutsealal tegutsemise eelduseks on advokaadiekssami edukas sooritamine. Selle eksami võib teha pärast kolmeaastast tööpraktikat, kusjuures vähemalt viis kuud sellest praktikast peab olema tehtud kohtus ja vähemalt kaks aastat advokaadibüroos. Eksamile saamiseks tuleb samuti osaleda kohustuslikel koolituskursustel, mille on advokaadikandidaatidele ette näinud advokatuur.

Isik, kes täidab nimetatud nõudeid, võib paluda enda kandmist advokaatide nimekirja nendes advokatuurides, kelle tööpiirkonnas tema advokaadibüroo tegutsema hakkab.

Teatavatel tingimustel võib välisriigi advokaat, Euroopa Liidu liikmesriigi või mõne muu Euroopa Majanduspiirkonna lepingu osalisriigi või Šveitsi kodanik teha Austrias järgmist:

töötada ajutiselt advokaadina;

taotleda enda kandmist vastutava advokatuuri advokaatide nimekirja pärast seda, kui ta on sooritanud pädevuseksami; või

alustada Austrias kohe tegevust ilma pädevuseksamit sooritamata, kasutades talle tema päritoluriigis antud kutsenimetust, ja saada täieõiguslikuks Austria kutseala esindajaks pärast kolmeaastast tegelikku ja korrapärast kutsealal tegutsemist Austrias.

Teatavatel tingimustel võib GATSi osalisriigi advokatuuri liige töötada ajutiselt Austrias advokaadina, täites teatavaid täpselt piiritletud ülesandeid.

Õiguslik vastutus

Advokaat, kes rikub oma ametikohustusi või kahjustab kutseala mainet, peab andma vastust kohaliku advokatuuri valitud distsiplinaarnõukogu ees.

Distsiplinaarnõukogu määratavad karistused ulatuvad kuni asjaomase isiku kustutamiseni advokaatide nimekirjast. Teise astme instantsina teeb otsuseid kõrgem apellatsioon- ja distsiplinaarkomisjon neljaliikmeliste kolleegiumidena, kuhu kuulub kaks ülemkohtu kohtunikku ja kaks advokaati.

Peale selle kohaldatakse advokaatide suhtes loomulikult ka kriminaal- ja tsiviilvastutust.

Advokaatuurid, Austria föderaalne advokatuur

Liidumaade advokaadid ja advokaadikandidaadid, kes on kantud advokaatide nimekirja, moodustavad advokatuuri. Advokaatuurid on avalik-õiguslikud ning autonoomsed ja sõltumatud organid.

Oma ülesannete koordineerimiseks moodustavad liidumaade advokatuuride esindajad föderaalset tasandil ühise esindusorani, milleks on Austria föderaalne advokatuur (<http://www.rechtsanwalte.at/>).

5. Notarid

Üldine teave

Sõltumatu ja erapooletu ennetava õigusemõistmise organina on notarid üldsuse teenistuses eraõiguslike õigussuhete reguleerimiseks.

Nende peamine ülesanne on osaleda õiguslikes protsessides ja anda üldsusele õiguslast abi. Notarid koostavad avalikke dokumente, hoiavad kolmandate isikute vara, koostavad eraõiguslikke dokumente ja esindavad pooli peamiselt mittehagilistes valdkondades. Notarid toimivad lisaks kohtu esindajatena mittehagilistes menetlustes. Eelkõige konsulteeritakse notaritega kui nn kohtuvolinikega pärimismenetluste raames.

Notarid peavad tagama, et surnud isiku vara hoitakse turvaliselt ja et see antakse üle õigustatud isikule. See töö nõuab eriteadmisi pärimisõiguse ja mittehagilise menetluse kohta, mis tähendab ka seda, et eraisikud kaasavad notareid testamendi koostamisse. Eriti küsitakse notaritelt nõu ja soovitakse, et notar esindaks neid pärimisasjades.

Notarid täidavad küll avalikku funktsiooni, kuid ei ole avalikud teenistujad. Nad kannavad notaribüroo tegevusega seoses majanduslikku riski, kuid ei tegele ettevõtlusega. Notar sarnaneb vaba elukutse esindajaga, kuid kohtuvolinikuna on ta kohtuametnik. Notarina tuleb tegutseda põhikohaga ja samal ajal ei tohi isik töötada advokaadina.

Notaribüroode arvu ja nende asukohta saab muuta föderaalne justiitsministri määrusega. Austrias on praegu 490 notaribürood.

Valdkonna tegevust reguleeritakse järgmistest õigusaktidest: notarite tegevusjuhend (ametlik väljaanne nr 75/1871), notaritoiminguid käsitlev seadus (ametlik väljaanne nr 76/1871), notariatusde seadus (ametlik väljaanne nr 576/1973), notarieksami käsitlev seadus (ametlik väljaanne nr 522/1987), kohtuvolinike seadus (ametlik väljaanne nr 343/1970) ning notarite kui kohtuvolinike tasude seadus (ametlik väljaanne nr 108/1971).

Väljaõpe

Igaüks, kes on lõpetanud õigusteaduse õpingud (Austria õiguse õpingud) ja on huvitatud notari elukutsest, peab leidma notari, kes on nõus ta tööle võtma, ja laskma end kanda notarikandidaatide nimekirja.

Notarikandidaatide nimekirja peab pädev notarite koda ja sellesse nimekirja võib notarikandidaadi kanda üksnes juhul, kui ta on läbinud õiguspraktikandina viiekuulise praktika kohtus või prokuratuuris ja esmakordse notarikandidaatide nimekirja kandmise ajal on tal vanust alla 35 eluaasta.

Notariekсамile saamiseks peab notarikandidaat osalema kohustuslikel koolitustel, mille on ette näinud notarite koda.

Notariekсам koosneb kahest osast.

Notarikandidaat võib teha esimese osa eksamist pärast seda, kui ta on olnud notarikandidaat 18 kuud, kuid ta peab selle tegema hiljemalt kandidaadiaja viienda aasta lõpus. Vastasel korral kustutatakse tema nimi notarikandidaatide nimekirjast.

Teise osa eksamist võib teha pärast vähemalt üheaastast täiendavat töötamist notarikandidaadina. Notariekсами teine osa tuleb sooritada hiljemalt enne kandidaadiaja kümnenda aasta lõppu. Vastasel korral kustutatakse kandidaadi nimi notarikandidaatide nimekirjast.

Ametisse nimetamine

Vakantsete või uute notari ametikohtade täitmiseks tuleb korraldada avalik konkurss. Seaduse (Austria notariaadiseaduse artikkel 6) kohaselt on muu hulgas nõutav, et notari ametikohale kandideerija oleks:

ELi või EMP liikmesriigi või Šveitsi kodanik,

edukalt läbinud Austria õiguse õpingud,

sooritanud notariekсами ning

omab tõendatavat seitsmeaastast töökogemust õigusvaldkonnas, sealhulgas on vähemalt kolm aastat töötanud notarikandidaadina pärast notariekсами sooritamist.

Nende põhinõuete täitmine ei anna siiski mingit õigust notariks nimetamiseks. Ametisse nimetamise menetluse raames hindab kohalik pädev notarite koda ja seejärel pädeva maakohu ja ülemaakohtu personaliosakond kandidaate ning nad koostavad kandidaatide pingerea, kusjuures hindamise puhul on otsustava tähtsusega praktilise töökogemuse kestus. Notarite koda ja kaks personaliosakonda esitavad igaüks föderaalsete justiitsministrile ettepaneku, mis sisaldab kolme väljavaliitud kandidaati. Kuigi minister ei ole kohustatud nende ettepanekutega arvestama, siis praktikas nimetab ta ametisse ainult pingereas esitatud kandidaadi/kandidaate.

Isik võib notarina tegutseda kuni selle kalendriaasta 31. jaanuarini, mil tal täitub 70 eluaastat. Notari ametlik üleviimine teisele notari ametikohale ei ole lubatud.

Järelevalve notarite tegevuse üle, notarite õiguslik vastutus

Notarite üle tehakse erilist järelevalvet tulenevalt nende ülesannetest seoses ametlike dokumentide koostamise ja kohtuvolinikuna toimimisega. Notarite üle järelevalve tegemine on föderaalsete justiitsministri, õigushalduse osakonna ja vahetult notarite koja ülesanne.

Notarite suhtes kehtib notarite distsiplinaarvastutuse seadus. Distsiplinaarõigusrikkumiste eest karistab notareid esimese astme instantsina ülemaakohus (*Oberlandesgericht*) kui notarite distsiplinaarkohus ja teise astme instantsina ülemaakohus kui notarite distsiplinaarkohus, kusjuures asja arutavasse kohtu kolleegiumisse peavad alati kuuluma ka notarid. Karistuste loetelu, mida distsiplinaarkohus võib määrata, ulatub kuni ametist kõrvaldamiseni. Väiksemate õigusrikkumiste eest määrab karistused notarite koda.

Lisaks distsiplinaarvastutusele kohaldatakse notarite suhtes loomulikult ka kriminaal- ja tsiviilvastutust.

Kui notar tegutseb kohtuvolinikuna, käsitatakse teda kriminaalõiguse kohaldamise eesmärgil avaliku teenistujana, mistõttu võib teda vastutusele võtta ametikurite toimepanemise, eelkõige ametiseisundi kuritarvitamise eest. Notarite tsiviilvastutus on reguleeritud teisiti. Kui nad tegutsevad kohtuvolinikena, kehtivad nende suhtes samad vastutust käsitlevad sätted nagu kohtunike ja prokuröride suhtes. Sellepärast ei saa pooled nende vastu kahjunõudeid otse esitada, vaid peavad hüvitusnõuded esitama riigi vastu. Riik võib notari tahtliku tegevuse või raske hooletuse korral esitada tema vastu regressihagi.

Väljaspool oma tegevust kohtuvolinikuna on notariil poolte ees otsene tsiviilvastutus.

Notariaadid, Austria föderaalne notarite koda

Notarid, kelle büroo asub mõnel liidumaal, või asjaomase liidumaa notarikandidaatide nimekirja kantud notarikandidaadid moodustavad notariaadi. Viini, Alam-Austria ja Burgenlandi liidumaal, samuti Tirooli ja Vorarlbergi liidumaal on oma ühine notarite ühendus.

Ühendus vastutab kutseala au ja väärikuse säilitamise ja oma liikmete huvide esindamise eest.

Iga notariaat peab valima oma liikmete hulgast notarite koja. Notarite koda koosneb esimeheks valitud notarist ja kuuest (Viinis 12st) notarist ja kolmest (Viinis kuuest) notarikandidaadist.

Austria föderaalne notarite koda (<http://www.notar.at/>) on moodustatud liidumaade notarite kodadest. Austria föderaalne notarite koda esindab notareid ning kaitseb nende õiguseid ja esindab nende huve kõiki Austria notareid käsitlevates küsimustes või küsimustes, mis ulatuvad kaugemale ühest konkreetsest notarite kojast.

Seonduvad lingid

[Juristid – Austria](#)

Viiemati uuendatud: 25/06/2013

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Õigusvaldkonna ametid - Poola

Sellel lehel antakse ülevaade õigusvaldkonna ametitest Poolas.

[Prokurörid](#)

[Üldkohtud](#)

[Õigusvaldkonna ametid kohtutes](#)

[Kohtunikud](#)

[Kohtukaasistujad](#)

[Kohtuametnikud](#)

[Kohtuassistendid](#)

[Kohtusekretärid](#)

[Õiguspraktikud](#)

[Õigusnõustajad](#)

[Notarid](#)

[Kohtutäiturid](#)

[Tasuta õigusabi osutavad organisatsioonid](#)

Prokurörid

Korraldus

Allpool on kirjeldatud prokuratuuri ja sellega seotud asutuste struktuuri vastavalt 9. oktoobri 2009. aasta seadusele.

Poola prokuratuuri moodustavad:

peaprokurör;

prokuratuuri kohalike allüksuste prokurörid ning peaprokuröri ees vastutavad sõjaväeprokurörid;

Riikliku Mäluinstituudi prokurörid ja poola rahva vastaste kuritegude uurimiskomisjoni prokurörid.

Peaprokurör on kõrgeim ametikoht prokuratuuris ning peaprokuröri määrab ametisse Poola president Riikliku Kohtunõukogu ja Riikliku Prokuratuurinõukogu esitatud kandidaatide hulgast. Peaprokurör esitab peaministrile prokuratuuri tegevuse kohta aastaaruandeid. Üld- ja sõjaväeprokurörid nimetab ametisse peaprokurör Riikliku Prokuratuurinõukogu esitatud kandidaatide hulgast.

Üldprokuratuuri struktuur on **neljaastmeline**:

Riigiprokuratuur;

Apellatsiooniprokuratuur;

Piirkonnaprokuratuur;

Ringkonnaprokuratuur.

Sõjaväeprokuratuuri struktuur on kolmeastmeline:

sõjaväe peaprokuratuur;

sõjaväe ringkonnaprokuratuurid;

väeosade prokuratuurid.

Riikliku Mäluinstituudi prokurörid ja poola rahva vastaste kuritegude uurimiskomisjoni prokurörid töötavad:

poola rahva vastaste kuritegude uurimiskomisjonis;

poola rahva vastaste kuritegude uurimiskomisjoni osakondades;

süümebüroos;

süümebüroo osakondades.

Poola õigussüsteemis eristatakse peaprokuröri poolt nimetatud prokuröre ja erasüüdistajaid, kes on kriminaalmenetluse poolteks ja võivad menetluseeskirjade kohaselt abistada prokuröre nende töös.

Poola õigusega on ette nähtud mitmeid kutseühinguid. Nendeks on Riigiprokuratuuri juures tegutsev Riiklik Prokuratuurinõukogu ning apellatsiooniprokuratuuride juures tegutsevad prokuröride ühendused ja kogud. Need organid on rangelt asutusesisesed ja korralduslikud ning neil puuduvad veebilehed ja nad ei paku e-teenuseid.

Lisateavet Poola prokuratuuri kohta leiata Riigiprokuratuuri veebisaidilt.

Prokuratuuri ülesanded ja vastutus

Prokuratuuri põhiülesandeks on **tagada seaduste täitmine ning teostada järelevalvet kriminaalasjade uurimisel.**

Prokuröride ülesanded on eelkõige järgmised:

teostada kohtueelset kriminaalmenetlust ja selle järelevalvet;

esineda kohtus riikliku süüdistajana;

algatada menetlusi kriminaal- ja tsiviilasjades, esitada ettepanekuid ja osaleda kohtumenetluses tsiviil-, töövaidlus- ja sotsiaalkindlustusasjades, et kaitsta õigusringi põhimõtet, avalikke huve ja kodanike omandit või õigusi;

võtta seadusega ette nähtud meetmed, et tagada õigusaktide nõuetekohane ja ühtne kohaldamine;

uurida ja ennetada kuritegevust ning võidelda kuritegevuse vastu;

koguda, töödelda ja analüüsida andmeid, mis on saadud prokuröri läbi viidud või tema järelevalve all toimunud uurimise käigus;

teha ametivõimudega koostööd kuritegude ja muude õigusrikkumiste ärahoidmiseks;

teha koostööd ja osaleda menetlustes, mida viivad läbi rahvusvahelised ametiasutused õiguskaitse ja kuritegude ärahoidmise valdkonnas.

Prokuröride õigused ja kohustused:

Prokurör peab tegutsema seadusega ettenähtud piires, lähtudes erapooletuse ja kodanike võrdse kohtlemise põhimõttest. Prokuratuuri hierarhisest ülesehitusest hoolimata on prokurör oma ametikohustuste täitmisel sõltumatu. Prokurör ei tohi osaleda poliitikas ega tegutseda üheski muus ametis ning ta peab ennast erialaselt pidevalt täiendama.

Prokurör tegeleb peamiselt kriminaalasjadega. Siiski osaleb ta vahel tsiviilasjades, mis on seotud isaduse tuvastamise, vanemlike õiguste äravõtmise või teovõimatuks tunnistamisega, ning haldusasjades, mis on seotud peamiselt kinnisvara- ja ehitusõigusega. Igas ringkonnaprokuratuuris töötab prokurör, kes on spetsialiseerunud rahvusvahelisele koostööle kriminaalasjades.

Üldkohtud

Korraldus

Üldkohtud on Poola kohtusüsteemis:

piirkonnakohtud;

ringkonnakohtud;

apellatsioonikohtud.

Üldkohtud mõistavad õigust (asjades, mis ei kuulu halduskohtute, sõjaväekohtute ega Ülemkohtu pädevusse) ning täidavad teisi õigusemõistmisega seotud ülesandeid, mis on neile seadusega määratud. Kohtuotsuste järelevalvet teostab Ülemkohus vastavalt seadusele.

Piirkonnakohtute tööpiirkonda kuulub üks või mitu kohaliku omavalitsuse üksust (põhjendatud juhtudel võib ühes kohaliku omavalitsuse üksuses tegutseda mitu piirkonnakohtu, nt suurlinnades).

Ringkonnakohtus on piirkonnakohtute apellatsioonikohtus ning teatavates asjades ka esimese astme kohus. Ühe ringkonnakohtu tööpiirkonda kuulub vähemalt kaks piirkonnakohtu.

Kui ringkonnakohtus on asjas esimese astme kohtuks, saab selles asjas esitada edasikaebuse apellatsioonikohtule. Apellatsioonikohtu tööpiirkonda (apellatsioonipiirkonda) kuulub vähemalt kaks ringkonnakohtu.

Kohut juhatab kohtu esimees/esinaine. Kohtu esimees/-naine määratakse ametisse ettenähtud ametiajaks (piirkonnakohtutes neljaks aastaks ning ringkonna- ja apellatsioonikohtutes kuueks aastaks).

Õigusvaldkonna ametid kohtutes

Üldkohtud mõistavad Poolas õigust (asjades, mis ei kuulu halduskohtute, sõjaväekohtute ega Ülemkohtu pädevusse) ning täidavad teisi õigusemõistmisega seotud ülesandeid, mis on neile seadusega määratud. Õigusemõistmine on kohtunike ainupädevuses. Muid õigusemõistmisega seotud ülesandeid täidavad kohtuametnikud ja vanemkohtuametnikud (või ka kohtunikud, juhul kui kohtuametnikud ei saa neid täita).

Kohtunikud

Poola õigussüsteemis eristatakse **kohtunikke** ja **kohtukaasistujaid**.

Kohtunikud täidavad õigusemõistmisega seotud ülesandeid. Kohtunikud nimetab tähtajatult ametisse Vabariigi President Riikliku Kohtunõukogu ettepaneku alusel.

Kohtunikud täidavad oma ülesandeid sõltumatult, juhindudes üksnes põhiseadusest ja seadustest.

Kohtute ja kohtunike sõltumatust tagab põhiseaduse alusel loodud [Riiklik Kohtunõukogu](#).

Kohtunike sõltumatus on vastavalt põhiseadusele tagatud kohtuliku immuuniteedi ja kindlustatud ametikohaga.

Ametialaste rikkumiste puhul kohaldatakse kohtunike suhtes distsiplinaaruurimist. Kohtunike distsiplinaarasiu arutavad esimese astme kohtute puhul apellatsioonikohtud ja teise astme kohtute puhul Ülemkohus.

Kohtukaasistujad

Kohtukaasistujate roll õigusemõistmisel on kindlaks määratud Poola põhiseadusega. Kohtukaasistujad on sõltumatud ning juhivad, sarnaselt kohtunikele, üksnes põhiseadusest ja seadustest. Kohtukaasistujatel on kohtuasjade lahendamisel kohtunikega võrdsed õigused. Erinevalt kohtunikest ei saa kohtukaasistujad siiski juhatada kohtuistungit ega (üldjuhul) täita ülesandeid väljaspool kohtumenetlust.

Nii tsiviil- kui ka kriminaalasju arutab enamasti kohtunik üksi, st kohtukaasistujad istungitel ei kasutata. Mõlemat kohtumenetluse liiki reguleerivate õigusaktidega on siiski ette nähtud teatavat liiki juhtumid, mida nende ühiskondlikku olulisust arvestades arvestatakse kohtukaasistujate osavõtul.

Kohtukaasistujaid nimetavad ametisse piirkonnakohtu tööpiirkonna kohalike omavalitsuste volikogud. Nende ametiaeg kestab neli aastat.

Kohtuametnikud

Kohtuametnikud töötavad piirkonna- ja ringkonnakohtutes ning täidavad õigusemõistmisega seotud ülesandeid, mis on seadusega kohtutele pandud.

Kohtuametnikud nimetatakse ametisse ametissenimetamise korralduses märgitud kuupäevast. Nad nimetab ametisse apellatsioonikohtu esimees/-naine.

Tsiviilkohtumenetluses täidavad kohtuametnikud neile kohtu poolt määratud ülesandeid, kui seadusest ei tulene teisiti. Kriminaalmenetluses, väärtemenetluses ja maksusüütegude menetlustes võivad kohtuametnikud siiski anda soovitusi ja seadusega ettenähtud juhtudel ka korraldusi ja määrusi.

Niisiis täidavad kohtuametnikud õigusemõistmisega seotud ülesandeid ning tegutsevad kohtute nimel neile määratud pädevuse piires. Kohtuametnikud on neile määratud pädevuse piires sõltumatud ja määravad ise seadusega ette nähtud korralduste ja määruste sisu. Sõltumatus eeldab, et nende õigusemõistmisega seotud tegevus peab olema asutustest korralduslikult ja sisuliselt muudest organitest eraldiseisev, et tagada neile seadusega ettenähtud ülesannete sõltumatu täitmine.

[Kohtuametnike infoleht](#). (374 Kb) [en](#)

Kohtuassistendid

Kohtuassistendid täidavad kohtutes istungite ettevalmistamise ja kohtu sujuva töö (st õigusemõistmine ja muud õigusemõistmisega seotud ülesanded) tagamisega seotud ülesandeid. Kandidaadid valitakse ametisse konkursiga.

[Kohtuassistendite infoleht](#) (374 Kb) [en](#).

Kohtusekretärid

Kohtusekretärid on tööl kõikides üldkohtutes ning täidavad kohtu haldusülesandeid, mis ei ole määratud muudele töötajatele, näiteks protokollivad istungeid, osutavad kohtunikele bürooteenuseid ja korraldavad kohtu sekretariaadi tööd. Nende õigused, kohustused ja teenistustingimused on ette nähtud kohtute töötajate seadusega ning prokuröri korraldustega. Kandidaadid valitakse ametisse konkursiga.

[Kohtute töötajate infoleht](#). (379 Kb) [en](#)

Õigusvaldkonna ametite korraldus

Advokaadid

Advokaadid osutavad Poolas õigusteenuseid kodanike õiguste ja vabaduste kaitseks. Nad osutavad õigusabi ja esitavad õiguslikke arvamusi. Samuti tagavad nad pooltele esindusõiguse kriminaal-, tsiviil-, perekonna- ja alaealiste asjades, töövaidlus- ja sotsiaalkindlustusõiguse asjades, samuti Kõrgema Halduskohtu menetlustes.

Poolas ei ole advokaatide kutsealast spetsialiseerumist; iga advokaat võib oma tegevusvaldkonna valida ise. Kuna aga Poola õigusega on tagatud finantsraskustes pooltele riigi määratud kaitsja, peavad advokaadid suutma osutada õigusabi eri õigusvaldkondade asjades.

Riigis tegutseb 24 **piirkondlikku advokatuuri** ja üleriiklik **Poola Advokatuur**. Need kutseühingud vastutavad advokaatide kutseõiguste esindamise ja kaitsmise, täiendõppe, praktikantide kutsealase juhendamise tagamise ning ametialaste käitumiseeskirjade kehtestamise, edendamise ja nende täitmise tagamise eest.

Õigusvaldkonna andmebaasid

Lisateavet leiate [Poola Advokatuuri](#) veebisaidilt.

Õigusnõustajad

Õigusnõustajad osutavad õigusteenuseid äriühingutele, muudele ühingutele, organisatsioonidele ja füüsilistele isikutele. Nad osutavad õigusabi ja esitavad õiguslikke arvamusi. Erinevalt advokaatidest võivad nad olla isikutega töösuhetes. Alates 1. juulist 2015 on advokaatidel ja õigusnõustajatel samad menetlusõigused – õigusnõustajad võivad olla kaitse nõustajaks kriminaalasjades, kui nad ei ole isikutega töösuhetes. Nad võivad olla ka nõustajaks väärteloasjades ning kaitse nõustajaks distsiplinaarmenetlustes.

Õigusnõustajate kutseühingu moodustavad 19 **piirkondlikku õigusnõustajate koda** ja **Riiklik Õigusnõustajate Koda**, mis tegutseb üle riigi. Need kutseühingud vastutavad õigusnõustajate kutseõiguste esindamise ja kaitsmise, täiendõppe, praktikantide juhendamise tagamise ning ametialaste käitumiseeskirjade kehtestamise, edendamise ja nende täitmise tagamise eest.

Õigusvaldkonna andmebaasid

Lisateavet leiate [Riikliku Õigusnõustajate Koja](#) veebisaidilt.

Notarid

Korraldus

Notarid nimetab ametisse justiitsminister, kes määrab notari büroo asukoha asjaomaste isikute taotluse alusel pärast vastava notarite kojaga nõupidamist.

Justiitsministri pädevusse kuulub ka notarite ametist vabastamine.

Justiitsminister peab notaribüroode registrit ja kehtestab notariaaltoimingute hindade ülempiiri.

Notarid kuuluvad kutseühingusse, mille moodustavad 11 **notarite koda** ja **Riiklik Notarite Koda**.

Roll ja ülesanded

Notarid tõestavad tehinguid, mille puhul notariaalne vorm on kohustuslik (näiteks kinnisomandi üleminek) või mida pooled soovivad teha notariaalses vormis. Notar täidab oma ametikohustusi avaliku usaldusisikuna. Riigi nimel tegutsevate avalike usaldusisikutena peavad notarid tagama kinnisvaratehingute usaldusväärsuse.

Lisaks täidab notar järgmisi ülesandeid: koostab notariaalakte, pärimisõiguse tunnistusi ja muid tõendeid, esitab õiendeid, koostab protokolle, koostab vastuväiteid vekslite ja tšekkide suhtes, võtab hoiule dokumente, sularaha ja väärtapabereid, dokumente ja andmekandjatel olevaid andmeid, teeb poolte taotlusel kandeid, dokumentide koopiad ja väljavõtteid, valmistab osalejate taotlusel ette lepingute, avalduste ja muude dokumentide projekte ning teeb muid erisätetega ette nähtud toiminguid.

Seaduse alusel tõestatud notariaalaktid on ametliku dokumendi jõuga.

Notarid töötavad isiklikes notaribüroodes. Iga notar võib pidada vaid ühte notaribürood, kuid mitu notarit võivad ühte notaribürood pidada ühiselt vastavalt ühinguõiguse sätetele. Sel juhul täidab iga notar oma ametiülesandeid sõltumatult ning vastutab tehingute eest, mille ta on tõestanud.

Õigusvaldkonna andmebaasid

Lisateavet leiata [Riikliku Notarite Koja](#) veebisaidilt (inglisekeelne versioon puudub).

Muud õigusvaldkonna ametid

Poola seadustega on reguleeritud järgmised õigusvaldkonna ametid: **kohtutäiturid**.

Kohtutäiturid

Kohtutäiturid tegelevad Poola õiguse kohaselt täitemenetluste läbiviimisega. Neil on riigiteenistuja staatus, kuna vastasel juhul poleks neil kodanikuõigusi ja -vabadusi olulisel määral riivavate ametiülesannete täitmiseks piisavat õiguslikku alust. Need ülesanded on eelkõige seotud kohtuotsuste täitmiseks ja põhiseadusest tuleneva õiglase kohtupidamise õiguse teostamiseks vajalike sunnimeetmetega.

Kohtutäiturid viivad läbi ka täitemenetlusi tsiviilasjades.

Kohtutäiturid nimetab ametisse justiitsminister kandidaatide hulgast, kes vastavad kohtutäiturite ja täitemenetluse seaduses sätestatud nõuetele. Nõueteks on kõrgharidus õigusteaduse alal, praktika läbimine, kohtutäituri eksami edukas sooritamine ja vähemalt kaheaastase katseaja läbimine abikohtutäiturina.

Kohtutäiturite töö üle teostavad järelevalvet justiitsminister ja kohtutäituri tööpiirkonnaks oleva kohtu esimees/-naine ning kohtutäiturite ühingud – **Riiklik**

Kohtutäiturite Koda ning piirkondlikud kohtutäiturite kodad.

Lisainfot leiata [justiitsministeeriumi](#) ja [Riikliku Kohtutäiturite Koja](#) veebisaitidelt.

Tasuta õigusabi osutavad organisatsioonid

Poolas on palju tasuta õigusabi osutavaid organisatsioone. Nende hulgas on:

Sinine liin, mis tegutseb perekonna-, töö- ja sotsiaalministeeriumi egiidi all, et võidelda perevägivalga vastu. Lisateavet saab [Sinise liini](#) veebisaidilt või kontakttelefonil +48 22 668 70 00;

Tasuta õigusabi osutavad ka **tasuta õigusabi bürood**, mida peavad Poola kõigi suuremate ülikoolide õigusteaduskondades tegutsevad tudengiorganisatsioonid.

Viimati uuendatud: 13/10/2016

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Juhime tähelepanu sellele, et käesoleva lehekülje [pt](#) originaalkeelset versiooni on hiljuti muudetud. Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

Õigusvaldkonna ametid - Portugal

Sellel lehel antakse ülevaade õigusvaldkonna ametitest Portugalis.

Üldise pädevusega kohtunikud ning haldus- ja maksukohtute kohtunikud

Prokuratuuri prokurörid

Advokaadid

Nõuandeadvokaadid

Õigusnõustajad

Täitev ametnikud

Notarid

Registripidajad

Kohtuametnikud

Vahendajad

Kohtuhaldurid

Patendivolinikud

Tasuta (*pro bono*) õigusteenuid osutavad organisatsioonid

Üldise pädevusega kohtunikud ning haldus- ja maksukohtute kohtunikud

Portugali põhiseaduses on sätestatud, et kohtunikud kuuluvad suveräänse organi – kohtu – koosseisu.

Kohtunikud mõistavad rahva nimel õigust ja juhivad seejuures üksnes seadusest.

Üldise pädevusega kohtunike tegevust reguleeritakse põhiseaduse ja põhikirjaga (*Estatuto dos Magistrados Judiciais*). Vastavalt asjaomase kohtu positsioonile kohtute hierarhias liigitatakse üldise pädevusega kohtunikud kolme kategooriasse:

ülemkohtu (*Supremo Tribunal de Justiça*) kohtunikud (*Conselheiros*);

apellatsioonikohtute (*Tribunais das Relações*) kohtunikud (*Desembargadores*);

õigusemõistmisega tegelevad esimese astme kohtute kohtunikud (*Juízes de Direito*).

Haldus- ja maksukohtute kohtunike tegevus on reguleeritud põhiseaduse, haldus- ja maksukohtute põhikirja (*Estatuto dos Tribunais Administrativos e Fiscais*) ning täiendavalt veel üldise pädevusega kohtunike tegevust reguleeriva põhikirjaga (*Estatuto dos Magistrados Judiciais*). Vastavalt asjaomase kohtu positsioonile kohtute hierarhias liigitatakse haldus- ja maksukohtute kohtunikud kolme kategooriasse:

kõrgema halduskohtu (*Supremo Tribunal Administrativo*) kohtunikud (*Conselheiros*);

kesksete halduskohtute kohtunikud (*Desembargadores*);

ringkonna haldus- ja maksukohtute kohtunikud (*Juízes de Direito*).

Kohtunikuks saamiseks tuleb läbida kolm etappi: avalik konkurss, teoreetiline ja praktiline koolitus õigusõppe keskuses (*Centro de Estudos Judiciários*) ja praktika. Kandidaadid, kes läbivad edukalt need kolm etappi, nimetatakse ametisse kohtunikeks, kelle ametinimetuseks on *Juiz de Direito*.

Kohtunike koolitus jätkub kogu karjääri vältel.

Kõrgem kohtunõukogu (*Conselho Superior da Magistratura*) kontrollib regulaarselt esimese astme kohtuid ning haldus- ja maksukohtute kõrgem nõukogu (*Conselho Superior dos Tribunais Administrativos e Fiscais*) kontrollib regulaarselt haldus- ja maksukohtuid. Iga kontrollkäigu järel järjestatakse kohtunikud nende teenete põhjal, kasutades kategooriaid „suurepärase“, „väga hea“, „hea“, „rahuldav“ ja „puudulik“. Kui kohtuniku töö hinnatakse puudulikuks, vabastatakse ta ajutiselt teenistuskohustustest ja algatatakse uurimine, et hinnata tema ametipädevust.

Kõrgem kohtunõukogu ning haldus- ja maksukohtute kõrgem nõukogu vastutavad üldise pädevusega kohtute ning haldus- ja maksukohtute kohtunike ametisse nimetamise, juhtumitega tegelema määramise, üleviimise, edutamise ja kohtunike suhtes distsiplinaarmedetmete võtmise eest.

Kohtunike sõltumatuse ja erapooletuse tagamiseks sätestatakse põhiseaduses, et praktiseerivad kohtunikud ei tohi täita muid avalikke ega eraviisilisi kohustusi, välja arvatud tasustamata õpetamis- või teadustegevus õigusvaldkonnas. Kohtunikele saab üle viia, ametikohustustest ajutiselt vabastada,

pensionile saata või vallandada ainult seadusega ettenähtud korras. Neid ei saa võtta nende tehtud otsuste eest vastutusele, välja arvatud juhul, kui seaduses on ette nähtud vastavad erandid.

Prokuratuuri (*Ministério Público*) prokurörid

Prokuratuuri prokurörid esindavad riiki, esitavad süüdistusi ning kaitsevad demokraatlikku riigikorda ja seadusega kindlaksmääratud huve. Prokuröridel on oma põhikiri ja seadusega tagatud autonoomia.

Prokuröri ametikohad täidetakse avaliku konkursiga, mis koosneb teadmiste kontrollist, elulookirjelduse hindamisest ja psühholoogilisest valikutestist, mis kõik tehakse õigusõppe keskuses (*Centro de Estudos Judiciários*).

Heaks kiidetud kandidaadid nimetatakse ametisse praktikantidena (*auditores de justiça*). Kui nad läbivad edukalt teoreetilise ja praktilise koolituse õigusõppe keskuses, nimetatakse nad prokuröri asetäitja praktikantideks.

Prokuröri karjäär hõlmab viit tasandit, mis on loetletud hierarhilises järjestuses:

peaprokurör (*Procurador-Geral da República*);

asepeaprokurör (*Vice-Procurador-Geral da República*);

peaprokuröri asetäitja (*Procurador-Geral Adjunto*);

piirkonnaprokurör (*Procurador da República*);

piirkonnaprokuröri asetäitja (*Procurador da República Adjunto*).

Peaprokuratuur (*Procuradoria-Geral da República*) on prokuratuuris kõrgeimal asuv organ, mida juhib peaprokurör. Peaprokuratuuri koosseisu kuuluvad ka prokuratuuri kõrgem nõukogu (*Conselho Superior do Ministério Público*), konsultatiivnõukogu, ametlikud õigusnõustajad ja tugiteenistused.

Prokuratuuri kõrgema nõukogu ülesanne on nimetada prokuröre ametisse, määrata neid juhtumitega tegelema, viia neid üle ja edutada ning võtta prokuröride suhtes distsiplinaarmeetmeid.

Advokaadid (*Advogados*)

Advokaadid on õigusvaldkonna töötajad, kes pärast advokatuuris registreerumist tegelevad õigusnõustamise ja seadusliku esindamisega, mis hõlmab õigusnormide tõlgendamist ja kohaldamist kolmanda isiku taotluse korral.

Portugalis advokaadi elukutse praktiseerimiseks tuleb astuda advokatuuri (*Ordem dos Advogados*) liikmeks.

Advokaadina töötamiseks peab isik:

olema omandanud õigusteaduse kraadi Portugalis või ülikooli taseme õigusvaldkonna kvalifikatsiooni mõnes muus riigis, kui seda kvalifikatsiooni peetakse samaväärseks akadeemilise kraadiga või kui see on tunnustatud sama taseme kvalifikatsioonina;

läbima 18 kuud kestva praktikaperioodi, mis koosneb kahest koolitusetapist: kuuekuulisest esimesest koolitusetapist ja 12 kuud kestvast täiendkoolituse etapist;

sooritama kirjaliku ja suulise advokaadiksami.

Välisriigi kodanikud, kes on saanud oma kraadi Portugalis, võivad end registreerida Portugali advokatuuris sarnaselt Portugali kodanikega, tingimusel et nende kodakondsusriik tagab Portugali kodanikele samasugused õigused.

Teistest ELi liikmesriikidest pärit advokaadid, kes soovivad alustada alalist tegevust ja praktiseerida Portugalis advokaadina oma päritoluriigi ametinimetuse all, peavad end advokatuuris registreerima. Sellisel juhul võivad nad esindada kliente kohtus üksnes advokatuuris registreeritud advokaadi juhendamisel. Kui nad soovivad samu õigusi ja kohustusi, mis on Portugali advokaatidel, peavad nad end registreerima advokatuuris ning sooritama kirjaliku ja suulise eksami portugali keeles.

Advokatuur on ühendus, mis esindab praktiseerivaid advokaate, kes tegutsevad kooskõlas advokatuuri põhikirjaga. Advokatuur tagab juurdepääsu õigusele, reguleerib advokaadi kutseala ning võtab (ainsa organina, kes seda teeb) distsiplinaarmeetmeid advokaatide ja advokaadi praktikantide suhtes, kaitseb advokaadi kutseala sotsiaalset rolli, väärikust ja mainet ning edendab juurdepääsu õiguslastele teadmistele ja õiguse kohaldamisele.

Nõuandadvokaadid (*Consultores jurídicos*)

Portugali õigussüsteemis ei tehta vahet advokaatidel ja nõuandadvokaatidel.

Õigusnõustajad (*Solicitadores*)

Õigusnõustajad on sõltumatud õigusvaldkonna töötajad, kes annavad oma klientidele õiguslast nõu ja on nende õigusesindajaks kohtus vastavalt nende põhikirjas ja menetluseeskirjades sätestatud volitustele. Nad võivad esindada pooli kohtus, kui advokaadi (*advogado*) kasutamine ei ole kohustuslik.

Õigusnõustajad võivad olla kodanike ja äriühingute õigusesindajaks ka väljaspool kohtut, näiteks maksuametis, notaribüroodes, registriasutustes ja avaliku halduse asutustes.

Õigusnõustajana töötamiseks peavad olema täidetud järgmised tingimused:

isikul on ametlikult tunnustatud õigusteaduse kraad ja ta ei ole advokatuuri liige või tal on ametlikult tunnustatud õigusnõustaja diplom. Teise ELi liikmesriigi kodanikel peab olema akadeemiline ja professionaalne kvalifikatsioon, mis on seaduse kohaselt nõutav sellel kutsealal töötamiseks tema päritoluriigis; isik on läbinud 12–18 kuud kestva praktika;

isik on praktika jooksul saanud praktika juhendajalt ja praktikakeskustelt asjakohased soovitusel ning sooritanud riikliku eksami, mis on koostatud vastavalt asjakohastele eeskirjadele.

Teistest ELi liikmesriikidest või Euroopa Majanduspiirkonna riikidest pärit õigusnõustajad võivad astuda õigusnõustajate kolleegiumi (*Colégio dos Solicitadores*) liikmeks kooskõlas 4. märtsi 2009. aasta seadusega nr 9/2009, mida on muudetud 28. augusti 2012. aasta seadusega nr 41/2012, ja kooskõlas 2. mai 2014. aasta seadusega nr 25/2014.

Õigusnõustajate ja täitevametnike ühing (*Ordem dos Solicitadores e dos Agentes de Execução*, OSAE) esindab kõnealuste elukutsete esindajaid. Ühing vastutab muu hulgas distsiplinaarmeetmete võtmise eest oma liikmete suhtes ning arvamuste esitamise eest oma pädevusega seotud õigusaktide eelnõude kohta.

Lisateavet leiab siit: <http://www.osae.pt/>.

Täitevametnikud (*Agentes de execução*)

Täitevametnikud on õigusvaldkonna töötajad, kellele on antud riigi tasandil pädevus kohtuotsuste täitmiseks tsiviilajades. Nad on sõltumatud ja erapooletud ega esinda menetluse pooli, vaid täidavad kõiki kohtuotsuste täitmise seotud formaalsusi, sealhulgas arestivad vara, toimetavad kätte dokumente ja teateid ning müüvad arestitud vara. Mõnel juhul täidab täitevametniku ülesandeid kohtuametnik.

Täitevametniku määrab kas täitmist nõudev menetlusosaline või kohus.

Täitevametnikel peab olema õigusnõustaja või õigusteaduse akadeemiline kraad ja nad

peavad olema Portugali kodanikud;

nende suhtes ei tohi kohalduda õigusnõustajate ja täitevametnike ühingu või advokatuuri põhikirjas sätestatud piiranguid;

ei tohi olla viimasel kümnel aastal olnud avalikus võlgnike nimekirjas;

peavad olema edukalt läbinud täitevametniku praktika;

peavad pärast rohkem kui kolmeaastast tööd täitevametnikuna sooritama õigusassistendi eksami ja saama õigusassistentide komisjonilt (*Comissão para o Acompanhamento dos Auxiliares de Justiça*, CAAJ) heakskiitva arvamuse;

peavad end kolme aasta jooksul pärast praktika edukat sooritamist registreerima asjaomases kutseühingus;

peavad olema varustatud minimaalsete IT-süsteemide ja ressursidega, mis on ette nähtud üldkogus heaks kiidetud eeskirjadega.

Täitevametnike kutseala reguleerivad õigusnõustajate ja täitevametnike ühing ning täitevametnike erikolleegium (*Colégio de Especialidade dos Agentes de Execução*).

Õigusassistentide komisjon, mis on õigusnõustajate ja täitevametnike ühingu sõltumatu organ, vastutab täitevametnike tegevuse kontrollimise ja nende suhtes distsiplinaarmedetmete võtmise eest.

Lisateavet leiab järgmistelt veebisaitidelt: <http://www.osae.pt/> ja <http://www.caaj-mj.pt/>.

Notarid (Notários)

Notarid on õigusala spetsialistid, kes on volitatud täitma konkreetseid õigusvaldkonna ülesandeid. Neil on tähtis roll äritegevuses nii riiklikul kui ka rahvusvahelisel tasandil.

Notaritel on õigus täita järgmisi ülesandeid:

koostada eraõiguslikke lepinguid ja nõustada pooli, koheldes kõiki pooli õiglaselt; koostada ametlikke dokumente ja vastutada selle eest, et nii nende koostatud dokumendid kui ka antud nõu on seadusega kooskõlas; teavitada pooli nende võetavate kohustuste mõjust ja tagajärgedest (notarid on kohustatud seda tegema);

teha nende juures kokku lepitud õigustoiminguid. Akti võib kohe kanda ametlikku registrisse või juhul kui üks pooltest jätab oma kohustused täitmata, võib akti ilma kohtuniku sekkumiseta jõustada;

tegutseda erapooletult ja seadust järgides vahendajatena, et aidata pooltel jõuda vastastikku rahuldava kokkuleppeni;

koostada vara inventuuriga seotud dokumente ja töötada välja nende dokumentide tingimused, välja arvatud juhul, kui küsimusi ei saa inventuuritoimingute raames lahendada, sest need küsimused on õiguslikult või faktiliselt liiga keerulised. Neid küsimusi lahendab sellise piirkonnakohtu (*tribunal de comarca*) kohtunik, mille alluvusse kuulub asjaomaseid toiminguid teinud notaribüroo (notaritele anti need volitused 5. märtsi 2013. aasta seadusega nr 23/2013, millega kiideti heaks inventuuri õigusraamistik; ühtlasi loodi kõnealuse seadusega jagatud volituste süsteem).

Notari kutseala reformi ja sellest tuleneva sektori privatiseerimise tulemusel on notaritel kahesugune roll: nad täidavad avalik-õiguslikke ülesandeid ja on ühtlasi vaba elukutse esindajad, kuid ei ole enam riigteenistujad.

Avalik-õiguslike ülesannete täitjana kuuluvad notarid justiitsministeeriumi alluvusse. Justiitsministeerium vastutab kutseala reguleerimise eest ja võtab notarite suhtes distsiplinaarmedetmeid. Võttes arvesse notari kutsealale antud uut liberaalset staatust, on notarite tegevust alates 2006. aastast koos justiitsministeeriumiga reguleerinud notarite koda (*Ordem dos Notários*), kes tagab, et notarid peavad kinni eetikakoodeksist, mida nad on kohustatud järgima, ja et nad tegutsevad avalikes huvides, nagu seda neilt oodatakse. See ei takista justiitsministeeriumil sekkuda ja notarite tegevust jälgida, sest ministeeriumil on notari kutseala iseloomust tulenevalt selleks seaduslik õigus.

Registripidajad (Conservadores)

Registripidajad on riigiametnikud, kes vastutavad kinnisvara, registreerimisele kuuluva vallasvara, äritegevuse ja inimeste elusündmustega seotud õigusdokumentide ja faktiliste asjaolude registreerimise ja avalikustamise eest. Nende ülesanne on peamiselt kontrollida eespool nimetatud asjaolude ja nendega seonduvate dokumentide õiguspärasust, tagada, et registreeritavaid faktilisi asjaolusid tõendavates dokumentides kajastatud õigused oleksid nõuetekohaselt määratletud, ning järgida seaduses sätestatud registreerimiskorda. Nad vastutavad ka asjaomase teabe avalikustamise eest ja neil on õigus otsustada, kas kanda õigusdokument või faktiline asjaolu registrisse või mitte.

Olenevat sellest, millises valdkonnas nad peavad oma ülesandeid täitma, jagunevad registripidajad järgmiselt:

tsiviilregistri pidajad (*conservadores do registo civil*), kelle ülesanded hõlmavad füüsiliste isikute elusündmustega seotud õiguslike asjaolude ja dokumentide kindlaksmääramist ning avalikustamist. Nende pädevusse kuulub selliste sündmuste registreerimine nagu sünd, abielu, surm, lapsendamine ning emaduse /isaduse tunnistamine ja tuvastamine, menetluste korraldamine (näiteks vastastikusel kokkuleppel abielu lahutamise ja lahusele menetlus) ning tõendite ja registreeritud dokumentide ärakirjade väljastamine;

kinnistusregistri pidajad (*conservadores do registo predial*), kes avalikustavad teabe maa ja kinnisvaraga seotud õiguste kohta, et tagada õiguskindlus kinnisvaratehingute tegemisel;

sõidukite registri pidajad (*conservadores do registo de veículos*), kes avalikustavad teabe registreerimisele kuuluva vallasvaraga (mootorsõidukid, laevad ja lennukid) seotud õiguste ning mootorsõidukite ja haagistega seotud õiguste kohta, et tagada õiguskindlus tehingute tegemisel;

äriregistri pidajad (*conservadores do registo comercial*), kes avalikustavad füüsilisest isikust ettevõtjate, äriühingute, äriõiguslikus vormis tegutsevate eraõiguslike äriühingute, piiratud vastutusega üksikettevõtjate ja muude äriregistris registreerimisele kuuluvate üksuste õigusliku seisundi, et tagada õiguskindlus tehingute tegemisel.

Registripidajana tegutseda soovijal peab olema Portugali ülikoolis omandatud õigusteaduse kraad või sellega samaväärne akadeemiline kvalifikatsioon. Ta peab sooritama ka sobivustestid ja läbima ülikoolis kuuekuulise jätkukursuse, mille keskendutakse registripidajate jaoks vajalikele õiguslikele ja registreerimisega seotud küsimustele. Kursusele järgneb üheaastane praktika ja seejärel peab kandidaat osalema avalikul konkursil. Kandidaate hinnatakse selle protsessi kõigis etappides ja nad võidakse puudulike tulemuste korral protsessist kõrvaldada. Viimane etapp on avalik konkurss, mille korraldab registre ja notarite instituut (*Instituto dos Registos e do Notariado*).

Registrite ja notarite instituut suunab, kooskõlastab, toetab ja hindab registritalituste tegevust ning teeb nende üle järelevalvet.

Kohtuametnikud (Oficiais de Justiça)

Kohtuametnikud on õigusvaldkonna ametnikud (*funcionário de justiça*), kelle ülesanne on muu hulgas abistada kohtuid või prokuratuure nende tegevuses. Õigusvaldkonna ametnike hulka kuuluvad ka infotehnoloogid, haldus-, tehnilised ja tugitöötajad ning hooldustöötajad.

Kohtuametniku karjäär algab kohtuteenistuses ametniku abina (*escrivão auxiliar*) ja prokuratuuris kohtuametniku abina (*técnico de justiça auxiliar*).

Kohtuametniku ametikohale võivad kandideerida isikud, kes on läbinud kutsealase koolituskursuse ja kes on heaks kiidetud vastuvõtumenetluse raames.

Kohtuametnike tegevus on reguleeritud spetsiaalse põhikirjaga (*Estatuto dos Funcionários de Justiça*), mis on sätestatud 26. augusti 1999. aasta dekreet-seaduses nr 343/1999. Kohtuametnikel on tähtis roll rahvusvahelises õigusalas osutamises, eelkõige Euroopa direktiivide ja määruste rakendamisel.

Kohtuametnike töölevõtmise, juhtimise ja nende tegevuse korraldamise eest vastutab justiitsministeeriumi õigusemõistmise peadirektoraat (*Direção-Geral da Administração da Justiça*).

Kohtuametnike nõukogu (*Conselho dos Oficiais de Justiça*) on organ, kes hindab kohtuametnike kutsealast pädevust ning teostab nende suhtes distsiplinaarvõimu.

Vahendajad (Mediadores)

19. aprilli 2013. aasta seaduse nr 29/2013 artikli 2 lõike b kohaselt on vahendaja „(...) erapooletu ja sõltumatu kolmas isik, kellel ei ole õigust näha vahenduse pooltele ette konkreetseid meetmeid ja kes aitab pooltel jõuda vaidlusküsimuses lõplikule kokkuleppele“. Seaduses määratakse kindlaks ka

Portugalis tegutsevate vahendajate staatus ja sätestatakse, et vahendajad kantakse erinevate riiklike vahendussüsteemide nimekirja. Seda tehakse 25. mai 2010. aasta rakendusmäärusega (*Portaria*) nr 282/2010 reguleeritava valikumenetluse raames.

Vahendajate töö on väga tähtis, sest nad aitavad pooltel kokkuleppele jõuda – see omakorda aitab säilitada või mõnel juhul taastada sotsiaalse harmoonia.

Portugalis on vahendajad spetsialiseerunud perekonna-, töö- või kriminaalõiguse küsimustele. Vahenduse valdkonnas ei tegutse valitsusvälised organisatsioonid, küll aga eraõiguslikud ühingud, kes pakuvad vahendusteenust ja vahendajate koolitust.

Vahendajatel puudub riigiülene eetikakoodeks, aga eespool osutatud vahendusseadus sisaldab peatükki vahendajate õiguste ja kohustuste kohta. Selle kohaselt peavad vahendajad alati tegutsema kooskõlas Euroopa vahendajate tegevusjuhendiga, mida nad õpivad tundma vahendajate koolituse käigus. Vahendajate käitumist jälgib riiklik vahendussüsteem, mis jaguneb kolmeks haruks: tsiviil-, töö- ja kriminaalõiguse küsimused. Riikliku vahendussüsteemi iga haru haldab riigiasutus, kelle põhikirjas on see vastavalt sätestatud.

Portugalis ei koolita vahendajaid avaliku sektori, vaid hoopis erasektori organid, kes on selleks saanud sertifikaadi õiguspoliitika peadirektoraadilt (*Direção Geral da Política de Justiça*, DGPJ) kooskõlas 27. novembri 2013. aasta rakendusmäärusega nr 345/2013 ja kellelt oodatakse iseäranis kvaliteediraamistiku nõuete täitmist.

Õiguspoliitika peadirektoraat haldab riiklike vahendussüsteemide oma vaidluste kohtuvälise lahendamise talituse kaudu. Ehkki ta ei anna teavet selle kohta, kuidas vahendajat leida, haldab ta vahendajate nimekirju, ja vahendajad saavad lasta end nimekirja kanda pärast seda, kui nad on edukalt läbinud 25. mai 2010. aasta rakendusmääruses nr 282/2010 heaks kiidetud eskirjadega ette nähtud valikumenetluse.

Lisateavet leiab siit: <http://www.dgpj.mj.pt>.

Kohtuhaldurid (*Administradores Judiciais*)

Kohtuhaldurid jälgivad ja kooskõlastavad tegevust, mis toimub maksevõime taastamise erimenetluse (*processo especial de revitalização*) raames. Samuti haldavad või likvideerivad nad pankrotivara maksejõuetusmenetluste raames ja täidavad kõiki neile põhikirja või seadusega antud ülesandeid. Ajutine kohtuhaldur, pankrotihaldur või usaldusisik määratakse vastavalt ülesannetele, mida neil tuleb menetluse käigus täita.

Kohtuhalduri ülesanded on sätestatud 26. veebruari 2013. aasta seaduses nr 22/2013.

Kohtuhaldur:

- peab omama asjakohast ülikoolidiplomi ja töökogemust;
- peab olema lõpetanud kuuekuulise kohtuhaldurite koolituse;
- peab olema sooritanud vastuvõtutesti, mis on koostatud spetsiaalselt selleks, et hinnata koolitusel omandatud teadmisi;
- ei tohi olla olukorras, mis ei sobi kokku tema ametikohustustega;
- peab sellesse ametisse sobima.

Kohtuhaldurite ametisse nimetamise ja nende tegevuse jälgimise eest vastutab õigusassistentide komisjon (*Comissão para o Acompanhamento dos Auxiliares da Justiça*, CAAJ).

Patendivolinikud (*Agente Oficial da Propriedade Industrial*)

Patendivolinikud on tööstusomandi küsimuste spetsialistid, kelle poole äriühingud ja üksikisikud saavad pöörduda, et saada abi oma õiguste ja huvide kaitseks.

Patendivolinikele on riiklik tööstusomandi instituut (*Instituto Nacional da Propriedade Industrial*) andnud õiguse teha tööstusomandiga seotud toiminguid oma klientide nimel ilma volitust esitamata.

Riikliku tööstusomandi instituudi juures patendivoliniku kutsealal tegutsemine on reguleeritud 24. jaanuari 1995. aasta dekreet-seadusega nr 15/95.

Tasuta (*pro bono*) õigusteenuid osutavad organisatsioonid

Koostöös advokatuuri ja kohalike omavalitsustega tagab justiitsministeerium, et kogu Portugali territooriumil tegutsevad õigusnõustamise bürood (*Gabinetes de Consulta Jurídica*), kus kodanikud võivad saada õigusvaldkonna töötajatelt tasuta õigusalast nõu. Nende büroode nimekirja koos vastavate kontaktandmetega on kättesaadav internetis, muu hulgas õiguspoliitika peadirektoraadi veebisaidil (www.dgpj.mj.pt).

Viimati uuendatud: 05/12/2016

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Juhime tähelepanu sellele, et käesoleva lehekülje originaalkeelset versiooni on hiljuti muudetud. Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

Õigusvaldkonna ametid - Rumeenia

Sellel lehel antakse ülevaade õigusvaldkonna ametitest Rumeenias.

Sissejuhatus

Rumeenias saab töötada järgmistel õigusvaldkonna ametikohtadel:

- prokurör;
- kohtunik;
- advokaat;
- õigusnõustaja;
- notar;
- kohtutäitur;
- kohtuametnik.

Prokurörid

Töökorraldus

Rumeenia riigiprokuratuur koosneb järgmistest prokuratuuridest:

apellatsioonikohtute, üldkohtute, alaealiste ja perekonnakohtute ning piirkonnakohtute juures tegutsevad prokuratuurid;

sõjaväekohtute juures tegutsevad prokuratuurid.

Kõrgeim organ on Kõrgema Kassatsioonikohtu juures tegutsev prokuratuur koos oma spetsialiseeritud üksustega (riiklik korruptsioonivastase võitluse direktoraat ning organiseeritud kuritegevuse ja terrorismi uurimise direktoraat).

Esimene tasand: piirkonnakohtute juures tegutsevad prokuratuurid (176).

Teine tasand: üldkohtute juures tegutsevad prokuratuurid (42) ning alaealiste ja perekonnakohtu juures tegutsev prokuratuur (1).

Kolmas tasand: apellatsioonikohtute juures tegutsevad prokuratuurid (15).

 Kõrgem Kohtunike Nõukogu on keskne asutus, mis vastutab kohtusüsteemi raames prokuröri kutseala reguleerimise eest. Kohtunike ja prokuröride kutsealast alg- ja jätkuõpet pakub **Riiklik Kohtuinstituut**, mis on Kõrgema Kohtunike Nõukogu koordineerimisel tegutsev avalik-õiguslik juriidiline isik.

Riigiprokuratuur täidab oma ülesandeid prokuratuurides töötavate prokuröride kaudu. Prokuratuurid tegutsevad kõigi kohtute, välja arvatud distsiplinaarkohtute juures.

Kriminaalmenetlused, mida toimetavad apellatsioonikohtute, üldkohtute või alaealiste- ja perekonnanakohtute juures tegutsevad prokuratuurid

Prokuratuuride **institutsiooniline hierarhia** on järgmine:

kõrgeim organ on **Kõrgema Kassatsioonikohtu** juures tegutsev **prokuratuur** (riigi peaprokuratuur), mida juhib Rumeenia riigi peaprokurör. See asutus koordineerib 15 apellatsioonikohtu juures tegutseva prokuratuuri tegevust;

apellatsioonikohtute juures tegutsevad **prokuratuurid** koordineerivad 43 üldkohtu (sh alaealiste ja perekonnaasju arutava erikohtu) juures asuva prokuratuuri tegevust ja neid juhivad peaprokurörid;

üldkohtute juures tegutsevad prokuratuurid koordineerivad 176 toimiva piirkonnanakohtu juures asuvate prokuratuuride tegevust ja neid juhivad vanemprokurörid;

176 toimiva piirkonnanakohtu juures asuvad prokuratuurid on esimese (madalaima) astme prokuratuurid ja neid juhivad vanemprokurörid.

Kõrgema Kassatsioonikohtu juures asuva prokuratuuri koosseisus tegutseb **kaks spetsialiseeritud üksust**. Need on:

riiklik korruptsioonivastase võitluse direktoraat, mis vastutab korruptsiooni uurimise ja selle eest kohtu alla andmise eest. Direktoraati juhib juhtivprokurör;

organiseeritud kuritegevuse ja terrorismi uurimise direktoraat, mis tegeleb organiseeritud kuritegevuse ja terrorismi uurimisega ning selle eest kohtu alla andmisega. Direktoraati juhib juhtivprokurör, kes tegutseb Rumeenia riigi peaprokuröri järelevalve all.

Kriminaalmenetlused, mida toimetavad sõjaväekohtute juures tegutsevad prokuratuurid

Sõjaväelaste toimepandud kuritegude kriminaalmenetlusi toimetavad sõjaväeprokuratuurid, millel on sõjaväelise üksuse õiguslik staatus.

Sõjaväeprokuratuurid tegutsevad sõjaväekohtute, **Bukaresti sõjaväekohtu** või **Bukaresti sõjaväeapellatsioonikohtu** juures.

Prokuröride funktsionaalne hierarhia

Prokurörid järgivad oma tegevuses **õiguspärasuse** ja **erapooletuse** põhimõtteid ning **alluvussuhteid**.

Prokurörid tegutsevad seadusega kooskõlas eesmärgiga austada ja kaitsta inimväärikust ning üksikisikute õigusi.

Iga prokuratuuri prokurörid annavad aru **vastava prokuratuuri juhile**, kes omakorda annab aru hierarhias kõrgemal asuva prokuratuuri juhile.

Kõrgema Kassatsioonikohtu juures asuvat prokuratuuri juhtiv riigi peaprokurör, **riikliku korruptsioonivastase võitluse direktoraadi** juhtivprokurör ja apellatsioonikohtu juures tegutseva prokuratuuri juhtivprokurör teevad oma alluvuses olevate prokuröride üle järelevalvet kas otse või selleks ettenähtud prokuröride kaudu.

Roll ja ülesanded

Rumeenias on kahte liiki prokuröre:

tsiviilprokurörid, kes tegelevad tsiviilisikute toime pandud kuritegude uurimise ja nende eest kohtu alla andmisega;

sõjaväeprokurörid, kes tegelevad peamiselt sõjaväelaste toime pandud kuritegude uurimise ja nende eest kohtu alla andmisega.

Prokuröride riiklikud kategooriad on järgmised:

Rumeenia riigi peaprokurör (juhhib Kõrgema Kassatsioonikohtu juures asuvat prokuratuuri);

juhtivprokurör (juhhib riiklikku korruptsioonivastase võitluse direktoraati ning organiseeritud kuritegevuse ja terrorismi uurimise direktoraati);

peaprokurörid (juhivad apellatsioonikohtute juures tegutsevaid prokuratuure);

vanemprokurörid (juhivad üldkohtute või piirkonnanakohtute juures tegutsevaid prokuratuure);

talituste juhatajad (juhivad prokuratuuride talitusi);

osakonnajuhatajad (juhivad prokuratuuride osakondi);

büroo juhatajad (juhivad prokuratuuride büroosid);

prokurörid.

Vajaduse korral võib **justiitsminister** oma ametiülesannetest tulenevalt või **Kõrgema Kohtunike Nõukogu** taotlusel teha prokuröride üle järelevalvet Rumeenia riigi peaprokuröri, riikliku korruptsioonivastase võitluse direktoraadi juhtivprokuröri või justiitsministri enda määratud prokuröride kaudu, et kontrollida prokuröride juhtimistõhusust;

prokuröride tegevuse tulemuslikkust ja ülesannete täitmist ning

prokuröride tööalaseid suhteid kodanikega ja teiste isikutega, kes on seotud prokuratuuride tegevusega.

Nimetatud kontroll ei hõlma kõiki meetmeid, mida prokurörid saavad kriminaalmenetluse raames võtta. Samuti ei kontrollita vastavate meetmete tulemusel tehtud otsuseid.

Justiitsminister võib paluda, et **Rumeenia riigi peaprokurör** – või vajaduse korral riikliku korruptsioonivastase võitluse direktoraadi juhtivprokurör – esitaks aruande prokuratuuride tegevuse kohta, ning ta võib anda juhiseid selle kohta, milliseid meetmeid tuleb võtta kuritegude tõhusaks ennetamiseks ja nende vastu võitlemiseks.

Kõrgema Kassatsioonikohtu juures tegutsev prokuratuur esitab kord aastas tegevusaruande Kõrgemale Kohtunike Nõukogule ja justiitsministrile, kes omakorda esitab oma järeldused aruande kohta Rumeenia parlamendile.

Kohtunikud

Töökorraldus

 Kõrgem Kohtunike Nõukogu on keskne asutus, mis vastutab kohtusüsteemi raames kohtuniku kutseala reguleerimise eest. Kohtunike ja prokuröride kutsealast alg- ja jätkuõpet pakub **Riiklik Kohtuinstituut**, mis on Kõrgema Kohtunike Nõukogu koordineerimisel tegutsev avalik-õiguslik juriidiline isik.

Roll ja ülesanded

Rumeenias on kohtunikud spetsialiseerunud järgmist liiki kohtuasjadele:

tsiviilasjad ja kohtuotsuste täitmine tsiviilasjades;

kriminaalasjad ja kohtuotsuste täitmine kriminaalasjades;

äriõigust käsitlevad kohtuasjad (pankrotikohtunikud);

alaealisi ja perekonnaõigust käsitlevad kohtuasjad;

haldus- ja maksu- või finantsvaidlustega seotud kohtuasjad;

töövaidlusi ja sotsiaalkindlustust käsitlevad kohtuasjad;

põhiseaduslikkuse järelevalvet käsitlevad kohtuasjad;

sõjaväega seotud kohtuasjad.

Õigusvaldkonna ametite töökorraldus: advokaadid

Advokaadid

Advokaadi kutseala reguleeriv keskne asutus on [Rumeenia riiklik advokatuuride ühendus](#), mis on kõiki Rumeenia advokatuure ühendav avalik-õiguslik juriidiline isik. Ühendus vastutab professionaalse kaitse tagamise ning oma liikmete professionaalse pädevuse ja kutsealase käitumise reeglite järgimise eest ning kaitseb liikmeks olevate advokaatide väärrikust ja au. Kõik Rumeenia advokatuurid on Rumeenia riikliku advokatuuride ühenduse liikmed.

Õigusvaldkonna andmebaasid

Teave Rumeenia advokaatide kohta on kättesaadav [Rumeenia riikliku advokatuuride ühenduse](#) veebisaidil.

Kas juurdepääs andmebaasile on tasuta?

Jah, juurdepääs andmebaasile on **tasuta**.

Õigusnõustajad

Seaduse kohaselt võivad õigusnõustajad moodustada maakonna tasandil ühendusi kas sektorite või tegevusvaldkondade kaupa ja oma ametialastest huvidest lähtudes või, kui see on asjakohane, riiklike ühendusi, mille suhtes kohaldatakse ühendusi ja sihtasutusi käsitlevaid õigusnorme. Üks ühendusi ja sihtasutusi käsitlevate õigusnormide kohaselt loodud kutseühendus on Rumeenia õigusnõustajate liit. Sinna kuuluvad kõik õigusnõustajate ühendused kõigist maakondadest. Õigusnõustajad võivad moodustada ka muid kutseühendusi. Õigusnõustajate nimekirjad on maakondade kaupa avaldatud Rumeenia õigusnõustajate liitu kuuluvate ühenduste veebisaitidel. Lingid on avaldatud Rumeenia õigusnõustajate liidu veebisaidil.

Notarid

Töökorraldus

Kooskõlas õigusnormidega on Rumeenia justiitsminister delegeerinud notariteenuste osutamise [riiklikele notarite ühendusele](#). [Riiklik notarite ühendus](#) on notarite kutseühendus, mis vastutab notari kutseala korraldamise eest ja kaitseb oma liikmete ametialaseid huve ja kutseala mainet. Kõik notarid on selle ühenduse liikmed. Notarid on koondatud 15 notarite kotta, mis asuvad apellatsioonikohtute juures.

Roll ja ülesanded

Rumeenias osutavad notarid järgmisi õigusteenuseid:

õigsjärglust ja pärimist käsitlevate dokumentide koostamine;

lepingute sõlmimine (müügilepingud, vahetuslepingud, hoolduslepingud, kinklepingud, hüpoteegilepingud, pandilepingud ning liisingu ja rendilepingud) ja muud toimingud (tagatised, mida nõuavad erinevad asutused oma juhtidelt);

äriühingute, ühenduste ja sihtasutuste põhikirjade koostamine;

dokumentide tõestamine;

allkirjade, allkirjanäidiste ja pitserte kinnitamine;

mis tahes muud seaduses sätestatud teenused.

Muud õigusvaldkonna ametid

Kohtutäiturid

[Rumeenia riiklik kohtutäiturite ühendus](#) on kõiki kohtutäitureid ühendav juriidilise isiku staatusega kutseühendus. Ühendus vastutab kohtutäituri kutseala maine ja ametivolituste säilitamise eest. Ühenduse peamine ülesanne on esindada ja kaitsta oma liikmete ametialaseid huve. Kohtutäiturid on koondatud 15 kotta, mis asuvad vastavate apellatsioonikohtute juures.

Kohtutäiturite nimekiri on kättesaadav [Rumeenia riikliku kohtutäiturite ühenduse](#) ja [justiitsministeeriumi veebisaidil](#). Nimetatud kaks andmebaasi on siiski erineva ülesehitusega.

Kohtuametnikud

[Kõrgem Kohtunike Nõukogu](#) on keskne asutus, mis vastutab kohtusüsteemi raames kohtuametniku kutseala reguleerimise eest.

Kohtuametnike kutsealast alg- ja jätkuõpet pakub [Riiklik Kohtuametnike Kool](#), mis on Kõrgema Kohtunike Nõukogu koordineerimisel tegutsev avalik-õiguslik juriidiline isik.

Rumeenia kohtusüsteemis töötab mitu liiki kohtuametnikke:

kohtuistungise sekretärid;

statistikud;

teabespetsialistid;

IT-spetsialistid;

arhivaarid;

registripidajad.

Seda elukutset on täpsemalt kirjeldatud [selles dokumendis](#) (390 Kb) [en](#).

Viimati uuendatud: 05/12/2016

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta. Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

Järgmised keeleversioonid on juba tõlgitud.

Õigusvaldkonna ametid - Sloveenia

Sellel lehel antakse ülevaade õigusvaldkonna ametitest Sloveenias.

[Prokurörid](#)

[Kohtunikud](#)

[Advokaadid](#)

[Notarid](#)

[Riigiadvokaadid](#)

Õigusvaldkonna ametite töökorraldus

Õigusvaldkonna ametid

Sloveenia Vabariigis võib õiguse kraadiõppe lõpetanu töötada õiguse valdkonnas eri ametikohtadel, sealhulgas kohtuniku, prokuröri, riigiadvokaadi, advokaadi ja notarina.

Prokurörid (*tožilci*)

Töökorraldus

Sloveenia Vabariigi põhiseaduse artikli 135 kohaselt **esitavad** riigiprokurörid (*državni tožilci*) **kriminaalsüüdistusi** ja neil on **muud seaduses sätestatud õigused**. Nende volitused ja töökorraldus on sätestatud peamiselt riigiprokuratuuri seaduses (*Zakon o državnem tožilstvu*) ja kriminaalmenetluse seaduses (*Zakon o kazenskem postopku*).

Sloveenias on **11 ringkonnaprokuratuuri** (*okrožno državno tožilstvo*) – Celje, Koperi, Kranj, Krško, Ljubljana, Maribori, Murska Sobota, Nova Gorica, Novo mesto, Ptuj ja Slovenj Gradeci ringkonnaprokuratuur –, **riigi tasandil tegutsev eriprokuratuur** (*Specializirano državno tožilstvo*) ja Ljubljanas asuv **Sloveenia Vabariigi peaprokuratuur** (*Vrhovno državno tožilstvo Republike Slovenije*).

Eriprokuratuuris valmistatakse ette süüdistusi tavapärase organiseeritud kuritegude ja majanduskuritegude eest, samuti terrorismi, korruptsiooni ja muude kuritegude eest, mida tuvastavad ja mille eest esitavad süüdistuse erikoolituse saanud prokurörid, kes keskenduvad oma töös just nendele valdkondadele. Eriprokuratuuris tegutseb sõltumatu organisatsioonilise üksusena spetsiaalne **uurimis- ja süüdistusosakond, millesse kuuluvad erivolitustega ametnikud** (*odelek za preiskovanje in pregon uradnih oseb s posebnimi pooblastili*). **Selle osakonna riigiprokurörid** esitavad süüdistusi selliste kuritegude eest, mille on pannud toime politseiametnikud, politseivolitusega siseasjade ametite ametnikud, sõjaväepolitsei ametnikud, kaitseministeeriumi luure- ja julgeolekuteenistuse ametnikud ning Sloveenia Luure- ja Julgeolekumeti ametnikud. Lisaks juhendavad nad osakonnas töötavaid politseiametnikke.

Peaprokuratuur on riigi kõrgeim prokuratuur, kus töötavad:

riigi peaprokurörid (*vrhovni državni tožilci*) ja kõrgema astme riigiprokurörid (*višji državni tožilci*),
ajutiselt või osalise ajaga töötavad riigiprokurörid.

Kõrgema astme riigiprokurörid osalevad Sloveenia kõrgema astme kohtute (*višja sodišča*) ees toimuvates apellatsioonimenetlustes. Riigi peaprokurörid osalevad Sloveenia Vabariigi Ülemkohtu (*Vrhovno sodišče Republike Slovenije*) ees kriminaalõiguse ning tsiviil- ja haldusküsimuste valdkonnas erakorralisi õiguskaitsevahendeid hõlmavates menetlustes.

Peaprokuratuuri koosseisu kuulub:

kolm osakonda (kriminaalõiguse osakond (*kazenski oddelek*), tsiviil- ja haldusküsimuste osakond (*civilno-upravni oddelek*) ning koolitus- ja järelevalveosakond (*oddelek za izobraževanje in strokovni nadzor*)), samuti

teabekeskus (*Strokovno informacijski center*), mille ülesanne on anda eksperdiabi maksustamis-, finants-, raamatupidamis- ja muudes küsimustes, mis on olulised prokuröride tõhusa tegevuse tagamiseks, ning kindlustada prokuratuuride töös vajalike teabekanalite ühtsus, toimimine ja areng.

Roll ja kohustused

Riigiprokuröride peamine kohustus on kriminaalsüüdistuste esitamine. Selleks teevad nad järgmist:

võtavad kõik vajalikud meetmed kuritegude avastamiseks ja nende toimepanijate jälitamiseks, samuti politseitöö juhendamiseks kohtueelsetes menetlustes, milles politsei on prokuratuurist korralduslikult sõltumatu;

esitavad taotlusi uurimiste toimetamiseks;

esitavad asjaomases kohtus süüdistusi ning

esitavad apellatsioonkaebusi selliste kohtuotsuste peale, mis ei ole lõplikud, ja taotlevad erakorralisi õiguskaitsevahendeid lõplike kohtuotsuste korral

(apellatsioonkaebuse esimese astme kohtus kriminaalasjas tehtud otsuste peale esitab prokurör, kes esitas süüdistuse esimese astme kohtus, ning erakorralisi õiguskaitsevahendeid taotlevad riigi peaprokurörid).

Riigiprokurörid võivad kehtiva kriminaalõiguse kohaselt kohaldada kuritegeliku ühenduse tegevuses osalemise eest süüdistuse esitamisel teatavatel tingimustel alternatiivseid õiguskaitsevahendeid. Eelkõige võivad nad otsustada kohaldada lepitusmenetlust ja süüdistuse esitamise peatada, tingimusel et süüdistatav on nõus käituma ja tegutsema prokuröri juhtnööride kohaselt. Juhul kui lepitusmenetlus on edukas või süüdistuse esitamise peatamise tingimused nõuetekohaselt täidetud, võib riigiprokurör süüdistuse esitamisest loobuda, s.t asi lahendatakse kohtuväliselt. Riigiprokurör võib paluda kohtul teha ka karistumääruse, mis tähendab, et kohus mõistab süüdistatavale poolele konkreetse prokuröri taotletud karistuse või meetme ilma kohtuistungita. Lisaks täidab peaprokuratuur **väljapoole kriminaalõiguse valdkonda jäävaid ülesandeid**. Peaprokuratuuri kokku kolmest osakonnast ühes, nimelt tsiviil- ja haldusküsimuste osakonnas, võivad peaprokurörid esitada apellatsioonikohtu (*pritožbeno sodišče*) otsuste peale **taotlusi õiguslikkuse kaitseks** (*zahteva za varstvo zakonitosti*) kohtuvaidluste, õigusvaidlust mittehõlmavate ja muude tsiviilmenetluste korral. Sellise erakorralise õiguskaitsevahendi taotlemise eeltingimus on **avalike huvide kaitse, mida saab tagada ainult** peaprokuratuur. Menetluse pooled õiguslikkuse kaitset seetõttu taotleda ei saa.

Kohtunikud

Töökorraldus

Elukutselised kohtunikud ja rahvakohtunikud

Kohtunike (*sodniki*) seisundit reguleeritakse Sloveenia Vabariigi põhiseaduse artiklitega 125–134 ja õigusteenistuse seadusega (*Zakon o sodniški službi*).

Kohtunikud valib rahvusassamblee (*Državni zbor*) kohtunõukogu (*Sodni svet*) ettepaneku alusel. Kohtuniku ametikoht on alaline ning vanusepiirang ja valimistingimused sätestatakse seaduses.

Kohtunikuks kandideerimiseks peab isik vastama järgmistele üldtingimustele:

ta on Sloveenia kodanik ja valdab sloveeni keelt,

ta on teovõimeline ja hea tervisega,

ta on vähemalt 30aastane,

ta on omandanud kõrgharidusega juristi kutse Sloveenias või õigusteaduse bakalaureuse kraadi (UN) ja õigusteaduse magistri kraadi või omandanud välismaal samaväärse õiguslase kvalifikatsiooni, mida tõendab välisriigi kvalifikatsioonisertifikaat, millele on lisatud kvalifikatsiooni käsitlev arvamus või otsus, millega tunnustatakse kvalifikatsiooni tööleasumisel, või välisülikoolide diplomi tunnustamise sertifikaat (*odločba o nostrifikaciji*),

ta on teinud riigieksami õigusteaduses,

teda ei ole kuriteos süüdi mõistetud,

tema suhtes ei ole tehtud lõplikku süüdimõistvat otsust ja tema suhtes ei ole alustatud *ex officio* kuriteoga seonduvat menetlust.

Uurimis- või kohtumenetluses inimeste põhiõigusi ja -vabadusi riivanud otsuse teinud kohtunikud ei vasta pärast ametiaja lõppu enam kohtunikuks valimise tingimustele.

Kohtunikud on riigiametnikud ning täidavad oma kohustusi põhiseaduse ja muude õigusaktide kohaselt. Kohtunik ei tohi töötada muudes riigiasutustes, kohaliku omavalitsuse asutustes ega parteiorganites ega olla seaduses sätestatud piirangute kohaselt hõivatud muude ametite ega tegevusega. Kohtunike koolituses ei ole ette nähtud spetsialiseerumist. Kohtuniku peamise töövaldkonna määrab konkreetse kohtu sisemine töökorraldus: kohtul on eri liiki vaidluste lahendamiseks eri õigusosakonnad, kuhu kohtunikud määratakse kohtu aastase tööplani alusel. Edutamise kõrgemasse kohtuametisse ja järgmisesse palgaastmesse otsustab kohtunõukogu. Samuti esitab kohtunõukogu rahvusassambleele ettepaneku kohtuniku ametist vabastamise kohta, kui kohtunik rikub oma kohustusi täites põhiseadust või rikub tõsiselt seadust või paneb kohtuniku ametit ära kasutades tahtlikult toime kuriteo. Kohtunike kõrgemasse kohtuametisse edutamise määrad sätestatakse Sloveenia kohtute töökorralduses. Kohtunikud võivad töötada kohalike kohtunike (*okrajni sodniki*), piirkonnakohtunike (*okrožni sodniki*), kõrgemate kohtunike (*višji sodniki*) või ülemkohtunikena *vrhovni sodniki*).

Kohtunikud kuuluvad Sloveenia kohtunike ühingusse, mis on rahvusvahelise kohtunike ühingu liige. Ühingusse kuulumine on vabatahtlik.

Kohtukolleegiumisse võivad kuuluda nii **elukutselised kohtunikud** (*poklicni sodniki*) kui ka **rahvakohtunikud** (*sodniki porotniki*). Kui seadusega nähakse ette, et otsuse teeb kolleegium, siis peab kolleegiumisse eesistujana kuuluma elukutseline kohtunik ning liikmetena kaks rahvakohtuniku, kui seadusest ei tulene teisiti. Kui seadusega nähakse ette, et otsuse teeb viieliikmeline kolleegium, siis peab kolleegiumisse eesistujana kuuluma elukutseline kohtunik ning

liikmetena veel üks elukutseline kohtunik ja kolm rahvakohtunikku, kui seadusest ei tulene teisiti. Rahvakohtunikuks võib nimetada iga Sloveenia kodaniku, kes on vähemalt 30 aastat vana, keda ei ole *ex officio* menetletud kuriteos lõplikult süüdi mõistetud, kes on teovõimeline ja hea tervisega ning valdab sloveeni keelt. Rahvakohtuniku ametiaeg on viis aastat ja ta võidakse uuesti ametisse nimetada. Kõrgema astme kohtu eesistuja nimetab selle kõrgema kohtu kohtualluvusse kuuluva piirkonnakohtu rahvakohtunikud ametisse ja vabastab nad ametist.

Kohtunõukogu

 Kohtunõukogu (*Sodni svet*) on kohtunike elukutse reguleerimise eest vastutav keskne organ.

Kohtunõukogul on 11 liiget.

Viis liiget valib ülikooli õigusteadusprofessorite, advokaatide ja juristide seast Sloveenia Vabariigi presidendi ettepanekul rahvussamblee ning kuus liiget valitakse kohtuametis täistööajaga töötavate kohtunike esitatud nimekirjast. Nõukogu liikmed valivad endi seast ühe liikme presidendiks.

Kohtunõukogul on järgmised volitused:

esitada rahvussambleele kohtunikukandidaadid;

teha rahvussambleele ettepanek kohtuniku ametist vabastamiseks;

nimetada ametisse ja vabastada ametist kohtute eesistujaid, välja arvatud Sloveenia Vabariigi Ülemkohtu eesistuja;

teha otsuseid kõrgemas kohtuametis edutamise kohta ja kiirema edutamise kohta järgmisesse palgaastmesse, kõrgema kohtuniku (*svetnik*) ametisse või kõrgemas kohtuametis edutamise ning erakorralise kõrgemas kohtuametis edutamise kohta;

teha otsuseid kaebuste kohta, mis on esitatud kohtuametisse või kõrgema kohtuniku ametisse üleviimist või nimetamist käsitlevate otsuste peale ning konkreetsele palgaastmele määramise otsuste peale;

teha otsuseid kohtuniku ja muude avalik-õiguslike ülesannete ühildamatuse küsimustes, kuna see mõjutab kohtunikonda;

esitada arvamus kohtute eelarve eelnõu kohta ja esitada rahvussambleele arvamus kohtunike ja kohtupersonali staatust, õigusi ja kohustusi reguleerivate seaduste kohta;

võtta vastu kohtunike käitumisjuhend;

võtta vastu kriteeriumid, mille alusel pärast justiitsministri arvamusel ärakuulamist valida kohtunike ametikohtadele kandidaate, ning kvaliteedikriteeriumid, millest lähtuda kohtuniku ametikohustuse täitmise hindamisel;

kinnitada kohtute tööd ohustava korruptsiooni tuvastamise ja korruptsiooniga võitlemise strateegia ning jälgida selle elluviimist;

määrata ametisse eetika ja usaldusvääruse komitee (*Komisija za etiko in integriteto*) liikmed;

vaadata läbi kohtuniku kaebus, kes leiab, et tema seaduslikke õigusi või sõltumatut seisundit või kohtuvõimu sõltumatust on rikutud, ja otsustada selle põhjendatuse üle;

käsitleda muid küsimusi, kui need on seadusega ette nähtud.

Kui seaduses ei ole sätestatud teisti, on järgmisi küsimusi käsitlevate otsuste tegemisel vaja kohtunõukogu **kahe kolmandiku liikmete** hääletenamust: kohtunike valimine;

kohtunike ametisse nimetamine, edutamine ja konkreetsele palgaastmele määramine;

kaebused, mis on esitatud kohtuametisse või kõrgema kohtuniku ametisse üleviimist või nimetamist käsitlevate otsuste peale;

kaebused, mis on esitatud konkreetsele palgaastmele määramise otsuste peale;

kohtunike ametist vabastamine;

kohtunike ametikohtade kandidaatide valimise kriteeriumid ning kohtuniku ametikohustuse täitmise kvaliteedi kriteeriumid ja kohtute töö kvaliteedi kriteeriumid;

kohtunõukogu kodukord.

Advokaadid

Sloveenia põhiseaduse artiklis 137 sätestatakse, et **advokaadiamet** (*odvetništvo*) on sõltumatu teenus kohtusüsteemis ja seda reguleeritakse vastava seadusega. Advokaatide seaduses (*Zakon o odvetništvu*) sätestatakse, et oma kohustuste täitmisel annavad advokaadid (*odvetniki*) õigusnõu, esindavad ja kaitsevad pooli kohtute ja teiste riigiasutuste ees, koostavad dokumente ja esindavad pooli õigussuhetes. Poolt võib kohtus tasu eest esindada üksnes advokaat, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti.

Advokaadiks võib saada igaüks, kes vastab järgmistele tingimustele:

ta on Sloveenia Vabariigi kodanik;

ta on teovõimeline;

ta on omandanud Sloveenias järgmise kutse või on omandanud hariduse tunnustamise ja hindamise seaduse kohaselt samaväärse kvalifikatsiooni välismaal:

kõrgharidusega juristi kutse;

õigusteaduse bakalaureuse- ja magistrakraad;

õigusteaduse magistrakraad teise Bologna tsükli magistriprogrammi kohaselt;

ta on teinud riigeksami õigusteaduses,

tal on neli aastat kõrgharidusega juristi töökogemust, sellest vähemalt üks aasta pärast riigeksamit õigusteaduses peab olema saadud juristina või

õigusbüroos, kohtus, riigiprokuratuuris, riigiadvokaatuuris või notaribüroos täistööajaga töölepingu alusel;

ta valdab sloveeni keelt;

teda võib usaldada töötama advokaadina;

tal on advokaadina töötamiseks vajalikud vahendid ja ruumid;

ta on teinud eksami advokatuurseaduse, advokaaditasude ja Sloveenia advokatuuri (*Odvetniška zbornica Slovenije*) käitumisjuhendi tundmise kohta.

Advokatuurseaduses sätestatakse, et oma kohustuste täitmisel teevad **advokaadid** järgmist:

annavad õigusnõu;

esindavad ja kaitsevad pooli kohtu ja teiste riigiasutuste ees;

koostavad dokumente ja

esindavad pooli õigussuhetes.

Poolt võib kohtus tasu eest esindada üksnes advokaat; teataval juhul võib advokaadi asemel kohtus esineda ka advokaadi abi.

Kriminaalmenetluses võib kostjat nõustada vaid advokaat.

Tsiviiliasjades võib kohalikus kohtus poolt esindada iga täieliku teovõimega isik, aga ringkonnakohtus, kõrgemas kohtus või ülemkohtus võib poolt esindada ainult advokaat või muu isik, kes on sooritanud advokaadi riigeksami. Menetluses, kus kasutatakse erakorralisi õiguskaitsvahendeid, peab poolt siiski esindama advokaat (välja arvatud juhul, kui asjaomane pool ise või tema seaduslik esindaja on sooritanud riigeksami õigusteaduses).

Advokaadi palkamine esindajaks on samuti kohustuslik kõikides vaimse tervise seaduse (*Zakon o duševnem zdravju*) alusel toimuvates menetlustes.

Välisriigi advokaat, kellele on antud õigus tegutseda advokaadina oma päritoluriigis, võib teha seaduses sätestatud tingimustel Sloveenia Vabariigis järgmist: pakkuda konkreetseid advokaadina tegutsemisega seotud advokaaditeenuseid; tegutseda advokaadina oma päritoluriigist saadud kutse alusel; tegutseda advokaadina „advokaadi“ (*odvetnik*) ametinimetuse all.

Advokaadi päritoluriik on riik, kus tal on õigus tegutseda advokaadina selle riigi õigusaktide kohaselt omandatud kutse raames.

Käesoleva seaduse kohaselt loetakse teisest riigist (mis on Euroopa Liidu liikmesriik) pärit advokaadiks advokaati, kellel on õigus tegutseda selle riigi õigusaktide kohaselt omandatud kutse raames advokaadina mis tahes Euroopa Liidu liikmesriigis. Teise riigi (mis on Euroopa Liidu liikmesriik) advokaat kantakse nende välisriikide advokaatide nimistusse, kellel on õigus tegutseda Sloveenia Vabariigis advokaadina advokaadi kutse raames koos kõikide praktiseeriva advokaadi suhtes kehtivate õiguste ja kohustustega, kui kõnealune isik vastab seadusega ettenähtud tingimustele ja teeb Sloveenia Vabariigi riigiõiguse tundmise kohta eksami. Eksami ja selle tegemise üksikasjad on sätestatud teiste riikide advokaatide jaoks ettenähtud eksamit käsitlevas dekreedis (*Uredba o preizkusnem izpitu za odvetnike iz drugih držav*).

Advokaadid võivad oma tegevust teatavatel tingimustel reklaamida ja sellise reklaami lubatud vormid on seaduses kirjas. Ta võib töötada iseseisvalt või õigusbüroos. Advokaatide katusorganisatsioon on Sloveenia advokaatuur (*Odvetniška zbornica Slovenije*), millel on oma eeskirjad ja põhikiri. Advokaadina tegutsemise õigus saadakse Sloveenia advokaatuuris säilitatavasse nimistusse kandmisel. Advokaadid, kes omandavad erialahariduse teatava taseme või spetsialiseeruvad konkreetsele valdkonnale, võivad teatavatel tingimustel taotleda Sloveenia advokaatuurilt oma spetsialiseerunud advokaadi staatuse tunnistamist. Advokaatide teenuste eest tasutakse ametlikult kindlaksmääratud advokaaditasude tariifistiku alusel, mille advokaatuur kuulutab välja pärast justiitsministri heakskiidu saamist.

Õigusvaldkonna andmebaasid

🔍 **Peamised advokaate käsitlevad õigusaktid** on kättesaadavad inglise keeles advokaatuuri veebisaidil.

Advokaatuuril on 🔍 **otsingumootor** (sloveeni ja inglise keeles), mida saab kasutada **advokaatide otsimiseks** järgmiste kriteeriumide alusel:

nimi,
piirkond,
võõrkeelte oskus ja
töövaldkonnad.

Notarid

Töökorraldus

Sloveenia Vabariigi põhiseaduse artikli 137 teises lõikes on sätestatud, et **notarid** (*notarji*) osutavad seadusega reguleeritavat avalikku teenust. Notarite seaduses (*Zakon o notariatu*) on sätestatud, et notarid kui avalikku usaldust pälvidad isikud vormistavad seaduse sätete kohaselt juriidiliste tehingute avalikke dokumente, õigusi loovaid tahte- või faktiivvaldusi, võtavad kolmandatele isikutele või riigiasutustele edastamiseks hoiule dokumente, raha ja väärtpabereid; täidavad kohtu korraldusel ülesandeid, mida neile seadusega võidakse delegeerida.

Notariks saamiseks peab isik vastama järgmistele tingimustele:

ta peab olema Sloveenia Vabariigi, teise Euroopa Liidu liikmesriigi või Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigi kodanik või Šveitsi Konföderatsiooni või Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni liikmesriigi kodanik;

ta peab olema teovõimeline ja hea tervisega;

ta peab olema omandanud kõrgharidusega juristi kutse Sloveenias või õigusteaduse bakalaureuse kraadi (UN) ja õigusteaduse magistri kraadi või omandanud välismaal samaväärse õiguslase kvalifikatsiooni, mida tõendab välisriigi kvalifikatsioonisertifikaat, millele on lisatud kvalifikatsiooni käsitlev arvamus või otsus, millega tunnustatakse kvalifikatsiooni tööleasumisel, või välisülikoolide diplomi tunnustamise sertifikaat;

ta peab olema teinud riigieksamit õigusteaduses;

tal peab olema viis aastat töökogemust kõrgharidusega juristina, sellest vähemalt üks aasta notaribüroos ja üks aasta kohtus, õigusbüroos või riigadvokaatuuris;

teda loetakse notari kohustuste täitmiseks usaldusväärseks;

ta peab valdama sloveeni keelt;

tal peavad olema notari kohustuste täitmiseks vajalikud vahendid ja ruumid;

ta peab olema alla 64 aasta vana.

Eelmise lõigu punktist 1 sõltumata võidakse notariks määrata ka muude kui Euroopa Liidu või Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriikide või Šveitsi Konföderatsiooni või Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni liikmesriigi kodanikke, kui nende riikide notariamet vastab õiguslikult ja tegelikult Sloveenia notariametile.

Notar ei tohi töötada advokaadina ega muul tasustataval ametikohal või muudes ülesannetes.

Notaril ei ole õigust täita kohustusi, mis ei sobi kokku notari kohustuste täitmisel nõutava austus- ja usaldusväärusega või mis võivad vähendada usaldust notari sõltumatuse või tema vormistatud dokumentide usaldusväärse vastu.

Notari nimetab ametisse justiitsminister. Enne notari ametisse nimetamist taotleb minister kandidaatide kohta Sloveenia Notarite Koja (*Notarska zbornica Slovenije*) arvamust. Notarite arv on piiratud ja määratakse kindlaks justiitsministertiumi kehtestatud kriteeriumide alusel. Seaduses määratletud mis tahes õigusrikkumise korral vabastab justiitsminister notari ametist. Notarite Koda on notarite katusorganisatsioon.

Notarid peavad seaduse kohaselt astuma 🔍 **Sloveenia Notarite Koja** liikmeks.

Roll ja kohustused

Notarid pakuvad avalikku teenust, **vormistades** peamiselt **avalikke ja eradokumente**, mis on juriidiliste tehingute turvalisuse seisukohast väga oluline.

Avalikest dokumentidest väljastavad notarid tavaliselt **notariaalakte ja notariaalselt tõestatud dokumente**. Ehkki notar võib vormistada poolte jaoks mis tahes kirjalikke lepinguid, **kehtivad** Sloveenia õiguse kohaselt teatavat liiki lepingud ning aktsiaseltside ja osaühingute põhikirjad vaid siis, **kui need on väljastatud notariaalselt tõestatud dokumentidena**. Samuti võib notar vormistada testamendi. Lisaks on vaja dokumentide koopiade ja allkirjade õigsust vahel notari juures **tõestada**, et tagada nende kehtivus kohtu ees. Notari juurde võib hoiule anda dokumente ja väärtpabereid.

Õigusvaldkonna andmebaasid

Notarite koja veebisaidi kaudu on võimalik tutvuda Sloveenia 🔍 **kõikide notarite nimekirjaga** koos kontaktandmetega ja kasutada otsingumootorit.

Notarite koja veebisaidi kaudu saab kasutada ka notarite koja hallatavat kolme registrit, milleks on:

haldur-notarite register (🔍 [register skrbniških notarjev](#)),

hoiustamiskontode lepingute register (🔍 [register skrbniških pogodb](#)), 🔍 <http://www.notar-z.si/registri/register-skrbniskih-pogodb-register-skrbniskih-notarjev/register-skrbniskih-pogodb-register>

testamentide keskregister (🔍 [centralni register oporok](#)).

Muud õigusvaldkonna ametid

Riigiadvokaadid

Riigiadvokaatide (*državni pravobranilci*) roll on määratletud riigiadvokaadi seaduses (*Zakon o državnem pravobranilstvu*). [Riigiadvokatuur](#) (*Državno pravobranilstvo*) esindab riiki ning juriidilistest isikutest riigiasutusi ja haldusorganeid kohtus ja täidab seaduse kohaselt muid kohustusi. Riigiadvokaadi kohustusi täidavad juhtiv riigiadvokaat (*generalni državni pravobranilec*), riigiadvokaadid ja riigiadvokaatide abid (*pomočniki državnega pravobranilca*). Riigiadvokaadid ja nende abid määrab ametisse Sloveenia valitsus justiitsministri ettepanekul pärast juhtiva riigiadvokaadiga konsulteerimist. Ametiaeg on kaheksa aastat ja seda võib pikendada. Riigiadvokaadi ametisse nimetamise tingimused kattuvad kohtuniku ametisse nimetamise tingimustega, ent neile lisanduvad täiendavad töökogemusega seotud nõuded. Riigiadvokaat täidab oma kohustusi põhiseaduse ja muude õigusaktide kohaselt. Ta peab esindama oma ametikohustusi täites riiki. Riigiadvokaatidel ja riigiadvokaadi abidel on õigus põhipalgale, mis vastab nende ametikoha palgaastmele. Kohtunike kohustusega kokkusobimatust käsitlevaid sätteid kohaldatakse *mutatis mutandis* riigiadvokaadi kohustuste suhtes. Riigiadvokaat esindab Sloveenia Vabariiki ka Euroopa Kohtus ja Euroopa Inimõiguste Kohtus toimuvates menetlustes.

Seonduvad lingid

- [Õigusvaldkonna ametid käsitlev teave Sloveenia Vabariigi peaprokuratuuri veebisaidil](#)
- [Õigusvaldkonna ametid käsitlev teave kohtunõukogu veebisaidil](#)
- [Õigusvaldkonna ametid käsitlev teave Sloveenia kohtute veebisaidil](#)
- [Õigusvaldkonna ametid käsitlev teave Sloveenia advokaadi veebisaidil](#)
- [Õigusvaldkonna ametid käsitlev teave Sloveenia Notarite Koja veebisaidil](#)
- [Õigusvaldkonna ametid käsitlev teave Sloveenia riigiadvokaadi veebisaidil](#)

Viimati uuendatud: 16/02/2017

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Õigusvaldkonna ametid - Slovakkia

Sellel lehel antakse ülevaade õigusvaldkonna ametitest Slovakkias.

[Prokurörid](#)

[Kohtunikud](#)

[Advokaadid](#)

[Õigusnõustajad](#)

[Notarid](#)

Õigusvaldkonna ametid – sissejuhatus

Prokurörid

Korraldus

Slovaki Vabariigi [Riigiprokuratuur](#) on iseseisev valitsusasutus, mida juhib **peaprokurör**. Riigiprokuratuur kaitseb oma pädevuse piires füüsiliste isikute, juriidiliste isikute ja riigi seadustega tagatud õigusi ja huve.

Slovaki Vabariigi Riigiprokuratuuril on riigieelarves oma peatükk.

Riigiprokuratuuri ja peaprokuröri staatust ja rolli reguleerivad **Slovaki Vabariigi põhiseadus** (artikkel 149) ja **riigiprokuratuuri seadus nr 153/2001**, milles on samuti reguleeritud peaprokuröri ja teiste prokuröride pädevus. Nimetatud seaduses on reguleeritud ka riigiprokuratuuri töö korraldus ja juhtimine. Prokuröride staatus, õigused ja kohustused on sätestatud **prokuröride ja prokuröri praktikantide seaduses nr 154/2001**.

Hierarhia

[Riigiprokuratuuri](#) kui õiguskaitseorgani rolli täitmine nõuab hierarhilist korraldust. See võimaldab seaduste ja teiste üldaktide, samuti karistuspoliitika ühtset kohaldamist.

Riigiprokuratuuril on sisse seatud prokuröride hierarhiline süsteem ja kõik prokurörid alluvad peaprokurörile.

Pädevus

Riigiprokuratuuri pädevuses on:

kuriteo toimepanemises kahtlustatavate isikute kohtu alla andmine ning seaduslikkuse jälgimine nii enne kriminaalmenetluse algust kui ka kohtueelse menetluse ajal;

järelevalve seaduslikkuse tagamise ja kinnipidamistingimuste üle asutustes, kus kohtuotsuse alusel või mõne teise pädeva riigiasutuse otsuse alusel hoitakse isikuid, kellelt on võetud vabadus, või piiratud liikumisvabadusega isikuid;

oma pädevuse teostamine kohtumenetlustes;

riigi esindamine kohtumenetlustes vastavalt seadusele;

seaduses ettenähtud järelevalve seaduste järgimise üle riigiasutustes;

osalemine seaduste ja muude üldaktide rikkumise tõkestamise meetmete ettevalmistamisel ja rakendamisel;

osalemine kuritegevuse põhjuste ja seda soodustavate tingimuste kõrvaldamisel, samuti kuritegevuse ärahoidmine ja võitlus selle vastu;

osalemine õigusaktide ettevalmistamisel (osalemine õigusloomes);

seaduses, muus õigusaktis või rahvusvahelises lepingus sätestatud muude ülesannete täitmine.

Kohustused

Peaprokurör ja prokurörid täidavad kõiki riigiprokuratuuri pädevuses olevaid ülesandeid ning kasutavad oma ülesannete ja kohustuste täitmisel kõiki seadusest tulenevaid vahendeid. Nad peavad:

rakendama (vastavalt oma paremale äranägemisele ja heas usus) Slovaki Vabariigi põhiseadust, põhiseaduslikke akte, seadusi, seaduses ettenähtud viisil välja kuulutatud rahvusvahelisi lepinguid ja teisi üldakte;

austama ja kaitsma inimväärikust, inimõigusi ja põhivabadusi ning hoiduma igasugusest diskrimineerimisest;

kaitsma avalikku huvi;

toimima alati initsiatiivi üles näidates, ausalt, erapooletult ja põhjendamatult viivitusega.

Hierarhia

Slovaki Vabariigi Riigiprokuratuuri **struktuur** hõlmab järgmisi **organeid**.

Peaprokuratuur on kõrgeim organ ja juhib kogu süüdistuste esitamise süsteemi. Peaprokuratuur hõlmab järgmisi üksusi:

eriprokuratuur, mis on loodud korruptsiooni ja organiseeritud kuritegevuse avastamiseks ja nendega seotud süüdistuste esitamiseks;

peaprokuratuuri **sõjaväeosakond**;

ringkonnaprokuratuurid (8), mis on asjaomase ringkonna jaoskonnaprokuratuuridest kõrgemal seisvad asutused, ja kõrgem sõjaväeprokuratuur (1), mis on ringkonna sõjaväeprokuratuuridest kõrgemal seisv asutus;

piirkonnaprokuratuurid (55) ja ringkonna sõjaväeprokuratuurid (3).

Kaitseministeerium vastutab peaprokuratuuri sõjaväeosakonnale ja kõikidele ringkonna sõjaväeprokuratuuridele vajalike materjalide ja rahaliste vahendite eraldamise eest.

Peaprokuratuuri peakontor asub Bratislavas.

Prokuratuuride peakontorite asukoht ja **territoriaalsed piirkonnad** vastavad asjaomaste kohtute peakontorite asukohale ja piirkondadele. Kohtute ja prokuratuuride peakontorite asukoht ja territoriaalne pädevus ei vasta siiski riigi haldusjaotusele.

Prokurör täidab oma ülesandeid vastavalt oma **teenistussuhte**le, mis määratakse kindlaks prokuröri ametisse nimetamisel. Peaprokurör nimetab prokuröri **ametisse tähtajatult**. Ametisse asumisel peab prokurör andma ametivande.

Kvalifikatsioon

Prokuröriks võib nimetada üksnes **Slovakkia kodaniku**, kes peab vastama järgmistele **tingimustele**:

on ametisse nimetamise päeval vähemalt 25-aastane;

omab juriidilist kõrgharidust;

omab täielikku õigusvõimet;

ei tohi olla karistatud ning peab olema kindla iseloomuga, mis tagab, et isik täidab oma ülesandeid nõuetekohaselt;

valdab täielikult slovaki keelt;

elab alaliselt Slovaki Vabariigi territooriumil;

ei ole ühegi partei ega poliitilise liikumise liige;

peab olema sooritanud prokuröri kutseksamit;

peab andma kirjaliku nõusoleku oma prokuröriks nimetamise kohta konkreetse prokuratuuri.

Sõjaväeprokuratuuri prokuröriks saamiseks peab isik vastama järgmistele tingimustele:

on teeninud sõjaväes kaadrisõjaväelasena;

on määratud või edutatud ohvitseri või kindrali auastmesse;

on nimetatud täitma sõjaväeprokuröri ülesandeid eriseaduse kohaselt.

Üksnes riigiprokuratuuri **prokuröri praktikant** võib registreeruda **prokuröri kutseksamile**. Prokuröri praktikantide vabadele ametikohtadele valitakse isikuid valikeksami teel.

Prokuröri kutseksamiteks peetakse seaduse kohaselt ka kohtueksperti, advokatuuri ja notari kutseksamit.

Peaprokuröriks või prokuratuuri kõrgema prokuröri ametikohale saab edutada üksnes **valikeksami** teel.

Ajutine määramine mõnda teise prokuratuuri prokuröri kohuseid täitma oleneb asjaomase prokuratuuri nõusolekust. Prokuröri üleviimiseks mõnda teise prokuratuuri on vajalik ka prokuröri enda nõusolek, tema avaldus üleviimiseks või distsiplinaarkomisjoni otsus sellise üleviimise kohta.

Peaprokurör võib prokuröri tööülesannete täitmise **peatada**, kui prokurörina töötava isiku üle mõistetakse kohut tahtlikus kuriteos või kui prokuröri vastu on algatatud distsiplinaarmenetlus seoses toiminguga, mille tulemusena võidakse asjaomane isik kõrvaldada prokuröri kohuste täitmisest.

Prokuröri teenistussuhte võib **lõpetada** üksnes seaduses sätestatud põhjustel.

Roll ja ülesanded

Prokurör on volitatud jälgima seaduslikkust nii enne süüdistuse esitamist kui ka kohtueelse menetluse ajal. Järelevalveülesandeid täites on prokurör pädev: andma politseiametnikele siduvald juhiseid enne kriminaalmenetlust, uurimise ajal ja kuriteo lihtmenetlemise ajal, samuti kehtestama politseile ajapiirangu ülesande täitmiseks; kõik juhised tuleb lisada asjakohasesse toimikusse;

nõudma toimikuid, dokumente, materjale ja aruandeid politseiuurimise seisu kohta, juhul kui süüdistus on juba esitatud, et kindlaks teha, kas politsei algatas viivitamata vastutusele võtmise ja toimib nõuetekohaselt;

osalema politseioperatsioonides, teostama individuaalseid uurimisülesandeid, juhtima isiklikult kogu juurdlust või lihtmenetlust, vastu võtma asjaomaseid otsuseid mis tahes asjas. Nimetatud ülesandeid peab prokurör täitma kooskõlas seadusega. Nii prokuröri otsuse kui ka politseimääruse peale võib kaebuse esitada;

suunama asja tagasi politseile juhustega juurdlust või lihtmenetlust täiendada ning määrata selleks aja; prokurör teavitab nii süüdistatavat kui ka kannatanut asja tagasisuunamisest;

kehtetuks kuulutama ebaseaduslikud või põhjendamata politseimäärused ja asendada need oma otsustega. Prokurör võib 30 päeva jooksul otsustada kuriteosüüdistuse peatada või selle mujale suunata, kui prokurör asendab politseimääruse oma otsusega muule alusele kui süüdistuse esitaja kaebusele tuginedes; prokuröri otsuse ja politseimääruse peale võib kaebuse esitada. Prokurör võib ka anda siduvald juhised juurdluse ja lihtmenetluse algatamiseks.

Ainult **prokurör** on pädev:

esitama süüdistust;

jõudma süüdistatavaga süüs ja karistuses kokkuleppele ning esitama kohtule ettepaneku selle heakskiitmiseks;

peatama kriminaalvastutusele võtmise;

katkestama kriminaalvastutusele võtmise kas teatavatel tingimustel või tingimusteta;

kiitma heaks lepitusmenetluse või kohtueelse kokkuleppe ning katkestama kriminaalvastutusele võtmise;

välja andma süüdistatavale kuuluva vara arestimise korralduse ja määrama, millist vara ei tohi arestida, või tühistama sellise arestimise;

tagama kannatanu nõude, tühistama selle täielikult või osaliselt või jätta sellest midagi välja;

väljastama orderi surnud isiku ekshumeerimiseks;

taotlema nõusolekut isiku kriminaalvastutusele võtmiseks või vahi alla võtmiseks asjas, milles selleks on vaja Slovaki Vabariigi Rahvanõukogu, Slovaki Vabariigi Justiitsnõukogu, Konstitutsioonikohtu või Euroopa Parlamendi nõusolekut;

tegema kohtule ettepaneku kostja eestkoste alla andmiseks või eestkosteaja pikendamiseks;

esitama ettepaneku, et nõuda kostja välismaalt tagasi pöördumist;

viima läbi väljaandmismenetluse eeljuurdlust, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti;

esitama välisriigi pädeva asutuse taotluse alusel kohtule ettepaneku teostada sellise isiku vara esialgne arestimine, kelle kohta on välismaal algatatud juurdlust, juhul kui osa asjaomase isiku varast asub Slovaki Vabariigis.

Täites **järelevalveülesandeid seaduslikkuse järgimise üle asutustes, kus hoitakse isikuid, kellelt on võetud vabadus, või piiratud liikumisvabadusega isikuid**, peab prokurör tagama, et:

isikud oleksid vangistatud üksnes kohtuotsuse alusel või mõne muu pädeva riigiasutuse otsuse alusel politsei arestikambris või asutustes, kus teostatakse eestkostet või hoitakse isikuid, kellel on karistusena võetud vabadus, või pakutakse kaitset või toimub noorte õiguserikkujate rehabilitatsioon, teostatakse haiglaravi või ravi erimeditsiinasutustes; sellistes asutustes järgitakse seadust ja teisi üldakte.

Tsiviilasjades on prokurör pädev:

esitama ettepaneku tsiviilmenetluse algatamiseks, et:

määrata rehabiliteerimine noorele õiguserikkujale, kes on vanem kui 12-aastane ja noorem kui 14-aastane, kui asjaomane isik on toime pannud kuriteo, mille eest vastavalt kriminaalkodeksile karistatakse eluaegse vangistusega;

teha kindlaks streigi või koondamise ebaseaduslikkus;

teha kindlaks riigi omandi üleandmise kehtetus vastavalt erastamise puhul finantsvahendite päritolu kindlakstegemist käsitlevale seadusele, riigiomandi

teistele isikutele üleandmise tingimusi käsitlevale seadusele või riigi omandi haldamist käsitlevale seadusele;

vaadata läbi riigiasutuse otsuse seaduslikkus juhtudel, kui ei ole nõustunud prokuröri esitatud protestiga;

tunnistada kehtetuks omavalitsusasutuse tehtud ebaseaduslik otsus, kui omavalitsusasutus ei ole otsust vastavalt prokuröri nõudele kehtetuks tunnistanud;

ühinema menetluses olevate tsiviilasjadega, mis käsitlevad:

õigusvõimet;

surnuks tunnistamist;

alaealiste kasvatamist;

eestkostet;

andmete kandmist äriregistrisse;

pankrotti ja restruktureerimist.

Järelevalve teostamisel selle üle, kas riigiasutused järgivad seadust ja muid üldakte, on prokuröril õigus **läbi vaadata** alljärgneva **õiguspärasus:**

riigiasutuste välja antud üldaktid;

riigiasutuste sise-eeskirjad, mille eesmärk on tagada avalike haldusülesannete täitmine;

avaliku halduse küsimustes vastu võetud otsused;

riigiasutuste menetlused sise-eeskirjade väljaandmisel ja avaliku halduse valdkonnas otsuste vastuvõtmisel.

Kohtunikud

Korraldus

Kohtu töötajad

Peaadministraator-abi (382 Kb) [sk](#)

Kohtusekretär (295 Kb) [sk](#)

Kõrgem kohtuametnik (460 Kb) [sk](#)

Ülemkohtu kohtuniku abi (291 Kb) [sk](#)

Advokaadid

Õigusvaldkonna andmebaasid

Täiendavat teavet saab Slovaki Vabariigi advokatuuri [veebisaidilt](#).

Õigusnõustajad

Õigusvaldkonna andmebaasid

Täiendavat teavet saab Slovaki Vabariigi õigusabikeskuse [veebisaidilt](#).

Notarid

Slovaki Vabariigi notar peab omama **õigusteaduse erialal magistrikraadi**.

Notari ülesanne on ennetavate õiguskaitsetoimingute täitmine ja autentsete ametlike aktide väljastamine.

Notarite tegevuse üle teostab järelevalvet justiitsministeerium.

Notar peab olema Slovaki Vabariigi **Notarite Koja** liige.

Õigusvaldkonna andmebaasid

Notarite Koja [veebisaidi](#) sisevõrk võimaldab juurdepääsu ainult notaritele. Juurdepääs veebisaidile on **tasuta**, kuid teabe saamine sellelt on piiratud.

Andmebaas võimaldab juurdepääsu:

riiklikele registritele;

notarite nimekirjale (kontaktandmed, keel, vastuvõtuaeg);

õigusaktidele.

Viimati uuendatud: 18/03/2019

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

Järgmised keeleversioonid on juba tõlgitud.

Õigusvaldkonna ametid - Soome

Sellel lehel antakse ülevaade õigusvaldkonna ametitest Soomes.

Õigusvaldkonna ametid - sissejuhatus

Soome õigusvaldkonna ametite hulka kuuluvad kohtutes töötavad kohtunikud, prokurörid, riiklikud kaitsjad, advokaadid, notarid ja täitevametnikud (kohtutäiturid).

Prokurörid

Korraldus

Vastavalt Soome põhiseadusele on **peaprokurör** kõrgeim prokurör, kes juhib prokuratuuri.

Prokuratuuril on kaheastmeline struktuur. See koosneb peaprokuratuurist, prokuratuuri keskasutusest ning 15 kohalikust prokuratuurist 50 teenindusbürooga. Soome prokuratuuris töötab 581 inimest, kellest 381 on prokurörid.

Kohalikke prokuratuure juhivad **piirkonna juhtivprokurörid**. Lisaks neile on juhtivprokuröride asetäitjad ja piirkonna prokurörid. Mõnedes prokuratuuri üksustes on nooremprokurörid, kes läbivad prokuröriülesannete täitmiseks vajalikku väljaõpet.

Kõik eelnimetatud on **üldprokurörid** ning on mõnede harvade eranditega pädevad esitama süüdistusi kõigis nende tööpiirkonnas toime pandud kuritegudes. Eriprokurörid, näiteks parlamendi ombudsman ja õiguskantsler, on pädevad esitama süüdistusi ainult teatud selgelt kindlaksmääratud juhtudel.

Roll ja ülesanded

Vastavalt seadusele on prokuröri ülesanne teha kriminaalasjas kindlaks kriminaalvastutus – viisil, mis tagab poolte õiguskindluse ja avaliku huvi. Prokurör peab täitma oma ülesandeid erapooletult, ladusalt ja säästlikult.

Prokuratuur peab järgima kõigis tegevusvaldkondades ühiselt määratletud õigluse, pädevuse ja heaolu väärtusi.

Nimetus **riiklik süüdistaja** viitab prokuröri avaliku teenuse pakkuja rollile, erinevalt teistest kriminaalasja pooltest ei tegutse prokurör iseenda huvides, vaid ühiskonna nimel ja ühiskonna huve kaitstes. Prokurör on **riigiametnik**, kelle ülesanne on tagada, et kuriteoga kaasneks **seadustes sätestatud nõuetekohane karistus**. Prokurörid on Soome kohtusüsteemi **sõltumatu** osa.

Enamiku kriminaalasjadega (aastas umbes 80 000) tegelevad kohalikud prokuratuuriüksused. Peaprokuratuur tegeleb peamiselt ühiskonnale tervikuna oluliste kriminaalasjadega – aastas mõnekümne asjaga.

Kuritegude uurimine – kohtueelne uurimine – on **politsei** ülesanne. Kui uurimine on lõpule viidud, edastatakse kogutud materjal prokuröridele, kes hindab juhtumiga seotud süüdistusi. See tähendab, et prokurör hindab iga kahtlustatava isiku ja iga väidetava teo osas, kas kriminaalkuritegu on sooritatud ja kas süüdistuse esitamiseks on piisavalt tõendeid.

Süüdistus tuleb esitada, kui kahtlustatava vastu on olemas *prima facie* tõendid. Kui tõendeid ei ole piisavalt või kui on mõni muu põhjus, miks süüdistust ei saa esitada (näiteks aegumise tõttu), loobub prokurör süüdistuse esitamisest.

Õigusaktide andmebaasid

Lisateavet saate peaprokuratuuri ja [Soome Justiitsministeeriumi](#) veebisaitidelt.

Kohtunikud

Korraldus

Enamiku kohtuotsustest Soomes teevad kutselised kohtunikud. Piirkonnakohtutes on olemas ka rahvakohtunikud. Kohtunikud on sõltumatu kohtunikukonna liikmed. Nad on ametis ülemkohtus, apellatsioonikohtutes ja piirkonnakohtutes, kõrgemas halduskohtus ja halduskohtutes ning kindlustuskohtus, töökohtus ja turukohtus. Kohtunikud on riigiametnikud ja neid ei saa ametist tagandada. Kohtuniku ametisolekut ei saa peatada, v.a kohtuotsusega. Lisaks ei saa kohtunikku ilma tema nõusolekuta üle viia teisele ametikohale.

Riigiteenistujate seaduse 12. peatükk sisaldab kohtunike kui riigiteenistujate kohta eraldi õigusnorme. Seaduse kohaselt ei kohaldata kohtunike suhtes sätteid, mis käsitlevad teiste riigiteenistujate töölt eemalolekut, hoiatusi, töösuhte lõpetamist ja ajutist töölt eemaldamist. Riigiteenistujate seaduse kohaselt on kohtunik kohustatud end ametist taandama, kui ta on jõudnud seaduses ettenähtud pensioniikka (mis kohtunike puhul on 68 eluaastat) või kui ta muutub püsivalt töövõimetuks.

Roll ja ülesanded

Kohtunikud

Isikul, kes soovib saada kohtunikuks, peab olema **akadeemiline kraad õigusteaduses** ning ta peab olema läbinud **üheaastase väljaõppe** esimese astme kohtus. Tavaline tee kohtunikukutseni on töötada **referent-ametnikuna** (vanemsekretär) apellatsioonikohtus, millele järgneb ametissenimetamine piirkonnakohtu või apellatsioonikohtu kohtunikuks. Tulevikus saavad kandidaadid väljaõpet. Apellatsioonikohtus kuulutab välja vabad ametikohad ning kohtunike valiku kogu hindab kandidaatide sobivust. Kohtunikud nimetab ametisse Vabariigi President.

Rahvakohtunikud

Piirkonnakohtutel on rahvakohtunistest liikmed, kes osalevad teatud juhtudel otsuse tegemisel. Peamiselt osalevad rahvakohtunikud **kriminaalasjade lahendamisel**, kuid nad võivad tegutseda ka **tsiviilasjade** või **üürivaidluste** lahendamisel. Piirkonnakohtus arutab kohtuasja üks kohtunik, kes on eesistuja, ning kolm rahvakohtunikku. Rahvakohtunikud on volitatud sõltumatutena ning vajadusel jõutakse otsusele hääletamise teel: otsus sõltub enamuse arvamusest. Kui kriminaalasjas otsuse tegemisel jagunevad hääled võrdselt, valitakse kohtualuse jaoks soodsam otsus; tsiviilasja puhul on otsustav hääle eesistujal.

Kohalikud omavalitsuste volikogud nimetavad rahvakohtunikud ametisse nelja-aastaseks ametiajaks. Igal omavalitsusüksusel peab olema vähemalt kaks rahvakohtunikku, suurematel omavalitsustel on neid palju rohkem. Rahvakohtunikud peaksid esindama võimalikult täpselt omavalitsusüksuse vanuselist, soolist, keelelist ja kutsealast jaotust.

Rahvakohtunik peab olema **Soome kodanik**. Nooremaid kui 25-aastaseid ja vanemaid kui 63-aastaseid isikuid ei või rahvakohtunikuks nimetada.

Rahvakohtunikuks ei tohi tegutseda kohtutes või karistusasutustes töötavad isikud, samuti prokurörid, advokaadi või politseiametnikuna tegutsevad isikud.

Rahvakohtunik annab enne ametisseasumist kohtuniku vande või pühaliiku tütõutuse.

Eesmärgiks on, et iga rahvakohtunik osaleks istungil umbes korra kuus või 12 korda aastas. Piirkonnakohtus maksab rahvakohtunikele istungitasu ja hüvitab saamatajäänud tulu.

Riiklikud kaitsjad

Korraldus

Riiklikud kaitsjad on juristid või advokaadid, kes töötavad riikliku õigusabi büroodes. Riiklikud kaitsjad on riigiteenistujad, kelle nimetab ametisse justiitsminister. Riikliku õigusabi büroosid haldab justiitsministeerium.

Riikliku kaitsja ametikohale sobivuse nõuded on õigusteaduse magistrakraad (*oikeustieteen kandidaatti*) ja piisav töökogemus kaitsja või kohtunikuks.

Paljudel riiklikel kaitsjatel on ka varukohtuniku aunimetus (õigusteaduse magister kohtu väljaõppega).

Riiklikud kaitsjad peavad esinema kohtus, nad on kohustatud järgima oma tegevuses advokaatide suhtes kehtivaid kutsealase käitumise reegleid. Selles osas võib Soome Advokatuuri kohaldada nende suhtes distsiplinaarvastutust. Üle poole Soome riiklikest kaitsjatest on advokatuuri liikmed. Riiklikud kaitsjad

on neile määratud ülesannete täitmisel kõigist teistest osalistest sõltumatud.

Õigusvaldkonna ametite korraldus: juristid

Vandeadvokaadid/advokaadid

Ametinimetusi „*asianajaja*“ ja „*advokat*“ võivad kasutada ainult advokatuuri liikmed. **Advokatuuri** liikmeks pürgija peab lisaks muudele nõuetele:

olema lõpetanud **õigusteaduse magistriprope** (*LL.M.*), mis annab talle õiguse olla ametis kohtunikuks

olema tuntud väärika inimesena

omama mitmeaastast kogemust õigusvaldkonna ametis ja muudes õigusvaldkonna tegevustes

sooritama edukalt õigusvaldkonna ameti põhielemente ja kutse-eetikat hõlmava erieksami

olema sõltumatu ja iseseisev valitsuse ja kõigist muudest mõjudest peale oma kliendi

omama hulka muid omadusi.

Advokaadi vastutus ja järelevalve tema kutsetegevuse üle

Karistuste ja hüvitamiskohustuse osas ei erine advokaadi vastutus põhimõtteliselt teiste kodanike vastutusest. Iga advokaat peab siiski sõlmima vastutuskindlustuse, et katta kõigest muust peale ettekatsetud rikkumiste ja raske hooletuse tulenevaid kahjusid. Advokatuur on loonud hüvitisfondi katmaks advokaadi poolt toime pandud kuriteoga põhjustatud kahju.

Lisaks vastutab advokaat kutsealaselt. Advokatuuri juhatus peab tagama, et advokaadid täidavad oma ülesandeid kooskõlas kutse-eeskirjaga. Kui nad seda ei tee, algatab advokatuur distsiplinaarmenetlust. Enamasti saab see menetlus alguse kirjalikust kaebusest. Advokatuuri otsustest teatatakse õiguskaitsjatele ning ta võib need edasi kaevata Helsingi Apellatsioonikohtusse.

Soome Advokatuur on avalik-õiguslik organisatsioon, mille tegevust reguleerib 1958. aasta advokaatide seadus. Nimetatud organisatsiooni eelkäija oli samanimeline registreeritud ühendus. Mõlema organisatsiooni liikmeteks on ja on alati olnud ainult juristid.

Advokatuuril on umbes 1850 liiget, kes on nimetatud „advokaatideks“ (soome keeles: *asianajaja*; rootsi keeles: *advokat*). Advokaadibüroodes töötab umbes 600 partnerit, kellest 120 on riiklikud õigusnõustajad. Õigusabi büroodes töötab ka üle 100 õigusnõustaja, kes ei ole advokatuuri liikmed.

Jurist, kes on advokatuurist distsiplinaarorganisatsiooni tagajärjel välja arvatud, võib oma kutsealal teise ametinimetuse all edasi tegutseda, sellisel juhul tegutseb ta siiski ilma advokaadi kohustusteta ja väljaspool advokatuuri järelevalvet.

Advokaadina võib tegutseda Soome või mõne teise Euroopa Majanduspiirkonna riigi kodanik, kes on vähemalt 25-aastane, kui ta on teadaolevalt aus ning oma muude omaduste ja eluviisi poolest advokaadi elukutse jaoks sobiv. Ta peab olema täitnud Soomes kohtunikuameti jaoks sätestatud akadeemilised nõuded, omandanud advokaadina tegutsemiseks vajalikud oskused ning omama töökogemust advokaadi ülesannete täitmisel. Ta ei tohi olla pankrotis ning peab olema teovõimeline.

Vastavalt Soome poolt võetud rahvusvahelistele kohustustele võib advokaadina tegutseda isik, kelle puhul ei ole täidetud Soomes ettenähtud akadeemilised ega töökogemuse nõuded, kuid kellel on mõne Euroopa Majanduspiirkonna riigi advokaadi kutse kvalifikatsioon. Sellistel juhtudel peab kandidaat advokatuuri korraldatud eksamil tõendama, et tal on piisavad teadmised Soome õigusaktidest ning õigusvaldkonnas tegutsemisest Soomes.

Lisaks võib ilma eksamita tegutseda advokaadina isiku, kellel on mõne Euroopa Liidu liikmesriigi advokaadi kutse kvalifikatsioon. Eksamita advokaadina tegutsemise lubamise tingimuseks on, et kandidaat oleks vähemalt kolm aastat olnud registreeritud advokatuuri hallatavas advokaatide registris oma koduliikmesriigi ametinimetuse all ja kvalifitseerituna teises liikmesriigis advokaadina tegutsenuna (ELi register). Lisaks sellele peab asjaomane isik tõendama regulaarset advokaadina tegutsemist Soomes vähemalt kõnealuse perioodi vältel.

Õigusvaldkonna andmebaasid

Lisateavet saate [Soome Advokatuuri](#) veebisaidilt.

Õigusnõustajad

Soomes võib õiguslast nõu ja abi anda peaaegu igaüks, seda isegi kutsealaselt. Väga vähesed kõnealustest nõustajatest on siiski õigusteaduse magistrakraadida.

Advokatuuri mittekuuluvad praktiseerivad juristid ei pruugi vastata advokaadile esitatavatele nõuetele või eelistavad võib-olla mitte võtta selle ametiga kaasnevaid kohustusi. Näiteks ei vasta nõuetele juristid, kes on lõpetanud hiljuti ülikooli või juristid, kes on äsja alustanud praktiseerimist või tulnud üle teistest õigusvaldkondadest, samuti mitte osaajaga töötavad juristid.

Notarid

Notarite tööd Soomes reguleerib seadus. Notarid töötavad kohalikes registribüroodes ja tööpiirkondade büroodes. Notari ametisse sobivuse nõue on õigusteaduse magistrakraad (*oikeustieteen kandidaatti*).

Vaatamata paljudele sarnasustele on riiklike notarite ülesanded Soomes teiste Euroopa riikide ja Ameerika Ühendriikide notarite ülesannetest väga erinevad. Soomes on notar alati riigiametnik. Notarid ei ole siiski täiskohaga notarid – enamik notari ülesandeid täitvatest ametnikest on piirkonna registritöötajad kohalikes registribüroodes. Tulenevalt lepingu vormi vabadusest tsiviilõiguslikes suhetes ei ole notari kinnitus Soomes lepingute kehtivuse eelduseks. Ainuke notariaalset kinnitamisest vajav tsiviilõiguslik leping Soomes on kinnisvara üleandmine.

Notarid tegelevad muu hulgas allkirjade ning tunnistuste koopiade notariaalse kinnitamisega ning elulookirjelduste õigsuse kinnitamisega. Notarid võivad tõestada ka niinimetatud *apostille*-tunnistusi, mis kinnitavad, et antud dokumendi allkirjastajal on märgitud ametikoht ja et ta on volitatud dokumenti üle andma.

Muud õigusvaldkonna ametid

Täitevasutused

Korraldus

Täitetoiminguid teostavad kohalikud kohtutäiturid: st piirkonna kohtutäiturid, maapiirkondade politsei juhid ning Ahvenamaa lääni kohtutäitur. Kõnealuseid ametnikke abistavad asekohtutäiturid, kes teostavad praktikas enamikku üksikuid täitetoiminguid. Kohtutäiturite büroodes on ka bürootöötajad. Täiturid on riigiametnikud.

Täiteteenistuse üldise halduse, kontrolli ja järelevalvega tegeleb justiitsministeerium. Täituritega seotud kontrolli- ja järelevalvefunktsioone täidavad ka kohtuhalduse juhid läänides. Näiteks tegelevad nad täiturite tegevuse peale esitatud kaebustega. Justiitsministeeriumil ega kohtuhalduse juhtidel ei ole siiski volitusi üksikute täite- või muude meetmete tühistamiseks või muutmiseks.

Soomes on täitmine enamasti seotud võlgade sissenõudmisega ning seega tihedalt seotud kohtumenetlusega. Menetluses uuritakse võlausaldaja nõude kehtivust ning pannakse võlgnikule maksekohustus. Kui otsust vabatahtlikult ei täideta, viiakse see täide kohustuslikus korras täitmise teel. Mõned tasumata maksed, näiteks maksud või teatud kindlustuspreemiad, võib pöörata täitmisele isegi ilma kohtuotsuseta.

Täiturid kaitsevad nii võlausaldajate kui võlgnike huve. Eesmärk on, et pärast sissenõuet käsitleva kirja saatmist makstakse võlg vabatahtlikult. Kui võlga vabatahtlikult ei maksta, hakatakse seda kinni pidama töötasust, pensionist või äritulust või arestitakse varad. Arestitud varasid võib müüa kohtutäituri korraldatud enampakkumisel.

Viimati uuendatud: 08/02/2018

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Õigusvaldkonna ametid - Rootsi

Sellel lehel antakse ülevaade õigusvaldkonna ametitest Rootsis

[Prokurörid](#)

[Kohtunikud](#)

[Vandeadvokaadid/advokaadid](#)

[Notarid](#)

[Muud õigusvaldkonna ametid](#)

[Õigusvaldkonna ametid – sissejuhatus](#)

[Prokurörid](#)

Töökorraldus

Rootsi prokuratuuriteenistus koosneb [prokuratuuri](#) (*Åklagarmyndigheten*) ja [majanduskuritegude uurimise ametist](#) (*Ekobrottsmyndigheten*). Mõlemad asutused alluvad otse valitsusele (justiitsministeeriumile). Prokuratuuri juhib peaprokurör ning majanduskuritegude uurimise ametit peadirektor. **Peaprokurör** (*Riksåklagare*) on kõige kõrgema astme prokurör riigis. Ta vastutab prokuratuuriteenistuse eest ja juhib seda.

Peaprokurör vastutab ka õigusliku arengu, [ülemkohtu](#) töö ja haldusülesannete täitmise eest. **Kõrgema astme prokurörid** vastutavad prokuratuuriteenistuses konkreetsete valdkondade eest. Prokurörid nimetab ametisse peaprokurör ja nad asuvad **piirkonnaprokurörina** tööle vastavas piirkonnas. Mõned piirkonnaprokurörid on spetsialiseerunud konkreetsetele pädevusvaldkondadele. Rootsis on 32 piirkonnaprokuratuuri. Samuti on olemas kolm rahvusvahelist ja neli riiklikku prokuratuuri, mis tegelevad konkreetset liiki juhtumitega. Iga piirkonnaprokuratuuri juhib **vanemprokurör**. Kõik prokuratuuriteenistusse kuuluvad prokurörid on oma otsuste tegemisel täielikult sõltumatud, mis tähendab, et kõrgema astme prokurör ei tohi otsustada, millise otsuse peab tema alluvuses töötav prokurör tegema asjas, mille eest alluv prokurör vastutab. Kui te soovite saada prokuröriks, peab teil olema Rootsi kodakondsus. Lisaks peate olema omandanud Rootsis õigusteaduste kraadi ja läbinud õiguslase praktika, töötades kaks aastat kohtuametnikuna piirkonna- või halduskohtus. Teatavatel tingimustel võidakse Rootsi õigusteaduste kraadiga võrdsustada ka mõnes muus Skandinaavia riigis omandatud õigusteaduste kraad. Kõigepealt võetakse prokurör tööle **prokurörikandidaadina** üheksaks kuuks, ja selle aja jooksul juhendab prokuröri tema töös mentor. Pärast seda läbib prokurör kahe aasta pikkuse koolituse, töötades samal ajal prokurörina, ning alles seejärel võib ta nimetada piirkonnaprokuröriks. Stockholmis, Göteborgis ja Malmös asub kolm prokuratuuride tegevuse **arendamise keskust**, mida juhib kõrgema astme prokurör. Nende keskuste peamised ülesanded on arendada metodoloogilisi ja õiguslaseid teadmisi erinevates kriminaalõiguse valdkondades ning toimida teadmiskeskustena oma vastutusvaldkondades. Lisaks teostavad nad õiguslikku järelevalvet ja kontrolli. Näiteks menetlevad need arenduskeskused kõiki prokuröride otsuste peale esitatud kaebusi.

Roll ja ülesanded

Prokuröri on **kolm peamist ülesannet**:

juhtida kuritegude uurimist;
otsustada süüdistuse esitamise üle;
esineda kohtus.

Prokurör juhib selliste kuritegude eeluurimist, mida ei käsitata väiksemate õigusrikkumistena ja mille eeluurimise raames on alust süüdistada konkreetset isikut kuriteo toimepanemises. Prokurör võib eeluurimist juhtida ka muude juhtumite korral, kui selleks on olemas konkreetset alused. Eeluurimise juhina peab prokurör tagama kuriteo optimaalse uurimise. Kergemate kuritegude korral toimetavad eeluurimist üksnes politseiametnikud.

Kui eeluurimist juhib prokurör, abistab teda selle käigus politsei. Prokurör jälgib pidevalt eeluurimise kulgu ning otsustab, millised meetmed tuleb võtta ja millised otsused teha. Kui eeluurimine on lõpule viidud, teeb prokurör otsuse kohtumenetluse algatamise kohta (nii toimib ta ka selliste eeluurimiste raames, mille eest vastutab politsei).

Prokuröri töö teine oluline aspekt on kohtuasjade ettevalmistamine ja kohtus esinemine. Oma otsusega esitada süüdistus ja kuriteo kirjeldamisega loob prokurör raamistiku kriminaalkohtumenetluse jaoks. Enamik prokuröre veedab nädalas ühe või kaks päeva kohtus.

Peaprokurör on ainuke prokurör, kellel on õigus algatada või jätkata menetlust ülemkohtus. Peaprokuröri on siiski õigus määrata end ülemkohtus esindama riigiprokuratuuri abiprokuröri või nimetada end esindama mõni muu prokurör.

Õigusvaldkonna andmebaasid

Lisateavet prokuröride kohta leiate [prokuratuuri veebisaidil](#), mis on üldsusele kättesaadav.

Kohtunikud

Töökorraldus

Alalised kohtunikud (*ordinarie domare*) nimetab ametisse valitsus sõltumatu riikliku nõuandva organi ehk kohtunike ametissenimetamise koja (*Domamämnden*) ettepanekul. Põhimõtteliselt saab kohtuniku ametist vabastada üksnes valitsusvormi käsitlevas seaduses (*regeringsformen*; põhiseaduslik dokument) sätestatud olukordades.

Kui te soovite saada kohtunikuks, peab teil olema Rootsi kodakondsus. Lisaks peate kohtunikuna tööle asumiseks olema omandanud Rootsis õigusteaduste kraadi. Teatavatel tingimustel võidakse Rootsi õigusteaduste kraadiga võrdsustada ka mõnes muus Skandinaavia riigis omandatud õigusteaduste kraad. Enamik alalisi kohtunikke töötab piirkonnakohtu või halduskohtu kohtunikuna või apellatsioonikohtu või apellatsiooniaseme halduskohtu kohtunikuna. Apellatsioonikohtu või apellatsiooniaseme halduskohtu juhti nimetatakse kohtu presidendiks (*president*) ning piirkonnakohtu või halduskohtu juhti nimetatakse kohtu eesistujaks (*lagman*). Ülemkohtu ja kõrgema halduskohtu kohtunikke nimetatakse **kohtunõunikeks** (*justitieråd*).

Paljud alalised kohtunikud on eelnevalt läbinud traditsioonilised karjääriastmed, töötades kõigepealt kaks aastat **kohtuametnikuna piirkonnakohtus** (329 Kb) [SV](#) või **halduskohtus** (281 Kb) [SV](#) ning kandideerides seejärel apellatsioonikohtu või apellatsiooniaseme halduskohtu ametniku (*fiskal*) kohale. Olles kas apellatsioonikohtus või apellatsiooniaseme halduskohtus töötanud vähemalt ühe aasta, peab **kohtunikukandidaat** töötama vähemalt kaks aastat piirkonna- või halduskohtu ametnikuna. Sellele järgneb vähemalt üks aasta teenistust kohtunikuabi asetäitjana apellatsioonikohtus või apellatsiooniaseme halduskohtus. Pärast selle katseaja edukat läbimist nimetatakse kohtunikukandidaat apellatsioonikohtu või apellatsiooniaseme halduskohtu kohtunikuabiks.

Kohtuametnikud ja kohtunikuabid on **mittealalised kohtunikud**, kes võivad kohtuistungil osaleda. Kohtutes töötavad ka mitmed **juristiharidusega referendid** (280 Kb) [SV](#) ja **raportöörid** (281 Kb) [SV](#).

Piirkonnakohtutes, apellatsioonikohtutes, halduskohtutes ja apellatsiooniaseme halduskohtutes on teatav arv **rahvakohtunikke** (*nämndemän*).

Rahvakohtunikud nimetab neljaks aastaks ametisse piirkonnakohtu tööpiirkonna kohaliku omavalitsusüksuse volikogu; halduskohtu, apellatsiooniaseme halduskohtu või apellatsioonikohtu tööpiirkonna maavolikogu. Igal rahvakohtunikul on kohtulike arutelude käigus hääletades üks hää.

Õigusvaldkonna andmebaasid

Kohtunike ja rahvakohtunike kohta lisateabe saamiseks tutvuge [Rootsi kohtute veebisaidiga](#). Ainult kohtunike kohta lisateabe saamiseks tutvuge [Rootsi Kohtunike Ühingu veebisaidiga](#).

Õigusvaldkonna ameti töökorraldus: juristid

Vandeadvokaadid/advokaadid

Rootsi õigusnormide kohaselt võivad kutsenimetust **advokat**, mis tähendab vandeadvokaati või advokaati, kasutada ainult [Rootsi advokatuuri](#) (*Sveriges Advokatsamfund*) liikmed. **Advokatuuri liikmeks** saamiseks peab isik täitma järgmised tingimused:

tema elukoht peab asuma Rootsis või mõnes muus Euroopa Liidu liikmesriigis, Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigis või Šveitsis;
ta peab olema sooritanud kohtunikuametiks nõutava tasemeeksami – Rootsis magistrakraad õigusteaduses;
ta peab olema kandideerimise ajaks omandanud vähemalt 3-aastase töökogemuse õigusvaldkonnas ja kandideerimise ajal selles valdkonnas töötama;

ta peab olema läbinud Rootsi advokatuuri koolituse ja sooritanud advokaadieksami;

tal peab olema väärika inimese maine ja sobivus vandeadvokaadina töötamiseks.

Muudest Euroopa Liidu või Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriikidest või Šveitsist pärit kandidaatide suhtes kohaldatakse erieeskirju: nad peavad olema läbinud koolituse, mis on nõutav nende kodumaal vandeadvokaadina töötamiseks.

Otsuseid uute liikmete vastuvõtmise kohta teeb Rootsi advokatuuri juhatus.

Rootsi advokatuur loodi eraalgatuse tulemusena 1887. aastal ja sai ametliku staatuse siis, kui 1948. aastal jõustus praegu kehtiv kohtumenetluse seadustik. Advokatuuril on praegu üle 4700 liikme.

Advokatuuri tegevust reguleeritakse kohtumenetluse seadustiku ja advokatuuri enda põhikirjaga, mille on kinnitanud valitsus. Eraõiguse alusel juhitalv advokatuuril on järgmised eesmärgid:

tagada õigusvaldkonna ametites kõrged eetika- ja kutsestandardid;

jälgida õiguse arengut ning püüda sellele advokatuuri kogemustega kaasa aidata;

kaitsta oma liikmete üldisi kutsealaseid huve ning edendada liikmete vahel koostööd ja üksmeelt.

Advokatuur täidab ka teatavaid avalikke ülesandeid. Advokatuurile on kohtumenetluse seadustiku alusel delegeeritud haldusülesandeid ning see võimaldab advokatuuril toimida riigiasutusena, eelkõige distsiplinaarmenetluste korral.

Advokatuuri tegevuse eesmärk on tagada, et õigusosalast nõu vajavad isikud saaksid kvaliteetset abi. Kohtumenetluse seadustiku kohaselt on advokatuuri liikmed kohustatud järgima kutse-eetika norme ning nende tegevuse reguleerimise ja järelevalve pädevus kuulub advokatuurile ja õiguskantslerile.

Vandeadvokaatide tegevuse järele valvab advokatuuri distsiplinaarkomisjon. Juhul kui distsiplinaarkomisjon leiab, et vandeadvokaat on eksinud kutse-eetika normide vastu, võib ta määrata kõnealusele liikmele distsiplinaarkaristuse.

Õigusvaldkonna andmebaasid

Lisateavet leiate [Rootsi advokatuuri veebisaidilt](#).

Õigusnõustajad

Kohtumenetluses osalev **õigusnõustaja** ei pea tingimata olema advokaat, kuid kohus peab õigusnõustajat sobivaks pidama. Riiklikuks kaitsjaks määratakse põhimõtteliselt siiski ainult advokaat.

Notarid

Töökorraldus

Rootsis tegutsevad üksnes **riiklikud notarid** (vt allpool).

Riikliku notari nimetab ametisse maavalitsus (*länsstyrelsen*). Riiklik notar peab olema õiguslase haridusega, oskama rootsi keelt ja olema ka midu sellesse ametisse sobiv.

Roll ja ülesanded

Õigusvaldkonna andmebaasid

Üldsusele kättesaadav notarite andmebaas ja/või üldine veebisait puudub.

Riiklike notarite kohta võib siiski leida lisateavet mõne maavalitsuse veebisaidilt.

Riikliku notari ülesanne on aidata üldsust mitmesugustes küsimustes, milleks on näiteks:

alkirjade, ärakirjade, tõlgete ja dokumentide sisu käsitleva muu teabe tõestamine;

teatavatel juhtudel kohtus tunnistajana esinemine;

loosimiste vaatlemine;

muude kontrollimiste või uurimiste lõppedes oma tähelepanekute kohta aruande esitamine;

õiguslikke või majanduslikke asjaolusid käsitlevate deklaratsioonide vastuvõtmine ning nende deklaratsioonide edastamine kolmandatele isikutele;

asutuse või isiku poolt mitmesuguste toimingute tegemise pädevuse kinnitamine;

sertifikaatide (apostillide) väljastamine vastavalt 5. oktoobril 1961. aastal sõlmitud välisriigi avalike dokumentide legaliseerimise nõude tühistamise Haagi konventsioonile.

Õigusvaldkonna andmebaasid

Üldsusele kättesaadav notarite andmebaas ja/või üldine veebisait puudub.

Riiklike notarite kohta võib siiski leida lisateavet mõne maavalitsuse veebisaidilt.

Muud õigusvaldkonna ametid

[Täitev amet](#) (*Kronofogdemyndigheten*) vastutab võlgade sissenõudmise ja muude kohustuste täitmise eest. Täitev ametis töötavad **kohtutäiturid** (*kronofogde*), kelle ülesanne on tagada, et sissenõudmine toimuks õiguspäraselt. Rootsis on võimalik läbida kohtutäituri koolitus. Koolitusel osalemiseks peate te olema Rootsi kodanik, teil peab olema õigusteaduste kraad või samaväärne kvalifikatsioon ja te peate olema kvalifitseeritud kohtuametnik (*notarie*). Kohtuametniku kvalifikatsiooni võib asendada ka konkreetselt määratletud praktikaperioodi läbimise või dispensatsioonimenetlusega.

Viimati uuendatud: 20/02/2017

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Õigusvaldkonna ametid - Inglismaa ja Wales

Sellel lehel antakse ülevaade teatavatest peamistest õigusvaldkonna ametitest Ühendkuningriigi Inglismaa ja Walesi jurisdiktsioonis. Ülevaade sisaldab teavet kohtunike, prokuröride ja eri liiki juristide kohta.

Kohtunikud

Inglismaa ja Walesi kohtusüsteemis töötab mitmesugustes kohtutes ja tribunales eri staatusega kohtunikke nii täis- kui ka osalise tööajaga ametikohtadel.

Teavet Inglismaa ja Walesi kohtunike kohta leiate [Inglismaa ja Walesi kohtunike veebisaidilt](#).

Täistööajaga kohtunikud

Ülemkohtunik (*Lord Chief Justice*) – ülemkohtunik on Inglismaa ja Walesi kohtusüsteemi juht ning Inglismaa ja Walesi kohtute president. Ülemkohtunikust sai Inglismaa ja Walesi kohtute president 3. aprillil 2006, kui lordkantsleri kohtuülesanded anti 2005. aasta põhiseaduse reformimise seadusega ülemkohtunikule. Ülemkohtunik on ka kriminaalkohtusüsteemi juht.

Kolleegiumite juhid – neli vanemkohtunikku, kellele alluvad muud õigusvaldkonnad: tsiviilkolleegiumi eesistuja apellatsioonikohtus ((*Master of the Rolls*) tsiviilkohus); kuninganna kohtu kolleegiumi eesistuja (*President of the Queen's Bench Division*); perekonnaasjade kolleegiumi eesistuja (*President of the Family Division*) ja lordkantsler kõrgema astme kohtus (*Chancellor of the High Court*). Lisateavet saab [Inglismaa ja Walesi kohtunike](#) veebisaidilt.

Lordide Koja apellatsioonikohtu kohtunikud (*Lords Justices of Appeal*) töötavad nii kriminaal- kui ka tsiviilasju menetlevas apellatsioonikohtus.

Kõrgema astme kohtu kohtunikud (*High Court Judges*) töötavad kõrgema astme kohtus, kus käsitletakse kõige keerukamaid tsiviilasju. Samuti arutavad nad kõige raskemaid ja tundlikumaid kriminaalasju (näiteks mõrvu) kroonikohtus (*Crown Court*).

Ringkonnakohtunikud (*Circuit Judges*) vaatavad tavaliselt läbi kriminaal-, tsiviil- ja perekonnaasju.

Piirkonnakohtunikud (*District Judges*) lahendavad tsiviilasju. Enamik nende tööst toimub kolleegiumites (mitte avalikel kohtuistungitel). Nende pädevuses on ka menetleda maakohtutes hagnosisid, mille eest on ette nähtud karistus, mis jääb allapoole kindlaksmääratud rahalist piirmäära (see vaadatakse aeg-ajalt üle) – seda piirmäära ületavaid kohtuasju menetlevad tavaliselt ringkonnakohtunikud. Piirkonnakohtunikud otsustavad enam kui 80% Inglismaa ja Walesi vaidlustatud tsiviilasjadest.

Piirkonnakohtunikud (rahukohtus) töötavad rahukohtutes ja menetlevad samasuguseid kohtuasju nagu palgata rahukohtunikud (vt allpool). Nad aitavad menetleda eelkõige mahukamaid ja keerukamaid asju.

Kõrgema astme kohtu madalama astme kohtunikud (*High Court Masters and Registrars*) on menetluskohtunikud, kes käsitlevad enamikku tsiviilküsimusi kõrgema astme kohtu lordkantsleri kantselei kolleegiumis ja kuninganna kohtu kolleegiumis.

Osalise tööajaga kohtunikud

Osalise tööajaga kohtunikud nimetatakse tavaliselt ametisse vähemalt viieks aastaks, arvestades ka asjaomast vanusepiirangut. Osalise tööajaga kohtunike peamised kategooriad on järgmised:

kõrgema astme kohtu asekohtunikud (*Deputy High Court Judges*), kes töötavad ühes või mitmes kõrgema astme kohtu kolleegiumis;

kõrgemad kohtuametnikud (*Recorders*), kelle pädevus on sarnane ringkonnakohtunike omaga, ehkki üldiselt tegelevad nad lihtsamate kohtuasjadega;

piirkonnaasekohtunikud (*Deputy District Judges*), kes töötavad maakohtutes ja kõrgema astme kohtu piirkondlikes büroodes. Nad tegelevad piirkonnakohtunike kohtualluvusse kuuluvate kõige lihtsamate kohtuasjadega;

piirkonnaasekohtunikud rahukohtutes (*Deputy District Judges (Magistrates' Courts)*) lahendavad samalaadseid kohtuasju nagu nende täistööajaga töötavad kolleegid;

kõrgema astme kohtu madalama astme asekohtunikud (*Deputy High Court Masters and Registrars*) lahendavad samalaadseid kohtuasju nagu nende täistööajaga töötavad kolleegid.

Tribunalide kohtunikud (Tribunal judges)

Tribunalid menetlevad aastas umbes 800 000 kohtuasja, mis hõlmavad väga mitmesuguseid küsimusi, näiteks maksude, pensionite või sisserändega seotud vaidlusi.

Tavaliselt peavad tribunalid oma istungeid komisjonina, kuhu kuulub juriidilise kvalifikatsiooniga eesistuja või kohtunik, keda abistavad konkreetsete valdkondade erialateadmistega komisjoniliikmed. Tribunalides ei ole vandekohtunikke ning kohtunik ei saa kaotanud poolele vanglakaristust määrata.

Tribunalide peaülesanne on püüda edukalt lahendada probleeme ning mõnel juhul võtta vastu otsus võitnud poolele kahju hüvitamise või heastamise kohta.

Rahukohtunikud

Rahukohtunikud (*Magistrates*, ka *Justices of the Peace* ehk JPs) menetlevad ligikaudu 95% kõigist Inglismaa ja Walesi kriminaalasjadest. Üle 30 000 rahukohtuniku täidab oma ülesandeid kohalikes piirkondades ning peab tavaliselt poolepäevaseid istungeid vähemalt 26 korda aastas. Neil ei pea olema õiguslast kvalifikatsiooni ning nad ei saa oma töö eest tasu.

Tavaliselt peavad nad istungeid kolmeliikmelise kohtukoosseisuna, kusjuures ühel liikmel on eesistuja väljaõpe – tema juhib kohtu liikmeid asja arutamisel ning võtab kohtu nimel sõna. Kohtukoosseisu abistab alati õiguslaste ettevalmistusega ametnik, kes nõustab õigus- ja menetlusküsimustes.

Rahukohtunikud tegelevad lihtsamate kriminaalasjade, näiteks väiksemate varguste, kuritegeliku kahju tekitamise ning avaliku korra ja liikluseeskirjade rikkumisega. Samuti vaatavad nad läbi mitmesuguseid perekonna ja lastega ning litsentsitaotlustega seotud küsimusi.

Prokurörid (Prosecutors)

Korraldus

[Riigiprokuratuur](#) (*Crown Prosecution Service – CPS*) on sõltumatu amet, kes vastutab Inglismaal ja Walesis süüdistuse esitamise eest kriminaalasjades, mille suhtes on toimetatud politseijuurdus. Riigiprokuratuuri tööd kontrollib peaprokurör (*attorney general*), kes annab prokuratuuri tööst aru parlamendile. Inglismaa ja Wales on jagatud 42 tööpiirkonnaks, millest igaühte juhib juhtivprokurör (*Chief Crown Prosecutor*). Samuti tegutseb neli riiklikku eriosakonda: organiseeritud kuritegevuse osakond, erikuritegevuse osakond, terrorismivastase võitluse osakond ja pettuste uurimise osakond. Telefoniteenistuse CPS Direct kaudu antakse Inglismaa ja Walesi politseiametnikele ka töövälisel ajal nõu ja teavitatakse neid prokuratuuri otsustest.

Riigiprokuratuuri juht on riiklik süüdistaja (*Director of Public Prosecutions – DPP*), kes tegeleb kõige keerukamate ja tundlikumate juhtumitega ning nõustab politseid kriminaalasjadega seotud küsimustes. Tal on üldine vastutus riigiprokuratuuri esitatud süüdistuste ja süüdimõistmiste eest ning ta annab aru peaprokurörile.

Riigiprokuratuuris töötavad prokurörid ja abiprokurörid, samuti abiametnikud. Riigiprokurörid on kogenud vandeadvokaadid või juristid, kes vastutavad krooni nimel kriminaalasjades süüdistuse esitamise eest. Abiprokurörid vaatavad läbi ja käsitlevad rahukohtutes piiratud arvu kohtuasju.

Roll ja ülesanded

Riigiprokuratuuri töötajad:

nõustavad politseid ja vaatavad läbi kohtuasjade tõendusmaterjali võimaliku süüdistuse esitamiseks;

otsustavad süüdimõistva otsuse korral karistuse suuruse (kõikides kohtuasjades, v.a väiksemad kohtuasjad);

valmistavad kohtuasjad ette ja esitavad need kohtule.

Prokurörid on riigiametnikud ja nad võetakse tööle avaliku konkursi korras. Ametikoha nõuetele vastav kandidaat peab olema:

Inglismaal ja Walesis kehtiva tegevusloaga õigusnõustaja;

Inglismaa advokatuuri liikmeks olev vandeadvokaat, kes on praktiseerinud kogenud vandeadvokaadi käe all;

Euroopa Majanduspiirkonna või Rahvaste Ühenduse kodanik. Väljaspool Inglismaad ja Walesi kvalifikatsiooni omandanud juristid peavad enne ametikohale asumist läbima advokaadiks vastuvõtu katse.

Õigusvaldkonna ametite korraldus: juristid

Vandeadvokaadid

[Riigiprokuratuuri nõukogu](#) (*Bar Council*) on kõikide Inglismaa ja Walesi vandeadvokaatide (*barristers*) juhtorgan. See asutati eesmärgiga asjaomast kutseala parimal viisil esindada, sõnastada ja rakendada peamisi poliitilisi algatusi ning säilitada advokatuuri norme, mainet ja sõltumatust. Kooskõlas 2007. aasta õigusteemuste seadusega (*Legal Services Act 2007*) on selle kutseala reguleerimine tehtud ülesandeks sõltumatule ja suletud advokatuuri standardikomisjonile (*Bar Standards Board*). Vandeadvokaadid on iseseisvad eriväljaõppe saanud õigusnõustajad ja kohtuadvokaadid. Nad on üldiselt

füüsilisest isikust ettevõtjad ning tegutsevad rühmana koos kontorites, mida kutsutakse advokaadibüroodeks (*chambers*), ja neid tuntakse kui advokaadibüroo rentnikke (*tenants*). Vandeadvokaadid saavad peamiselt advokaadi ehk kaitsja väljaõppe; teisisõnu koolitatakse neid kaitsma kliente kõrgema astme kohtutes. Samuti veedavad vandeadvokaadid suure osa oma ajast kliente nõustades ja juhtumeid uurides ning ka oma valdkonnas uusi teadmisi omandades. Ligikaudu 10% praktiseerivatest vandeadvokaatidest on valitsusnõunikud (*Queen's Counsel – QC*), kes tegelevad kõige olulisemate ja keerukamate juhtumitega.

Õigusnõustajad

Õigusnõustaja (*solicitor*) töö on pakkuda klientidele (kodanikele, äriühingutele, vabatahtlikele ühingutele, heategevusühendustele jne) professionaalset õigusnõu ja esindamisteenust, sealhulgas esindada neid kohtus. Õigusnõustajad teevad väga mitmesugust tööd. Enamik õigusnõustajaid töötab erapraksises, mis kujutab endast klientidele teenuseid pakkuvate õigusnõustajate ühendust. See võib olla mitut õigusvaldkonda hõlmav üldpraksis või kindlale valdkonnale spetsialiseerunud praksis. Osa õigusnõustajaid töötab valitsuse või kohaliku omavalitsuse, riigiprokuratuuri, rahukohtute, kaubandus- või tööstusorganisatsioonide või muude organite õigusnõustajatena. Õigusnõustajad võivad valida endale kõige sobivama töökeskkonna.

Õigusnõustaja annab tavaliselt klientidele õigusnõu. Kui kliendid soovivad seejärel, et neid esindataks Inglismaa ja Walesi kõrgema astme kohtutes, annab õigusnõustaja tavaliselt asja edasi vandeadvokaadile. Vandeadvokaadi osalemine ei ole siiski tingimata vajalik, sest sobiva ettevalmistusega õigusnõustajatel on õigus kliente kõrgema astme kohtutes esindada.

Õigusnõustajaid esindab Inglismaal ja Walesis [☞ õigusliit \(Law Society\)](#). Tema ülesanded ulatuvad kutseala reguleerijate, valitsuse ja muude pooltega läbirääkimiste pidamisest ja lobitööst koolituse pakkumise ja nõustamiseni. Õigusliit aitab ja kaitsab õigusnõustajaid ning edendab nende tööd kogu Inglismaal ja Walesis.

[☞ Õigusnõustajate regulatiivamet \(Solicitors Regulation Authority – SRA\)](#) tegeleb regulatiiv- ja distsiplinaarküsimustega ning kehtestab, kontrollib ja jõustab õigusnõustajate tööd käsitlevaid norme kogu Inglismaal ja Walesis. Kõnealust ainult avalikes huvides tegutsevat organit nimetati varem õigusliidu regulatiivkomisjoniks (*Law Society Regulation Board*).

[☞ Õigusalaste kaebuste amet \(Office for Legal Complaints\)](#) on ette nähtud inimestele, kes soovivad õigusnõustaja töö kohta kaebuse esitada. Seda sõltumatut ja erapooletut asutust nimetati varem õigusalaste kaebuste teenistuseks ning tema ülesanne on lahendada kõik küsimused kiiresti ja tulemuslikult.

Notarid

Inglismaa ja Walesi õigusvaldkonna ametite kolmas ja vanim haru on notarid (*notaries*). Notaritele annab tegevuslubasid [☞ lubade amet \(Faculty Office\)](#) (esimest korda andis lube Canterbury peapiiskop 1279. aastal) ning nende tööd reguleerib lubade kohus (*Court of Faculties*). Notarid on ühendusüliliks tsiviil- ja tavaõiguse vahel.

Kõik notarid on saanud õiguslase koolituse ning ehkki enamik neist võib töötada ka õigusnõustajana, omandavad notarid kvalifikatsiooni sõltumatute ja eraldiseisvate eksamite sooritamise järel. Kvalifikatsiooni saamiseks peavad kõik notarid läbima sama algkursuse – nõutav on [☞ notarikoolituse läbimine Londoni Ülikooli kolledžis](#). Pärast kvalifikatsiooni omandamist võivad notarid töötada kõikjal Inglismaal ja Walesis, kusjuures nad kõik täidavad suuresti samu ülesandeid. Lisaks notariaalaktide ja notariaalsete dokumentide koostamisele ja väljastamisele võivad notarid nõustada ka testamendi ettevalmistamise, pärimis- ning pärandvara haldamise küsimustes.

Notarite tööd on sajandeid tunnustatud terves maailmas ning see on võimaldanud kodanike ja äritegevuse vaba liikumist. Sel viisil hõlbustavad notarid tavakodanike kaubandustegevust ja elu, võimaldades neil mõistliku tasu eest ning ilma põhjendamatu viivitusega vabalt elada oma igapäevaelu ning tegeleda äritegevusega.

Notaril on ametlik pitsersõlm ja notariaalsetel dokumentidel on Inglismaal ja Walesis õigusjõud. Notariaalaktid koostatakse era- ja avalik-õiguslikus vormis; viimaseid nimetatakse ka autentseks vormis notariaalaktideks (*notarial act in authentic form*). Notari allkirja ja ametliku pitseri kinnitatud notariaalakte tunnustatakse vastutava õigusametniku tõendusmaterjalina kõikides maailma riikides.

Notaritele kehtivad samasugused kutsetegevuse eeskirjad nagu õigusnõustajatele: nad peavad igal aastal oma tegevusluba pikendama ning neil peab olema ametialane vastutuskindlustus (*professional indemnity and fidelity insurance*). Tegevusluba pikendatakse ainult juhul, kui notar on tegutsenud eeskirjade kohaselt. Notar nimetatakse ametisse isikuliselt. [☞ Notarite Koda \(Notaries Society\)](#) on umbes 800 notarit esindav organisatsioon. Keelejuristide ühing (*The Society of Scriveners*) esindab Londoni kesklinnas tegutsevat umbes 30 keelejuristi, kelle on ametisse nimetanud põline gild nimega [☞ The Scriveners Company](#).

Patendi- ja kaubamärgivolnikud

Patendi- ja kaubamärgivolnikud (*patent and trade mark attorneys*) on intellektuaalomandi valdkonnas tegutsevad nõustajad. Nad annavad klientidele nimetatud valdkonnas õiguslase nõu, eelkõige patentide, kaubamärkide, tööstusdisainilahenduste ja autoriõiguse küsimustes. Nad esindavad oma kliente intellektuaalomandi vaidlustele spetsialiseerunud erikohtutes (mõned neist omandavad pärast protsessiadvokaadi kvalifikatsiooni saamist õiguse klienti kohtus esindada). Enamik patendi- ja kaubamärgivolnikke tegutseb erapraksistes. Paljud neist töötavad valdkonnale spetsialiseerunud praksises, kuid mõned tegutsevad ka õigusnõustaja partnerina. Lisaks tegutseb suur osa selle elukutse esindajatest mõne ettevõtte juures. Patendi- ja kaubamärgivolnikud, kellel on vastav kvalifikatsioon, võivad samuti nagu õigusnõustajad esindada klienti kohtus intellektuaalomandiga seotud kohtuasjades, sealhulgas andes vandeadvokaadile juhtnõore asja esitamiseks kohtus. [☞ Patendivolnikute Ühing \(Chartered Institute of Patent Attorneys – CIPA\)](#) esindab terve Ühendkuningriigi patendivolnikke. Ühingu ülesannete hulka kuulub koostöö valitsusega intellektuaalomandi valdkonna õigusaktide alal, patendivolnikute ja praktikantidele täiendõppe ja koolituse korraldamine ning koostöö valdkonna reguleerivate asutustega. CIPA eesmärk on edendada intellektuaalomandiõigust ja selle valdkonna elukutseid. [☞ Kaubamärgivolnikute Ühing \(Institute of Trade Mark Attorneys – ITMA\)](#) esindab terve Ühendkuningriigi kaubamärgivolnikke. Ühingu ülesanneteks on läbirääkimiste pidamine valitsuse, ühingu sõltumatu reguleeriva asutuse (*independent regulatory arm – IPReg*) ja teiste organisatsioonidega ning lobitöö. Ühing korraldab kaubamärgivolnikutele täiendõpet ja koolitusi ning edendab kaubamärgivolniku elukutset ja intellektuaalomandiõigust. [☞ Intellektuaalomandi Reguleeriv komisjon \(Intellectual Property Regulation Board – IPReg\)](#) tegeleb kõigi regulatiivsete ja distsiplinaarküsimustega, kehtestab ametinõuded kogu Ühendkuningriigi patendi- ja kaubamärgivolnikutele ning tagab nende nõuete täitmise ja järelevalve. Komisjon tegutseb avalikkuse huvides ning haldab seadusega ettenähtud patendi- ja kaubamärgivolnikute registreid, mis sisaldavad nii üksikisikuid kui ka büroosid.

Muud õigusvaldkonna ametid

Erinevalt rahukohtute töötajatest ei pea enamik Inglismaa ja Walesi kohtute ametnikel ja muudel töötajatel olema õiguslase väljaõpet. Nad on riigiteenistujad, kes tegelevad haldusküsimustega ja abistavad kohtunikke. Nad ei või anda õigusnõu. Riigiteenistujatena on kõik kohtu töötajad [☞ Kuningliku Kohtuameti \(Her Majesty's Courts and Tribunals Service\)](#) palgal.

Rohkem teavet kohtutöötajate kategooriate kohta leiata [siin](#) (456 Kb) [en](#).

Kohtuametnike roll rahukohtus on teistsugune. Palgata rahukohtunikel ei ole õiguslase kvalifikatsiooni ning neid nõustavad õiguslase väljaõppega ametnikud, kes jagunevad kahte kategooriasse: **kohtusekretärid (justices' clerks)** ja **õigusnõunikud (legal advisers)** ehk **kohtuametnikud (court clerks)**.

Kohtusekretärid on rahukohtunike peamised õigusosalased nõustajad. Nad on vähemalt viieaastase erialase ettevalmistusega juristid (kas vandeadvokaadid või õigusnõustajad). Nad nõustavad rahukohtunikke õigus- ja menetlusküsimustes nii kohtus kui ka väljaspool kohtu. Nad vastutavad ka õigusnõunike juhendamise ja väljaõppe, osutatavate õigusteenuste kvaliteedi ning järjepideva õigusnõustamise eest oma haldusvaldkonnas.

Õigusnõunikud töötavad kohtus ja nõustavad rahukohtunikke õiguse, kohtupraktika ja menetluse küsimustes. Neil on samuti õiguslane ettevalmistus (nad on tavaliselt kas õigusnõustajad või vandeadvokaadid).

Kõrgema astme kohtu määruisi jõustavad nüüd **kõrgema astme kohtu täitevametnikud** (*High Court enforcement officers*), kelle nimetab ametisse ning kelle tööpiirkonna määrab kindlaks lordkantsler või tema volitatud isik. Nad vastutavad kohtuotsuste täitmise eest, nõudes sisse kõrgema astme kohtu otsuse või kõrgema astme kohtule üle antud maakohtu otsuse kohaselt võlgnetavaid summasid. Nad võivad võlasumma katteks kaupu arestida ja müüa. Samuti jõustavad ja kontrollivad nad valduse omandamist ja kaupade tagastamist.

Maakohtu kohtutäiturid (*County Court bailiffs*) on kuningliku kohtuameti teenistuses olevad riigiteenistujad, kes tegelevad maakohtutes langetatud ja seal registreeritud kohtuotsuste ja/või kohtumääruste täitmisega. Nad on riigiteenistujad, kes jõustavad kohtumääruste alusel kohtuotsuseid, taastavad valduse määruste alusel maaomandeid ning nõuavad kauba tagastamise määruste alusel kaupa tagasi. Kohtumääruste täitmine kohtutäiturite poolt on reguleeritud 1984. aasta maakohtute seaduse (*County Courts Act 1984*) artiklites 85–111. Täitmise kord on sätestatud tsiviilmenetluse eeskirjades (*Civil Procedure Rules*). Lisaks täidavad maakohtu kohtutäiturid muid ülesandeid, sealhulgas toimetavad isiklikult kätte dokumente ja täitmisele pööramise määrusi (*warrants of committal*). Täitmisele pööramise kord on sätestatud maakohtute seaduse artiklites 118–122.

Sertifitseeritud kohtutäiturid (*certificated bailiffs*) on eraehtutäiturid, kes on sertifitseeritud vara rendi eest arestimist käsitlevate eeskirjade (*distress for rent rules*) põhjal ning kellele on maakohtus töötav ringkonnakohtunik andnud sellekohase loa. Vara rendi eest arestimine tähendab, et rendileandja võib rendivõlgnevuste tasumise tagamiseks ilma kohtu sekkumiseta arestida rentniku vara. Mitme muu seaduse kohaselt on sertifitseeritud kohtutäituritel lubatud sisse nõuda ka muid võlgu, näiteks kohalikku kinnisvaramaksu (*council tax*) ja äritegevuseks kasutatava kinnisvara maksu (*non-domestic rates*).

Seonduvad lingid

- [Riigiprokuratuur](#),
- [Iubade amet](#),
- [Notarite Koda](#),
- [Inglismaa ja Walesi kohtunikud](#),
- [Õigusliit](#),
- [Õigusnõustajate regulatiivamet](#),
- [Õiguslaste kaebuste amet](#),
- [Õigusteenuste komisjon](#),
- [Patendivolinike Ühing](#),
- [Kaubamärgivolinike Ühing](#),
- [Intellektuaalomandi Regulaatiivkomisjon](#),
- [Kuninglik Kohtuamet](#).

Viimati uuendatud: 13/06/2017

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta. Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

Järgmised keeleversioonid on juba tõlgitud.

Õigusvaldkonna ametid - Põhja-Iirimaa

Sellel lehel antakse ülevaade Ühendkuningriigi Põhja-Iirimaa jurisdiktsiooni õigusvaldkonna ametitest.

Õigusvaldkonna ametid – sissejuhatus

Põhja-Iirimaa õigusvaldkonna töötajad on:

- kohtunikud
- prokurörid
- vandeadvokaadid
- õigusnõustajad

Õigusvaldkonna ametite korraldus: kohtunikud

Põhja-Iirimaa jurisdiktsioonis on järgmised kohtuniku ametikohad:

- ülemkohtunik (*lord chief justice*) – kohtusüsteemi juht
- apellatsioonikohtu kohtunikud
- kõrgema astme kohtu kohtunikud
- kõrgema astme kohtu hindajad
- maakohtu kohtunikud
- piirkonnakohtunikud (maakohus)
- piirkonnakohtunikud (rahukohus)
- kohtukaasistujad (palgata rahukohtunikud)
- koronerid

Õigusvaldkonna ametite korraldus: prokurörid

Korraldus

Põhja-Iirimaa prokuratuur on kõrgeima tasandi prokuratuuriasutus Põhja-Iirimaa. Põhja-Iirimaa prokuratuur teeb otsuseid süüdistuse esitamise kohta nii Põhja-Iirimaa politsei uuritavate kui ka muude seadusjärgsete asutuste, näiteks maksu- ja tolliameti uuritavate juhtumite korral.

Põhja-Iirimaa prokuratuuri juhib Põhja-Iirimaa prokuratuuri direktor. Prokuratuuril on ka asedirektor. Asedirektoril on kõik direktori volitused, kuid ta peab neid teostama direktori juhtimise ja kontrolli all. Mõlemad on avaliku teenistuse ametikohad, mille täitja määrab ametisse Põhja-Iirimaa krooniadvokaat.

Põhja-Iirimaa prokuratuur tegutseb ministereiumivälise valitsusasutusena. Kooskõlas Põhja-Iirimaa 2002. aasta kohtukorralduse seadusega tuleb direktori kohustusi täita mis tahes muudest isikutest sõltumata. 2002. aasta seadusega nähakse ette, et prokuratuuri direktor ja krooniadvokaat peavad üksteisega

aeg-ajalt nõu küsimustes, millest krooniadvokaat annab aru Põhja-lirimaa assambleele. Praegu tegeleb mitmesuguste süüdituse esitamise küsimustega Westminsteris asuv parlament. Nende küsimustega seotud kohustusi täidab Põhja-lirimaa krooniadvokaat.

Roll ja ülesanded

Põhja-lirimaa prokuratuuri peamine ülesanne on otsustada, kas võtta isikud kuriteo toimepanemise eest vastutusele või mitte, ja millistel alustel peaks süüdistus rajanema.

Samuti on prokuratuuri ülesandeks esitada kaitsus süüditusi. Prokurör esitab kohtule tõendid süüdistaja nimel. Prokurörid kutsuvad välja ja küsitavad süüdistaja tunnistajaid ning ristiküsitavad kaitsja tunnistajaid. Kohtuasja lõpetamisel teevad nad süüdistaja nimel kohtule kokkuvõtte tõenditest.

Õigusvaldkonna ametite korraldus: juristid

Vandeadvokaadid

Põhja-lirimaal jagunevad vandeadvokaadid vanemadvokaatideks (ka *Queen's Counsel*) ja nooremadvokaatideks (*junior counsel*). Advokaatuur on kohtuvaidlustele spetsialiseerunud advokaatide ühendus, millele üldsusel on juurdepääs õigusnõustajate kaudu, ent teatavatel piiratud juhtudel on üldsusel advokaatuurile ka otsene erialane juurdepääs.

🔗 **Põhja-lirimaa advokaatuur** on sõltumatute vandeadvokaatide liit, mille asukoht on Belfastis advokaatuuri raamatukogus. 1. septembri 2012. aasta seisuga oli erapraksis ligi 600 vandeadvokaadil.

Õigusnõustajad

🔗 **Õigusühing** on Põhja-lirimaa asutus, mis reguleerib õigusnõustajate koolitust, registreerimist, distsipliini ja professionaalset käitumist. Asutuse ülesanne on tagada üldsusele pakutavate teenuste sõltumatus, kvaliteet ja vastavus eetikanormidele ning õigusnõustajate erialane pädevus. Õigusnõustajad võivad spetsialiseeruda konkreetsele valdkonnale või anda üldist nõu.

Notarid

Põhja-lirimaal on kõikidel õigusnõustajatel notari volitused. See tähendab, et nad võivad kinnitada ametlikke dokumente (välja arvatud nende enda või kohtuasja vastaspoolte koostatud dokumente).

Lisaks sellele on mõned õigusnõustajad riiklikud notarid, mis tähendab, et nad võivad kinnitada välismaal kasutamiseks mõeldud dokumente. Nende kohta leiab teavet 🔗 **Põhja-lirimaa õigusühingu** veebisaidilt.

Patendi- ja kaubamärgivolnikud

Patendi- ja kaubamärgivolnikud (*patent attorneys, trade mark attorneys*) on intellektuaalomandi valdkonnas tegutsevad nõustajad. Nad annavad klientidele nimetatud valdkonnas õigusalast nõu, eelkõige patentide, kaubamärkide, tööstusdisainilahenduste ja autoriõiguse küsimustes. Samuti esindavad nad oma kliente intellektuaalomandi vaidlustele spetsialiseerunud erikohtutes (mõned neist omandavad pärast kohtuadvokaadi kvalifikatsiooni saamist täiendavad õigused).

Enamik patendi- ja kaubamärgivolnikke tegutseb erapraksistes. Paljud neist töötavad valdkonnale spetsialiseerunud praksises, kuid mõned tegutsevad ka õigusnõustaja partnerina. Lisaks tegutseb suur osa selle elukutse esindajatest mõne ettevõtte juures.

Patendi- ja kaubamärgivolnikud, kellel on vastav kvalifikatsioon, võivad samuti nagu õigusnõustajad esindada klienti kohtus intellektuaalomandiga seotud kohtuasjades, sealhulgas andes vandeadvokaadile juhtnõore asja esitamiseks kohtus.

🔗 **Patendivolnikke Ühing** (*Chartered Institute of Patent Attorneys – CIPA*) esindab terve Ühendkuningriigi patendivolnikke. Ühingu ülesannete hulka kuulub koostöö valitsusega intellektuaalomandi alaste õigusaktide alal, patendivolnikete ja praktikantidele täiendõppe ja koolituse korraldamine ning koostöö valdkonna reguleerivate asutustega. CIPA eesmärk on edendada intellektuaalomandiõigust ja selle valdkonna elukutseid.

🔗 **Kaubamärgivolnikke Ühing** (*Institute of Trade Mark Attorneys – ITMA*) esindab terve Ühendkuningriigi kaubamärgivolnikke. Ühingu ülesanneteks on läbirääkimiste pidamine valitsuse, ühingu sõltumatu reguleeriva asutuse (*independent regulatory arm – IPReg*) ja teiste organisatsioonidega ning lobitöö. Ühing korraldab kaubamärgivolnikete täiendõpet ja koolitusi ning edendab kaubamärgivolniku elukutset ja intellektuaalomandiõigust.

🔗 **Intellektuaalomandi Regulaatiivkomisjon** (*Intellectual Property Regulation Board – IPReg*) tegeleb kõigi regulatiivsete ja distsiplinaarküsimustega, kehtestab ametinõuded kogu Ühendkuningriigi patendi- ja kaubamärgivolniketele ning tagab nende nõuete täitmise ja järelevalve. Komisjon tegutseb avalikkuse huvides ning haldab seadusega ettenähtud patendi- ja kaubamärgivolnikete registreid, mis sisaldavad nii üksikisikuid kui ka büroosid.

Muud õigusvaldkonna ametid

Kohtusekretärid

Kohtusekretärid ja muud Põhja-lirimaa kohtute ametnikud on juriidilise hariduseta riigiteenistujad, kes tegelevad haldusküsimustega.

Kohtusekretärid tagavad, et kohtunikel on kõik kohtuprotsessi juhtimiseks vajalikud dokumendid, protokollivad kohtunike otsused ja osutavad muud haldusabi, mida kohtunikel võib vaja minna. Kui kohtutöötajad võivad teile anda nõu kohtumenetluste asjus, siis kohtusekretärid ei saa õigusnõu anda, samuti ei saa nad soovitada, mida kohtuvaidluse pooled peaksid tegema. Kogu kohtu ametnikkond kuulub riigiteenistujatena 🔗 **Põhja-lirimaa kohtuteenistusse** (*Northern Ireland Courts and Tribunals Service*), mis on justiitsministeeriumi amet Põhja-lirimaal.

Kohtutäiturid

Kohtutäiturid on Põhja-lirimaa kohtuteenistuse koosseisu kuuluvad riigiteenistujad. Nende ülesanne on pöörata kohtuotsuste täitevameti kaudu täitmisele tsiviilkohtu otsuseid. Kõnealune amet pöörab täitmisele rahukohtute ja maakohtute (sealhulgas väiksemaid kohtuvaidlusi menetlevate kohtute), samuti kõrgema astme kohtu tsiviilotsuseid. Täitemenetlust käsitlevad õigusnormid on sätestatud kohtuotsuste täitmisele pööramise (Põhja-lirimaa) 1981. aasta määruses ja kohtuotsuse täitmisele pööramise (Põhja-lirimaa) 1981. aasta muudetud eeskirjades.

Lingid

🔗 **Põhja-lirimaa prokuratuur**

🔗 **Põhja-lirimaa advokaatuur**

🔗 **Õigusühing**

🔗 **Põhja-lirimaa kohtuteenistus**

Viimati uuendatud: 03/10/2018

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õigusiikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Juhime tähelepanu sellele, et käesoleva lehekülje [en](#) originaalkeelset versiooni on hiljuti muudetud. Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

Õigusvaldkonna ametid - Šotimaa

Sellel leheküljel antakse ülevaade Ühendkuningriigis Šotimaal kehtiva kohtusüsteemi peamistest õigusvaldkonna ametitest. See sisaldab teavet kohtunike, prokuröride ja advokaatide kohta.

Kohtunikud

Šotimaal ei ole eraldi kohtuniku ametit. Kohtunikeks võivad saada ainult **kogenud õigusnõustajad ja advokaadid**. Šotimaa kohtusüsteemis on kohtunikel muu hulgas järgmised ametinimetused:

kõrgema tsiviilkohtu ehk sessioonikohtu lordpresident (*Lord President of the Court of Session*);

lordkohtusekretär (*Lord Justice Clerk*);

ülemšerifid (*Sheriff Principals*), kokku kuus, kellest igaüks juhatab Šotimaa ühe šerifkonna kohut;

sessioonikohtu kohtunikud on õiguskolleegiumi senaatorid (*Senators of the College of Justice*);

kõrgema kriminaalkohtu kohtunikud on kriminaalkohtu lordvolinikud (*Lords Commissioners of Justiciary*);

šerifid (*Sheriffs*);

osalise töötajaga šerifid (*part-time sheriffs*) asendavad enamasti alalisi šerifeid;

rahukohtunikud (*Justices of the Peace*) on väljaõppeta kohtunikud, kes menetlevad rahukohtutes asju üksinda või kolmekesi ning keda abistab õigusalse kvalifikatsiooniga ametnik või kohtukaasistuja.

Prokurörid

Korraldus

Šotimaal vastutab riigiprokuratuur (*Crown Office and Procurator Fiscal Service, COPFS*) kõikide süüdistuste esitamise eest. Riigiprokuratuuri juhib **lordadvokaat (Lord Advocate)**, kes kuulub ka ministrina Šotimaa valitsusse, ning tema asetäitja, ülemõigusnõustaja (*Solicitor General*).

Riigiprokuratuur (*Crown Office and Procurator Fiscal Service (COPFS)*) vastutab ainsana kuritegude eest **süüdistuse esitamise**, ootamatute või kahtlaste surmajuhtumite **uurimise** ning politsei kohta esitatud **kaebuste** eest.

1998. aastal vastu võetud Šotimaa seaduse (*The Scotland Act*) paragrahvis 48 on sätestatud, et lordadvokaat (kriminaalsüüdistuste esitamise ja surmajuhtumite uurimise süsteemi juhina Šotimaal) teeb kõik otsused ise, sõltumata ühestki teisest isikust.

Prokuröriks võivad saada üksnes kvalifitseeritud juristid või advokaadid.

Roll ja kohustused

Politsei (või muu andmete esitamisele spetsialiseeritud asutus, nt maksu- ja tolliamet) teostab kuriteo esialgse uurimise ning esitab aruande kohalike esimese astme kohtu prokuröridele (*Procurator Fiscal*). Esimese astme kohtu prokurör tutvub aruandega ning otsustab, kas esitada avalikku huvi silmas pidades hagi. Esimese astme kohtu prokurör hindab, kas on piisavalt tõendeid ja nende olemasolu korral teeb otsuse edasiste meetmete kohta: st selle kohta, kas esitada süüdistus, kasutada otsemeetmeid (nt rahatravh) või jätta meetmed võtmata. Vande kohtunike osalusel menetletavates asjades küsitleb esimese astme kohtu prokurör tunnustajaid ning kogub enne süüdistuse esitamist kohtuekspertiisi- ja muud tõendid ja vaatab need läbi. Seejärel esitab ta aruande valitsusnõunikule (*Crown Counsel*), kes teeb otsuse süüdistuse esitamise kohta.

Õigusvaldkonna ametite korraldus: advokaadid

(Vande)advokaadid

(Vande)advokaadid on **Šotimaa advokatuuri** liikmed. Neil on õigus esineda kõikides Šotimaa kohtutes, ehkki enamik nende tööst on seotud kõrgemates kohtutes (kõrgem tsiviilkohtus ehk sessioonikohtus ja kõrgem kriminaalkohus) esinemise ning ekspertarvamuste avaldamisega õigusküsimustes.

Vanemadvokaadid tegutsevad ka valitsusnõunikena (*Queen's Counsel*). (Vande)advokaadid on **Šotimaa advokatuuri** liikmed.

Õigusnõustajad

Õigusnõustaja on kõige arvukamalt esindatud õigusvaldkonna amet. Õigusnõustajad annavad nõu kõikides õigusküsimustes ja esindavad kliente kohtus.

Kõik õigusnõustajad kuuluvad **Šotimaa õigusliitu (Law Society of Scotland)**, mis edendab nii õigusnõustajate huvisid kui ka üldsuse huvisid õigusnõustajate suhtes.

On olemas ka õigusnõustajaid-advokaate (*solicitor-advocates*), kes kuuluvad samuti **Šotimaa õigusliitu**. Nagu advokaadidki (vt ülal), võivad ka nemad esineda sessioonikohtus ja kõrgemas kriminaalkohtus.

Notarid

Notarid (*notaries public*) on õigusnõustajad, kes kinnitavad teatavaid tehinguid ja allkirjastavad konkreetseid juriidilisi dokumente. See elukutse ei ole omaette õigusvaldkonna amet.

Patendi- ja kaubamärgivolinikud

Patendi- ja kaubamärgivolinikud (*patent attorneys, trade mark attorneys*) on intellektuaalomandi valdkonnas tegutsevad nõustajad. Nad annavad klientidele nimetatud valdkonnas õigusosalast nõu, eelkõige seoses patentide, kaubamärkide ja tööstusdisainilahenduste registreerimise ja nendega seotud kaebustega ning muude intellektuaalomandi aspektide, sealhulgas autoriõiguse kohta. Vastupidiselt üldisemale tsiviil- ja kriminaalõigusele kohaldatakse intellektuaalomandiõigust terves Ühendkuningriigis. Intellektuaalomandi õigustega seotud kohtuvaidlused lahendatakse Šotimaal sessioonikohtus, millel on ainupädevus patendasjades ja suuremas osas muudes registreeritud intellektuaalomandiõigustega seotud asjades (eriti ühenduse kaubamärgid ja ühenduse registreeritud disainilahendused). Sessioonikohtul on hulk intellektuaalomandiõigustega tegelevaid kohtunikke ja konkreetseid intellektuaalomandi valdkonna kohtuasjade haldamise eeskirjad. Patendi- ja kaubamärgivolinikud võivad esindada kliente otse krahvkonnakohtute patendikolleegiumis ning Ühendkuningriigi intellektuaalomandi ameti otsuste edasikaebustes Inglismaa ja Walesi kõrgema kohtu juures asuvas patendikohtus. Kohtuadvokaadi pädevusega patendivolinikud võivad esindada kliente Londoni kõrgemas kohtus, kuid praegu puudub patendi- ja kaubamärgivolinikel õigus esindada kliente Šotimaa kohtutes intellektuaalomandivaidlustes. Šotimaal tegelevad praegu intellektuaalomandit puudutavate kohtuvaidlustega eraldi intellektuaalomandile spetsialiseerunud advokaadid, kes teevad sageli koostööd patendi- ja kaubamärgivolinikega.

Enamik Šotimaa patendi- ja kaubamärgivolinike tegutseb valdkonnale spetsialiseerunud erapraksistes, kuid osa ka mõne ettevõtte juures.

 Patendivolinike Ühing (CIPA, Chartered Institute of Patent Attorneys) esindab terve Ühendkuningriigi patendivolinikke. Ühingu ülesannete hulka kuulub koostöö valitsusega intellektuaalomandi alaste õigusaktide alal, patendivolinikele ja praktikantidele täiendõppe ja koolituse korraldamine ning koostöö valdkonna reguleerivate asutustega. CIPA eesmärk on edendada intellektuaalomandiõigust ja selle valdkonna elukutseid.

 Kaubamärgivolinike Ühing (ITMA, Institute of Trade Mark Attorneys) esindab terve Ühendkuningriigi kaubamärgivolinikke. Ühingu ülesanneteks on läbirääkimiste pidamine valitsuse, ühingu sõltumatu reguleeriva asutuse (IPReg) ja teiste organisatsioonidega ning lobitöö. Ühing korraldab kaubamärgivolinikele täiendõpet ja koolitusi ning edendab kaubamärgivoliniku elukutset ja intellektuaalomandiõigust.

 Intellektuaalomandi Regulaatiivkomisjon (IPReg, Intellectual Property Regulation Board) tegeleb kõigi regulatiivsete ja distsiplinaarküsimustega ning kehtestab ametinõuded kogu Ühendkuningriigi patendi- ja kaubamärgivolinikele ning tagab nende nõuete täitmise ja järelevalve. Komisjon tegutseb avalikkuse huvides ning haldab seaduses ettenähtud registrit patendi- ja kaubamärgivolinikest (nii üksikisikutest kui ka büroodest).

Muud õigusvaldkonna ametid

Šerifikohtu kohtutäiturid (Sheriff officers) ja **sessioonikohtu kohtutäiturid (Messengers-at-arms)** on kohtuametnikud, kes vastutavad dokumentide kättetoimetamise ja kohtuotsuste jõustamise eest Šotimaal. Nii šerifikohtu kui ka sessioonikohtu kohtutäiturid on eraettevõtjate palgal ning saavad oma töö eest tasu, mis on sätestatud teistest õigusaktidega.

Šotimaa 2007. aasta pankroti ja juriidilise auditi seaduse (*Bankruptcy and Diligence (Scotland) Act 2007*) paragrahvis 60 tühistatakse sessioonikohtu ja šerifikohtu kohtutäiturite ametid ja asendatakse need uue **kohtuametniku (*Judicial officer*)** ametiga. Kohtuametnikke volitab ülesandeid täitma sessioonikohtu lordpresident, tuginedes Šotimaa uue tsiviilotsuste jõustamise komisjoni (*Scottish Civil Enforcement Commission*) soovitusetele.

Teemakohased lingid

[Riigiprokuratuur](#), [Advokatuur](#), [Šotimaa õigusliit](#), [Šotimaa õiguskeskuste liit](#), [Patendivolinike Ühing](#), [Kaubamärgivolinike Ühing](#)

Intellektuaalomandi Regulaatiivkomisjon

Viimati uuendatud: 10/11/2014

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.